

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

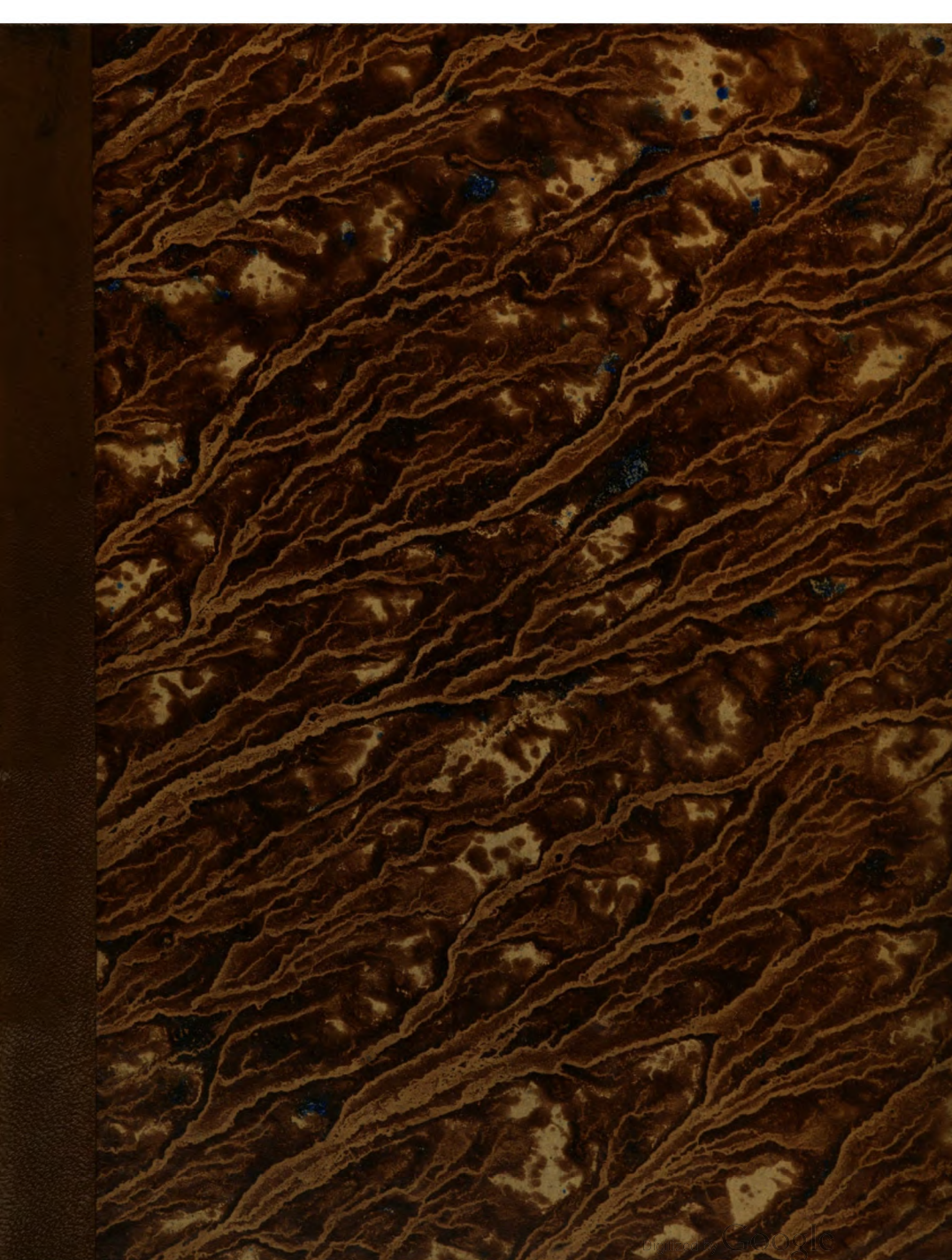
Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

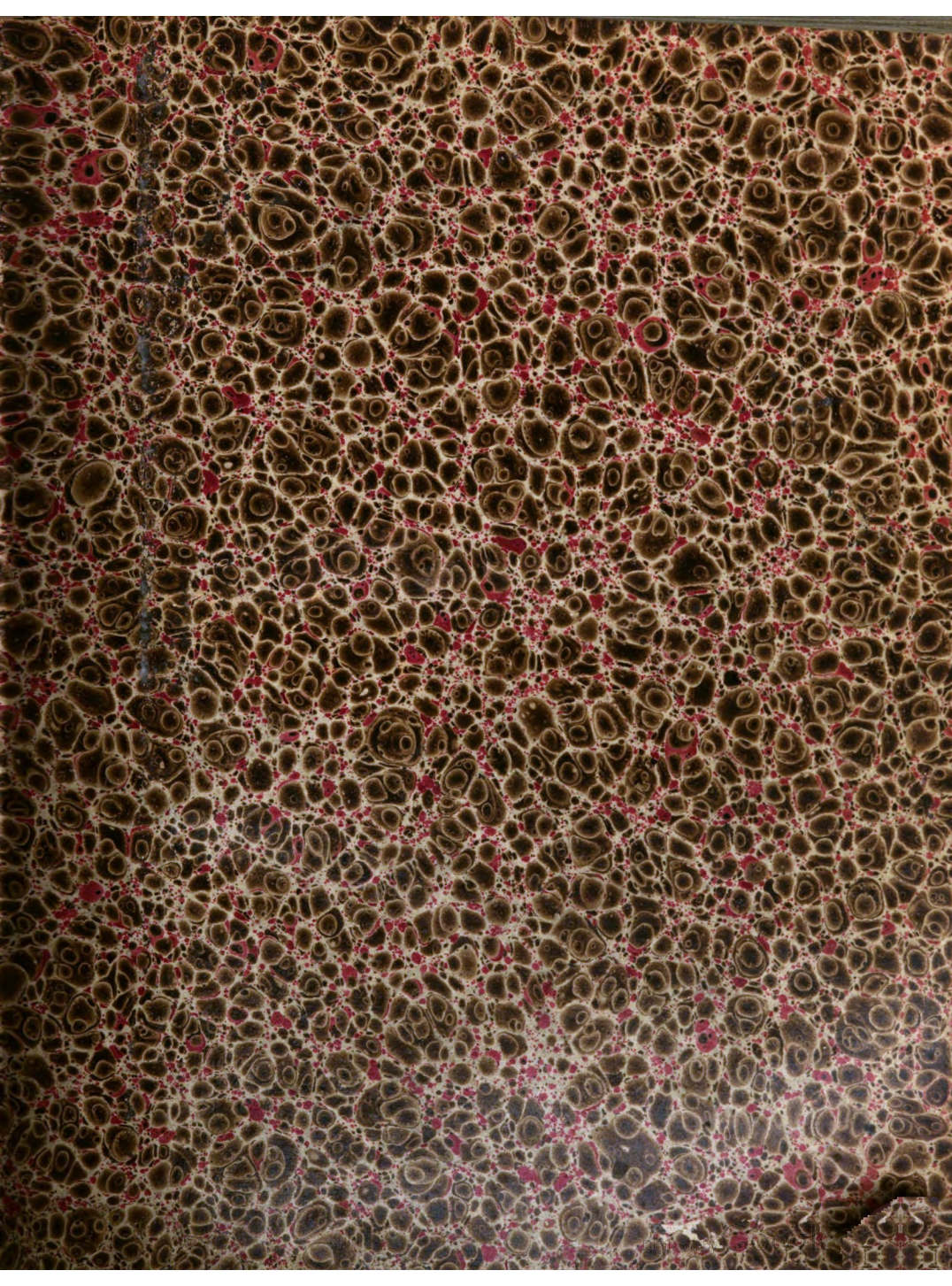
BIBLIOTHEEK
SNELLAERT.

BIBLIOTHEEK GENT

900000026101

Digitized by Go

B. - L. 8213.

KEYSER OTTO DEN DERDEN EN GALDRADA BLYEYNDE-SPEL. HET EERSTE DEEL.

Nobilitas sola est atque unica virtus

Dan: AMSTELREDAM. *Boeck*

By Porcebant Morgan Boeckdrucker woonende inde Calver-
straet by de Bagyne-seeg naest de blaetwe lioe, Anno, 1616.

T B O E K

Aen d'Eedele, deughd-rijcke, leerghierighe Ioffrou,
Ioffrou Waelburg van Boshuysen.

De deughde (licfd-vvaerde Dianin) is een oprechte gewoonte des ghemocdis waer door de menschen wel leven, ons verdt de deughdenie mans aenghebooren vande ouders maer wel aengeboden van Code. De verstandighste vande ouden zeydt de deughde te zijn een gelijkenisse Godes, oock d'alderbeste gedaente der redelijcker menschen, want deughds voon plaets is der menschen beylich en neder ghemoedt, dat onzichtbaer is, ghelijc de verborghen hemelen de wooningen Godes zijn. Maer d'oorzaak waer uyt de deughde werdt gebooren inde mensche, zijn God en de menschen te samen. Godt als een mildt ghever, en de mensche als een begheerlik ontfangher.

Wanneer dan de deughde werdt aenghepert vande herts tochten, 't zy tot aenlocking van 't bekenae goeds, of tot afwijcking van 't bekende quaeds: Zo volghdt daer op (is men dese kennis ghetrou) het daedelike werk van 't bekende goeds te doen, en 't bekende quaeds te haeten. Mijn schryver aenmerkende de rechte neyging tot de deughde eens Florētjnsche Ioffrou, Galdrada, teghens d'ontuchtighe aenvechting van Keyser Otto den derden, rijmden dit bly-cynde-Spel. En ik, als een vergeteling, hakende na een Deugdlievende-beschermer-Vrou, besloot dit bedryf aen d'opperstaet-Ic frou v der Goddin Arata op te offren, dies mijn teere bladekens tuyghzaem knielen aen 't autae *V.Eed.* beleeftheysd, ver wachtende d'aenvaerding, zonder dat mijn onverdienst twijffelt, want *V.Eed.* (ten aenzien des genercuse gemoe den, uws heer-Vader en Vrou-moeder, zulcx aenghebooren is, en naemaels vol-macktheys bekomen, mis de stedighe oeffening en voorgang van d'Eedele, Erenfeste Vrouwe, Henrica van Egmond, Me vrou vander Aa, opgbequeeke in beleeftheysd hooghste Academie, waer van hy my bondels Lof-zanghen zoude kunnen doen spreken, ten waer de wytruchtheysd heurs Fedelheysd waerde zo kenbaer is dat hy eerder gheoordelt zoude werden pluymstrijcker als goedronde te wezen, 't welk hem verdrieten zoude in 't minste, onder d'alder Edelste Egmondens, (zy, voor gheoordelt te werden) hoop ik zal het boeck 't minste plaetsken in *V.Eed.* beleeftheysd koor laeten genieten, en beschermen voor spitsighe betweeters, die my meer ontzien zal len, ik weezende *V.Eed.* eyghen, als myns zelven. Facit wel.

Chi fara fara.

T S P E L S V O O R - R E E N .

Ialourfe, Niet-gheleide. D'afzjnde.

Ialourfe.	I Alourfheyt wurght dit hert	Vermits my niſt weermijn
Niet-ghe.	Verniet door quel en ſmert,	Ick vreed noch ruſte vin,
Ialourfe.	Zwierzinnich vol gheraets,	En leve in wantrouwe,
Niet-ghe.	Gans radeloos, helaes,	Vol quyning en vol rouwe.
Ialourfe.	Is zy uyt mijn ghezicht,	Het waer de hoop die voed,
Niet-ghe.	Door't miſſen van dat licht,	'k Vercrachten mijn ghemoed,
Ialourfe.	Vrees ick het elders ſchijnt,	En koor voor t'leven't ſterven,
Niet-ghe.	Mijn hope dan verdwijnt .	Om ruſte te verwerven,
Ialourfe.	Ha vinn'ghe Ialoufy,	Mijn klachten en ghebeen ,
Niet-ghe.	De knaging die ick ly,	Mijn weenen en gheſteen,
Ialourfe.	En druck daert hert in leeft,	De tranen-vloed mijns ooghen
Niet-ghe.	Gheen ghelijck ter wereldt heeft.	Vervvrecken geen medoogen,
Ialourfe.	Iae't bladeken dat roert,	Iae't ſchijnt zy ſchuwich vlucht
Niet-ghe.	Schijnt my mijn Nijmph ontvoert,	Als zy hoort mijn ghezucht,
Ialourfe.	En 't ruyzen vande windt	En tuyt niet al mijn zegghen
Niet-ghe.	Meer gunſte by heur vindt,	Die hier verborghen legghen
Ialourfe.	Als ick die heur verloor,	Ha knaghinghe te zwaer,
Niet-ghe.	En zelve my verloor,	Dar ick zo gh'luckich waer
Ialourfe.	De minſte gluur heurs oog	Mijn <i>Philla</i> mocht doorgronden
Niet-ghe.	Schijnt nae een ander vloog,	Deſer ere mijns hertens wonden.
Ialourfe.	En my mijn ſchoon ontfteelt	Hier is geen wederder pijn,
Niet-ghe.		

<i>Jalourfe.</i>	wt <i>Jaloufy</i> gheteelt.	Als nietghe lief te zijn,
<i>Niet-ghe.</i>	Vat ist u grill'ghe aert,	Heur ooghen zijn mijn luyfter,
<i>Jalourfe.</i>	Die immer is vervaert,	En myne acht zy duyfter
<i>Niet-ghe.</i>	Door mistrouw dat ghy dat	Ha hell'ghe pijn wat quel
<i>Jalourfe.</i>	Verliest 't gheen ghy eens had.	Ick in mijn hertestel.
<i>Niet-ghe.</i>	Vw' <i>Celia</i> is trouw,	Ter wereldt zijn gheen klachten
<i>Jalourfe.</i>	Maer is zy nier een vrow?	By mijn verdriet te achten,
<i>Niet-ghe.</i>	Die zwack zijn zomen ziet,	Ghelieft en niet gheloont
<i>Jalourfe.</i>	En dat zy my verliet?	Met liefd' geen reen verschoont,
<i>Niet-ghe.</i>	Tis vreeze diet my doet,	In plaets van liefd' verschoven
<i>Jalourfe.</i>	Dus lacy, zegghen meet,	't Gaer al 't verdriet te boven,
<i>Niet-ghe.</i>	Hier is gheen grooter pijn	Rampspoedichst is mijn staet
<i>Jalourfe.</i>	Als die <i>Jalourfe</i> zijn.	Van al het quaetste quaet.
<i>Niet-ghe.</i>	De vreeze is een schicht	Vvel wien hoor ick daer klagen?
<i>Jalourfe.</i>	Die ghene reen verlicht,	Soud' hy veel droefheyt draghen?
<i>Niet-ghe.</i>	Mits wantrouw vreesse teelt,	
<i>Jalourfe.</i>	Die in voorbeelding speelt?	
<i>Niet-ghe.</i>	Moordres ghy my verworght,	
<i>Jalourfe.</i>	Door wantrouw die steeds zorgt.	
<i>Niet-ghe.</i>	<i>Jalourfe</i> zijt ghy daer?	
<i>Jalourfe.</i>	Hó <i>Niet</i> ghelieft ghy hier?	
<i>Niet-ghe.</i>	Vvel wat ist dat u deert?	VVaerom maeckt ghy ghetier?
<i>Jalourfe.</i>	Ghetier? met groote reen, heeft yemant meerder quelle?	
<i>Niet-ghe.</i>	VVien ist die droe'ver leeft? en in benauder helle?	
<i>Jalourfe.</i>	Om dat ghy zijt <i>Jalourfe</i> ghy oorzaeckt zelfs uw' quaet,	
<i>Niet-ghe.</i>	Vw' cyghen dwael u boeyd, het luckigt' dynes staet	
<i>Jalourfe.</i>	Vzotheydt niet ticht z' lfs, gh' hebt weer-liefd' uws lousfrouwe,	
<i>Niet-ghe.</i>	Vvat kunt ghy wenschen meer?	
<i>Jalourfe.</i>	Heur weerliefd' te behouwen.	
<i>Niet-ghe.</i>	Gheeft <i>Celia</i> u reen? waer door ghy 't wijff leu maoght.	
<i>Jalourfe.</i>	Neen. <i>Niet-ghe.</i> waerom claeght ghy dan? u quelen myn, gheloofst,	
<i>Niet-ghe.</i>	Int minst gheen ghelijckheydt heeft, laet my mijn ramp beweenen,	

Lalourse. Om dat u *Silla* gheen weer-liefde wil verleenē?

Niet-ghe. VVaer vondt ghy grooter quel? myn d'uwen overtreft,
Vlartē gunstich is, uw' luck dijn glori heft
Int hooghste top dijns wensche. *Lalourse.* Ach dat u was ervaren,
'tGheen *laloufie* knaecht, ick weet ghy zoud' verklaren
Gheen droefheydt zwaerder is, want dach noch nacht ick rust,
Mijn leven quynint is, 'k heb moedicheydt noch lust,
't Schijnt al de wereld tracht my *Celia* 't onsteelen.

Niet-ghe. Hebt ghy heur weer-liefd' niet? *Lalourse.* Iae ick, of zo ten deele.

Niet-ghe. Fy u, *lalours* ghezint is nimmermeer ghepayt.

Lalourse. VVaerom? *Niet-ghe.* Om dat in u zijn reden noch beschayt.

VWat booght ghy van uw' quel? 't zijn rechte vife vafen,

Mijn hert, helacs, heeft reen, te buld ren en teracsen,

Mits 't onverdraeg'lik is, dat *Philla* my veracht,

Beboert mijn droef gheweē, bespot mijn bittere klacht,

Vergh'lijckt uw' quelle niet int minste met de myne.

Lalourse. Ick zweer u dat mijn quel is meerder als uw' pyne.

Niet-ghe. Zwijght zwijght, 't is zo geclap! *Lalourse.* VWat zegt ghy tot geclap.

Niet-ghe. Iae zot gheklap. *Lalourse.* Nu, *Niet-geliefte* niet te veel inap,

Onsteekt mijn tooren niet, zwijght of ick doet u blijcken

VWat *laloufie* is. *Niet-ghe.* VWat meent ghy 'k u zal wijcken,

Om proeven dat mijn quel de uw' te boven gaet?

Af-zijnde.

Af-zijnde. VVel wat gheraes is hier? wat warrighe ghelact

Hebrghy nu beyde doch? *Lalourse.* *Af-zijnde* vvel te passe

Comt ghy em onse twist door reen te sliffen talle.

Niet-ghe. *Lalourse* zeyt zijn quel is boven mijn verdriet.

Af-zijnde. Is dit 't ghekickbel? laes, is uw' twist anders niet?

Bezier ghy beyd' uw' ramp, en stelt de mijn daer teghen,

'k VVeet mijn verdriet zal beyd' uw' quellen overweghen.

Al zijt ghy niet gheliefdt, en ghy vol *laloufy*,

'Tis niet te gh'lijcken by de pyne die ick ly.

Ha *Af-zijnde* bitter-roet, hoe quellich leeft mijn herte.

Lalourse. Ha *laloufy* wat baert ghy herte-knaginghs smerte.

Niet-ghe. Maer niet gheliefte te zijn is 't bitterste verdriet.

Af-zijnde. Hoe stedich het ghetraen uyt dese ooghen vliet

Mits ick verscheyden ben van heur die hoed mijn leven.

Lalourse. En hoe doet *laloufy* dit arme herte beven.

Af-zijnde. Vw' quel u eyghen is, uw' *Nymphe* heeft geen schuld'.

Lalourse. VWat quelle hebt ghy doch als ghy maer hebt gheduld?

Af-zijnde. Gheduld? hoe kan het zijn zoo 'k van heur ben verscheydet?

Niet-ghe. Met een gheiaten hoop de by-comt te ver beyden.

Af zijnde. De liefde treckt te zeer als d'herten zijn ghetroit.

Niet-ghe. En mijn hert quijnt mits zy my noyt weet-lieven kost.

Lalourse. Mijn hert berst als ick denck heur weerom te verliefen.

Af-zijnde. *lalourfheyt* zoud zeer haelt een ander weer verkiefen.

Niet-ghe. Mits *laloufy* besoot de liefd niet is ghegrondt.

Ialourfe. Noyt zonder Ialoufy men trouwe liefde vond.
Af-zijnde VVaerom? *Ialourfe.* Vermits men vrecht het geen men liefst te derven.
Niet-gh. Oprechte lief doet de Ialoufie sterven.
Af-zijnde De Ialoufie spruyt uyt eyghen zelfs misvrouw.
Niet-gh. En uyt het misbruyck niet van u gheliefde Vrouw.
Maer, lacy, *Silla* wil vryage qualijck hooren,
En nochtans weet zy dat mijn hert heur heeft verkoren,
Mijn eeden zy beboert, tis al te zwaer ghewoel.
Af-zijnde Helacy, niet ghelijckbaer by 't geen ick ghevoel.
Ialourfe. Noch zegh ick dat mijn quel u beyde gaet te boven.
Af-zijnde Intceiding doet u zulcken dwafsen gril ghelooven,
By d'Hemel u ijn ist zwaerst. *Ialourfe* Ick zweer u 't is de mijn,
Niet-gh. En ick zweer 't is de mijn. *Af-zijnde.* Hoe? *Niet-gh.* Ick ist dijn.
Een langhe wrevel strijt, comt laten wy ons quellen
Int oordel van all' dees aenhoorders eynd'lik stellen.
Ialourfe. VVant wy verschelen veel. *Niet-geliefde.* Voor my ick ben te vreen.
Af-zijnde Ioffrouwen oordelt dan wie't meeste heeft gheen.
Ialourfe. Ick mits mijn Ialoufy, die steeds bedrukt moet knaghen.
Niet-gh. Of ick die weer-liefd mis, van heur die 'k liefde draghe.
Af-zijnde Of ick die door taf-zijn mijns liefs mijn hert uyt teer.
Ialourfe. Ioffrouwen zo, door lust, ghy morghen hier comt weer,
Brenght vonnis op de vraag. *Niet-ghel.* Minerva zalt u loonen.
Af-zijnde En ons *Mercur* u zal met *Lauren* cransken kroonen.
Ialourfe. Af-zijnde waer nu heen? *Nietg.* Rhetorica die speelt.
Af-zijnde Ick hoor daer is een stem die konstelike queelt.
Ialourfe. VWat is het spels inhoud? *Af-zijnde.* Als Keyser *Oct* victory
In *Romen* had ghetreft, ten tyd' van *Paus Gregory*,
Hy keerend' nae zijn Rijk, verliefden in *Florus*
Op een Ioffrouw *Galdraed*, maer missende zijn wens,
Mits dat *Galdraed* deughd de Keyser kost afweeren,
Gheeft *Octo* heur ten echt een van zijn grootste Heeren.
d'Autheur hier meed afbeeldt wat dat de deughd vermach,
VWaer door *Galdraed* men doen tot hoogheyt komen zach,
Verfoeyende de min, waer Keyser *Oct* nae henghelt.
Niet-gh. 'k Hoor datter tuschen dees history is ghemengelt
Een zekere vryage van een ander Vrouw,
Die *Tyser* trouwden eerst een brack daer nae heur trouw,
En *Flavio* aenslaet die wulpzich heur beminden,
En *Tyser* komend' weer, most, laes, zijn *Laura* vinden
Verzamet inde echt.
Ialourfe. Dats vreemt, dit moet ick zien.
Af-zijnde VWat zietmen oock al grillen in onse eeuw gheschieden.
Niet-gh. Af-zijn wellaet ons gaen.
Ialourfe. De klok heeft dijn gheslaghen.
Af-zijnde. 'k VVet dat ghy in het spel zult hebben goed behaghen.

} Binnen.

EYNDE.

B. L. 8213.

KEYSER OTTO DEN DERDEN EN GALDRADA BLYEYNDE-SPEL. HET EERSTE DEEL.

Nobilis sola est atque unica virtus

Dan: 'AMSTELREDAM. *Boeck*
By Porcebant Morgan Boeckdrucker woonende inde Calver-
straet by de Bagyne-steen naest de blaetwe lioe, Anno. 1616.

T B O E K

Aen d'Eedele, deughd-rijcke, leerghierighe Ioffrou,
Ioffrou Waelburg van Boshuyfen.

De deughde (liefd-vvaerde Dianin) is een oprechte ge'doonte des ghe-
moeds waer door de menschen wel leven, ons verdt de dinghdenie-
mans aenghebooren vande ouders maer wel aengeboden van Code.
De verstandighste vande ouden zeydt de deughde te zijn een gelyckenisse Go-
des, ook d'alderbeste gedaente der redelycker menschen, want deughds voon
plaets is der menschen beylich en neder ghemoedt, dat onzichtbaer is, ghelyk
de verborghen hemelen de wooningen Godes zijn. Maer d'oorzaak waer wy
de deughde werdt gebooren inde mensche, zijn God en de menschen te zamen.
Godt als een mildt ghever, en de mensche als een begheerlik ontfangher.

Wanneer dan de deughde werdt aengheport vande herts tochten, 't zy tot
aenlocking van 't bekenae goet, of tot afwycking van 't bekende quaedt:
Zo volghdt daer op (is men dese kennis ghetrou) het daedelike werk van 't be-
kende goet te doen, en 't bekende quaet te haeten. Myn schryver aen-
merkende de rechte neyging tot de deughde eens Florēysche Ioffrou, Galdra-
da, teghens d'ontuchtighe aenvechting van Keyser Otto den derden, rym-
den dit bly-eynde-Spel. En ik, als een vergeteling, hakende na een Deugd-
lievende-befoherm-Vrou, besloot dit bedrijf aen d'opperstaet-Icfrouv
der Goddin Aræta op te offren, dies myn teere bladekens byghzaem knie-
len aen't autær V.Eed.beleeftheydt, verwachende d'aenvaerding, zonder
dat myn onverdienst twijfelt, want V.Eed. (ten aenzien des genereuse gemoe-
den, uws heer-Vader en Vrou-moeder, zulcx aenghebooren is, en naemaels vol-
macksheyt bekomen, mits de stedighe oeffening en voorgang van d'Eedele,
Erentfeile Vrouwe Henrica van Egmond, Me vrou vander Aa,
opghequeekt in beleeftheyts hooghste Academie, waer van hy my bondels
Lof-zanghen zoude kunnen doen spreken, ten waer de wytruchticheyt heurs
Fedelheyds waerde zo kenbaer is dat hy eerder gheoordelt zoude werden
Pluymstryker als goedtronds te wezen, 't welk hem verdrieten zoude in't min-
ste, onder d'alder Eedelste Egmondens, (zy, voor gheoordelt te werden)
hoop ik zal het boeck 't minste plaetsken in V.Eed. beleeftheyds koor laeten
genieten, en beschermen voor spitzighe betweters, die my meer ontzien zal-
len, ik weezende V.Eed.eyghen, als myns zelven. Facit wel.

Chi fara fara.

T S P E L S V O O R - R E E N .

Jalourfe, Niet-gheleefde. D'afzjnde.

<i>Jalourfe.</i>	I Aloufheyt wurght dit hert	_____	_____
<i>Niet-ghe.</i>	_____	_____	Vermits my mift weermin
<i>Jalourfe.</i>	Verniet door quel en fmert,	_____	_____
<i>Niet-ghe.</i>	_____	_____	Ick vreed noch ruste vin,
<i>Jalourfe.</i>	Zwierzinnich vol gheraes,	_____	_____
<i>Niet-ghe.</i>	_____	_____	En leve in wantrouwe,
<i>Jalourfe.</i>	Gans radeloos, helaes.	_____	_____
<i>Niet-ghe.</i>	_____	_____	Vol quyning en vol rouwe.
<i>Jalourfe.</i>	Is zy uyt mijn ghezicht,	_____	_____
<i>Niet-ghe.</i>	_____	_____	Het waer de hoop die voed,
<i>Jalourfe.</i>	Door't miffen van dat licht,	_____	_____
<i>Niet-ghe.</i>	_____	_____	'k Vercrachten mijn ghemoed,
<i>Jalourfe.</i>	Vrees ick het elders schijnt,	_____	_____
<i>Niet-ghe.</i>	_____	_____	En koor voor t'leven't fterven,
<i>Jalourfe.</i>	Mijn hope dan verdwijnt .	_____	_____
<i>Niet-ghe.</i>	_____	_____	Om ruste te verwerven.
<i>Jalourfe.</i>	Ha vinn'ghe jaloufy,	_____	_____
<i>Niet-ghe.</i>	_____	_____	Mijn klachten en gbebeen ,
<i>Jalourfe.</i>	De knaging die ick ly,	_____	_____
<i>Niet-ghe.</i>	_____	_____	Mijn weenen en ghefteen,
<i>Jalourfe.</i>	En druck daert hert in leeft,	_____	_____
<i>Niet-ghe.</i>	_____	_____	De tranen-vloed mijns ooghen
<i>Jalourfe.</i>	Gheen gh'lijck ter wereldt heeft.	_____	_____
<i>Niet-ghe.</i>	_____	_____	Vervvrecken geen medoogen.
<i>Jalourfe.</i>	Iae't bladeken dat roert,	_____	_____
<i>Niet-ghe.</i>	_____	_____	Iae't schijnt zy schuwich vlucht
<i>Jalourfe.</i>	Schijnt my mijn Nijmph ontvoert,	_____	_____
<i>Niet-ghe.</i>	_____	_____	Als zy hoort mijn ghezucht,
<i>Jalourfe.</i>	En 't ruyzen vande windt	_____	_____
<i>Niet-ghe.</i>	_____	_____	En tuylt niet al mijn zegghen
<i>Jalourfe.</i>	Meer gunfte by heur vindt,	_____	_____
<i>Niet-ghe.</i>	_____	_____	Die hier verborghen legghen
<i>Jalourfe.</i>	Als ick die heur verloor,	_____	_____
<i>Niet-ghe.</i>	_____	_____	Ha knaghinghe te zwaer,
<i>Jalourfe.</i>	En zelve my verloor.	_____	_____
<i>Niet-ghe.</i>	_____	_____	Dar ick zo gh'luckich waer
<i>Jalourfe.</i>	De minste gluur heurs oog	_____	_____
<i>Niet-ghe.</i>	_____	_____	Mijn <i>Philla</i> mocht doorgronden
<i>Jalourfe.</i>	Schijnt nae een ander vloog,	_____	_____
<i>Niet-ghe.</i>	_____	_____	De finert mijns hertens wonden.
<i>Jalourfe.</i>	En my mijn schoon ontfteelt	_____	_____
<i>Niet-ghe.</i>	_____	_____	Hier is geen zeterder pijn,

<i>Jalourfe.</i>	wt <i>Jaloufy</i> gheheel.		
<i>Niet-ghe.</i>			Als nietghe lief te zijn,
<i>Jalourfe.</i>	VVar ist? u grill'ghe aert,		
<i>Niet-ghe.</i>			Heur ooghen zijn mijn luyfter,
<i>Jalourfe.</i>	Die immer is vervaert,		
<i>Niet-ghe.</i>			En myne acht zy duyfter
<i>Jalourfe.</i>	Door mistrouw dat ghy dat		
<i>Niet-ghe.</i>			Ha hell'ghe pijn wat quel
<i>Jalourfe.</i>	Verliest 't gheen ghy eens had.		
<i>Niet-ghe.</i>			I ck in mijn hertestel.
<i>Jalourfe.</i>	Vw' <i>Celia</i> is trouw,		
<i>Niet-ghe.</i>			Ter werelddt zijn gheen klachten
<i>Jalourfe.</i>	Maer is zy niet een vro w?		
<i>Niet-ghe.</i>			By mijn verdriet te achten,
<i>Jalourfe.</i>	Die zwack zijn zomen ziet,		
<i>Niet-ghe.</i>			Ghelieft en niet gheloont
<i>Jalourfe.</i>	En dat zy my verliet?		
<i>Niet-ghe.</i>			Met liefd' geen reen verschoont.
<i>Jalourfe.</i>	Tis vreeze diet my doet,		
<i>Niet-ghe.</i>			In plaets van liefd' verschoven
<i>Jalourfe.</i>	Dus lacy zegghen moet,		
<i>Niet-ghe.</i>			t' Gaet al 't verdriet te boven,
<i>Jalourfe.</i>	Hier is gheen grooter pijn		
<i>Niet-ghe.</i>			Rampspoedichst is mijn staet
<i>Jalourfe.</i>	Als die <i>Jalourfe</i> zijn.		
<i>Niet-ghe.</i>			Van al het quaetste quaet.
<i>Jalourfe.</i>	De vreeze is een schicht		
<i>Niet-ghe.</i>			VVel wien hoorick daer klagen?
<i>Jalourfe.</i>	Die ghene reen verlicht,		
<i>Niet-ghe.</i>			Soud' hy veel droefheyt draghen?
<i>Jalourfe.</i>	Mits wantrouw vreesse teelt,		
	Die in voorbeelding speelt?		
	Moordres ghy my verworcht,		
	Door wantrouw die steeds zorgt.		
<i>Niet-ghe.</i>	<i>Jalourfe</i> zijt ghy daer?		
<i>Jalourfe.</i>	Hó Niet ghelieft ghy hier?		
<i>Niet-ghe.</i>	VVel wat ist dat u deert? VVasrom maeckt ghy ghetier?		
<i>Jalourfe.</i>	Ghetier? met groote reen, heeft yemant meerder quelle?		
	VVien ist die droe'ver leeft? en in benaude: helle?		
<i>Niet-ghe.</i>	Om dat ghy zijt <i>Jalours</i> ? ghy oorzaeckt zelfs uw' quaet,		
	Vw' cyghen dwael u boeyd, het luckigt' dynes staet		
	V zotheydt niet licht z' lfs, gh' hebt weer-liefd' uws lousfrouwe,		
	VVar kunt ghy wenschen meer?		
<i>Jalourfe.</i>	Heur weerliefd' te behouwen.		
<i>Niet-ghe.</i>	Gheeft <i>Celia</i> u reen? waer door ghy 't wijff leen mooght.		
<i>Jalourfe.</i>	Neen. <i>Niet-ghe.</i> waerom claeght ghy dan? u quelen myn, ghelooft,		
	Int minst gheen ghelijckheydt heeft, laet my mijn ramp beweenen,		

Ialourfe. Om dat u *Silla* gheen weer-liefde wil verleenen?

Niet-ghe. VVaer vondt ghy grooter quel? myn d'uwen overtreft,
V'tarte gunstich is, uw' luck dijn glori heft
Int hooghite top dijns wensch. *Ialourfe.* Ach dat u was ervaren,
'tGheen Ialoufie knaecht, ick weet ghy zoud' verklaren
Gheen droefheydt zwaerder is, want dach noch nacht ick rust,
Mijn leven quyning is, 'k heb moedicheydt noch lust,
't Schijnt al de wereld tracht my *Celia* 't onsteelen.

Niet-ghe. Hebt ghy heur weer-liefd' niet? *Ialourfe.* Iae ick, of zo ten deele.

Niet-ghe. Fy u, Ialours ghezint is nimmermeer ghepayt.

Ialourfe. VVaerom? *Niet-ghe.* Om dat in u zijn reden noch beschaye.

VVat booght ghy van uw' quel? 't zijn rechte vife vafen,
Mijn hert, helaes, heeft reen, te buld'ren en te raesen,
Mits 't onverdraeg'lik is, dat *Philla* my veracht,
Beboert mijn droef gheween, bespot mijn bittere klacht,
Vergh'lijckt uw' quelle niet int minste met de myne.

Ialourfe. Ick zweer u dat mijn quel is meerder als uw' pyne.

Niet-ghe. Zwijght zwijght, 't is zot geclap! *Ialourfe.* VVat zegt ghy zot geclap.

Niet-ghe. Iae zot gheklap. *Ialourfe.* Nu, Niet-geliefst niet te veel inap,
Onsteekt mijn tooren niet, zwijght of ick doet u blijcken
VVat Ialoufie is. *Niet-ghe.* VVat meent ghy 'k u zal wijcken,
Om proeven dat mijn quel de uw' te boven gaet?

Af-zijnde.

Af-zijnde. VVel wat gheraes is hier? wat warrighe ghelaet
Hebrghy nu beyde doch? *Ialourfe.* Af-zijnde vvel te passe
Comt ghy om onse twist door reen te slissen taffe.

Niet-ghe. *Ialourfe.* zeyt zijn quel is boven mijn verdriet.

Af-zijnde. Is dit 't ghekickbel? laes, is uw' twist anders niet?
Bezier ghy beyd' uw' ramp, en stelt de mijn daer teghen,
'k VVeet mijn verdriet zal beyd' uw' quellen overweghen.
Al zijt ghy niet gheliefst, en ghy vol Ialoufy,
'Tis niet te gh'lijcken by de pyne die ick ly.

Ha *Af-zijn* bitter-roet, hoe quellich leeft mijn herte.

Ialourfe. Ha Ialoufy wat baert ghy herte-knaginghs smerte.

Niet-ghe. Maer niet gheliefst te zijn is 't bitterste verdriet.

Af-zijnde. Hoe stedich het ghetraen uyt dese ooghen vliet
Mits ick verscheyden ben van heur die hoed mijn leven.

Ialourfe. En hoe doet Ialoufy dit arme herte beven,

Af-zijnde. VVat u eyghen is, uw' Nympe heeft geen schuld.

Ialourfe. VVat quelle hebt ghy doch als ghy maer hebt gheduld?

Af-zijnde. Gheduld? hoe kan het zijn? zoo 'k van heur ben verscheyden?

Niet-ghe. Met een ghelaten hoop de by-comst te verbeyden.

Af zijnde. De seldste treckt te zeer als d'herten zijn ghetroit.

Niet-ghe. En mijn hert quijnt mitezey my noyt weer-lieven kost.

Ialourfe. Mijn hert berst als ick denck heur weerom te verliefen.

Af-zijnde. Ialourfheyt zoud zeer haest een ander weet verkiefen.

Niet-ghe. Mits Ialoufy besondt de liefd niet is ghegronst.

Ialourfe. Noyt zonder Ialoufy men trouwe liefde vond.
Af-zijnde VVaerom? *Ialourfe.* Vermits men vrees't het geen men liefst te derven.
Niet-ghe. Oprechte liefst doet de Ialoufie sterven.
Af-zijnde De Ialoufie spruyt uyt eyghen zelfs misvrouw.
Niet-ghe. En uyt het misbruyck niet van u gheliefde Vrouw.
Maer, lacy, *Silla* wil vryage qualijck hooren,
En nochtans weet zy dat mijn hert heur heeft verkoren,
Mijn eeden zy beboert, tis al te zwaer ghewoel.
Af-zijnde Helacy, niet ghelijckbaer by 't geen ick ghevoel.
Ialourfe. Noch zegh ick dat mijn quel u beyde gaet te boven.
Af-zijnde Inteelding doet u zulcken dwafen gril ghelooven,
By d'Hemel u ijn ist zwaerst. *Ialourfe.* Ick zweer ut 'is de mijn,
Niet-ghe. En ick zweer 't is de mijn. *Af-zijnde.* Hoe? *Niet-ghe.* Iest ist dijn?
Een langhe wrevel strijt, comt laten wy ons quellen
Int oordel van all' dees aenhoorders eynd'lik stellen.
Ialourfe. VVant wy verschelen veel. *Niet-ghe.* Voor my ick ben te vreen,
Af-zijnde Ioffrouwen oordelt dan wie't meeste heeft gheen.
Ialourfe. Ick mits mijn Ialoufy, die steeds bedrukt moet knaghen.
Niet-ghe. Of ick die weer-liefd mis, van heur die 'k liefde draghe,
Af-zijnde Of ick die door taf-zijn mijns liefs mijn hert uyt teer.
Ialourfe. Ioffrouwen zo, door lust, ghy morghen hier comt weer,
Brenght vonnis op de vraeg. *Niet-ghe.* Minerva zalt u loonen.
Af-zijnde En ons *Mersuur* u zal met *Lauren* cranskens kroonen.
Ialourfe. *Af-zijnde* waer nu heen? *Niet-ghe.* Rhetorica die speelt.
Af-zijnde Ick hoor daer is een stem die konstelike queelt.
Ialourfe. VWat is het spels inhoud? *Af-zijnde.* Als Keyser *Ott* victory
In *Romen* had ghetrefst, ten tyd' van *Paus Gregory*,
Hy keerend' nae zijn Rijk, verliefden in *Florens*.
Op een Ioffrouw *Galdraed*, maer missende zijn wens,
Mits dat *Galdraed* deughd de Keyser kost afweeren,
Gheeft *Otto* heur ten echt een van zijn grootste Heeren.
d'Authour hier meed afbeeldt wat dat de deughd vermach,
VWaer door *Galdraed* men doen tot hoogheyd komen zach,
Verfoeyende de min, waer Keyser *Ott* nae henghelt.
Niet-ghe. 'k Hoor datter tusschen dees history is ghemengelt
Een zekere vryage van een ander Vrouw,
Die *Tyter* trouwden eerst een brack daer nae heur trouw,
En *Flavio* aenslaet die wulpach heur leminiden,
En *Tyter* komend' weer, most, laes, zijn *Laura* vinden
Verzamet inde echt.
Ialourfe. Dats vreemt, dit moet ick zien.
Af-zijnde VWat zietmen oock al grillen in onse eeuw gheschieden.
Niet-ghe. *Af-zijnde* wellaet ons gaen.
Ialourfe. De klok heeft drij gheslaghen.
Af-zijnde. 'k VVet dat ghy in het spel zult hebben goed behaghen.

} Binnen.

EYNDE.

P E R S O N A G E N.

Keyfer Otto .den 3.

Hertoch van Brandenburg.

Octavio. *Keyfers Camerling.*

Galdrada, *vaer op de Keyfer verliefde.*

Theophelos, *geomancien.*

Cupido.

Tyter. *Getrouwt met Laura.*

Laura.

Camillo. *Tyters dienaar.*

Kluysenaar.

Guydeon

Billincion. *Galdradas Vader.*

avio.

Bedil-al.

Aræta, *de Goddinne der deugde*

Verstant.

VVille.

Lust.

Het tooneel is Florenca en Arcadia.

KEYSER OTTO

Den Derden

EN

Daniel Borel

GALDRADA

BLY-EYNDE-SPEL.

EERSTE BEDRIEF.

Keyser.

Keyser Otto.

De septer die ick voer de vranckē eerst beheerden:
Da grooten Karel die Romapnse asems leerden
Met glozi opnen naem te upen: wten kroon
Beghibaedigh hebt gheswapd als Pepins waerden Loon.
Een prins lich hert nopt traght 's boozsatens-Doofs-Laurieren
't Ontroben een ghe blaen om 't epgen te verrieren/
't Manhasrighe ghemoedt dooz pbers aendzigh haecht
's Dooz-baders lof dooz hun noch grooter zo ghemaecht.
Gheen glozi ist de kroon vant Roomsche rijk te swapen/
Gheen luch en ist het luch heur luchten u toe blapen
En uw' Romepnsche volck (als twiffelachtigh) vzaeght
Of Ott' de kroone voert dan of de kroon hem vzaeght.
Hier hupst een Saxons hert/een Saxons prins ghebozen/
Die dooz heur-Doxtens heur als Keyser was verhozen/
En d'hemel bidd' hy Ott' beneme Keyser's maght
Als Otto epgen-baet meer als 't rijt-nut betraght.
Is wzeb'lich uw' ghemoedt/dees septer moet u teng len/
O Komen/op dat trois u niet geeft willens bleng len
Dae burgerlijche zrijt (dat kanckerlijche quaet
Die immer zlochten in 't luch des gheruse staet)
Ich dwongh moedwils ghewar te lupt ten nae Gregori/
Driest en vree/is nu mijn monarchale glozi/
Als 't hoeder-heer uws staet/jae hoe ghy luckighs bloeyt
Hoe meerder ick u wensh/uw' Princens boesem gloeyd'
In pbers zoete hoop dat Otto zal belet:n
D'Cybers-wellings-blught d'Antipodes zal gheben
Doozt moedighe ghezroom/de kennis dat ghy zyt
O Komen Ceres hoozng-lux-pzoef van tij tot tij/
En naghebuurens strand met tydinghe blught betwelen

Dat

Pa's zoet ghemurmureer: die booz' poets teelt vertellen.
 Ich dwangh u tot uw' luck/ha zraffe en zoete dwangh/
 De bree-spuun uwes zogh geeft uw' ghemeente langh.
 Queecht uw' Montepnen op met boedsel zo een zinnigh
 Dat war-geest nimmer rijst met boncker nicker-binninah/
 Dat twiſſe-luſſe ſchalcke-bregh het bzebe hert nopt raecht
 Waer p'de herf-nens wensh/donzinnigh/steets nae haecht/
 Staet gier ghen diet gheluck in zwang re tijt vergaten
 En baechen met gheweldt betraghten d'hooghſte ſtaten
 Zyn terghers dan opzoer/en haters bande ruſt
 Ja nimmer hunliens hert 't eergier'ge bier upbluſt
 't Niet kypghen eerder meer de blamme hun liens boos hept/
 Dies Princen ampt betaemt te temmen dese loof hept
 Booz't wack're oogh int zepl. Gheluckigh is dat lande
 Waer dat de Prince zels houdt d'helm-ſtock inde handt.
 Deel waenen dat de maght van Keperliſch ghebieden/
 En ſepter zwapin gh'ober dees Romeynſche lieden/
 Deel gloz' mede ſleept/als Goden op de aerdt/
 't Is waer/maer boeght daer by de kroonens wight/en zwaert/
 De zoogh/de anghſt/de breeſ die kroone boerders draghen
 De kroone zal hun meer als r'ampts beheer behaghen.
 De Princens gunſt teelt haet/de Prinz zyn moorbers voed/
 Zp' Eggers queecken op/wiens boos-jalourſe-bloedt
 Beblieſen redens oogh/d'een d'ander niet kan liden
 De bzuhteloofſe haet zalt minſte luck benpden.
 Gheruſte Heremijt/luck-rijcker is uw' klups
 Als 't hoogh' verheben top myns Keperliſche hups/
 De klape wanten zyn bercierſels uw' s'tapeten
 Die ghp betrouwen moocht 't gheheymſe d'yns gheweten/
 De mynnen hoozen ſcherp/ Ja zonder dat icht waen
 De lupſter-oozen ſteets my dicht omſinghelſt ſaen.
 D' ſlape ruſt gheruſt/als 't oosten licht komt wzecken
 En 't zleghte en recht ghemoedt u tot ghebeden trecken
 Beknielddt uw' klups kens grondt/en bindt uw' epghen niet
 Als ghp de inn'ge menſk' bedaghtſaemliſch beziet/
 Daer bindt ghp meerder haef als dien diet goudt bedelben.
 Dermits ghp heer-booght blijft/en meeſter uwes zelben.
 Is uw' warmoeſe rock niet lieber als mijn troon?
 Is uw' vergeten Cel niet waerder als mijn kroon?
 En laeft u niet zo zoet de dranch uwes daerheng droppen
 Als my het d'ynchen doet upt Serpentyſche koppen?
 Ghp raeyt zo liebe bzeughd' int ruſſen bande bliet
 Die ghp bant top des bergen zilb' zigh ſullen ziet
 Ghijck my de Cimblen zyn/de bemden u beballen
 Zo wel gh'lyck my verquicken hooghe marm're wallen/
 De olmen-lommer-tent kan u zo wel behoen
 Booz' zonnens vinn'ghe ſrael als my het pabelioen/

D' biese-bed doet u zo zoet in slaep gheraechen
 Gh' lijck mp het beere doet bepronckt met goude laecken.
 Dus in uw' arme klups hebt ghy uw' hertens wensh'
 't Is 't hert en niet het hof waert 't luck leydt bande mensh'
 Dies alle staten zijn int reght ghebzupch ghelegghen/
 De man is d'ask' ban al/en 't zwaerste moet meest weghen.
 Daech in een praghtigh kleet schuplt wel een goetd ghemoedt/
 En d' ootmoedt onder een kroon zo wel als klupnaers hoet.
 O Hemel/hoochhe God/mendt ghy mijn zinnens waghen
 Op dat ick niet betraght als 't gheen u mach begaghen.
 Nu Comen is ghezilt/en ick Toscanens staet
 Van werten heb bezorght ist reden dat ick laet
 Een heerscher in mijn plaets' om mijn ghemeynt te hoeden/
 't Is noodigh dat het ze een Prince mynes bloede/
 Goedaerdigh/zedigh/trouw/die wackerlijck draeght'zorgh/
 Wien best? Ick aght mijn Heef/Marquijs van Brandenborgh/
 Vertrouwen mach 't beheer.

De Marquijs van Brandenburg.

Keyser.	Hier komt hy/wel ghebonden/ Van waer/Heef/is de komst?	Brand. Heer van de jaght.
Keyser.	Wat honden Hebt ghy ghelepdt int velde?	
Barnden.	Acht bracken/maer de zon Was booz mijn komste op zoe dat ick niet en bon.	
Keyser.	Den douw was opghebrooght.	
Branden.	Ick kost gheen reuck-spoor treffen Hoe lude dat ick deed mijn hoozens windt op heffen	
Branden.	De Hasen waren 't schupl.	Keyser. Liet op de Valcken blien?
Voorseg-	Zo haest/mijn Heer/als ick een goede prop kost zien	
ling van	Ick gaf de bogel bypdom op een blught parpsen/ Doch schuplden int gheboomt/daer nae liet ick hem rpsen	
't geen de	Fluc nae een Coztel-dupf die zulck berweere deed	
Keyser	Dat ze de Valch zo zeer gh'lijck hy het dupfken beet.	
van Gal-	't Was wonder om te zien/h'aght dat het dupfken doghte	
drada ver-	De Valch alleen van heur een trech beechen versoghte	
foght die	Za wozfelden het dier/en op heur wiecxkens dreef	
zijn lust	Dat niemant oord'len kost waer dat het beestien bleef.	
eerbaer-	De tijt mp oberbiel/en durst niet langher bepden	
lick ont-	Vermidts uw' Majesteit doch heden meent te schepden	
wortfelt.	Dan hier/zo ick verstaet.	Keyser. 'h Den anders nu beraen/ Want heden meen ick nae Sach'riag seest te gaen/ De Florentines Sant/dus maecht ghereet u allen/ Ick weet het mijn ghemeynt uptnemend zal gheballen.
Brandenb	't Doet ondersaten wel als ze hun Prince zien Gheknieldt met hun ter Kerck/jae d'pber bande lien Gebotelyche groepdt/want nae de Princen leven	

- Men ziet dat de ghemeent hun naerfelijck begheben.
Keyser. Heef Brandenburg ghy weer hoe dat ick heb gheselt
 Toscanen onder wet/en alles wel berzeidt
 Met burgherlijcke raedt/dat ick niet magh ontbeeren
 Een Hoofman om al t'lant in mijn naem te beheeren/
 Dien acht ghy de bequaemst ?
- Brandenb.** Belaes uw' Mapestept
 Weet wat verburghen zoogh daer in verburghen leydt/
 De volcken zijn vol trots/dees byp-Toskaense lieben
 Diet liden kunnen dat een breeyndt Heer zoud' ghebeden/
 En d'inghebozen heeft veel nadoght.
- Keyser.** Heeft 'is waer ?
 Waer al Toscanen mijn zo bond' ick gheen ghebaer/
 De Paus heeft zijn ghedeeldt als Kerckelijcke goeden.
- Brandenb.** Zo dat uw' Mapestept moet wesen op zijn hoede/
 Want waer de geestelijckheyt een bingher inne dwinght
 Te met/met langher handt d'al b'heerschingh inne dzinght.
- Keyser.** Heef zins de tijt luys de goeden, zoon ghebozen
 Van Keyser Karel, heeft Toscanen veel verlozen/
 Mits 't landt bescshepden was/en hem ten deele viel.
 Pistoja, Luca, Pisa, Chiusa, en behiel
 Volterra, Ares, Luna, maer de ander landen
 Doort bleven al ghelijckelijck inde Pausens handen/
 Argelijckelijck beleidt vermagh met Princen veel/
 Lups bleef met ghedeelt/nochtang wast zijn gheheel/
 De geestelijcke rep is loos/en gierigh mede:
 Heef Brandenburg ick wens'k' niet als mijn landens bzebe/
 Die zoogh' berepfit mijn ampt/mijn septer daerom zwapdt/
 Op dat boozsigtighepdt mijn boozneem zo belapdt
 Dat ick het erf mijns kroon in bred' en rust mach houwen.
- Brandenb.** Zo moetmen binden een die t'landt men mach vertrouwen.
- Keyser.** Dien oordelt ghy ?
- Brandenb.** Mijn Heer/het is een zware bzaegh.
- Keyser.** Nochtang ep'sk' ick uw' raed'/als Prins en bloede-maegh/
 Want ick uw' oordeel acht meer als van ander Heeren/
 Verscheren ben ick dat ghy u niet zult afkeeren
 Want geen mp dienstigh is.
- Brandenb.** Mijn Heer/ick wens'ke dat
 Ick om u dienst te doen zo groot vermoghen had
 Ghelijck ick wille heb.
- Keyser.** Of mp pets moght vertoonen
 Waer ghy mp dienst kost doen zoudt ghy u soch verschoonen ?
- Brandenb.** D' Mapestept ghebedt
- Keyser.** Marquijs/geeft mp uw' handt/
 'k Zagh garen dat ghy bleest hoofst-heersker mpnes landt.
 Wat zoght ghy Heef ?
- Brandenb.** Belaes/mijn Heer/wat kan ick segghen ?

h Weet

'k Maet dat in dese last zeer heel ghebaren legghen.
 Doch zoot uw Maesteyt my erenslich ghebiede
 'k Ghehoorzaem willigh/ Heer/ hier is ter wereldt niet
 Dat Brandeabu gh' verschijcht als tot 't rijcx nut mach strecken.

Ottavio.

Keyser. Ghy zult een Keyser's hert tot u/ en d' ulwen trecken
 Beraed u/ Keef/ daer op.

Ottavio. Mijn Heer d' eeldom van hier
 Versoecten a' l' ghelijck/ met heusighe manier

Keyser. Te kinielen aen uw' voeten/ zal ich hun in leyden
 Keef Brandenburgh denckt wel op 'c gheen ich u nu zeyde/
 Want moeghen ich verreech int byken banden dagh.

Branden. 'k Bid hemel by mijn wil nae zyn wil stauren magh.

Alle dry binnen.

Tyter. vvesende in Arcadia.

Florentia hoersteres/ wel eer/ mijns lentens jaren
 Doe heught'lijck al uw' blasingh Tpters beelden waren
 Zyns wisse hoops ghesmeek/ ghy mildt uw' tepels gacft
 Waer aen ghesduur' ghe wensh 't berlanghen heef/ g' helacft
 'd Onleffelijcke doofst om eyndlijck te gheraccken
 Men 't liebe beechiens bliet waer jeughden meest nae haken.

Florentia,
is gebout
op d' oever
vande Re-
vierc Arna
 Epitumey Arna-oever baken ich de bloedit
 Mijns biggel-tranens stozm (dooz bangheyt mijns ghemoede)
 Werbarsten/ niet ghebeen mijn knagingh te vertellen
 Men Laura en heur 'c naere beeldt dooz ooght te stellen
 Van luckeloofse Tpter/ en dooz langh ghesmeek
 De weedytheit ganslijck upt mijn schoone Laura weech
 Jae ebenaerden 't gheen waer ich was toe gheneghen
 Niet dooz een lasse hoop/ maer maechten heur mijn eeghen/
 En nu ontrucht ghy 't nyp/ en zendt my in Arcad
 Waer ich dees ooghen steets in byacke bloeden haed'
 Mits ich 't ghetintel mis mijns Lauras liebe lighten
 Als Doedster-brouwe dooz 't verweende zonnens lighte:
 Na Tptons schoon. Waerom ghenoeghden ghy u niet/
 Toscanen/ dat ich willigh my ghebyrpen liet
 In dienste/aende Albeon's heerskerinne
 Elisabet. En liet my oock by Jacob binnen.

Den d' Censsen Christiaen. Albert en Isabel
 Herdis's Hertogen. En moedigh myne dienste stel
 Tot uw' Toscanens nut by spaensen Phlips den tweeden.
 Mijn pber deed my oock by Branciens Luy's leden.
 Want niet ghenoech ghedaen dooz een gheringh Toscaen?
 Waer dwinght hem upt Europa by d' Arcadiaen/

Staecht afem utw' ghesught/geest tijt betraende ooghen
 De bebingh mynes tongh op dat heur woorden moghen
 Afveelden/laes/de zmet mijns borstens nauwe knel/
 De wurgingh mynes hert/de pars mijns zielen's quel.
 O flaeuwe hettens walm/utw' laeuwe tranens weenen
 Niet maghtigh zyn 't verdziet upt 't huplen noch upt zteenen/
 Al donderden 't ghesught/al bloogh utw' tranens bloede
 Met zulck ghedups/en blught ghelijck de zee-God doet
 Onmaghtloos waert/helaes/om klaerlijck upt te duchen
 Wat dat die kribb'ge Vrouw u trotfigh laet ontrucken.
 Het is noch goudt noch haef/noch reghters koel of staet/
 Noch kroon noch septers zwart 't geen/laci/myp verlaet.
 Wat ist spreek't zomme hert of schreumt ghyt te bescheyden
 Wt angst wop beyde hier begraven moghten blyben/
 Die glozi waer te groot booz Ziels-diebegh-wantrou
 Dat die dus trouw'lijck liefd't zo doebigh sterben sou.
 Waert oock om een Princes? of opper-Heur borstinne/
 Of tmeede Vrouw? Diaen? of eenighste Keps'rinne?
 En Engel deses eerw? Reen/maer om zulcken een
 Die Heur-borstinn'/Princes/Keps'rin/Diaen/alleen/
 En Engel is mijns ziels/heur boegden al dees namen/
 Want heur verdienst verdient al dese staten t'zamen.

Theoph.

Myn Heer steets in gheklagh? Tyter. Theophelos dat ghy
 Recht grondelijck verstant de knagingh die ick ly

Theoph.

'k Weet dat medoghen zoud' ontschuldighen mijn klagen.

Tyter.

In onluch t'hoort de man hem mannelijck te draghen.

Theoph.

Als quelle niet verkracht 't manhaftighe ghemoedt.

Tyter.

Quel is niet meer als 't geen de mensk' zich zelfs aendoet.

Theoph.

De liefde t'krachtighst is 't geen ons kan ober heeren.

Tyter.

Die oberheeringh moeten reden verweeren.

Theoph.

Gheen ooghenblich/helaes/is Laura upt mijn zin.

Tyter.

't Zyn tekenen ghewis utw' ober trouwe min.

Theoph.

Ghetrouw' /jae zo ghetrouw' die and'ren gaet te boben.

Tyter.

Heer/al utw' doenten doent my bastelijck gheloooben.

Theoph.

Zobeel ick niet en doe als Laura wel is waerde.

Tyter.

't Is mijn verkrachte ziel die daer toe is gheneghen.

Theoph.

Seer qualijck aght ick/Heer/zult ghy u van belegghen

Om leeren d'eedle kunste der geomancy/

Die reghte doghter is bande Astrologij.

Tyter.

Theophelos de tijt die ick daer in bestede

Seer nuwaerlijck ick aght/en mogh'lijck zal daer mede

Beletten mijn ghezint zo stedigh niet en woelde

In Lauraes Lief ghedaght 't geen nu onrustigh boelde

In dool hoflijcke paen de zinnens kooze wand'len.

Theoph.

Heer/zoot u zo ghelieft laet ons booz eerste hand'len

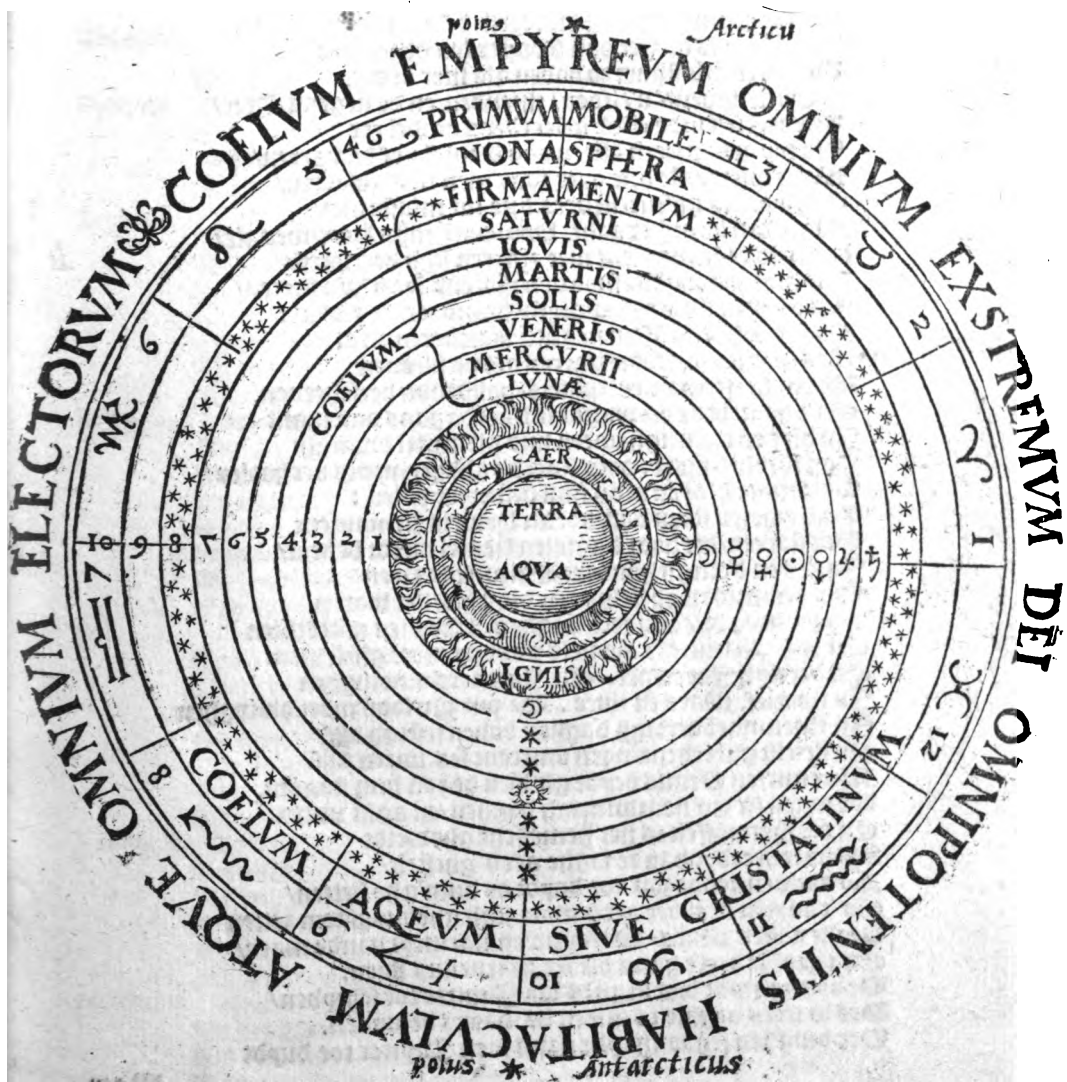
Van d'hemelen die elbe zyn in hun ghetal

Ghylijck ick upt dees figuer/mijn Heer/bedupden zat

In

A F-BEELDINGHE

Van d' elf Hemelen

In d'eersten Hemel heert alleenelick de **Mane**.
Mercur de tweeden. En de derden **Venus** name.
De Zonne inde vierden. **Mars** de vijfden heeft.
 En inde zesten zigh **God Jupiter** begeeft.
Saturnus inde zevenst' Hemel is gheseten.
Daghst is boozt firmament der starren/en planeten.
 Den **Christalpinen** Hemel men de neghende aght
 De **thienden** Hemel ist diet eerst' bewegingst' **daght**.
 De elfsden is de zeet van d'opperken beheerbet
 Diet alen alle suurt zo boven als hier neber.
 Doch nopend' d'elfsden/thienden/en de negenst' **Heer**/
 Die ziel ick inde **God** geleerdens oordel eer
 Als my/ich spreek alleen van d'aghste/of de starren/
 Want inde eerste dize daer zoud'men in verwarren/
Geomancia gh'caecht dees dize int minste niet/
 Maer wel de ander aght. Boozt eerst/mijn **Heer**/men ziet
 Het held're firmament met starren sijn bercleren/
 Die nimmer upt het spooz/en matens loop hun sieren/
 Als dupst' twee en twintigh/zichtbaer/in ghetal:
 Doch dupst'ren vijf/en neghen donkeren/in al
 Ses specken so groote starren als de kleenen
 Die in het firmament/plaets-houdende/verschreuen.
 En 't hemelsche verwulst die d'aerde gans omringht
 In hier en twintigh uren hun ghetintel dwinght
 Zijn middel-punt: dats d'aerd': ghehepmentis verhoelen/
 Beweghend' al en al op hun bestemde polen:
 De Hemelen staen vast/doch 't hemels firmament
 Des starren/die boozt d'aghsten Hemel werdt bekent/
 In zes en dertigh hondert **Egyptische** jaren
 Zijn ommeloopt gheschiet/en die gheteller waren
 't Jaer boozt d'iechondert daghen/boben ses mael thien
 En vijf. **Saturnijs** Hemels omlaep moet gheschien
 En dertigh Jaren net. En **Jupiters** omringhen
 In twaelf. **Mars** in twee. De zon zjn loop moet dwinghen
 In thienmael dertigh daghen boben seftigh vijf/
 En stricht gherekent/noch omtrent ses uren vijf.
Mercur/en **Venus** beyde gh'lyck de zon hun suuren.
 De maen in zeb neuntwintigh daghen/en aght uren.
 En onghetwyffelt is het hemelsche gheweldt
 Als oberheerder bande laghe aerd' gheselt/
 So datmen aende zon toe duyt de binn'ghe hetten/
 En 't bapten deel der aerd' moet zigh ghebupgsaem zetten
 Beght onder **Mars**/**Mercur**/en koelheyt bande maen/
 En 't grofste deele gans onder **Saturnus** staen.
 De bogtigheyt des lughts wy **Jupiter** toe schypben/
 Des waters boghte is alleen de maens bedypben.
 Der dinghen schoonheyt gans men **Jupiter** toe duyt

Maer

Maer 't stof en 't wesen upt de kragt van Venus spuyt.
De haest' of schijghicheit kragt Mars/en Mercurt beyden.
't Welke erden in booznemen moet Saturnus leyden.

Tyter.

Waer spoot het upt dat in boozipden is gheraemt
Allees planeten dus hun namen zijn ghenaeemt?
Om beter te verstaen het geen ghy wilt belegghe.

Theoph.

Zeet gaerne zal ich u de eerste oorsprongh zegghen.
Saturnus noemden zy de Vader bande Goon/

Saturnus.

De tydens schickel/die int top des hooghste troon
Het wijs heyde/en boozsicht de mensken al besturden/
En tot manhafte doent hun moedighlyc aenbuurden/
Behoeder dant verholen deel des hertens wensh/
Beheerende de dood en 't leven bande mensh.

Jupiter.

En Jupiter die heeft zijn name eerst ghekeghen
Van Iuvans pater, dats/hulp-Vader/daerom plegghen
De ouden hem des Hemels Coning ofte Heer
Te noemen/mits zijn grootheyt/hoogheyt/kragt en eer
Gans onberwinbaer was/vie pder een most bieren/
En daer beneben goet/meedoghlyc goetertieren/
Lucksaligh/wijs/en vloed/jae alles booz hem beeft/
Het burghsaemlyc ontsigh wat op de aerde leeft.

Mars,

Mars die was eerst van Mauors zynen naem ghegeven/
Dats ghelyc een neppingh die ter oozlogh wert ghedreven/
Heet bloedigh/hoogh' in moede/een onberwinbaer hert/
Wiens aert en wesen pder tot bloede-oozlogh tert/
Onsepter/en onthroot/Vorst/Coning/Prins/en Kysler/
Vermoedigh/openhertigh/en int minst geen Verser:
De herten hy beheert/en over 't vier ghebedt/
Een bloedighe planneet booz zyne adzen schiet.

Sol.

De zon hy d'oude wyfen Phebus was gheheten/
Apollo/oock/of 't light/waer tijt dooz wert ghemeten/
Diet reeg nen doet/en ryen/vriesen/en oock vries
De starren als hooght heer/wijs/goedigh/mild/en strijft
Da vzeughd' en lust/verquicht tot vzeughbaerheyt/3'er aerdygh
Zijn hoesterende gaecht verciert de telghen vaerdigh:
De Chaldeen noemen hem in hunliens teel Adad
Dat is Alleen ghelyc of hy alleen maghte had.

Venus.

En Venus, schoonheytis proef-stuck zy wel namen moghen
Vermits de blode lonckingh heures tintel-zoghen/
Beballich/lieflyc mildt/meedoghend/scrif/en zoet/
De ziels vermaekster/en ontroester onses bloet/
Ghenaeemt arma phrodijt want zy tweelinghen dwinghdt
Mits sy in vrouwe herten en in mannens vzinghdt.

Mercurius

Mercurius die is de heersker des verbydingh
An heughelijcke tijt/en vzeught de Goden tydingh/
Als Hemels taelman/mits hy stedigh bloept in vzeughd/
De ouden hy weer jonght/en dactelt inde jeughdt/

Lana.

By reden-habest-wijs/en kan zijn mate vrouwen/
By mannen is hy man/en vrouwe by de vrouwen.
De maen bermits de naght ghenaeemt is Proserpina
Mits zy de naere naght licht door heur held're schijn/
En booz twee hoozen/spits/want al de starrens swieren/
Oock d'elementen/en de tijt nae heur hun stieren :
't Ghesap/en aerds gheplant door heur hun teeling woon/
En is ghenaeemt de vrouw' of Susier bande Son.

Tyter.

Mijn Heere/upt dit les so kunde ghy grondigh weten
De namens waerom/en de kraghten der planeeten.
Door dees tijt ist ghenoech/laet by my uw' figuur
Der Hemelen/ich bind wel een bequame uur

Theoph.
Tyter.

Om oeffnen het gheen Theophelos my zepden.
Tot moezghen/Heer/ich gae.
Ich sal uw' komst verberden.
Teergierigh was ich opt/na wetenschap ich tracht/
Maer/laci/ 't schijnt mijn zinnen woedigh zijn verkracht/
Mits zinnens-hooz-onrust de arme geest soo terghen
Dat zy booz beeldingh/laes/ niet anders durben bergen.
Als dat zy stedigh spelen met mijn Lauras beeldt/
Ja zo 't ghedaght/onbroets/op ander beelden speelt
Terstont mijn herte klaeght gh'lyck of de ziel upt teerden.
En rusteloos tot dat ick 't weer nae Laura keerden.
Theophelos die gaf my 's Hemelens figuur/
En zal ick nimmer binden d'aenghename uur
Dat ick mijn Hemel zie? Waer Laura zwayde de kroone/
En ick boort autaeer kniel/als 'thuor bane schoonste schoone.
Gondt boete-weer haen-Vrouw is nu uw' lust gheboet
Du ghy mijn trouwe hert met helligh bitter boedt?
Hebt ghy het op mijns luck tot 's Hemels spits gheresen
Om dat gheheugh'nis zoud' mijn zielens knaeghster wesen?
Waer zijn de gouden draen daer ghy in hebt berwert
Het hert/en zielens ziel een trouw' Coscanens hert?
Belaes het schijnt ick noch de krul'ge lockkens steele/
En bant phoen bel een zoet treck-bercken steele/
Zo dattlyck lockt het haer/Ja laet opt bel ghepint
Een kus-verklicker-munt van die goed-ronds bemint.
's Haers schaduw' terghet zo zoet/'t schijnt of daer onder rusten.
Deel Godens zielen die om stryft de haren kusten/
En dzinghen met gheweld na heur zo liebe ooz/
Wt pver wien van hun eerst hebben magh ghehooz.

Camille.

Camillo.
Tyter.

Mijn Heer/d' Ambassadeur van Persen komt u binden.
Ja moecht het zijn ghesant van Laura/mijn beminden/
Die my de minste mare van die Engel broght/
Belaes/wp hebben zelden daermen graeght nae zocht.

Beyde binnen.

Bedil-al.

Ter wereldt niet gheschiet
Dat mijn oogh niet en ziet,
Ia wat de Willen Willen,
Mijn Momuslycke aert
't Gheheyme niet bewaert
Maer moet het al bedillen.

En steets ick hun belach
Het gheen ick dach aen dach
Door wulpsheyt zie ghebeuren,
Een yder heeft zijn zot
En troetelt zijn Marot,
Mits elck een heeft zijn keuren.

De waen-weet acht zijn haef
En maectt zigh zelfs een zlaef
Ia werdt tot staet gheresen,
Al is hy dwaes en gheek
In hem is gheen ghebrek
Hy moet de wijsse wesen.

Iae spreeckt de nuyl een woordt,
Doch zorlyck, 't moet ghehoort
Zijn gl'lyck schriftuurens klaerheyt
Zo blindt dees eeuwe is
Dat alles is ghewis,
Zijn loghen is de waerheyt.

Dan laet een reen-ryck-man
Al zegghen wat hyk an
Met reden wel bekablen,
Doch so hy niet en heeft
Gheldt-luck, daer elck om sweeft
Zijn waerheyt zijn maer fablen.
'k zie dat een arme maeght
Die anders niet bejaeght

Als eere, en nae kloeckheydt;

Om dat heur leghe beurs.

Omkeeren moet de keurs

Het meysken inde hoeck leydt.

Maer Lobb' righ die heeft gheldt;

Al wast ghewoeckert; 't zelt

De dibb' righ zo ten toone,

Heur scheelheydt niemant ziet,

Heur staem' ringh achten niet,

't Is 't puycken aller schoonen.

Al waer zy broets en mal

Om't ghelimen wincken zal,

Alwaer de maeght versleten,

Al stonck heur asem vuyl

De gier' ge broeyds uyl

En salt niet willen weten.

Daer solt de fobert heer,

En meent dat hy alken

Door d'eghte heur sal houwen;

De sloof die is so gayl

Dat al heur stof is vayl

Zoud' daeghs wel duyst mael trouwen.

De maeght die niet en heeft

Als wat't handwerck heur geeft,

Doch vroom en wel gheboren,

Daer werdt niet nae ghevraeght;

Zy niemant laes, behaeght

Dus gaet heur lent verloren.

En d'ander int ghemeen

Die smeecktmen met ghebeen

Met koest'ringh, en dondeyningh,

De tyt hun niet verdriec

Hoe wel men niet en ziet

Weer-liefde of heur meyningh.

Die laeste moeder die troud
Dat soebert langhe rouwt,
Moet vaeck de meisten hooren,
Ia so hy heur sleghes dreyghet
De lammen quidam kryghet
De slensers om zyn ooren.

Daer zis de kladdebel
En soebert inde hel
Gh'lyck marsebellen blincken,
En so hiet heur verwijde
Zeyt zy hem weer ter spijde
Mijn schyven zijnt die klincken
Ha watten droeven huys,
En watten zwaren kruys
Als lobbigh is met kinde,
Het waer dan wel van noode
Dat soebert op zyn schoot
Traaerde zyn heminde.

Als ick bet wel bestie
Ick boert met dese Lie,
Flux boerten zy weeromme
Zy zegghen in verweer,
Gheldt liever als de eer,
En maken my dan zomme.

Want als ickt wel bevroedt
t Schijnt dat het wesen moet,

Flavio

Bedil-al.

Flavio.

Bedil-al.

Flavio.

Flavio.

Bedil-al.

Flavio.

Bedil-al.

Vrient Flavio waer heen
Wat gater om ten hobe
Wat wonders en wat vreemts ghy sult het niet ghalsoben.
Ghy wetet van als wat ist
Bedil-al de Keyser niet vertrecht
Het schijnt zyn suin licht heft hert roghtig is verwoecht.
Tot Zacharias feest
Singeur/ ten kan dat niet wesen.
Daerom t hy is deboot.
t Is daer upt niet gheresen/

Deen Flabio het is wat anders dat het doet.
 Het schijnt dat ghy dan weet 't gheheyme zyns ghemoede.
 Bedil-al. Ich gis de waerom wel dees neyginghe upt teelden.
 Flabio. Wat ist?
 Bedil-al. Ich weet het.
 Flabio. Wat?
 Bedil-al. Het zijn de liebe beelden/
 Die lockten luste daer.
 Flabio. Die inde kercke staen?
 Bedil-al. Deen Flabio/maer die daer upt en sinne gacen.
 Flabio. Nu klapperken ten boeght u niet so veel te segghen/
 Wat meent ghy dat een kerker dat zou onderlegghen?
 Zwijght/zwijght/bedwinght uwt tongh.
 Bedil-al. Nochtans zo weet ich dat
 Zo seker gh'lyck ich weet ghy Laura garen had/
 Maer zo is Epters vrouwe/en wilt ghy 't hem onthypen?
 Doch Laura eerbaer is/ghy zult daer niet bedpen/
 Al is hy in Arcaed/se dagh lyx brieven heeft/
 Ich weet dat ghy in hope van verkrighen leeft/
 Dan Laura/sonder twijffel/blijft heur Epter trouwe/
 Doch kreeght ghy heur zo trouwen ghy eens anders vrouwe/
 Was dan niet wel beschickt?
 Flabio. Zwijght/hout uwt snater zyl.
 Bedil-al. Zyl Flabio? en hoe? zo ich niet stoppen wil.
 Flabio. Ghy boos wight houde uwt tongh.
 Bedil-al. 'k Wil nae mijn luste spreken.
 Flabio. Ghy spreken?
 Bedil-al. Spreken.
 Flabio. Had hy my nu niet ontfeken
 Ich had hem leeren wygen. 't Schijnt hy 't al bedilt.
 Da Laura so ghy/Lief/mijn quelle niet en silt
 Zal Flabio zijn ijt in naerighepdt upt teeren.
 't Is nu haest tijt ich weer nas d'olmen hoef moet keeren
 Alwaer mijn Laura heeft verdagh daert booz het laest:
 Ach hoe mijn ziele haecht/ach hoe dees polse raest.

binnen

binnen

Gasthada.

Het doolhof's-parek mijns geest heeft zulche breeemde hoecken
 Dat als ich my verlies my zelven breec te zoeken/
 Vindt ich Galdyada/laes/zo schrick ich booz de bonde/
 De lepd't-zar my verbreemt die my opt kruispot zondt
 Twee weeghich dies verbaes wat nuibaer is te hiesen/
 Booz angst ich op de wegh Galdyade moght verliesen:
 d'Erste is de maeghdens staet/de tweede is de egh/
 Wiens honinghs-zoet my terghet en dapper zeters bebeght/
 Zo dat verkiezingh blijft in breefes raedslaegh hanghen/
 Natuur bedwinght de erst booz teelinghs-zmaech verlanghen

De werelt byaldt opt schoonheit / die repnheyt zo veracht
 Ghelijck de eghtens bzeught my eerbaerlyck toelacht /
 Ha gouden repne staet / Lauriere-krans der maeghden /
 Die opt Galdzabas ziel om repnhepts bronck behaeghden /
 Wat glori overrest de staet des zuyr're ziele
 Waer ich ghebupghsaem en ontsichghelijck dooz kniel:
 Ha heyl'gen deser aerdt / o Eng'len onses eeuwen /
 Wiens kraghe overrest de libiaense Leenwen /
 Derwinckers des natuur / blees-dwinghsters / die om eer
 Te had'len ztellen niet natuure boven leer :
 Bedaerde hobaerdy / hobaerdigh machmen zeggen /
 Hoe waerdigh repnhepts ernst in u verburghen legghen /
 Dughds-gloep'ghe konckens vier / die aghten nietens niet
 Al wat u't bleefst ghetergh upt gapl bekooz ghebieu /
 Al wat de lodd're vrouw' dooz lippe-bpringhs-kussen /
 En minne-afens-geur p'pamstrijckelijck waent te blussen /
 Verboden zy dooz denghd / ha eers-star die zo trouw'
 (O ziels baeckens licht / ha dubb'le-kroone vrouw')
 Dooz oeff'ninghs teugel leert het zoetste lieft' t'onbeeren /
 't Graeght' dat natuure wenst om u wip niet begeren.
 Doch hepligh is de echt / ha dubb'le heyl'ge staet /
 't Gheen repnigheyt beschut / uw' hepligheyt my raedt.
 Floencia onghetoot / laes / wteren uwe seugghden
 Woud' d'oncken luste zmeert de danielheyt huns bzeughdes
 Eght-schenners bloot van schaemt / ghy bittert 't heplighe zoet
 Als blees lust lep-vrouw' is tot d'eghtens Lauren hoedt
 De staet is zelven repn / laes / hoe de ziel moet schrieken
 Als wulpsheyt d'heyl'ghe eght dooz misbzupch doet verlichten.
 Ha zoetste liefdens bandt wat onghelijck u gheschiet
 Als ghy dooz dien u woud' weer woert ghedaen te niet /
 Hoe bloed loos moet de handt in dood'lyck bleech besterven
 Als d'arme handt de bandt van eghtens-eed' moet derben
 Hoe beeft de narm van schaemt als lust daer in besuip
 Een wulpsigh dier in plaets van zyn gheswozen bruydt
 Van angst de lippen van hun Carmosijn verliesen
 Als zy in plaets van liefds een minne kus verliesen
 Waerom? om datmen niet ghenoot van s' Hemels heer
 Als alleen tot ghebzupch zyns glozys / lof / en eer.

Laura.

Galdr.
 Galdr.
 Laura.
 Galdr.

Daer's Laura / lief / waer heen? Laura. Alleen om u te binden.
 Beleefdelijck ghy steets my' t' uwaerts wilt verbinden.
 De Kest'p heden gaet nae Sacharias seest.
 Hebt ghy hem daer ghezien? Laura. Ich bender niet gheweest /
 Doch zoot Galdzaed ghelieft wip zullen derwarts wand'len.
 En op de wegh ick pers met Laura noch moet hand'len
 't Gheen Flabio aengaet / en my zeer heeft ghequelt.

B 4.

t. Schijn

! Schijnt ghy hem staet te spraken/ uwt saem ghy reuckloos stelt
In peder eens berisp.

Laura.

Om dat hy my komt spreken!

Galdr.

En loofelijck betracht uwt vaste trouw te bzielen?

! Zelfen ghy mis doet.

Laura.

Galdradja laet ons gaen/

! Doch booz wy schepden zult ghy 't grondigher verstaen.

beide kintjes.

Kluyfenaer.

Gheen rust noch lust ich vind' als in mijn stille cel
Het wereldsche ghewoel dunct my een ware hel
Dol raserny/ ghespooch/ ghebjaef/ ontuchthigheden/
Wanlatenhepdt/ ghebapns/ en wulpsen-gaple-zeden/
Bedroghe: de haet/ en nydt in opp're trots hepdt zweeft
De nicherlijcke praght gheheel booghdope heest.

Billincion.

Kluyfen.

Billincion ghy hier! in dees vergeten hoercken.

Billinc.

! Ich quam met grage lust om u/ heer/ te besoeken/

! Is langhen tijt verleen dat ich u niet en zaghe/

! Hoe wel myn heerre-keers in mijn ghebachten laghe.

! Welhaert ich verhoop.

Billincion hoe is doch met Joffrou Galdrade?

! Zeer wel.

Billinc.

! God lof. Wel tijts zy daeghlijck my beriselt/

Kluyfen.

! Schijnt 't op my is beriselt want haerch ich niet gheschiet

! Men veen heere-potten moet om ijdlijck te verreschen

! Booz dat de sonne dapecht.

Billinc.

! Heer neppinghe gans strecken

! Tot leeringh/ en mijn heer/ waer wetenschap in bloeyde/

! Verzoeghecht dat heere pter meer en meerder groepde/

! Ik Denck zy u moep ijdlijck dalt.

! Kluyfen. Ich veen ich zie heere garen?

! Onlanghs verleden zy en ich gans wistlijck waren

! Alleenlijck op twee woorden/ Neppingh/ en begeert/

! Zy waenden 't was een tocht die dese twee beheert

! Gheneghenhept of neppingh/ en begeert (als bozen)

! Waer nader hande zo gaf zy noch de strijk verlozen.

Billinc.

! Mijn heer verscheelt de nepping/ en begeert dan pe?

Kluyfen.

! Zeer veel bermits begeert is zonder zonde niet

! En neppingh gans ijdlijck bo?

Billinc.

! Ich kan dat niet bezinnen.

Kluyfen.

! Billincion ghy kint de redenen haest binnen/

! Welc hough rich/ haecht nae hoer ghy zult in geender wijs

! De heere gheben plaets' nae d'ern of d' ander spij?

! Waer trachten om natuur alkenlijck te berchen

! Al waer met waer en hoer/ hoer nae komt dan 't beraden

Als hongher is ghesliff, wat smaech ghy 't zoefte aerre
 Dan speelt de leck're tongh in uw' brood- d'onck ghedacht/
 En hebt begeerte nae de delicaefte zmaken/
 Waer uw' begeerten dan upt gulfighepdt nae haechen/
 Niet upt uw' honghers graeght/maer nae uw' tonghengs lust/
 Vermits natuurens hongher inde nepgingh rust/
 Dus is begeerte zondt/en nepgingh niet.

Bellinc.

Mijn Heere
 'k Verlae het onderschendt/en deftigheyt uwos leere/
 Mijn dochter reden heeft dat zp u baech besoecht/
 D'wylse leeringh heur verstant vermeert en kloecht/
 En wien weet-gierigh is verzelbt zich mer de wylsen.

Kluyfen.

En eghenschap ick steets in uw' Galdzaed' moet pypsen/
 Dat is zp nimmer weten wil het gheen zp weet/
 Misrouwend' van heur zelfs/en dat maecht heur ghereed
 Om buygghen onder dien/waer zp pers upt kan trecken/
 Waer die hun zelven aghten wijs die blyben gecken.
 Dus isser niemant wijs als die zich minst vertrouwt/
 Want die heeft leeringhs lust/en hem aen d'arbeidt houdt.
 Galdzaed onlanghs verleen heeft hert' lijck my ghebeden
 Ich heur doch zenden zoud' een spiegel-schryft of reden
 By een verzamelt waer de mens'k' zich zelfs dooz ken/
 En gh'lijck ich tot heur nepging zeer wil-baerdigh ben
 Heb ich het rechte beeldt t'welck zp versoecht ghebonden/
 En oock met lentens roosen ciereelijck ghebonden/
 Ich bid u draeght het mee. En zeght Galdzaba dat
 Ich in mijn kluyfken geen bequamer spiegel had
 Die myne liefd' aen heur godsaligher moght zennen/
 Om wel de niethepdt bande mens'k' te leeren kennen.

Bellinc.

Kluyfen.

Ich bzenght heur wiligh Herr.
 Verdoeft dat ich het hael/
 En zeght heur dat zp in dees spiegel teenemael
 Verstaen zal wat wp zyn't staet daer al in beschreven/
 De eyndens loop des tijt/en waerom dat wp leven.

Billinc.

Kluyfen.

Billinc.

Kluyfen.

Ich danck u dooz de giff
 Zeer garen ist ghedaen.
 Mijn Heer met uw' verlos.
 Wilt in Gods name gaen.
 En ick nae mijn ghebedt/
 Straet heur zeer inpennt weghen.

Billinc.

Kluyfen.

Den Hemel u behoed'.
 En gunne u zyn zeghen.

beydebinnen

Theophelos. Camillo.

Theoph. Zeer garen/zo ghy kunt tot leering u begiben/
 'k u onderreghen zal.

C

Che

Camillo.

Theophelos mijn leven

Ich leereloos berseet/maer nu my graegh'lyck lust
Da werenschap/ en d'pber nimmer in my rust.

Theoph.

Het is my lief Camill' boozt eerst moet ich u zeggen
Dat het begrijp des gloobs moet in boozbeeldingh leggen/
Mermerck wel op mijn reen/ de hemels gloob besaet
In een hol-lichtaems-ronde/booz wiens herts middel gaet
Een lini gh'lyck een as k' waert alles op moet drapen/
En d'up'twaerts eynden in twee polen hun berschapen/
Op welcken as k' de hemel stuurt zyn loopinghs baert
Dits 's hemels gloob ghenaeemt/ en 't mid-punt is de aerde/
D'as k' eynden (nae boozbeeldingh) polen twee beduyden/
De opperst- streckt naet noozden d'ander nae het zupden/
De groot e circklen zyn gherekent zes in al

De twee colluuren, Horizon, Equinoctial,
Zodiac, Meridiaen. Nu zinder noch vier kleenen/
Tropijcken twee/ en oock twee polen ons verschenen.

De horizon verdeelt den hemel diemen ziet
Van t'anderdeel waer ons ghezicht kan strecken niet/
Als wy op't blacke selbt bezichtende bequame
Bond' om men waendt de aerde en hemel sluyt te samen.

Meridiaen d'p hoekigh loopt booz d'horizon
En is de circkel waer de zon zyn loop op bon/
En steets zyn blught en gangh daer onder moet bebesten/
Verdeelende de gloob gh'lyck matigh oock en weste.
Meridiaen staet bast 30 langh wy noozdwaerts gaen
Waer gaende oost of west berkeert Meridiaen.

De Equinoctial Meridiaen booz zynst
En eben wyde tusken pder pole leydt/
Verdeelende de gloob mid-matigh van massander/
Het rene aen het zupden/en nae t' noozden t'ander.
En als de zon int krops-punt zyne plaetse bynght
Zo is de nacht en dagh/by ons hier/van een lenght.

De zodiack is twaelf-graden breedte ghemeten/
En dient alleenlyck booz de plaetsingh der planeten/
Dus pder planeet zyn maent oock beheert
Gh'lyck ons by de oude wyzen werdt gheleert/
De eerste zes zyn booghden van het koude noozden/
En d'and'ren heeren ober zupdelijcke oozden.
Int nu ddrn van de Zodiack d'eclipsis lijn besaet/
Van welcken lijn de zonnens Center nimmer gaet.
En gh'rukende de zon/en mane alle beyden
End'r een Semediameter dat doet berscheyden
Het zonne licht van ons/mits Pheeb' dan eclipsseert
Dits dat de maen de zonnens held're licht weer keert/
Daer upt men duyph'lyck ziet en grondigh werdt bebonnen/
Dat dan de maen tusken d'aerde en de soune.

De twee colouren twee Meridianen zijn/
En zyn den in twee deelen de Eclipse syn/
Dooz Aries en Libra d'eerste deelen komen
En daerom equinoctiael coluur die noemen.
In Cancer, d'ander en in Capricorn verzaemt
En is daerom coluur solsticial ghenaemt.

Dees twee berbeelen in vier deelen all' de jaeren/
De lenten/zomer/herest/en de winter nare.

Aries, Taurus, Gemini de lent beheert
Cancer, Leo, Virgo de Zomer-tyt bereert.
En Libra, Scorpius, Sagittar d'herest houben/
En Capricorn, Aquaer, Pisces de winters houde.
Camillo dits de grondt/hier mede is ghebaen.

Camillo. Theophelos ich heb uwt zeggghen wel verstaen.

Theophe. t Gheheughen moeder zyn/want daer ist in ghelegghen.

Camillo. Ich zal uwt zeggghen wel doozt daegghelyste plegghen
Dast pynen int begryp.

Theophe. Heemt met u desen hol/

In beeldt u dat ghy ziet int midden van het hol
Het aerdrich en den Hemel daer rond' inne zweben/
Ghy lych ick u heb ghezeydt/dit zal u baerdigh gheben
De kennis vande gloob.

Camillo. Dooz dese tyt niet meer.

Theophe. t Is wel so ghyt verstaet.

Camillo. Theophelos myn Heer

Een hobe is ghegaen/ich moet hem daer ghemoeten.

Theophe. Ich bid u wilt myn Heer zeer diensteliche groeten.

Zijn Majesteit/300 t schijnt/hem heeden dan verhoort.

Camillo. Theophelos tis so ick bid u niet een wooydt

Myn Heer vermaen wilt dat ick by u kom leeren.

Theophe. Waerom ick weet zyn herte alle kunsten eeren/

Het leeren losbaer is/ t niet weeten achtmen schant/

Wat isser nutbaer als de oeffning vant verstant?

Camillo. Theophelos baert wel/

De tyt dw inght myte schepden.

Theophe. Ich om t ghelischap zal u tot het hof gaen leyden. beyde binnen.

TVVEEDE BEDRYF.

Bedil. al.

Heb ick het niet ghezeydt/ ick kan pronostikerem/

Ich ken de gaple lust van Princen en van Heeren.

De Kieper is verzoet/maer weet ghy wel op wien?

Op wien hy is verliefte/wel spreekt ghy niet goe lien?

Oeffchaemt ghy u om t bolck/ghy kunt nochtans wel snappen/

Bedillen

Welken/en gh'lyck ick ghebuerkens doent' beklappen/
 Dan doch het staet my by/en my het best betaemt/
 Waer weer ghy wel waerom? 't edil-al ben 'ch ghenaeemt/
 Doch beelen onder u nigh kuurkens oock wel weeten
 Al zynse niet gh'lyck ick bedil-al oock gheheeten.
 Nu raed wien hy bemindt? 't is zulken moopen maydt/
 Galdrada is heur naem/'k wedd' datz' hem niet ontzapt/
 Doch ick verneem het al/en zal u tydingh byenghen-
 Of aende Keyfers hier Galdrada heur zal zenghen.

binnen.

*Keyser Otto verliest zynde op Galdrada, liggende te bed-
 de inde schoot van Venus, en Cupido aent voeten-eynde,
 mickende zyn pijl op's Keyfers herte, in een vertooning :
 hy ontwakende treeds uyt zyn bedde, en de gordynē schuy-
 vende ziet mē Venus noch Cupido niet meer. En hy spreekt.*

Keyser Otto.

Wat wezelt in mijn borst? wat schijnt roomt mijn zinnen?
 Kan poghe-krachtens mick den Keyfers ziele binnen?
 Kan dit manhafte hert dat Romēns trots verwon
 Beweeght zyn dooz't ghesicht eens Florentijne zont
 Neen: Otto soud' een vrou een Sarsens Prins verwinnen?
 Neen: soud' een Keyser nu de kintse min beginnen?
 Neen / borst weert uw' ghemoedt dooz' die hert-teering-gril/
 En teugheft zo uw' wil dat wille zy gheen wil:
 Dan dat uw' wille tracht de wille zo te menen
 Dat pder uyt de wil uw' redens wil mach kennen.
 Wil Otto? neen/'k en wil: weet/tonghe/wat ghy spreect/
 Neens-wil is zo ghekracht dat redens teugel breekt.
 Ha Pomphe/Heur-Dozstīn/een Princens ziele ghy roofde/
 De ziele/jae/'t is de ziele/ghēen Sarsens opt gheloofde
 Dat een Keyser dat vermoecht het gheen een Keyser zwoert/
 't Gheloof te vaster groept als 't onderbindingh leert:
 't Gheloof en is gheen weet/'t gheloof is zien noch voelen/
 Ziel ghetupgh ghy dan bant vier 't welck niet kan hoelen
 Als dooz' de afems walmt die langhs de lippen blucht
 Van die schoon/die Goddin/die vrou waer ick om zucht/
 Om zucht? jae zucht op zucht/en zulke zuchtens hetten
 Die doods blecke beelt in dit ghezicht doet zetten/
 Doods? doods/jae doods/zo doods dat goed-ronds ick beken-
 Ick heer noch Weester van my zelven/laci/ben.
 Ha lachighe Florens hoe trotsigh mooght ghy booghen
 Dat ghy een Keyser hebt zyn Keyfers ziele ontooghen/
 De Prince werdt uw' si aef-slaef? slaef/jae slaef/helaes/
 Nu Otto doedsel steelt uyt heure oogghens aes.

Nature 't was u ernst uw' kunst-proef zo te raeken
 Dat ghy daer dooz van/heet/een sob're knaep zoudt maken
 'Is uw' wil nu ghetref't ick leber u op al/
 En willigh aen u werck mijn septer off'ren zal/
 Mijn septer kroon en rijck wil Otto graegh l'ich gheben
 Die Engel-keiserin/ziel-houdster mijnes leven/
 Poolinne/hemel-luur/tou'resse/adamant/
 Noemt moedigh dat ghy hebt de Kroonsche-Dozt ontmant:
 Ontmant? sae gans ontmant/doozt terghen uwes ooghen
 Want upt dees bleesche klups hebt ghy mijn ziel ghetooghen/
 Doozt oock het leven ras/en dan met glori roemt
 Euroop u moozderin van keiser Otto noemt.
 O binn'ghelonckens-bier. O selle-zoet-gheslicher/
 O dactile troste gluur. Waerom (o al-beschicker)
 Ghaest ghy een vrou de macht te heest ket ober my/
 Die noyt man heeft ghebreest/en schicht ghy nu dat zo
 Een keiser slabe macht? hy Otto 't zal niet wesen/
 Al is mijn liefd' int top mijns zinnens kooz gheresen/
 Al zit liefd' in dit hert/al woeldt liefd' in dees boest/
 't Is nu rijt dat ick toon 't hert van een Sarsons boest.
 Wegh kittelich ghebacht/wegh loek-blees/staecht uw' terghen
 Uw' lust-boet ghy behoort aen Otto niet te verghen.
 Graeght my zo nae't bering des narren van een vrou
 Dat ick mijn waestept gheheel vergeten zou?
 Wat boel ick? o 't is min: heeft minne zulche hetten
 Dat die blam smelten kan de zeeg'len mijns landts wetten?
 Sal wetten-fligher zelfs de wetten ober treen?
 Ha zucht upt doede walmt. Hoe ooyloghe lust en reen
 In dees bekeelde kas/ist gans upt mijn ghebachten
 Dat ick de eere meer als minne-lust moet achten?
 Den goeden Prinz verscheelt so veel met den Tyran
 Dat d'een de deughd' onziet 't gheen d'ander niet en kan.
 Den goeden Prinz niet pleeght als met een goet beraden/
 Tyranne niet verracht als luste te verzaden/
 Waecht bande lust een wet:helas/war grof verscheil
 Gedachtsaemheyt stuurt d'een/en lust de anders wil.
 Gheluckich is dat landt die zulke Princen zetten
 Waer dat de Princen zelfs zyn tuchtinghs hynliens wetten.
 Zoud' ick mijn onderfaet in oneer tasten an?
 Onwaerdigh ick dan hoer de name eenes man.
 Seleuces straffe straf/hem opper-faems-lof brachte
 Mits hy zyn zoone straffen die een vrou verkrachte.
 Wat leede ghy Gomen ramp/ellende/verdriet en hoon
 Dooz lusts-boedt-bitter-zoet van Tarquijns zotte zoon/
 De griekens hoerdom deed hun keiser rijck vernielen.
 De byanchens heerschingh staecht mits zo daer in verbieten.
 O loce die Prinz wiens lust zo bupten deughds-spoor looyt

Dat

Dat hy zijn kroon en eer booz minne-waer berhoopt.
 Ik Beken dat liefds natuur in my ghelijck in and'ren
 Bepoorde baenen bindt om blind'linghs booz te wand'ren/
 Maer zo mildt als den Hemel hooghe staet my gunde.
 So zeer betaemt dat ich in waere deughd' upmunt.
 O soud' wat vermach de lust-dwangh uws vermoghen?
 En foud' een Princens ziel ontpzinkt zijn booz de ooghen
 Eens Florentijnse zon? wat? sal de bid-plaets zijn
 Het wulps ners bedroggh van gale-mins-booght lijn?
 Bedaert/Otto, bedaert/helaes wat kan ich willen
 Soot onrust-deses boost de zinnens booz onstillen?
 Ik Wil dat ich niet en kan/t vermoghen my ghebreckel/
 De selle minnens blijn de hertens ader steckel.
 O arm ghy woort te zijn uw' Kersers-rijck ghetrouwe/
 En haecht ghy naet bebat of lusts-koel van een hzout?
 Ja/ja? wat? zeght ghy ja? schaemt u vant soete woort/
 Ja/Ja/noch zeght ich ja. Gheen mens ik my overhoort/
 Zeght hemelijck wat u deert/laet nu mijn tongh' ghetuyghen
 Hoe dat mijn hert en ziel booz die Dou-Engel buyghen/
 Ja stryden ich mijn kroon en septer ziel te pant/
 Alleen om't zoet ghenot des troetelingh heurs handt/
 En t'Kersers-rijck met een booz't gh'raken heures lippen/
 Alzoud' my eer en faem met schande gh'lijck ontzlippen.
 Spoozt daegh' raeds-bood' uw' loop/Pheeb up uw' tente treet
 Op dat ich aen heur-zend' dees Kerserlijche weert.

Octavio.

- Octavio. Wat of de Kerser schoot? hoe dat zijn zinnen woelen.
 Keyser. De Cyber kan de brandt mijns herte niet verhoelen.
 Octavio/wat tijt?
 Octavio. Mijn Heer't is middel-nacht.
 Keyser. Is Brandenburch noch hier?
 Octavio. Een Heer/hy herft verwacht.
 Langh' nae uw' Wapestept.
 Keyser. Ik Had pets te overlegghen
 Het gheen mijn staet bereys sit.
 Octavio. Mijn Heer/ wel machmen zegghen:
 Dat Princen zijn vol zoogh.
 Keyser. Het onderbigden leert.
 Octavio. God hoed' uw' Wapestept.
 Keyser. Ghy weet niet wat my deert/
 Noch oock niet weten mooght: tongh' heelt uw' minners schande,
 Octavio wat oordelt ghy van dese landen?
 Octavio. Mijn Heer/ nopt dier ghelijck ich in mijn leben sach.
 Keyser. En/laci/nopt in my diergh'lycke knagingh lach/
 Vertoonnen is uw' Heer/verwoest zijn zone zinnen
 Booz banghighept/helaes/ken kan niet overwinnen.

Het hert kende ghewelbt van dees bekrachte ziele
 Daer dat het teere hert in schoonheits heur verbiel.
 Dast dat ghy moeghen boezigh boez zonnens licht uytbreken
 D'Heer Wyandenburgh aen zeght ick noodigh hem moet spreken.
 En sluyp het bedt-gordij/laet my in stille rust.

Octavio.

God geef uw' wapensteept waer neppinghs slaep nae lust.
 Da hemel wat macht zijn? wat mach de keiser deerent
 Het bapfen is mijn best/ sijn zal't ons alles leeren.

binnen.

Galdrada.

Lesende in Boëtius vande vertroostingh der wijsheyt.

Het vijfde boeck de vierde Profe.

Doesprack Zy, oudt is dese beklachte van de voorsienicheydt van M. Tullio, daer hy de voorsegginghe deylt, krachtelijck ghehaddelt, ende oock van dy selve langhe ende vele naghepuert: maer geenfins van uwer eenighe tot noch toe naerstelyck of zekerlyck ghenoech volvoert. VVelx duysterheids oorzaak is, dat de beweginghe vande menschelycke betrachtinghe niet en magh genaken tot de eenvuldicheid vande Godlycke voorwetenheid. VWant zo de zelve eenigfins bedacht mocht werden, en zouder ghants niet twyfelix overblyven: t'welck ick ten laetsten zulx zal poghen te ontdekken ende te verklaren, na dat ick eerst ghehandelt zal hebben de dinghen, die dy bewegen. Alzo vraghe ick, waeromme du niet krachtigh ghenoech en achtet de redene der gheenre die dit beantwoorden: welcke reden hout dat de voorwetenheid des willen vryheid niet altoos en behindert: overmits zy de voorwetenheid niet en acht te wesen eenige oorfaake van noodzakelyckheid in den toekomende dingē. Neemt u de bewyzynges des noodzakelycheids der toekomende dinghen oock erghens anders uyt, dan om dat de dinghen die voorsien zijn, niet en moghen niet geschieden? Ist dan dat het voorweten den toekomende dinghen gheen noodzakelijckheydt toe en brenght, zo du onlanghs hier voor hebte bekend, waar door zouden de uytganghen der willigher zaken tot een zeker gheschiednisse der dinghen worden ghedwongen? &c.

Waer eluck zo gunstigh dat ick t'gheen ick heb ghelesen
 Steers in doozbeeldingh' mijns gheheugenis mooght wesen
 Zo rijchten het verstant: al is het oozdel goede
 Dooz rijpheit des vernusts/ t welch beyde rijzen moet
 Dit redelijck verstant: zeer wepnigh zo vernieuwen
 Zo by't verstant ghebreekt/ t onthouden en t gheheugen/
 Om nae berepsh des tijt te brengen ab'lijck doozt
 Het gheen men bozen heeft ghelesen/of ghehoort
 De wijsen achten het vernust/en rijpheits oozdel
 De straele des verstants/maer niet tot zulcken oozdel
 Dat wijsheits gaben zo hoogh kunnen zijn verheben
 Als gh'heugingh' vant verleen gheen hand-repck en wil gheben:

Want

Want heugingh is de boedster vant verstant/en geest/
 Ghelijck t'leven de booghdinn' des lichaems is gheweest.
 Michridates die was vertiert met sulck gheheugen
 Dat twee en twintich talen had hy in vermeughen
 Men zijne onderdanen te antwoyden ras/
 Ghelijck of pder tael zijn moeders-spraecke was.
 Den Persiaensen Coning/Cyrus, int heyt-beide
 Al zijn krijgh-luydens tal hy naem en toz-naem telde.
 Iulius Caesar had memorie zo groot/
 Ghelijck/VVilfus, beschrijft/dat hy 'n tijt van noode
 Self schreef/en oock een ander al zijn zegghen hoorde/
 De derden schreef in haest upt 's keesers mondt de woorden
 Die hy boozzept/en Caesar zelven noch pets las/
 Dus deed vier wercken t'zaem/en pder eben ras.
 t'Zijn wonderen ghewis/wat dese Princen deden
 Want 'kan niet zijn bevest dooz redens kloekste reden/
 Maer heugheleijck gheluck die d'Hemel hunliens deelde
 Als Hemels milde gunst zo mildeijckhe speelt
 In aerdsche Creatuuren/Goden op de aerde.
 Themistoclis memozi meer gheheugh bewaerde
 Als pement zijnes eento/doch dees gheleerden man:
 Mits pder tracht te weten meerder als hy kan:
 Verselden met een ander/die noch in memozi/
 Scheen of hy obertresten and'ren/en de glozi
 Van heugens Lauriers prouch hy waerdich was alleen
 Dies hy Themistoclis berrachten: dooz zijn reen:
 Te starcken zijn memozi. Desen hooghghleerden
 Verchoondet: al hoewel hy alle leeringh eerden:
 En zijn ghebooztens stert' die lutz-rep had ghehad/
 Dat hy gheheugens-weet volkomentlijck bezat:
 Maer dat hy wensken om die wetenschap te weten
 Hy wel bergeten kost het gheen hy woud' bergheten.
 t'Acht dat de oeffeningh memozi zeer verstercht
 En daeghlijcx meer verkloecht hoe dat die meerder wercht/
 En hoemen minst' berrout hoe datmen minst' ghebenden
 Zo dat ons epghen zlof heydt gh'brughenis doet krencken.
 Wech zotte raessel-boeck/wegh met pot-loot/en krijt/
 Vermits ghy het bederf van ons memozi zyt/
 Het schijbb'len op u't' blaen/wiens zomheyt wy bertrouwen/
 Doozsaecht dat wy zelfs niet in ghedachten houben/
 Vermits 't daer zeker staet met leet'ren afgebeelde
 En 't eelste onses gheest ghy quack'los ons omsteelde.
 Ist niet behoertingh waerd' het gheen wy daeghlijcx plegghen?
 Onlanghs verleen quam my een jonghen boerman teghen/
 Die zijnen parmasaen ten hoof ghelebert had/
 En op zijn sincker boxt met wit krijt had gheklade
 De vier en beertich ponds hier zupel had gheweghen/

Had nu hy ongheluck door wybing/ of door reghen
 't Ghemael gans not ghegaen/ wat had de boer ghebaent
 Gheen raed als dat hy weer naet woeghen had ghegaen/
 Dan had hy 't eerst vertrouwt de kracht zyns ghedencken/
 Zo kost de regen noch de wybing dat niet krencken.
 De kuyfman ick herfchoon bernits zyn kleene reen
 Maer dat ick onse Florentynen, int ghemeen/
 Met zuffen sie herzel/ gheheugens der bing'ren:
 Die wap'ren heen en weer/en hofebolligh zling'ren/
 Maer door zo doen gheheughen aende draghers gheest
 Dit schijnt my hi nder spel/en dit berdyet my meest.

Billincion.

- Gald. Maerom ist dat wy niet Michridates nae spooren?
 En Cyrus. Zyn gelijck? en Czarlijcke hoozen?
 De arbedt veel bermach/in d'aenbangh 't al beslaet/
 Hier is ter wereldt niet dat zigh niet leeren laet/
 d'Onsterfelycke ziel heeft wonderbaer bermoghen.
 Billinc. Galdyada/dochter 't schijnt uwr geest is opghetoghen
 Gald. Hoe ist? wat hebt ghy booz?
 Heer Vader het ghedachte
 Steets op pers wercken moet.
 Billinc. Ziet wat uwr Vader dyacht.
 De klupsenaer 't u zendt.
 Gald. Ich danck mijn Vader pligh't l'gh.
 Billinc. Hy seiden my ghy wt dit spiegelken zeer ligh't l'gh
 D'zelben kennen zult/ich weet niet wat het is.
 Gald. Zoot bande klupf' naer komt zo den ick wel ghetog
 Dat dit pers goetds moet zyn.
 Billinc. Ghy zult het wel bebinnen/
 Gald. Hoe aerdygh heeft hy 't al met roofkens gaen betwinnen.
 Billinc. Waer waerd' ghy booz de noen?
 Gald. In Satharias seck.
 Billinc. Zacht ghy de keiser wel?
 Gald. 'h Den daerom daer ghewerk.
 Billinc. Ist niet een deftygh d'ing?
 Gald. Wanhaftigh int ghezichte
 Hy deed my bloosen heer.
 Billinc. Waerom?
 Gald. Want noyt hy lichte
 Zyn ooginghe van my/
 'h Was/Vader/heel beschaemt.
 Billinc. Ist daerom ghy zo haetigh wt de kercke quaemt?
 Gald. Ich ga/Galdyada blyf/besteedt uwr uren denghdigh.
 'h waerden Heremijt/mijn herte is zo d'eyghdigh
 Dies ick uw gife ontfangh? wat of het weesen mach?
 Hierighgedt niet sijk booz datmen't zelven zagh

Binnen.

Wat rooskens dus bekleet ? wat machi doch opnd'lich wesen?
Wat schrijft staet hier ? tis best ick eerst dees reg'len lese.

Wel eer verciert met blonde-haer in trotse pracht
Na inde wurmenskluyse, waer ick u ver wacht,
Dies nu aen my
V spieghel wry
In u w' ghedacht.

Wat spieghel mach het zyn ? ach tis oen baecheneel/
Dijn hert verschijckt/helaes/doch 't is onf' allen deel/
Da eele-baechen want die naem ghy wel mooght d'zaghen/
Wats baechen eel/aen u wy onse woefsen zaghen.
Bedaerde Heremijt/de spieghel die ghy zendt
Salzada heur/helaes/warachtelich dooz kent.
Waer is nu 't krull' ghe haer ? t ghebrengheel uwes bleghten ?
't Werwende boozhoofis glans waer ghy uw' puyck op reghten ?
Het dartelende ooght ? jaer noemden 't intel-sight/
Waer is de minne-gluur vant bypne ooghts ghezight ?
Waer is 't poyze hel ? waer zyn de roose wanghen ?
Waer zyn de perlen nu die aen uw' oozen hanghen ?
Waer is 't robynne roodt ? waer is nu 't Rectar-nat
't Welch wijsfcluur' ghe geil boght ghy op uw' lippen hadt ?
Waer is de afems geur ? waer zyn de gaple woorden ?
Die minnaers-knopen wyt uw' d'artel-spzchen hoorde.
Waer is uw' tober-stem ? waer is uw' lonck ? u'w' lach ?
Waer is de schoonheyt diemen eerzigt in u zaght ?
Waer is uw' marm're hals ? met r' echghelijche draven.
Waer is nu 't zoet ghesmeek uw' tonghens kunstigh blapen ?
Waer is het zneeuwe wit uw' boesems lood're boxt ?
Daer ghy bydoonckelich de minn' hups beken doxt.
Waer is de supd're handt daer ghy in glazierden ?
Waer is uw' fette gangh daer pder u om eerden ?
Waer zyn de boeten nu die dybbelden ter baert ?
Waer is /? helaes/waer ist ? in byple modd' ghe aerb' :
Als 't eynde uw' begin/het gheen ghy noyt bedoght/
Daer dooz de molcken steght uw' trots tot d'hooghe lochte.
En nimmer aerb' waerts zueghst waer reeffmael ghy w' spoot
Wibanden aefterboght des schryckelijche doot
En knielden nimmer neer met vierighe ghebeben/
Daer na uw' lusts ghetergh ghebypchren ghy uw' leden.
Waer is de pracht/de trots die ghy hier hebt ghetoont ?
Waer ist tierael daer ghy dit hooft meed ? hebt ghecroont ?
Waer zyn de helden nu ? wiens daden zyn beschreben ?
Waer is Achilles, Hector ? waer zyn die ghebleben ?

Waer is nu Caesar, en den stouten haubal?
 Waer is Vliffes, Ajax, en Tropanen al?
 Waer is nu Schipio? waer is nu Alexander?
 Waer is nu Marc Aureel? helaes/en veel meer ander
 Of waerde mannen al in eeuwighe duurend' lof/
 Helaes waer zynse nu berrot/bertereert tot stof.
 Waer zyn de helden nu: waer zyn de hooghe gheleerden?
 Waer is Virgi Homeer, die hunliens eeuwe bereerden?
 Waer is nu Cicero? waer's Plato en Terens?
 Na liebe beeldt ghy toont de niethepdt vande mens.
 Wat boztert nu 't ghebouwt' van trose hooghe wallen?
 Als 't wisse epndt u wis int laeghe graf doet ballen.
 Waer toe diendt d' hobaerdp? waer toe dient onse pracht
 Als wy booz wurmen-aes ter aerde zyn ghebracht?
 Bedachte Heremijt wat mocht ghy beter zennen
 Waer dooz Galbzada zond' heur zelven leeren kennen?
 Hoe aenghenaem ghy zyt hul-ooghe-naer-ghezicht/
 Verschickelijcke beeldt/en kan dit arme wicht
 Met woordens beelden u volcomentlijck niet zeggen/
 Niet int ghezicht maer in mijn hert wil ick u leggen/
 Als 't waerdighste jubweel 't gheen immer ick bezat/
 En 't leerelijckste beeldt dat opt Galbzada had.

Ghy maegghden waer de denghd' had immer in beheeren.
 Ick bid u Rymphen wilt nu sightlijck met my leeren/
 Wat wy/helaci/zijn naet eynde onses d'ast
 Verplaetsende van hier nae 't schickelijcke grast.
 Tuffrouwten ziet/ich bids/de niethepdt onses waerde
 Verhupfende van hier nae d'aerckelijcke aerde.
 Och zonder dat ghy u vant haeckeneel verschrickt/
 Want onse eed te ziele na zielens heylhepdt micht:
 Het lichaem is ons slechts booz kotte tijt ghegeven
 Waer d'onsterflijcke ziel om eeuwichlijck te leven/
 Het lichaem keert weer nae de aerdt waert eerst upstijgdoet
 En brenghet booz erf-deel meed' d'onzek're wisse dood:
 Dus keert het lichaem nae zyn eerste-moeder-weesen/
 Met recht van niemant b'hoort de dood zo zeer te vzeesen.
 Dat vzeest ghy? 't naere graf? vzeest booz onheyl utw's ziel/
 Wer't booz ick 't lichaem en de heyl myns ziel behiel/
 Behoort de zielens geest zyn glozi te bewopen
 Waerom? dooz zek'r heyl van opstandingh/en verropsen.
 Hier mede Joffren ick booz 't laest beslupten zal/
 Het beeldt 't welck ghy hier ziet is ons ghelijck in al/
 D'hoofden zyn ghepront met doerckens net ghebouwen/
 Waer wilt dit booz ghewis en zekers zeker hounen
 Alst dat u dit beeldt afkeerelijck mis haeght
 Wat pder van u zulken beeldt wy u dzaeght.
 Ick keert nae mijn Boeets om zien wat wy zal zeggen

Van

Van 't deelst, want wijsheen in dit boek verburghen legghen,
Hauriert uw' waerde hoofst/wijd-ruchtelich besaemt/
Vertroostinghe der wijsheyt rechte lijck zijt ghenaemt.

Sy gaet zitten, lesende in Eoëts.

Cupido.

Mijn al vermoghentheydt/mijn heerskende gheweldt
Die ober hert/en ziel, mijns tughtelinghs is ghestelt
Zoud' die Galzadas boest zo wel niet kunnen gh'raeken
Ghelijs ick Otto doe in myne blammen blaeken?
Wat hindert myne ernst? de wercklijghheydt heurs gheest.
Had leetgheyt zo wel by heur verzelde ghewest
Lang had de schicht mijns toght de oberhant ghewonnen/
Daer mits heur zinnens koud' steeds oeff'ninghs nepping' bonnen
En 't boozbeelst mynes zoet nopt trefsen heur ghedacht/
Heeft gale prik'lings smaeke niet byghbaerlijck ghewacht.
3 Is inde lent heurs jeughs-bloeds-tergingh' alder-vinnigh/
En zoud' zo teeren hert niet dertel zijn en winnigh?
Ghenieticht waer natuur/waer mijn natuur upt teelst/
Die upt God Jupijns boest troch syne weesens beelst.
Da alder Goden wet/verkrachster dooz u zoet heydt/
Dwangh-brou der zielen graecht diet raepken des gemoed leydt.
Galzad ben ick dijn zels/het eelf' dat ghy bezit
Waerom bewelmdt ghy 't licht van mijn bemike wit?
Ondopt uw' boesems boest/laet uwe kill' berwarmen/
Doozt lodderlijck ghedruk zijns keiserlijcke narren.
Kan uw' berweende schoon meer glozi treffen hier
Als dat ghy dooz weer-min upt blust een keisers vier?
Wat hoogher roem wensht ghy? wat wilt ghy meerder booghen
Als dat een werelds-God knieldt dooz het licht uwos ooghen?
De scepter die hy zwaydt gheraecht in u gheweldt/
En immer kan een vrou niet hoogher zijn gheseldt?
Galzadza/liebe nymph/wilt keylers rasigh stikken/
Ghy maecht u heerskeres zijns keiserlijcke wille.
De kroon die keyser boert vertieren zal uw' pupck/
Als reken dat ghy zijt Toscanens schoonste pupck.
Wmunckeres der rap van al' uw' ghezellinnen/
Werckeghen? hoe? alleen dooz zoet natuerlijck minnen.
Beweeght u niet 't ghenot van staet/van pracht/van lust?
Ach zweert Galzada dat mijn Godheydt gheene rust/
Doch noegingh' minn' er heeft mits uw' stg'zinnigheden
Jijn kraecht u dwinghen zal vermoghent niet de reden.
Schijckt ghy niet dooz 't gheweldt mijns hemelsche beseden
Of is uw' hert verhardt dooz 't goddelijck gheblap?
Ten past Cupido niet 't sicslopende schoon-spreken

Op desen boogh/ich zweert/op u tongh' lijk te wzecken/
 Wyl-heyf. n. hofst die u' natuur misdoet/
 Waerck ick ter vaert ghedwee door 't pzeutende bloedt.
 't Merst dat my duchten doet is dat yz'ers is bezigh
 In sichteijche doent/so handt-gebaer als lezigh
 Dies bomb' ick nimmer plaets om wercken myne kuur/
 Zy stelt de leere boven d'heylighe natuur.

(Hela/wat ick bedenck? het werchelicke lehen
 En zinnens-slaegh-ghewoel doet heur gheen tyde gheuen.
 Om berdelick het zoet te smaerken mynder aert/
 Ach/da t yz' in heur droom eens paplen minnens waerd' /
 En boelden 't hoon' ghe zoet myns goddelijche straelen/
 Zoud' ick heur nae d'ontwaech in myn gheweldt niet haelen?
 Door zoete aftermaech dan 't smakelijck bedzogh?
 En 't gheen yz' gheest' lijk had dan zocht lighaem' lijk noch/
 Ik Ghelooft' gae na heur toe/ich zal heur doen beminnen
 Op dat myn Otto mach zyn zielens wenske binnen.

*Midlertijds Cupido spreecks zis Galdrada aen een zyde
 vant toonneel hebbede by heur een bracyraem, een spelle-
 werck kussen, een spinnewiel, en ander vrouwe wercken,
 met een luyt, klavecinghel, en viool, met sommige boec-
 ken, en leest, daer nae Cupido ghesproken hebbende
 spreeckt. Galdrada.*

Gald. Hoe wijslijck spreeckt Boets, hoe treft ghy lout're waerheyt/
 Ver-ziende-kloech-berstant/het suph're light en klaerhepdt
 Ws eedele vernuft/dijn riim en pzoos ondeckt
 W deftighepdt/dies lust tot lesen meer betwzecht.

*Zy leest in Boets binnens monds, en midlertijds spreekt
 Cupido. Galdrada hem niet ziende,*

Cupido. Wat boercken of yz' leest? oft waer de kunst der minnen/
 Of priarps loed're spraek/en dat heur jeughebens zinnen
 Gheboelden minnens lust.

Gald. Boetius ghy spreekt
 Niet hepdenlijck/ha wijs- gheleerden hoe upbzecht
 Dijn langh-berburghen weet/en in u' reen 't bewijs leydt.

Cupido. Ha/'t is Boetius vertroostinghe der wijsheydt,
 Het is gheen theem door heur/'t boeght de gheleerden best.

Gald. Ghy zecht niet of 't is all' met redenen bebest/
 Gheen Chzisten klaerder han van wijshepdt yf'losopheren.

Cupido. Wel waerom mach yz' nu doch in Boets studeren?

Ten

Gald.

Ten is gheen vrouwen stof/te hoogh krecht heur ghezindt.
Ha hoogh-geleerden man/in u men dupd'lich vindi
De wijsheyt mijn/waer upt men zuich ghetweert kan smeden
Wat al 't ghehibbel zwicht dooz kraghte uwes reden.

Galdrada leeft binnens monis.

Cupido.

Gald.

Zp geeft geen stonde noch tijt om wercken nae mijn lust.

Gheluckighe Boets in ballinghschaps onrust
Aust inde liebe schoot zijns vrou philosophie
Int bitterste toeval betoont ghy u niet blye.

Der ghen troost u troost/alleen hebt ghy ghezelt

Der heughelijck verquicht ghy u in uwe quel.

Wat is de wijsheyt doch? een goddelijck in geven/

Die inde swaerste ramp ghenoghelijck kan leven/

Een Bias int bezit/die rijcht dooz 't gheen hy wist/

In toevals kaelingh een Aristotelist.

'k Verstaet niet watse zepdt/beginste griecx te sprekken?

In alles geeft Boets van wijsheyt 't rechte teken.

Het boeck is upt heur handt/nu salse ledigh zijn/

Flux pjl in mynen boogh/en treck heur in mijn lijn.

*Cupido pijlt zyn boogh, en midlertijt neemt zy eentgh
heurs handt wercken in hande, en Cupido spreekt.*

Cupido.

Ho'/ho'/al weer int werck ich kan heur niet gheraken

Ten waer de leegheydt wonde duyv'le en kussen maken.

Ich weet niet heur geen raed. Hooz ich daer gheen ghespel?

Derzelt niet zoet ghesangh/nu zal zp mogh'lijck wel

Beweghen/ziet wel toe/nu pple wilt niet faelen.

*Galdrada neemt Boets en leeft binnens monis, en de M-
sijck volhert, Cupido vertoest, en de Musijck eyndigen-
de spreekt Cupida.*

Cupido.

Wat leeft zp weer? de poeken mach het boeckkens haelen/

Wat ikkers werck is dit? Hoe? dese malle maydt

Van wijsheyt reutelt schier/maer saght/Cupido/baydt/

Wat d'ene uur niet wil in d'ander kan ghebeuren/

En zal zo zoet ghespel heur lesen's lust niet seuren?

Wel waer of nu heur geest doch is int 't spel of 't boeck?

Zaght/zaght/Cupido/sagt/stelt u in dese boeck/

Want moogh'lich zal hier noch wat brenen's upt moghen boren?

Het schijnt zp niet het spel heur gang niet wil bemoeven/

Wat of Galdrada denckt? ich niet wat te nader tre en

'k Verkracht heur wil zp niet/zp is nu doch alleen.

*De M'sijck volhert, en Cupido schijldt half after het
gardijn,*

*ordyn, en Galdrada leest, en valt in slaep, de musyck
eyndeghende spreeckt Cupido.*

Cupido.

*My dunckt Galdrada slaep/ach of 3p nu moght droomen
Mijns pzielende tocht/'k en wil niet nader komen
Doo; dat ick zeker ben/slaep/heur bebanghen heeft/
Da hemel/liefdens God/nu 3pne wenske geeft.
k Vertoef om zien of 3p heur leen oock sal beweghen/
Doo; sightigh/want int goed belepdt ist werck ghelegghen.*

*De musyck speelt, Cupido vertoeft en de musyck eyndeg-
ghende spreeckt Cupido.*

Cupido.

*3p slaep/nu treed' ick naer/en legh my aen heur 3p/
Om lupt ten of 3p oock pers droomen zal van my/
Gheboelt 3p 't zoet mijns schicht 3p ist spel gans ghewonnen
Half is het werck ghedaen als 't eerst wel is begonnen.*

*Cupido gaet aen heur zyde legghen, de musyck speelt
langh, en Cupido valt oock in slaep, en musyck eyndeg-
ghende ontwaecht Galdrada, en spreeckt.*

Galdrada.

*Da hemel/hoochhe Goon/wat monster zie ick hier !
Laet uw' maght hemel toe dit schickelijcke dier
Galdradas slaep verzelvt ! diet arge wicht opt haten/
Kan uw' boozzigtighepdt dees zotte kuur toe laten ?
Daer dees repne boest was immer van bezicht/
Ick gaf het wicht noyt plaets/ geen uure/zond'/noch tijt/
Om 't loose-minne kof in mijn ghezindt te dzinghen/
Bedaerde boezicht kost het boefkens kragt bedwinghen.
Ghedooght ghy hemel nu dit boelwicht n'p verrast!
En dus vermeer' t en zout mijn sup're hert aentast/
3p Minne-god/sp siech/hoe zijt ghy hier ghekomen ?
Wat raed ! op dat die schalch zyns glozi niet mach roemen
My mpne boest beslep/'t is best ick stucken breech
Zijn boogh/en mer de pijl zijn loose hert dooz steck/
En meester'sse blijf zyns goddelijck vermoghen.
Da schichte die ontmensht de mensken dooz de ooghen/
En d'heren tweed'lijck wondt/en ghy gheperde houdt/
Die in uw' blucht/en ztuur geen redens mate houdt/
'k Vertoef d'ja dwase kracht/'t schijnt dat my nu ghebreken
De krachten om my van de Minne-god te waken.
In plaets dat ick zijn hert doozsteek/gheraedzaem bin
Ick met zijn super b'pd' zijn narmen 't zamen bin/
En 3p ghebleugheldt laet ghewerelooos hem legghen/
Zo mach ick t n'pnder lof/en glozi waerlijck zegghe
Ick mer met hem had als hy niet ons herft.
Mijn gheest is gans verbaest dat, laes/mijn herte beest/*

Ick

Ich gae/en laet u God gheweerloos/en ghebonden/
En wensck dat alle maeghden mijn doen nae doen konden. binnen,

Galdrada binnen, en Cupido blijft slapende gebonden, de mu-
sijck speelt, en cyndeghende ontwaecht Cupido, en spreckett.

Ha Goden wat is dit? Cupido dus verheert?
Ghebonden/en ontblindt: by d' Hemel goden 'k zweert
Ich u w' baldadigheyt nae myne macht zal wreken.
My ppen: ach/wien heeft mijn ppen derben bycken?
Mijn boogh! die oock ontpeest! wien heeft dit sapt bestaen?
Galdrada wech! 't is zy/zy heeft het my ghedaen.
Ha wapenloose God/uw' narmen dus gheblengelt?
De wapenen waermeed' ich goden heb ghezeugelt/
Sy u/Galdrada sy 't is alleen uwe schuld!
Ich zweert u/dat ghy myne straffe lyden zult.
Mijn moeder is verzien/mijn moeder heeft gheweeren/
Die uwe vrouwe hoort niet kunnen wederkeeren.

binnen.

Keyser Otto. Marquijs van Brandenburg.

Heer Brandenburg 't beheer mijns landen in Toscanen
Stel ich in uwe handt. Ghy zult mijn onderdanen
Met reghelich bestier in teughel houden staegh.
Daet welbaer mijns ghemeent ich Keyser 30 ghe draegh.
De wetten zijn gheselt/doet hun die onderhouden.
Op niemant als u zelfs en zult ghy u berouwen.
Wond'speelers schulwt booz al/niet lichtelijck gheloof/
Op dat onwaerde gunst u niemant en ontroof.
W' hobelingen boed (nae oud' ghewoont) met woorden/
Maecht niemant groot ten zy ghy't my ghebieiden hoorde.
De na-gebuuren grensingh aende landen mijn
Is noodigh datmen steers med' wel eendzachtigh zijn.
De geest'lycheit en laet int minste niet in sluppen/
Want zouden licht in uw' beheersking hem'lyck kruppen.
Desgh'lyck den eedeldom met eenberadingh mydt.
Dat ghy mer hun niet al te openhertigh zijt.
De Paus moet ghy booz al ootmoedigheyt betoonen:
Doch zo hy pels ghebedt tot nadeel mijnes kroone/
Gheeft antwoort dat ich u niet gaf volcomen macht/
Van dat ghy eerst daer op van my ghebedt verwacht/
En maecht booz al wel in zijn gunste steers te blyven
Tot dat ghy antwoort hebt op gheen ghy my zult schyben/
Zo wint ghy tijdt daer med'/hier in boozzichtight
Men wint niet wepnich zo men winnen kan de tijt.
Laet dit de daechen zijn daer steers ghy op moet ooghen.
Mijn heer het zal gheschieden nae plighelijck vermoghen.

E

Otto

Sylor.

Brandenb

Octavio, en Guydeon.

- Keyfer. Octavio wat niens?
 Octavio. Heer Guydeon het weet.
 Guyd. Ich hoorn met d'oude heerd/
 Dat ulre Walefcept de dood-flach wil vergeben.
 Keyfer. Als daer meed' waer gheboet de doode man zijn leven.
 Waer is de vrouw?
 Guyd. Mjn Heer/int hof 3p nae my wacht.
 Heb deernis met de vrouwens bitterlycke kracht.
 Keyfer. Wedoogh ich niet misprijss.
 Guyd. Heer gunt heur dan ghenade.
 Keyfer. Wat dunct u Brandenburg? wat zult ghy hier in raden
 De vrouw des dooden man is heure echten quijt/
 En met heur kind'ren nu ghezykt en armoed' lijt/
 Het by- zijn heures mans moet d'ander vrouw' onderen/
 Verfoekend' dat heur man weer in mjn land' mach keeren.
 Wien heeft het meeste recht? 3p die heur man is dood
 Of d'aer wiens man noch leeft/maer leeft in groote nood?
 Men wien van beyde zal ich hier mjn gunst betoonen?
 Brandenburg. Dooz eerst de dood-flach/Heer/en kan ich niet verschoonen
 Ten 3p by ongheluck de selve is gheschiet.
 Het ongeluck trest meest dien die niet dooz zich ziet.
 Guyd. Het toe-bal van onluch kan pemant qualijck blieden.
 Keyfer. Zo zoud' by toe-bal moeten zulck misval gheschieden.
 Guyd. By toe-bal?
 Keyfer. By toe-bal.
 Guyd. By toe-bal/Heer/ich acht.
 Keyfer. Zo is die meest bedijt die zich dooz toe-bal wachte.
 Guyd. Die toe-bal baechen valt op dien diet meeste schroomen.
 Keyfer. Zoud' dan by toe-bal elck zjn ongheluck opcomen?
 Guyd. Wy oordel ich daer inne bal chwist-reeden n bin/
 Want niemant quam in last hy brocht zich zelfs daer in:
 En wercht hy zelfs zjn ramp/zo hant gheen toe-bal wesen
 Brandenburg. Wits upt zjn epghen wil de onghelucken reesen.
 Keyfer. Met wille niemant opt in ongheluck gheraecht/
 Want wille blucht' t onluch/maer naet ghelucke hoercht.
 't Is waer dat wille is een krachte des ghemoede
 Dies wille sterck zo wel tot quade als tot goede.
 Gheen werck is zonder wil. Zo pemant t' guet verkiest
 Ik niet zjn epghen schult zo hy dan t' goet verliest?
 Heeft dees dood-flager nu de quade wil verhoopen
 Waer dooz de ander/laes/zijn leven heeft verloozen
 Hoe kan dan toeval zjn?
 Guyd. 't Was wille by toe-bal dooz t'aenghehefte bloedt.
 Keyfer. Zo zeght ghy dat die in zjn toezen pels misdoet
 Mer eerder dooz het toe-bal dan verschoonen moeten.

11. 11

- 't Gheen hy in tooren deed moet hy bezadicht boeten.
 D Maieſtept daer in ghebruycht de maechte reen.
 't Is uw ghenade die hem helpen kan alleen.
 Ghenade in een Prins is hooghelijck te pypen.
 Wilt uw ghenade dan aen dese vrouw bewypen.
 Ich neem het in beraed/ en zulcx de vrouw aenzeght
 Myn ampt betaemt te gheben yder zijne reght. Binnea.
 De Keſer is ontfelt/ zijn ynnen eiders woen.
 Oſtavo wat iſt zeght ons doch uw gheboelen/
 Ghy weet doch al 't gheheym/ ghy kent de Keſers hert.
 Zijn Maieſtept/ men ziet/ is pewers in berwerde.
 Oſtavo. Helas/ de Princen hebben ghelijck wy hun blaeghen.
 Brandenb. 't Is bzeemder als wy immer inde Keſer zaghen.
 Guydeon. Hout hoorz ons niet ſecreer
 Brandenb. Oſtavo wat iſt?
 Oſtavo. Hoe kan ich zegghen 't gheen ich zelven niet en wiſt?
 Guydeon. Niet wiſt 't is ver ban daer.
 Oſtavo. En of ich het mocht wooten/
 Maent ghy dat ich my zelven zozeer zoud' bergeten
 't Ontdecken 't geen mijn Prince aen my had verrouwt?
 Brandenb. Oſtavo hoe zeer ſecreer dat ghy u houdt
 De mompelingh int hof en houdt gans niet verhozt hem.
 Oſtavo. De Keſer zeydt dat hy verteecken zal op moezghen/
 Daer mede iſt gheſtill.
 Guydeon. 't Verreck heeft langh geduurt.
 Brandenb. Het deert my dat ich zie zijn Maieſtept dus trauwt.
 Guydeon. En zonder dat wy petz hem kunnen helpen dzaghen.
 Brandenb. Welſe doe tot ons Prins doet ons de waerom bzaghen.
 Oſtavo. Heer Brandenburgh ghy hunt u Prince helpen niet.
 De quelle die ghy in mijn Heer de Keſer ziet
 Doet gheekelijcke zijn 't gaet mijn verſtant te boven.
 Brandenb. Oſtavo dat kan ich qualijcke ghelooben.
 Oſtavo. 't Ghelooben ſtaet u by.
 Guydeon. Men mompelt dat hy z in
 Seer ſchielijck zijn verlieft op een toſcaenſe vrou
 Caldzada: weet ghy 't niet?
 Oſtavo. Ich bid u laet my zwopghen/
 Om niet hoor beel geſpreck ondanch mijns Prins te kypen. Binnea.
 Guydeon. Heer Brandenburgh 't is bzeemt.
 Brandenb. En lyckwel is het waer.
 Guydeon. Wat kan de minne doen /helaes/ in wat ghebaer
 Zijn Maieſtept zijn eer en fame nu gaet ſtellen
 Alleenlijck om een vrouw.
 Brandenb. De minne boncken quellen
 Afſepſelijck zijn hert.
 Guydeon. 't Is deerlijck om te zien.
 Brandenb. En zo wy nae zijn luſt zijn wil niet laet gheſchien

Zo bress ick argher quaet/dalshoofdigh zijn mins lusten.

Guyd. 't Is best wy bapfen nu 't Oflavio berlusten.

Brandenb. Dat ghy de Kieper spraeckt my dunctit ten waer niet quaet.

Guydeon. Belaes de minne schichten volghden nimmer raed/
d'Alcradingh eerder doet de blammen meer ontfiken.
Noch beter waert dat ghy de Prins daer van soud spreken/
Mits uw' authozitept.

Brandenb. Dat heeft een bals he schijn/

Berispt en willen Princen doch van niemant zijn.

Dan dat zijn Maeskept my zelfs daer van vermaenden

Zo moght ick zegghen 't gheen zijn bloed-verwant betaemde/

Maer nu hy't my verzwijght/en dat hy't my onthout

't Is teken dat hy my zijn lusten niet vertrouwt :

Doch zulcken bzeenden aert in lust verburghen legghen

Dat wy de doent bestaen/maer schament ons te zegghen.

Guydeon. Zo is het best dat wy ons beuden houden stil.

Brandenb. Om gheen ondanch te hebben booz ons goede wil.

Binnen.

LAURA.

Arcadia die heeft

Mijn Tyter/waer om leeft

Ghy noch bedroefde vrouwe :

Du Tyters beelde ghy verft

Al weenende/laes/kerft

Doozt knaghen uwes routwe/

Benebelt u ghezicht

Du ghy 't verweende licht

W's waerde zon moet verben/

Ghy hebt doch in uw' hert/

De waerom uwes sneert

Laet daer uw' geest in zwerben.

d'Al-werkingh bande tijt/

Heeft Laura, laes/ter spijt

't Beelt heures ziel ontrocken/

Wreecht u van dit verdziet/

En nae u graef-kupl bliet

Laet d'aerde u in vloeken.

Verdziencht u doozt gheween/

Het klagghen en 't ghesteen

Die upt dees borste dzinghen/

En laet u droebe ziel

Nen 't beelt daer ick booz kniel

En naere hymne zinghen.

Flavio. Comt uyt zeer droevigh.

Laura.

Flavio.

Wel Flavio hoe dus ? wat isser dat u quelt ?
De droefhept mynes hert de ware teekenen selt

Wat

Laura.

Wat ick inwendig draegh/doch/schoon/ghy moet het weten.

Flavio.

Ick weten? Flavio het zijn dooz mp secreten/

Laura.

't Ghehepme uwes herte is mp onbekent.

Flavio.

Zoghy de doozsaech/laes/van mijn upt teeringh bent?

Ick Flavio? hoe dat? heb ick u grondt ghegeven/

Dat ghy verhozten zoudt u jeughdelijcke leben?

Zoo 'k met de wereldt bapns nu 'k bande werldt vertreck
Dooz 't men's 'lijck onnut teel/en 's Hemels toozn berwoeck/
Maech ick 't dood bed de plaetse van bedzoch veel eerder
Vernieldt de dood mijn hert/en mijn ghebaer vermeerder/
Lang heb ick u gheliefdt/nu 'k laci/u verlaet/
Doch om u harde hert ick u nochtans niet haet/
Maer 's Hemels boozzicht dupdt ick toe ghy waert misjonstich/
Dus sterf ick wel ghenoecht al leefden ick afgunstich/
En nimmer graeger was nae u weer-liefds verwerf
Gh'lijck ick nu willich ben/en recht ghelaten sterf.
't Gheen onberbozmijck is waer dwaeshepdt te beklagen.
Want misbrypck daumen pleecht moet elck zijn laste draghcn.
De pl-berlesen tijt waer pder mensk in faelt
Werdt wel met rouw' beklaeght/maer nimmer weer verhaelt.
'k En wil de passijs smert die ick leedt niet vertellen/
Vermits mijn naere ghedaent u die booz ooghen stellen.
Alleenlijck zegh ick dat ick liefden alleen u/
En leefden recht om u/en om u sterf ick nu/
Ja 'k zweer die lasse hert int sterben gheen berouw' leydt.

Laura.

Flavio.

Waerom?
Alleen vermits ick proef de aert mijns trouhepdt.
Ha/nymphe/schoonste schoon/ist mogh 'lijck dat uw' hert
Ghans geen meedooghingh boeldt/beooghende mijn smert:
Maer gh'lijck ick heb gezepdt 't is bupen u vermogen/
Ha Laura, al te wreed'. doch als deef' dzoebe ooghen
De schzickelijcke dood al snickende toelupckt/
En d'alderlaeste zucht 't hert onder tranen durcht/
Het laeuwe bloed berkleumt/en deese leden styben/
Zal in uw' liebe hert gans geen na-knaghing blyben?
Dat dese jeughdens lent dooz wreedhepdt werdt vernielt.
Ha nymphe booz mijn dood/dwinghdt liefdt mp/ick gheknielt
D noch boozt laeste bidd' dat als ick ben verchapen
Ghy mijn bedzoefde geest in uw' ghedacht laet wapen/
En boed' op u beklach/waer dooz mijn ziel verquicht/
Hoe wel mijn hert om u nu zuchtende verlicht.

Laura.

So myne dzoefhepdt mocht u quels verlichtingh weesen
In tranen ick verdween/maer uw' quel is gheresen
Int onbedacht berkieg/waer ober uw' herts pijn
Dooz mp int minste nimmer wel gheslist kan zijn.
Maer gh'lijck de Salamander lang int biergheboedt

Ick zels de fete bandt int eynde verboden doet/
 So moet u liefde oock die eerst d' zinnen bonnen
 Dooz tijt ghentericht zijn en blyben overwonnen.
 Myn quellingh is niet kleen zo u int minst voorbeeld
 Ick d' oorsaeck ben waer upt u siechte is gheteelt/
 'k Ghelof dat ghy my liefdt/ick u niet/ghy moet dalen
 Vermits 't onmoogh'lik is u liefde te verschulden.
 Onmoogh'lik Laura? hoe? ik om d' onwaerde myn?
 Belas't u denghden meer als myn liefd' waerdich zyn.
 Doch om u passijs tocht ten deel gherust te stellen
 Wil'k u ghelijck aen myn byzende de loop mijns tijt vertellen.
 Dyt Jaren in verleen ick ernstigh was verzocht
 Ten huwelijck van een/dien ick eer waerder docht
 Met een Princes in d'ech t als met my te verzamelen/
 En liefd' en myn weer-liefd'/'dooz hemels schickingh/ quamen
 In ebenaergeboil/'t mach al niet zyn ghezept/
 't Gheen tusken hem/en my de liefde heeft belept.

Flavio.
 Laura

Flavio.
 Laura.
 Flavio.

Laura.

Flavio.
 Laura.

Flavio.
 Laura.

Flavio.
 Laura.

't Is Cpter.
 Cpter heeft u/nimphe/gang bergeten.
 Doch nae zyn lang ghebyr verkreegh hy 't gheen hy zocht.
 De tijt my zulcken blyck zyns trouwe liefde byocht
 Dat ick het zoet gheheym mijns herte most upt spreken.
 Wat?
 Mijns weer liefd'/en gaf hem zulcken wiffen teken/
 Ja d' hemel/als ghetuygh/nam ick tot vaster bandt/
 En trouwen hem.
 Hoe doch?
 Mer dees gheluck'ghe bandt/
 Dooz mynen eygten man daer ick hem oock dooz houwe.
 Al scheent u doen zo zoet hebt ghy nu gheen berouwe?
 Na Flavio, berou/? zo kent ghy Cpter niet/
 Toscanen in dees eende zyns ghelijcke niet en ziet/
 Gheschadigher ghemoedt/deughd-liebender ghezinde/
 Manhaftigher ghelaet/kan Flavio niet binden
 Ter wereldt, kost ghy hem/'k weet dat ghy zegghen zoudt
 Dat ick volmaecht hebdt heb in weesen zels ghetrouwt/
 In heusheyt opghenuecht/nae kunst en recht weergierich/
 Lief-taelich/wel bespaecht/doballich/en maniorich/
 Vermaeckelijc van geest/aentreckelijc van aert/
 Die steeds een anders meer acht als zyn eyghen waerd/
 Doch meerder moet als luck/en meerder eer als rijckheyt
 Creelt zyne sters-ghedoozt/doch boozt gans geen ghelijckheyt
 In gaven geestelijc/die ick beel meerder acht
 Als goude byallingh diemen van foryun verwachte.
 'k Heb opt myn mik gheselt om d'eghe zo te treffen
 Wat ick dooz myne man mijn gloy mach verheffen/

En t'uck heeft my ghedient/mijn hoop heur wenshe heeft/
 De waerdt ick Tyter acht die op de werelt leeft.
 Hoe wel/ t' mijn ongheluck/nae ick hem had verhozen
 Zeer schielich al mijn bzeughdt berdzietich heb verloozen/
 Vermits ons Pzins hem heeft nae den Arcadien
 Ghezonden/d' Hemel weet niet wat bedzoefst gheiraen
 Ick zyn af-zyn bezucht/maer verre upt mijn ooghen/
 Doch all' t' b'rand ren die t'its tpden bzenghen moghen/
 Zalk' ni myner bannen npt de trouhepdt mpnes ziel:
 t' Is Tyter, booz wrens beeldt ick nacht/en daghe kniel.
 Doch Flavio ick beken dat ick my zeer vermaecte
 Als ick by toe-bal in u heus gheselschap gh'raecte
 In reden-habelingh/als offeningh mijns geest/
 Waer in u scherp bernuft de wercken is gheweest.
 Waer Flavio al host ick bastelich ghelooben
 Ghy Alexander waert/en Tyter den verschoben
 Verachten Thurstes,jae ghy Vlises waert/
 En Tyter, Midas was/of dat ghy had vergaert
 Een Cresullijcke haer/en Tyter in armoede
 En naecthept Codrus was/den Hemel my behoede
 Ha Flavio, ick zweerdt/dat immer Laura zou
 Verlaeten Tyters liefd'/of breechen myne trou.

Flavio.

Een/Laura, nimmer zal u Flavio dat raden/
 Hoe wel dit arms hert meer en meer werdt beladen/
 Mits ick de hoop berlies die my lang heeft gheboedt.

Laura.

Ha Flavio, mijn vziendt/bezadicht u ghemoedt/
 Laet redenen u ziecht/en doods ghebaer verzoeten.

Flavio.

Het geen men niet vermach/helaes/ wy laten moeten/
 Dats wijselijck ghezepdt/toont nu uw' manne hert.

Laura.

Mijn zinnen zyn te zeer in uwe liefd' br'wert.

Flavio.

Ontwerdt die booz de tijt die t' heftichste kan slijt'n.

Laura.

Mijn leben is onnut zoo h/Laura, u moet miss'n.

Flavio.

Ontwaszelt uwe liefd' booz krachte bande reen.

Laura.

Hier is gheen hulp booz my als booz u/nijmph/alleen.

Flavio.

Ha Flavio het deert my u gheklach te hooren.

Laura.

En t' is mijn glozi dat ick booz u gae verloozen.

Flavio.

Bedzoefder toe-bal/laes/ ick noyt booz deesen zagh.

Laura.

t' Is troost lijk Laura dat ghy doeldt mijn herts gheklach.

Flavio.

Gheboel maer zonder dat ick hulp aen u kan gheben.

Laura.

t' Is hulp ghenoch ghy weet ick om u laet te leven.

Flavio.

'h Schrick als ick daerom denck/en liefdt ghy niet mijn eer?

Laura.

Gh'lyck t' heyl mijns epghen ziel/jae durst ick t' segghen meer.

Flavio.

Sacht Flavio bedaerdt/bedwinght u passys krachte.

Laura.

Daer is niet dat ick hoogher als mijn liefd' kan achten.

Flavio.

Misdoet den Hemel niet/ha Flavio bedaerdt.

Laura.

Verlicht ghy Laura dan de last die my be zwaerdt.

Flavio.

Helaes/waert in mijn macht ick deed het Flavio graegh'lik.

Laura.

Flavio. So u wolt willich is hoe comt de daad zo traegh'lijck ?
 Laura. Waer mogh'lijckheyt ghebreect is wille zonder vrucht.
 Flavio. So is de hoop/helaes/ mijns lebens my onth lucht.
 Laura. Waer is u manne hert? waer zijn uw' moedicheden ?
 Flavio. Waer liefde ober heert daer bluchten alle reden.
 Laura. Reen Flavio, de liefde kan zonder reen niet zijn.
 Flavio. Niet zonder reen? waerom scilt reen dan niet mijn pijn ?
 Laura. Om dat ghy geeft geen plaets liefds doet te oberweghen.
 Flavio. Is in plaets- ghebingh dan de hulpe mijns quel ghelegen ?
 Laura. Dat is ghy wel bedenckt d' oorzpiongh uwes liefds begin.
 Flavio. Niet als een oorzsaech ick in myne liefde bin.
 Laura. Hoe Flavio? wat mast? ick bid uw' spreckt u herte.
 Flavio. In d' oorzsaech die ick heb ick alle lievers terte.
 Laura. Ghy tert in d' oorzsaech maer int wijs verkiezen niet.
 Flavio. Gheen kiesingh zonder oorzsaech nimmer hier gheschiet.
 Laura. En is zo wel ghegrondt de liefde uwes zinnen ?
 Flavio. So wel/ha Laura, dat ick u nopt kost beminnen.
 Laura. So terghden u geen lust.
 Flavio. De gaple lust is quaet.
 Laura. So liefst ghy zonder min.
 Flavio. Om dat ick minne haet/
 Laura. Ma nt minne luste spruyt upt heete graechtens wille/
 Flavio. Wt 's herts broodjoncken tocht/en vaerdichlijck is stille.
 Laura. Vermits die schielijck sterft.
 Flavio. Min doort ghenieten nieticht.
 Laura. De liefde blijft stantvast.
 Flavio. Ghelijck de min verbluet licht.
 Laura. Daech zepden ghy dat liefd' niet zonder min kan weesen.
 Flavio. Waer min wel zonder liefd' in d' herten is gheresen.
 Laura. 'k Stae toe het geen ghy zeght/zo kan de liefde dijn
 'k Stae t geen ghy boozen zepd' niet zonder minne zijn/
 'k Verweer my met geweer van uwe eppen seggen/
 Hoe kunt ghy Flavio mer reden dan beleggen
 Flavio. Dat ghy my niet bemint ?
 Laura. Vermits mijn liefde heeft
 De oberhant van min/en liefd' geen plaetse geeft
 Die dartelet lusts tocht van als het is noodzakelijck
 Om d' edele natuur te gunnen het bermakelijck
 't Gheen onse weesen heeft/en als die is ghepapt
 De minne schielick blucht/maer liefd' niet van ons schept/
 Van blijft als opper-heer int kraghtichst onses zielen
 Dus kan de liefd' de min/maer min liefd' nter vernielen.
 Laura. 'k Verstae uw' meeningh wel/doch hebt my niet ghezepd
 Wat d' eerste oorzsaech was ghy uw' liefd' hebt ghelept
 Dus erent'lijck op my.
 Flavio. De schoonheyt uwes weesen.
 Laura. Wt 'tptelijcke schoon is dan uw' liefd' gheresen/

Het welck de tijdt bernielst/30 werdt dan doek gheslist
De hesticheydt uws liefd' als u het schoone mist.

Flavio.

Dat waer ondanckbaer zijn vant geen men heeft ghendooten
't ghenieten van het schoon uyt botten zulcke looten/
Dooz kennis vant ghenot/ dat eeuwich in ons leefe
Een danckbaerlike liefd'/dooz 't gheen de jeughde heeft
Zosmaeckelik ghesmaecht: dus onse after-jaeren
Zo danck'lik lieben dan gh'lyck of 30 jeughdich waren.

Laura.

Ghenomen 't waer het schoon dat u eerst heeft gheterghet/
En heeft de lock-lust doen u om gheen min gheberghet?
't kan niet zijn/30 ich meen/want heeft het schoon ghebzongen
Te plaetsen uwe liefd' 30 is dooz 't bloedt ghebzongen
De negging uws hert/die lust-wensik heeft gheraecht
Dat ghy naer schoons ghenot dooz minne hebt ghehaecht.
En ghy zeght dat de min u nopt heeft overwonnen/
Van ich zegh datmen zonder min niet lieben konnen/
Dit sijt recht teghen 't gheen ghy boozen hebt ghesepd.

Flavio.

Zacht Laura zacht dit is scherpsinnelik belepdt/
Wat zoudmen zonder min gheen liefde kunnen dzaghen?

Laura.

't Bewijst.

Flavio. Hoe dat?

Laura.

Seer licht/beantwooydt maer twee dzaghen:

Laura.

Wat is de echte liefd'?

Flavio. Versaeminghe om teelen

So weet ich dat u doozdel en mijn niet verscheeldt.

Du bzaegh ich of de min in d'echt niet werdt bebonden?

Flavio.

Onweder spreek ik mits ons aengheerfde zonden.

Laura.

Wel Flavio ghy zecht men om boozt-reeling huetwot/
En 't waer de kinder-wijn de echt zoud' zijn gheschuetwot/
't Is waer/maer baech men ziet dat zom in echte paren
Van lyckwel inde echt gheen hinderkens bergaren.

Flavio.

God heert nae zyne will. Maer/schoone Laura/ staecht

De twist-reen/en spreckt/lief/van 't gheen mijn hert na haecht.

Zal dese liebe handt/die ich ootmoedig kusse/
De knaging mijns herts-bier dan nimmer/ Nymph/blussen?

Sult ghy/hert-breeckster/steeds niet achten het ghewoel?

En rafern die ich in dese bozst gheboel?

Ha Laura, waerde lief/heeft Tyter u verlaten /

En hunt ghy/ schoonste perl/ hem mits d'ontrou niet haten?

Wat snoder sijt ter werlt kan hy u/Laura/doen?

En wilt ghy inde booshepdt Tyters misbzupch boen?

So lieben nymph als ghy zou pemant die bergeten?

Laura.

Ghy Flavio moet van zijn trouhepdt dan niet weten.

De trouhepdt is hy zels/al ben ich uyt ghezicht

Ha Flavio, ich ben zijn bzeughdt/zijn al/jae 't licht

Dat zupb're Pheeb upstraelt/en boedende doet schynen/
Om donck're naere nachts benebel te verdwynen/
Is niet 30 aenghenaem/gh'lyck hy de glozi acht
Dat Lauraes liefd' alleen beheert al zijn ghedacht/

Ee el is zyn ghemoedt/te hroom is hy ghebooren
 Als dat zyn trouwe liefd' tot my zou zyn verlooren.
Flavio. Verandring bynght de tijt.
Laura. Maer niet int hroom ghemoedt.
Elavio. Ja Laura ghy en weet niet wat het af-zyn doet.
Laura. Niet weet ich het als dat.
Flavio. Al zijt ghy hem ghetrouwe
 Meent ghy dat Tyter daerom oock zyn woozdt zal houden?
Laura. Neen/laci/daerom niet.
Flavio. Wel waerom Laura dan?
Laura. Om dat hy is een man.
Flavio. Om dat hy is een man?
 En waendt ghy dat de mans hun liefd' niet kunnen wiff'len?
 Hoe bast ghy vrouwen meent uw' stucken te bediff'len.
Laura. So spzecht ghy teg'n u zelfs/dats 't mannell'gheslacht/
 Dit onberstant en heb ich noyt van u verwacht/
 Vermindert ghy uw' aert om Tyters waerd' te mind'ren.
Neen/Flavio. dit zal mijn trouwe niet berhind'ren/
 De Jalousy verkracht u reden/zo ich meen.
Flavio. De Jalonsie? neen/neen/Laura, Laura, neen.
Laura. Verdziet u niet de liefd' die ich tot Tyter draghe.
Flavio. Lief/zonder spzecken werdt beantwoor'dt uwe draghe.
Laura. Zo moet ich gh'looven bast dat onse trou u spijt.
Flavio. Wat bruchten kan doch sprupten upt de haet en nijd?
Laura. Gans gheen/de wan-gunst baert niet als een byghitoos knaghen.
Flavio. Dies schuelt ich haet en nijd om geen gheknag te draghen.
Laura. Waerom scheldt ghy/zoo't blycht/mijn Tyter booz ontrou?
Flavio. Om dat ich/gh'lych een vriendt/het nutbaers raden zou.
Laura. Ist nutbaer dat ich gh'loof my/Tyter, heeft vergeten?
Flavio. 't Blycht dat in epgen doent de mensken 't minste werken.
Laura. Waer epgen-zin bermomt de redelijcke wer.
 Vermommen my de reen om dat ich liefde zet?
Elavio. Neen/om dat ghy ghelooft zyn trouwe niet kan byken.
Laura. Ich heb van zyn stantbast te groote en basten teken.
Flavio. Waer in/ich bid u/zeght/hebt ghy zyn hert ghezien?
Laura. 't Is onbedacht ghebzaecht bermint 't niet kan ghelchien.
Flavio. De wereldt is zo loos dat ich 't niet reen mach draghen.
Laura. En zonder niemant trou zyn dat waer te beklaghen.
Flavio. Dat zeggh ich Laura niet/'k alleen van Tyter spzech.
Laura. Ja alwaer Tyter dals'k mijn trou ich nimmer breeck.
Flavio. So hebben reden upt/waer redenen in bloepden/
 En waer ich in u plaets ich Tyter dan versoepten.
 Richt ghy u zelfs zo kleen? zo lieben waerden vrou/
 Sou die stantbastich zyn als Tyter is ontrou?
Flavio. Die Jaren was hy wech/en heeft u laten treuren/
Laura. Arcadia, ich gis/heeft zo veel minne-keuren
 Waer Tyter in verwerdt/dat hy u boozt bergeet/

Neen

Laura. **Neen Flavio.**
 Flavio. **Hoe dat?**
 Laura. **Om dat ich beter weet.**
 Flavio. **Maer doo?**
 Laura. **Dooz brieven die ich van hem heb ontfanghen/
 Die tughen wel de ernst/en watten gh' raeg berlanghen
 Hp nae zijn Laura heeft elck uur schijnt hem een jaer.**
 Flavio. **'k Gheloof wel dat hpt schijft/is alle schypben waer**
 Laura. **Hoe: wijsfelt ghy daer aen: 30 kan ich niet verzinne
 Dat proeben zijnder liefde: dat ghy zoudt willen binnen:
 De woorden acht ghy balsk/en 't schypben van ghelijck/
 Wat tekenen zijns trouw/ zeght mi/wat meerder blijck
 Ghy eysken wilt tot meer bevestingh zijnes trouwe.**
 Flavio. **Die arch en listich is zal woordt noch schypben houwen.**
 Laura. **Alwaert dat Tyter wou mi laten hp niet kan.**
 Flavio. **Maerom?**
 Laura. **Om dat hp is mijn echt-ghetroude man.**
 Flavio. **D man?**
 Laura. **My man.**
 Flavio. **D man? 30 zijt ghy niet uw' eeghen/
 't Moet zijn is hp u man.**
 Laura. **Daer zijn gheen reden reghen:**
 Flavio. **Niet kerckelik verjaemt.**
 Laura. **Dan bast dooz God bereent.**
 Flavio. **'k Gheloobe/Laura, niet dat ghy spreekt gh'lyck ghyt meent.**
 Laura. **Ghelooft het bast en zeker dat ich Tyter achte
 Dooz myne echte man/en ich in zijn ghedachte
 En ziele ben gheplaest/dooz zijn hand-trou en eed
 Die hp mi in het bp-zijn mijnes maeghen deed /
 Notariael verbondt is tusken ons beschreven.**
 Flavio. **So hebt ghy dan uw' trouw onbrecklijck wech ghegeven.**
 Laura. **Het is 30 ich u zegh' en ben mi zelven quijt.**
 Flavio. **Ha alderdoefste eeuw' /o alderwoefste tijt.
 Barst upt benaude boxt de laste znich uwos leven.
 Ha kiesing waerom was mijn hert en ziel ghedreven
 Naer onbercklijch' re schoon? wat pozden uw' gheweldt
 Dat ghy in Lauras handt uw' leven hebt ghestelt?
 Dooch Laura, Moorderin 'k wil u mijn dood bergeven.
 Ach Flavio, helaes/hoe deese leden beben/
 Gh'lyck of de kill' ghe koud' booz bode was mijns dood/
 En deese azems tocht mijn lebens lucht toe vloot.
 Ha/Flavio, beklaecht dat liefde u doet sterben/
 Mits ghy van/Laura, laes/gheen hulp-repck kunt berwerben.
 Verschept benaude ziel upt dees beknelde kas/
 Nu Laura ich verlies/verlies ich 't leven ras.
 Miger. Thyssiphon, Aletto, helse spoken/
 Die d'onberzaeghde Blam int hert is furneps kunt stoken/**

Binnen.

kercht uw' berwoefte tocht aen die wantrouw' ghe hert/
't Gheen in benardt ghewoel gang nickerlik berwert.
Ghy bulberende Plut' zendt Ach'ron upt uw' hellen
Dat ick die naere rif in zijn gheweldt mach stellen.
D' smook-bier-sulpher-hol gheen meerder schzichingh heeft
Als d' yfelike hel daer Flavio in leeft.

Waer toe is 't leven nut zo 'k Laura niet gheniete ?
Waer toe is 't leven nut zo 't niet is als verdziete ?
Waer toe is 't leven nut nu Laura mp ontblucht ?
Benebelt hemels top/berdonckert heldre lucht/
En laet mp in het duycker mijn gheboort beklagghen/
Rucht of de laeste schakel mpnes dzoove daghen.
Of wilt ghy dat ick Arna doot mijn herts ghetraen
Huur sedigh blieten stut/en stille houde staen ?
En gaus Toscanen schzicht doot Flavios bedyppen/
Op dat mijn name mach in stael gheheugen blyben.
De Tyber zo ghy wilt belet ick heure bloedt

Hy trect
zijn pon-
jaert.

Alleen niet doot ghetraen maer doot mp warlich bloedt.
Helaes het schijnt de hel noch hemel mp niet hoorzen.
Kluyfnaer.

Flavio.
Kluyfen.
Flavio.
Kluyfen.
Flavio.
Kluyfen.
Flavio.
Kluyfen.
Flavio.
Kluyfen.
Flavio.
Kluyfen.

Derzaeghde wil zal dan die arme hert vermoorden.
Bziendt wat is u bestaen : u zelven doch bedaert.
Doot meerder ongheluk en wasser op de aerde'.
Wat deerdt u ? bziendt hoe dus ? wilt ghy misdoen u zelven ?
Om dees benaude man in d'aerde te bedelven.
Dats boben u vermoogh'/'t is niet in uwe macht.
Ten 3p mp wille doot 't wantrouwen werdt verkracht.
God goed' u doot wantrouw'/'t zijn nickerlijke rochten.
Die een te-wzeeden-brou doot af-keert in mijn bzorhtie.
Een bzouw ?

Flavio.
Kluyfen.
Flavio.
Kluyfen.
Flavio.
Kluyfen.
Flavio.
Kluyfen.
Flavio.
Kluyfen.
Flavio.

Helaes/een bzouw/be wzeedste die der leet.
Hoe : is 't een bzou : een bzouw ? die u dees oozsaech geeft ?
Een bzouw ? En om een bzouw' wilt ghy u zelfs verhozen ?
En om dees bzouw' zal ick mp zelfs in d'aerde stopen.
En waer blijft dan de ziel ?
't Is moogh'lik zo boozzien.
Zo waent ghy dat God wil dit misbal zoud' gheschien.
Gheschien/ja zoud' gheschien/'k gheboel het moet zo wesen.
Dit oozdel is upt uwen boosen wil gheresen.
En niet upt Gods boozzicht ?
God nimmer wil den .t quaet.
Waerom is 't dan dat God mp 't quaet en boos toe-laet ?
Helaes uw' erf-zond' doet u in het boos verhetten.
En als 't God niet en wil kant God mp niet beletten ?
Wien God hert-grondig bid/want God en wepghert niet.
Hoe komt dan datter daegh'lix zo veel quaets gheschiet ?

Dermit

Kluyfen. Dermits de menschen laes/God en heur zelfs vergaet.
 Flavio. Zo zijn de menschen daer dooz ook van God verlaten.
 Kluyfen. Ontwijffelijc 't is zo/want God gheen quact begeert.
 Flavio. Zo ist de nicker die de willen oderheert.
 Kluyfen. Daer hebt ghy 't reght ghetrefst/dus wilt u byzandt bedaren.
 Flavio. Dat ghy/helaci/wist wat dat my is erbaren.
 Kluyfen. Wat ist? ick bid u zeght my d'oorzaeck uwos verbyet.
 Flavio. Ick lief/en die ick lief/helaes/en liefdt my niet.
 Kluyfen. En bindt ghy u zo zeer aen ydeliche dinghen?
 Flavio. Helaes/zo ick mijn wil niet anders kan bedwingen.
 Kluyfen. Ghy antwoordt byten reen/uw' zegghe niet en sluyt.
 Flavio. Zo ghy't my dooz de kracht uwos redenen beduyt.
 Kluyfen. Is epghe wil per aers als wil? die ons doet leyden
 Blind-reuck loos zonder datmen 't goetd van 't quade schepden/
 Daer zollebollen heen zo dooz de epghe zin
 Dat wy op reenberaet niet zien/of meer of min.
 Wilt ghy het schijnbaer-luck dooz't kiesse waer-luck achten?
 Dooz dulle rasernp/zo geeft ghy wille krachten
 En epghe zinne dus moedwillichliker verliest
 Waer dooz men reghte heur noodzakelijc verliest.
 Ghy zeght dat ghy heur liefdt/en hoe zo is afkeerli/
 Wicht nu of uwe nepghing spoor upt liefde eerli/
 Ist zo/zo zijt ghy licht dooz redens wijs vernoecht/
 Gheloovent dat dees echt by God niet was gheboecht:
 Waer ist een minne schicht die in uw' hert komt blaeken
 So zal de loch-lust u daer ghyraegher nae doen haeken/
 Wiens darr'le dulle tocht uw' blees-lust meer verhet/
 En broede reenberading int verstantbelet.
 Is u beraet bedachtsaem/langhsaem/reght en slochte
 Gheneghentheden heylsaem leyden u te rechte.
 Verbeelde lust dooz komt goe lust tot u beswaer/
 De volgh-lusts gaple hel maecht u een martelaar:
 Dus zo onaendacht u/of epghe wil beheeren
 Licht zal u willekeur van heil tot onheil keeren.
 Wien is't doch die ghy liefdt zo ick het weten mach?
 Meer schoonheid in Florens men noyt dooz desen zach.
 Zo ist heur schoonheyt die tot liefde deed bewegen/
 't Is minne zo ik gis.
 Daer heb ick gans niet teghen.
 Hoe is de vrouwe ghenaemt die u in afkeer houdt?
 Joffrouwe Laura.
 Laura? die is langh ghetrout
 Met Tyter, zo ick meen/of immer bast verbonden/
 Hoe wel dat Tyter is na Arcadia ghezonden
 Zo blijft zo zyne vrou.
 't Schijnt dat hy heur verlaet.
 Dat kan niet weesen/want de kerchelijcke raed

Flavio.

Kuyfen.

Flavio.
Kluyfen.

Doo; komen zou die breech/ 't befaet niet in hun willen/
Ontgeeft u dat en licht zult ghy uw' razing stillen/
Sp is een anders vrouw: dat Laura u af zept
Zijn reden/dies ist best ghy van uw' liefde schepde/
En laet een peder zyne echte gap ghenieten.

D zegghen doet mijn hert in bloede tranen blieten
Onmoogh'lik ist/helaes/ik heur vergeten zou.

Hoe hunt ghy zijn ghenegen tot een anders vrou?
Wilt ober uw' bedrijf/en wat ghy hebt verkooren.

'k Wolherd in mijn berbies/'k wil na uw' raed niet hoozen. Binnon

Helaes/hy niet begoghe/of wertwerts luste strecht/
Of nepping/of verstand/natuur of lust hem trecht/
Maer holdt upt redens spooz/de lusten in hem leven/
En werdt dooz minnens mom/en misverstand ghebzeben.

Ma balse wille-heur die zijn beraen verdrucht/
Verbolghen moedwil reen upt zinnens hooze rucht.

Sijn epgen zinlikhepd/lust-iachtich int verkiezen/
Doet dooz heet-bloedichepd de rechte lust verliesen.

Voet dat de mensch besieert/zo lang de herten duurt
Heur aentwenst eelt ook/'t gheen dan eeuw'lik wert bezuurt/
So dat de mensch zijn hepl/zijn bree/zijn rust moet derben/
Die d'epgen zinnichepd dooz reden niet doet sterben.

Siet dat zijn dwael u allen u van dwaling sieert/
En ghy dooz zyne dwaling het niet-dwalenleert.

DERDE BEDRIEF.

Keyser Otto

Galdrada is dijn bozt met weedhepd ghebozt-weert?
Of heeft klepnachting' zo u vrouwen hert verheert/
Dat ghy de liefd beboert eens keyfers die verwonnen
Is dooz uw' ooghen glans? wat hebt ghy Ott' begonnen?
Wat doolhof zwiert ghy in? wat gril ist die u lepd?
Dat ghy dooz uw' berbies uw' epgen dood berepd?
Heeft willekeur verkracht een Saxlons hert doozt minnen?
Doozacht ghy niet 't verbolg dooz dat ghy zoudt beginnen?
Ontdecken ghy uw' quel booz dat ghy zeker wist
D hertens teering dooz Galdraed zou zijn gheslist?
Bedocht ghy niet een vrou vermoedicht dooz ghebeden?
En de ghesmeechte vrou verfoept de liefdens reden/
Gh'lych aengheboden dienst gheacht werdt baech onwaerd.
Galdrada, lief/mijn schoon/toont niet uw' vrouwe aert/
d' Afkeerlikhepd niet boecht d'urtmuntung uwes schoonhept/
In wiens verweende lonck nu keyser Ottos troon lepd.
Hoe slycht de minnens damp nae d' herfrens hooghste toppe/
Hoe tril nu Ottos ziel/ich boel het herte kloppen/
Hoe bolge raserij/onmenschelych ghewoel/
Hoe d'ass: bassich/laes/ich deese bozt gheboel/

Ha ooghen waerom hoofft ghy t gheen niet om berwerben
 Is niet berwerben? liefst wil Otto deerlijck sterren/
 En planten op zijn tomb in een metaelen beeldt
 Afbeeldend' dat Galdraed een Kersers ziele steelt.
 Gheen kroone wil ick dat ghy op mijn hoofft zult stellen/
 Maar eenen neetelen krans vol stekelike quellen/
 Die binntich pich len t brapn met snarrighe onrust/
 Mits het furnep's mijns hert Galdraed niet heeft gheblust.
 En laet upt d' oogghens bliet mijn bloede trarnen rupsen
 Met naer gemurmureer/gh lijck d' oberwelsde gupfen
 Die buld'ren met ghehurl door d'pselijcke pars/
 En schijft op 's beeldens bozst/Ott' was zijn leven wars.
 Hoe Otto? raest ghy Ott' laes/dat ick om een vrouwe/
 In mimerende dwael updring mijn h'rtens rouwe/
 En donder upt de bozn ban dit beknelde hert
 Delubpen ghezuchts/ ghequijn/ gheknacg/ ghesmert.
 t Is myne manne-moed' berwurghdt in kind'shept blindlijck
 En zijn de reden nu in Ottos ziel niet bind'lijck?
 Iupijn is dijn boozzicht zo steetvast dan ghemunt
 Dat ghy een wereldds God dus quachloos dwinghen kunt?
 Gheschietet Hemel hier pets bupten uw' booz-weeten?
 Heeft uw' Orakel al ons doent niet afghemeten?
 Gheschicht/bepaelt/bestemt/en moet het al gheschien?
 Zo kan ick dan dit waer inbreking niet ontblien.
 Nochtans verschijcke mijn ziel int aengrijp bant ghelooben/
 Dat 's Hemels boozzicht tracht mijn Kersers eer te roben.
 Dijn aert streckt al tot goet/en mynen wil tot quaet/
 Zo rupcht mijn oozdel dat ghy nepghing wel toe laet
 Doch niet by u bestemt/maer boos booz my berhoopen/
 Zo gaet de ziele dan booz erghen zond' verlooren/
 Mits toebal mijns verkie's (een nikkherlijcke schichte)
 Ha Hemel/opper-hepl/bzaldr upt uw' held.re licht
 Ontnebelt 's bleesche schadu/staecht heur wulpsich terghen
 Op dat de lock-lust Otto om geen minne verghen.
 Strijft Otto tegghens lust/ghy werdt heur meester haest/
 Ist om een vrou? een vrou? dat ghy dus buldric raest?
 Bezadicht Kerser demt d'opstygging deses zotheptd/
 Mits dees berwoestheptd u upt t'ooghe uwes God lepd:
 Miens gh'nadens boznens liefd u Kerserijcke kroont.
 Is dit de danckbaerheptd daer d' Hemel ghy meed-loont?
 Is dit de danck waer meed' nhy knielende zondt bus yhen?
 Zijn dit uw' ziels ghebeen die u oormoedt ghetunghen?
 Dat ghy booz vleesche lust/de heem'lens g'ft vernieldt.
 In plaets ghy booz uw' God/nu booz een vrouwe knieldt.
 Al de minuten ban u leven ghy behoorden
 In heplheptd te besteen/en t zijn de minne woorden
 Die uwe asem upt upt godeloose doe nt/

Ma Otto ghy verwelcht u glozys Lauriers groent/
 Breekt uw gheblechte krans daer Sixeln in verhengheden/
 Waerom? hermits ghy valt in poele der ondeughden/
 Ondeughden? hoe? ondeghd? Galdradra zijt ghy niet
 De Boozdens adamant diet al trecht wien u ziet?
 Berobert niet uw lonck? bermoozden niet uw gluren?
 Verkracht niet uw ghezicht? duyst jaren zjn de uren
 Die Otto toest tot dat die heyl'ghe stont ghenaecht/
 Dat Otto t'zoefte zoet uwz zoefte zoefte smaecht.
 Octavio,

Octavio.

Octavio. **Mijn Heer!**

Keyser. Octavio.

Octavio. **Mijn Heer.**

Keyser. Ghy hebt verstaen mijn zegghe/
 Ziet dat ghy niet Galdraed mijn wille kunt belogghen/
 Ghy weet wat ramp my plaeghe/'t is nu tijt dat ghy gaet/
 En sprecht zo duyd'lik dat zj het gheheym verlaet.
 Heur eerbaerheyt booz't eerst moet ghy op't hoochste pissen/
 En heuselik ontsich behendichlik bewijzen/
 En dus met langher handt ondecken wat ghy meent/
 Op dat zj zo int laest by komst' will'ch verleent.
 Boozzichtelike sprecht/en geeft heur dese keeten/
 In myne naem/waer booz'z myne liefs' mach weeten.
 Octavio. **Mijn Heer het zal gheschieden/en boozt aen mijn belept'**

Keyser. **En zalt ghebyken niet.**

Keyser. **Eer dat ghy van heur scheidt**
Beweeght heur tot mijn wil/waer in beslaet mijn leven.

Octavio.

Octavio. **Mijn Heer.**

Keyser. **Dees ring zult ghy heur gheben/
 Die nimmer ich af stont/en in mijn naem heur zwoerdit**
Dat zj van Otto gh'lyck keys'rin zal zjn gheert.

Octavio. **Ich heb zjn Wailest ghetrouwelijck beel jaren**
**Ghebient/en al mijn diensten eerelike waren/
 Vergroot heeft hy mijn staet/die ich booz' dienste won**
Wat van een edelman hy maecten my Baron.
Wat sterre nu vershiet? dat hy my wil gheb'zuycken
In zjn boelaeghs/het schijnt myn glozen nu dypcken
Van schaem: en immer moet het heym'lyck zjn gheheyl
Hoe wel de heelert zondicht zo beel als die steel.
Octavios onluch. Hoe zult ghy kunnen spreken?
Als ghy u boodschap zult oneerbaerlik upb'zeken
Aen die eerbaere vrou? die/zo ich zegghe booz'
Om al het keysers-ryck heur eere niet verloor.
De meerder moecht ich neem/hermit zj zj acht heur eere

binnen,

So zal zy weegh'lich zyn/en ich verdoe mijn Heere.
 Wel nu/noodt heeft geen wet/'k heb Flavio ghebeem
 Dat hy my by Galdrada brengen zou alleen
 Verzelt met Laura, waer hy meed' is in bypage/
 Een eerelick verzoek/maer mijne is boelage.

Flavio.

Octavio. Hier komt hy wel te pas. Heer Flavio, wel ghemoet.

Flavio. Octavio/mijn Heer/zij dienstelick ghegroet.

Octavio. Ist nu tijt omte gaen? Flavio. Jaes't Heer

Octavio. Zult my verbinden.

Om eens Galdraed te zien.

Flavio. Gheen schoonder zult ghy binden/

In al florens, my Heer.

Octavio. Te meer my daer nae lust.

Flavio. Soot u gheliefst wy gaen.

Octavio. Op dat mijn wenske rust.

Beyde binnen.

Tyter.

Noopt dacht ich dat de liefdens straete binn'gher schiet
 Int af-zyn van als liefd' zyn weer-gheliefde ziet/
 De waerom dupster schijnt/doch d'oozsaek is te binden/
 Zo wy het onder-zoek (een wickend)-onderwinden:
 Deemt dat een kentens loot ziel-smaeck'lik is bedoubt/
 Verquickende herts-pit/zo tijdt hem dat onthoudt/
 En't teere spruyten treurt/dooz lashepb maet verdozen/
 Zal dat bocht-derwend'-lot de na-smaeck van niet porren
 Te quijnen/sae verwelcken mis de laedinghs noodt?
 Waerom? om dat de spruyt eens liebe bouw' ghenoot.
 Zo ist oock met het hert't welck liefde eens verkrachten/
 Ontrobende de rust/dooz beelden der ghedachten/
 Waerom? om datmen/laes/het zielen-aes niet heeft
 't Welck is het boedster-licht waer trouweliefde' op leeft.
 Dien die de spreuk eerst' bond' uyt d'ooghen uyt het hert.
 Heeft zinneloos geraekt/verflond' niet liefdens zmerre.
 Na Laura, waerde nymph/hier hupst uwt' liebe beeldt/
 Hoe wel't onluk des rijdt uwt' by-zyn my onsteelt/
 Ontsteelen zalt my niet de neyghing mijnes zinnen/
 Waer zult u zelven steets verzelbt met Tyter binnen.
 Arcadia, helaes/en heeft niets't welck beweeght!
 Dat Tyters hert en plicht van trouwicheyde ontleeght.
 De lauber-minner kost op d'Arna nopt uyt byken/
 Noch Petrachaol ghedicht trouwherrigher upt speken.
 Den spaenschen rym-heer-zinrich-kunstighen-Boscan
 Gheen meerder liefdens murg in vaers asoeliden ha.
 Den Albeonsen Sydneys zup're-kloethe-dichte
 In zyn Pembroex Arcaed brocht nimmer in het ligh:z.
 Den Lufraen Camuyns op zijne haber-riedt

Op

Doet meerder passy toonden in zyn liefdens liebt.
 Doch Portes en Marot op Sein, Simoon, en Loore
 Vermochten gheen ghetroouwer lieft' te laten hooren
 Als Tyters hert ghetuycht/ waerom? bermits ich zie
 Ich alle liefds gheterech om Laur' alleen asolie.
 Wech tofspeituur ghe min/ mits ghy niet zult beblinnen
 Dat Tyters repne lieft' verwisselt in uw' minne.
 Thesaha my terghit/en tot beds-lust' bid/
 Waer qualich weet zy Laura in mijn herte zit/
 En dat natuurens ghzaeght na gheen blees-lust' haechen/
 Mits Lauraes lieft' my doet all' ander minn' verzaeken.
 Thesalia houdt rust/ ghy doolt in uw' berkiez/
 De bandt mings liefdens plicht om u ich niet berlies.
 Uw' oozdel/ weet ich/ zal my booz ondanchbaer schelden
 Mits ich my liefde met uw' minn' in oozloch selben.
 Ich antwoord op uw' bries/ die Venus heeft ghedicht/
 Dit dees ghy zult verstaen mijn reen-berweer zeer licht.

*Hy leeft Zyn brief, binnen-mont Cupido
 comt nyt, en spreeckt de vuyt hy leeft.*

Cupido.

Waent ghy Tyter dat ghy kune
 God Cupido dus ontwroet'len?
 'k Weet uw' zinnen zo te troet'len
 Int ghedacht
 Door mijn kracht
 Dat ick tref het middel-punt
 'Vwes herte en uws zinnen
 'k Dwing u tot het zoet beminnen.

Waer ick myne schichten stuur
 Doe ick wis 't ghernickte raeken,
 En de herten dart'lich blacken
 Door de kuur

Mijns natuur
 Vindt ick wel my minne uwe
 Vwes herte, en uws zinnen,
 'k Dwing u tot het zoet beminnen.

Tyter ghy ontvlucht my niet
 Kunt mijn krachten niet ontfpart'len
 'k Zal u doen in minne dart'len
 Mits dat ick

Goon

Goon bestrik,
Wat ick wille-flux gheschiet,
Vwe herte en uw' zinnen
Dwing ick tot het zoet beminnen.

Nu *Thefael* u heeft bezind
Heure vlammen zult ghy koelen,
'k Zal u doen de brand ghevoelen
Die de maeght
Om u draeght,
'k Wil dat ghy *Thefael* bemint
Vwe herte en uw' zinnen
Dwing ik tot het zoet beminnen.

Tyter.

Ich hoert mer uw' gheweldt. Wat maent ghy loofse wirt?
Thefalia niet zal doozt minnelik ghezicht
Beweghen Tyters hert zyn *Laura* te bergeeten.
Du zult ghy kindse-God de kracht mijns liefde weeten.
Cupido weet ghy wel dit gouden snoer heurs haer
't Plecht-anker is waer meed' ik Tyters hert bewaer
Dooz't slippen inde stormmen uwes razernpen?
De anchor-grondt en laet de Cabel niet ontgipen:
Daest/buldert/woelbt/en stormt ik vzeese gheen ontweer/
Mijn liefde blijft standvast ghy wert gheen overheer.
Arcadia en zal die glozi niet ghenieten
Dat ghy u roemt/*Cupijd*, my herte kost beschieten.
Ich gheef heur myne reen
En antwoordt met een neen.

Hy leest, en Cupido spreekt.

Kent ghy wel *Cupijds* gheweeren?
Weet ghy dat ick ooghen vin
Daer ick zielen door verwin?
En schoon haer
Dat ick daer
Al de herten in kan woelen
Die slechts myne schicht ghevoelen.
Roofse-monden laet ick vlayen,
Met een lodderlik ghesneek
Daer ick 't stoutste hert door breek
Als het woord
Werdt ghehoord
Die de minne-monden wyten
Doet mijn krachte d'herten zluysten.

G 2

Zluysten

Sluyten vaste in mijn boeyen,
Door een poesel-hande-druk,
Godens zielen wel ontruck,
Zou myn wensck'
Niet een mensck'

Kunnen door mijn schichten trecken
Zo ick Goden kan verwrecken?

Jupiter moet voor my zwichten

Waerom zou dan *Tyter* niet?

Zoo't natuure zelfs ghebiedt)

Op mijn zoet

Zijn ghevoedt

,k Zal de afkeer uwes zinnen

Wisslen doen in gayl beminnen.

Tyter Tyter naet gheheel/en 't gheen u de min zal sijn ghen
Al de pfe-houde boest 3.1 ik apt uw' herte dwinghen.

Cupido speelt en zinght.

Minne-God diet alles hier beheert,

En kan niet zijn verweert

Door krachte zijns gheweldt,

Hy doet, 't ghemoet, doort bloed, verwoedt, steeds haecte

Nae wulpe tocht die uw' natuur vermaeckt.

't Lips ghedrak de lieve narmens ring

Ick minne-lust door dwing,

Mits dartelheydt des jeughd',

En doet 't ghemoedt door &c.

Eens ghesmaekt die na-smack meerder terghet,

Ick stedich werd gheverghet

Doort prickelend ghedacht

En doet ghemoedt door, &c.

Dies my acht de opper Hemels-heer,

Want niemant en kan meer

Weerstryven myne macht,

En doet ghemoedt, door't bloed, verwoedt, steeds haecte

Nae wulpe tocht die uw' natuur vermaeckt.

Tyter.

'k Gheboel wel dat natuur herboben gaet de leer

Doch inde grooiste strijt beer: sinen grooiste eer.

Boestweert u *Tyter* nu/laet minne niet in dzinghen/

Het oberwin ghy trachte wacht ghy u doort beginnen.

Nich stormme beest/ha beest/nac: boestling-mijncs lief

Briet

Hy ziet op
Lauraes
schulderye.

Belet ghy dat mins-God, die wispeltuur' ghe dief/
Zijn wille niet en trest/ vol quackeloose grillen/
Veneemt ghy my mijn wil dooz dat ich zoude willen
Dooz zinneloose schicht onteeden mijne eed'/
Die ich upt trouw' pds plicht aen liebe Laura deed'.
Vertweende beeldt hoe baech ich dooz u heb ghebooghen/
En meenich-werf ghehuft de liebe berw' uwos ooghen/
En op u roose-lippen erentlike bloog/
Hoe wel 't robijne schoon int weesen my bedzoog/
Als schaduw' van d' perel die ich aecht mijn eeghen.
Da schoonste alder schoonen/ tiende tot de neghen
Der Helicons Goddinnen/waerde/liebe beeldt
Hoe wel de kribb' ghe tijdt mijn zonne my ontskeelt/
Ontfellen kan hy niet dat stedich mijn ghedachten/
Op d' Afgoddiu mijns ziels steets en gheduurig wachten/
En wercken zullen trouw'lik tot hy-comstiens-tijt/
Ach gloriouse beeldt gherupghe hier van zijt.

Camillo.

Camillo. Mijn Heer/ zyn Majesteit wil daed'lik met u spreken,
Cupido. Dooz dees tijt ich betreck/ ich zal dooz mijne trecken
Rech binden wel mijn wensh. Binnen.

Tyter. 't Hof is steets vol onrust.
Camillo zal ich nimmer hebben mijne lust
Om Laura weer te zien?

Camillo. Tijt moet my Heer verwachten.
Tyter. En voeden milderrijt op doevrige ghedachten. Beyde binnen.

Laura. Bedil al.

Zonder dat Laura Bedil al ziet.

Laura. Benaude hoort zucht upt/ ontsloft u bitter knaghen/
Dit teere herte kan de strijt niet langher draghen.
Veracdt/ verkieft/ beslupt/ wat ist dat u beswaert?
't Verwoiff len' wijsse niet want onstantbaer aert
Beschandteleech: ha helacs. hoe kan dan ebenaeren
Mijn wensh' en trouw'pds plicht? 't schijnt dese blonde haeren
Begrusen dooz de schurck dat ich verlaeren zon
Mijn Tyter, die ich gaf/ mijn heer/ mijn ziel/ mijn trou.
Ma af- zyn wat vermach de naerichend' uwos duyster?
't Schijnt dat het ruiet-licht van liefd' verliest zyn lanster/.
Dits al 't verkiefen spoor eek' upt het k'ur ghe oog/
En waer heur 't beelde derse die liefdens tepel zoog/
Plaent' heur in weesen sluc/ lafwerdt d' dooz spangh 't verkiefen/
Dus doet het af- zyn baech verhooren liefd' verliesen.

Ha Tyter die wel eer
Swoor dat ick nimmermeer
Wet zyn ghedacht zou weesen,
Ghedachten over zoet,

Die hipp'len int ghemoedt,
Hoe zoud' ick 't af zijn vreesen?

Maer rkeurighe verschiet

Dat 't ooghe stedich ziet

Vaeck terghen tot verkieſen,

En doet de eerſte trouw'

Gheſwooren aen zijn vrouw'

Verghten, of verlieſen.

Ha wiſpeltuur' ghe jeughdt

Iſt miſbruyck uwe vreughdt?

Hoe tobb'len dus uw' zinnen?

Als reden hun ontvleyn

De laſte die zy zien

Iſ d'eerſt die zy beminnen,

Iſ uwen aert zo licht

Dat terging vant ghezicht

Laet liefdens borne ledich?

Wat iſ dan uwen eed

Die ſtedigh iſ ghereed

Tot boerding dus meenedich?

Gheheugh'nis iſ zo zoet van al de zoeticheden/

De lodd'rc boertierp/ de ſmekende ghebeden

Die inde byperaeghs zo heuſ'lik werdt ghepleecht:

Da Tyter kan uw' hert tot ontrouw' zyn betweecht?

So ghy herdenckt de liefd' die ick u heb betwoesen?

De woecker die ick gaf/upt mijn weer-liefd' ghereſen/

Is die ghewezeden upt bedenking? waſſer pet

In Laura, Tyter, 't was het uw' en 't mijne niet.

Als ghy dees haeren met uw' lieve handen ſleghten/

En ghy de ſtreng'len noemden uw' goude blechten/

In der loerhens hrul ghy zwoogdt dat uw' hert

Daer was ghegrift/en inde liefdens ſupch berwert.

Mijn ooghen zepden ghy twee Hemels polen waeren

En upt de ſlickering ghy Neſtar koſt bergaeren.

Mijn lippens roering zwoogt ghy was ambzooſ'lik zoet/

En brocht een blaeg'ken grils in uw' min-heete bloedt.

In Ghebdenck noch hoe ghy nae dees haerchens hebt ghehengelt

Als u 't robijne rood daer inne ſcheen ghemengelt.

Hoe troetelden ghy 't vel met uw' rooſen mondt/

Dat ick het beelde uw' herts ſteets inde doulwe bondt/

Als athem uw' ſiels /op uw' kus-plaet'ken legghen/

Det zulcken aſterſ-maech dat ick 't niet al kan zegghen.

Hoe lief' was u dees narm als die u had bebat

i. Schim

Bedil-al. Die lichtfelik bertrout/zeer licht bedrogghen werdt.

Laura. Van Tyter oozdel ich recht na mijn epgghen hert.

Bedil-al. Wan Flavio ghy meught reghtbaerdich oozdel gheben.

t Is deerlich dat ghy hem dus hoopeloos laet leven/

En zo ondanchbaer zijt dat ghy zijn liefd niet toont.

t Is Flavio die u oprechte liefd betoont/

Maer Tyter met u boert/ t blijcht aen zijn lang wech blijven.

Laura. Recht anders ich verstaet upt d'ernstichepdt zijns schryben.

Bedil-al. Het schryben/laci/konit upt mildthepdt zijnes pen.

Laura. Is ich d'roeff lich beoog zijn schilderij zo hen

Ich n'eer verzeckert van 't geen ich van hem verwoachte/

t Schijnt ich int beelde zie de liefde zijns ghedachten/

De deftichepdt zijns weesen my zijn trouw beloof.

Bedil-al. Ja watten zotten gril daer Laura in gheloof/

Het weesen meest bedziecht/wech met de schilderpe/

Wech met het zotte beelde/op zolder/aen d'een zpe/

Rucht Tyter upt u'w hert/en 't beelde op het pier.

Ich zweer u dat het oock niet meer zal hanghen hier.

Ztoot Tyter met de boedt.

Laura. Zachet laet het beelde hier blyben.

Bedil-al. Wat wilt ghy met het beelde van zulken d'roeff bedryben?

Weenedich/en ontrou/beziet uw d'roeffe staet.

Laura. Ich bid u dat ghyt beelde my doch behouden laet.

Bedil-al. t Is Laura al te kindts/ h en mach van hem niet hoozen/

Dooz wien ghy uwen tijt/en ruste hebt verloozen. Binnen. Met de schild-

Laura. En of hy bzacht zijn trouw? en dat het mocht geschien/ dery.

Vrouwv's Trouw b'zeken? h zweer de Goon dat Tyter eerst zal zien

Schielike Zijn onwil/beter hy bespot als ich bedrogghen.

Verande- Welact zijns de tijt hy van my is ghetoooghen

zings In watten naeren quelling heb ich steers ghezolt/

Hoe meenich dupst ghetraen is jammerlik gherolt

Wt dese oogghen/laes/die upt herts tochten quamen/

Dat ich die oogghen niet maer blieten wel mach namen.

Mijn hert nen zijn verlust/de moedichepdt ich mis/

Is ich bedenck dat Tyter, Laura, ontrou is.

Weendt eens de tochten leech/ha alderd'roeffste oogghen/

Die upt mijn hertens spzing uw' bochte hebt ghezogen/

In pder traene p'zint u liebe Tyters beelde/

En zo de oberbloet van traenen hem verbeelt/

Wart ghy dan zuchten upt bermengt u met mijn weenen/

Wilt pder nae uw' macht u hulp aen my verleenen.

En zo u Tyter bzaecht waerom ghy bepde konit/

Pict anders zeght als dat mijn tonghe is verstant/

t Deel spreken niet my zelfs gheniericht heeft tonghs krachten/

Zo dat ich niet meer spreck maer boed op mijn ghedachten.

Ghedachten al te fel

Die in een naere hel

Steets mennefich dolen;

Ontfchakers mynes rust,

Verwurgers mynes luft,

Die al myn vreughde stolon.

Ghedachtens bitter roet,

Ha knaging myns ghemoedt,

Ach cost ick eens vergeeten,

Maer 't mollighe ghewroet

't Verleden woelen doet

Int diepste myns gheweten.

't Gheweeten al te heyl

Waer 't wiffen is onveyl

Die hemels Wet beletten,

Het eens gegeven woordt

Mach niet weer zyn vermoorde

Door plicht van Liefdens Wetten.

Zo ghy myn roosen hoedt

Verftoot, Laes, met de voedt

Gaet dat de liefd' niet teghen?

Die qualick inne meet

Moet ook tot zynder leet

Valsch inne zyn ghemeeeten.

Verschoont zyn dwael mijn fael: kan een zond' d'aer verschoonten?

Zo mach ick zyn misbruyck met myn misbruyck wel loonen.

Zo Tyter my vergeet/ en ick hem oock vergat

Zoudt redefofich zyn/maer hoe begin ick dat?

Hoe ruck ick upt myn hert 't geen liefd' zo grondich hepbet?

Ghetweelinght waren d'herten/ hoe kan tijt die fchepden?

Ha Flavio 'k en weet/ 'k en weet niet wat ick doe/

Verlaet ick Tyters liefd' / en Flavios liefde doe/

Mis doe ick myne eedt en bindt ick Tyter trouwe

En quam hy upt Arcaed, en bond' my Flavios trouwe/

Wat waert ghy Laura dan? hoe? Flavios gheboel.

Ha Hemel watten ftrijt ick in mijn hert gheboel/

De grootfche fchanden dan op my en mynen bielen.

En zal ick oock mijn jeughdt dus bruchtelooos vernielen?

Mijn zelben ick niet ben want ben my zelben quijt.

Daer koom af wat het wil/ nu Tyter 't uwer fpijt

Ich Flavio lieben wi het gheen ick nopt doen konde/

Bequamen tijt berzupmt werdt zelben weer ghebonden.

Galdrada.

Galdra.

Dziendinne Laura, lief.

Zijt

Laura. **Sijt welcom!**

Galdrad. **Dus alleen?**

Laura. Galdrada niet alleen/helaes/'t heb groote reën
In eenighejde mijn hert int heyn'tik up'te speken.
Het schijnt Galdrada dat mijn herte pooght te blyken
Als ich mijn staet bedenck.

Galdrad. **Wel Laura waerom dat?**

Laura. **Om dat ich niet heb het gheen ich garen hadt.**

Galdra. **D' Tyter meent ghy.**

Laura. **Gae h.**

Galdrada dat ghy wisse

Wat doeschepdt my omhels/en watten bitt'ren twist

Ich in dees boezem boel/Galdrada zegghen zou

Dat in Florens niet leeft/so ongheluck'ghen vrom/

Helacti/ris te hard.

Galdrad. **Wat hebt ghy van gheen tydning**

Du hoort van hem ghehadt: nae doeschep't komt verbyding /

Stelt Laura u gherust/of is u lief niet wel?

Wat ist?

Laura. **Galdraed ich leef in een bedoesde hel.**

Galdrad. **Waerom?**

Laura. **Dermits men zeydt hy my gans heeft verelaeten.**

Galdrad. **Dits/izeggen/Laura van dien die u' Tyter haeten/**

Ghelooft het zegghen niet/wel anders ghy bevondt/

Want zedert sijn vertreck hy immer/Laura,zondt

So meenighen Julmeel/sijn Liefde' blyft up't sijn schryben.

Laura. **Wien weet/Galdrada,of hy oock stantvast zal blyben?**

Galdrad. **No hy Wantrouwe is de Liefdens evenaer.**

Laura. **'t Gheen al de Wereldt zeyt dat is ghemeen'tik waer.**

Galdrad. **En oft de Wereldt zeyt/zondt ghy't gheloobe geven?**

Laura. **Verandering van tydte/verandering van leven.**

Galdrad. **Hoe Laura,meent ghy dat?**

Laura. **Het af-sijn kan veel doen.**

Galdrad. **Dat hy sijn trouwe breekt?**

Laura. **Wien doet my zulcx vermoen?**

Galdrad. **Om dat hy lang'ertoeft/zeer langzaam sijn de hoven.**

Gheen schuldt u' Tyter heeft/ghy mooght dat niet ghelooben

Dat sijne eyghen doen/maer dienst sijns vaderlandt

Hem in Arcadia houdt/sp/Laura,'t is u sehan

Ghy n' wantrouwich toont.

Laura,Galdrad', 't is wel te seggen

Daer al de d'uck en pijn die hier verburghen legghen

Draeght Laura,laes/alleen/'t is al te weeden sijn.

Galdrad. **Comt/Laura, sijt te byeden/tydt berzoet de tyd.**

Laura. **'t heeft al te lang gheduur't/het doet mijn liefde blyken/**

Ga so dat ich hy na my van sijn doen zou wyken.

Galdrad. **Waer mede doch? ich bids. Laura.Waer mede? dat ik hem laet.**

Galdrad. **Hoe? sijt ghy beyde niet in eydelike staet?**

't Agdon

't Schijnt/Laura, dat ghy raect/komt hemt laet ons eens schaken?

Stelt dit upt u ghebacht/en wilt u hert vermaken.

Laura. Galdrada lieve nymph.

Galdrad. Meer niet van u we quet

Seelt ghy u stucken/lief/gh'lych ich de myne sel /

En dyfst gang upt uw' zin dees woelende ghebachten/

Want die wel schaken wil moet zich booz' sussen wachten.

Laura. Wel nu de mijne staen/zoor u gheliefst begint.

Galdrad. Waerom? wat kost het spel?

Laura. Galdrada die het wilde

Met eenen kus betaelt.

Galdrad. Na mocht het zijn uw' Tyter.

Laura. Ondanchbaren/sp hem/mijn iugdhens lent verspiter/

Na hemel.

Galdrad. Wel hoe dus? zwijghet/swijghet home speelt u spel.

'k Wed Laura ich ter daert u Coning schaken zel.

Laura. Mijn Coning? Heen Galdraed dat meen ich te heletten.

Galdrad. Dat roert/klapt/ gaet dat staet.

Laura. Ghelijch het schaekspels wetten.

Galdrad. Wel nu daer staet de eerst. Laura En daer sel ich de mijn

Galdra. Nu Laura nae de kunst wien winnere zal zijn.

*Binnen de gordynen voers ghewuskeerts
enghezonghen, en midlertijdt schaken zy
zonder spreken.*

Flavio en Octavio.

Flavio. Joffrouwen zyt ghegroet/'k breef wy u oeff'ning seuren.

Laura. Waer welcom is daer kan heen oeff'nings seure ghebeuren.

Octavio. Ons welcom Joffren gang in u beleefsthepdt staet.

Galdrad. In u verbiens ghy meent. Flavio. Zulcx reden niet toe laet.

Octavio. Minst welcom die verbiens die welcom zich acht waerdich.

Laura. 't Goed-duncken na ghyt dupdt breekt dan de welcom baerdich.

Flavio. Want diet zich waerdich acht geen achten waerdich is.

Octavio. Daer die zich minste acht verbiensd meest.

Galdrad. Dats ghewis/

Dies ghy liens welcom zyt rechte booz' u eyghen zegghen.

Octavio. Hoe kunne ghy met bewys/me Joffrou/ dat belegghen

So ich het minst verbiens?

Laura. Om dat ghy minst verwacht.

Flavio. Heeft in uw' liebe hert de oodmoedt zulchen kracht?

Die in zich zelven kleenst is zou uw' gunst dan winnen.

Laura. Meer gunste zoud' hy als de dwaes-goed-dunck binnen.

Octavio. Wist ich/me-brou/wien booz' t' auter uw' ooghen knielt

Ich luffterdent hem in.

Laura. Dan niet.

Flavio. Waerom?

Galdrad. Ghebielt

Niet upt zyn herts bedreeg men achtent plumpstreck't.

Octavio. Staet dan d'oortmoedicheydt een yder mensch niet bype.
 Laura. 't Is gheen oortmoedicheydt zoot raden hem beweeght.
 Galdrada. 't Is beynzing om ghenot die hem daer toe beleeght.
 Laura. Waer goed-dunch eerste plaest kan d'oortmoed qual'k in dingen.
 Flavio. Kan een goeddunchent hert-zich zelven niet bedwingen?
 Galdrada. Dwang-deughd' geen deughde is maer eene schijn van deughd/
 Dan als de bype ziel van zels in deughd' verheughd.
 Laura. Zo ist een waere deughd' van heeft oortmoedt vermoghen.
 Laura. De beynzende oortmoedt heeft lust-giers boest ghezogen/
 Wie ns lasse schalcke kracht niet zo beschad' men kan
 't hert/ of aen 't werck men ziet de schalckheyt bande man.
 Octavio. De onderbinding leert. Gualdr. Neen Laura spreekt na gissen.
 Laura. Het zwynghen boeght ons best die veel spreekt veel mach missen.
 Octavio. Dat spreekwoord Joffrou / kan u niet zijn toe ghedupdt/
 Want u doozsichricheyt niet als de reden upt.
 Waer gh' lich ich eerse zepd' wilt onse komst' verschoonen/
 En meest de mijn vermits ich meerder stoutheyt toone
 Vermits de kleine kennig die men aen my heeft/
 Doch Joffren ghy my mooght wel dozd' len onbeleest/
 Waer zo ghy d' dozsaech wist die myne wenske terghden
 Dat ich aen Flavio om gheselschap hierwaerts berghden
 't Weet dat my gheen verschoon van u ghebzeken zou.
 De same uwes deughds. Laura. Mijns deughds?
 Octavio. Ws deughds Joffrou
 Heeft my doen haechen steets om mijne dienftbaerheden
 Aen u te off ren op want zins ich hier ter stede
 Met 's kersers Wapestept quam heb ich veel ghezicht
 Ghenoten in Florens, die ich nae waerd' en plicht
 In mijne Vaderlandt opt dapperst mach verbruden/
 Dieuschiericheydt die doet de reys ghezellen leden
 Meest nae 't geen meest uptmunt/ dus was ich niet ghepact
 Dooz dat mijn Flavio ook by 't schoonste had ghelept.
 En zo veel heeft de tijt my niet belooben moghen
 Of noch veel meerder bind' ich als doozbeeldinghs ooghen
 Af paplden/ mits Florens als 't purck van dit ghewest
 In u me Joffren gh' heel uptmuntich heeft bevest.
 Gald. 't Is hovelingen doen/ 't is u beleeftheys zegghe.
 Octavio. 't Gheen d' herten boelen steets op onse tonghen legghen.
 Laura. En zo de schalckheyt 't hert inwendelik beroert/
 Zo moet de upspzaech dan ooch schalck' lik zijn gheboert.
 Galdr. 't Mispurck is inde mensch.
 Flavio. Waer niet alle menschen.
 Laura. Na waert eens up gheroopt.
 Octavio. 't Waer zeker wel om wenschen.
 Flavio. Vermits de tong behoort des hertens tolck te zijn.
 Ich acht me Joffrou dat het is een groote pijn
 Die teghen 't herte spreekt.

Che.

Laura. Ghewoonte kan veel werken/
 Nochtans my dunct men up't ghezicht behoort te merken
 Waer dat bebensfhepdt heert.
Galdr. De Jongmans zijn te loos/
 Doch dit ghesprek/me Heer/is met u noodeloos/
 En sturt u niet door't geen bymbedichepdt doet spreken/
 Ongaerne wip met u beleefthepdts werten breken.
 Ich spreek alleen van dien die hier zijn van gheboort.
 Italia is schalk/in Dupdstandt/acht ich't woort
 Met daden werdt bevest/dus dupdt't ghezegh ten goede.
Octavio. 't Blijcht wel/me Joffren/dat beleefthepdt u op boeden.
Flavio. D'schaekspel schijnt by ons in voortgang werdt belet.
Octavio. Ich bid u dat ghy u weer in u plaatsen zet.
Flavio. Vergaet ons dat top zien wien winnares zal blyven.
Laura. Helaes/hier is geen kunst't is slechts om tijt verdorpen.
Galdr. Verstaet me Heer het spel? speelt mede/verliest een sp.
Octavio. Ik hier zo't u geliefe. **Flav.** Ik hier. **Laura.** Durft ghy met my?
Flavio. D'spel is half ghespeelt.
Laura. Galdrada wie moet spelen?
Galdrad. 'k Deen dat het is mijn beurt/Heer wilt my nu medeelen
 D'oorzel/welch is best? dees doet knaep/of dat stuck?
Octavio. Doozichrichpdt is baechen moeder vant gheluck.
 Gheeft die boethmecht geen plaets want daer gaest ghy een open.
Gad r. Zeer lichtlik werden dan Galdrada eer bekropen.
Octavio. Zet daer de kiefser schaech.
Galdr. De Coning meent ghy Heer.
Octavio. 'Tis waer de kiefser is op myne tonghe eer/
 Vermits hy my ghebedt. **Gald.** Ghewoonte stelt wel werten.
 Waer zeght my waer u dunct ik dit stuck best zal zetten?
Octavio. Zet daer. **Gualdr.** Het staet/nu voort.
Laura. Siet ghy wel wat hy meent?
Flavio. Dat stuck te slaen zo ghy hem geen bozt weer verleent/
 Doch al verliest ghy d'een ghy windt daer weer een ander.
Laura. Dat niet/ich gaerne hou de stucken by malcander/
 Ich schep daer zo niet af/nu weet ich wat ich heb.
Flavio. Dit spel is recht ghelyck de bloedt en hooghe ebb'/
 Alst heel onzienlik is zo werdt het noch ghewonnen.
Laura. De waegers daechen oock hun wel bezoghen bonnet/
 'k Zet my in geen ghebaer/'k schepd' bande ridder niet.
Flavio. De zot zal hem noch slaen zo ghy niet booz u ziet.
Laura. Van waer? **Flavio.** Van daer.
Laura. 'Tis waer.
Galdrad. Ghy neemt te lang berade.
Laura. Die haestlik besupt werckt baech zijn eyghen schade.
 Nu Flavio waers best? **Flavio.** Dat ghy dat stuck verliest/
 En in zyn plaets daer nae dit ander stuck verliest/
 So blyft ghy byou vant spel/dat anders staet ghebaerlyck.

Laura. En spreekst ghy gh'lyck ghyt meent? **Flavio.** 'h Zeg sae.
Laura. Maer meent ghyt? **Flavio.** Waerlyck.
Laura. Wel nu het gaet/en schaech/Galdrada boet u schaech.
Galdrad. Hoe Laura dreyghet ghy my? hoe waecher dat ich waech?
Octavio. 't Is Joffrou verban mat. **Galdrad.** Hoe na ist mare heur terget?
 't Is nochmans stout ghedaen Galdrada dus te verghen/
 Wel Laura meent ghy lief? **Laura.** Het werdt op u ghemeent/
 Ziet hoe ghy nu de boedt booz dese schaech verleent.
Octavio. 't Was kunstelik ghespeelt.
 O bistop kan het boeten/
 De geestelike doch be duchten helpen moeten.
Galdrad. Maer/Joffrou/daer werdt dan uw Coningin ghebloot.
 So lang de krichsman becht en is hy noch niet dood.
 Me-heer/zacht/zacht/Me-heer/al staet de wach nu open
 So is de Coningin daerom noch niet bekroopen/
 Slaet zy mijn Coningin/zo balt zy daer in schaech.
Laura. Boosfichtich wantich daer in groot ghebaer ghereech.
Flavio. Die boet-knecht acht ich best.
Laura. Wel nu ich zal hem spelen.
Galdrad. O langzaamhepdt die zou my 't spel wel doen bevelen.
Flavio. Dit spel is mijn. **Octavio.** Nu schaech.
Galdrad. Boet ghy het met dat stuck.
 Dit spel bereysst veel meerder wijshepdt als gheluck.
 Wel nu daer noch eens schaech. **Octavio.** En mat.
Galdrad. 't Is bast ghebonnen. **Laura.** Gheen boet?
Galdrad. Ich sieder gheen.
Octavio. Het spel is u ghebonnen.
Laura. Galdrada noch een spel.
Galdrad. Neen ich en speel niet meer.
Flavio. Ich speel.
Laura. Soot u ghelieft.
Flavio. Daerom. **Laura.** Alleen om d'eer.

*Laura en Flavio spelen zonder spreke, en
 Galdrada met Octavia gaen aen d'een
 zyde vantsoonneel en sprecken.*

Octavio. Me. Joffrou veel vernust ghy in 't spel hebt bemeeften.
Galdrad. De slechten int ghemeen in by-zy'n/zy'n gh'preefen.
Octavio. Die spreuk en voecht u niet/'h hebt darom niet ghezept.
Galdrad. Neen pder spreuke heeft zy'n reden en beschepdt.
Octavio. Ich bid u wilt u dan bati dat ghespreek niet belgen.
Galdrad. Ach neen/wy kunnen hier een boerting wel verzwelghen.
Octavio. Een was gheen boerting want de reden 't niet ghehenght.
Galdrad. In by-zy'n's pzyzing mo: wat boerting zy'n ghemenght.
Octavio. Wy will ghe dienstbaerhepdt die boerting kan beletten.
Galdrad. Ich danck u booz de wil 'h bypg onder dan/kyrhepts werten.
Octavio. 'h Derwacht/Joffrou/gheen danck zo ghy mijn dienst aenbaert.

Galdrada d' Ondankbaren en is gheen dienst/ noch wel daed waerd.
 Octavio. De dienst bereysat geen danch/want dienst is dienaers plicht.
 Galdrada. Ich deed u onghelyck acht ich u dienst zo lichte/
 Waer geen herkenning is/werdt dienst niet wel besleet/
 Wien dienst ontfanght behoort tot danch te zyn ghereedt.
 Octavio. 't Zal myne glozi zyn zo ghy my gh lieft te stellen
 In't sal wos dienaers.
 Galdrad. 'h Heen/Heer/dat het u zoud' quellen
 Van zo gheringen plaets/die Keysers zyt gheleide
 Te dienen/doch ich weet ghy Hobelingen bent
 Int antwoordt zeer ghereedt/dus laet ons dit nu saken
 Ich sien dat u vernuft my vaerdich kom zoud' maken/
 Wy vrouwen zyn te zwak/ghy liens te veel woet.
 Octavio. Op my zeer qualik is die oorzeling besleet/
 Oedronis is myn ghemoedt/in my en is geen beynsen/
 Zo t u Ic frou ghelieft ich upte myn ghepeynsen/
 En d'oorzack mynes konst/de mare die ich breng.
 Galdrad. 't Zou onbeleefsheyd zyn zo ich het niet gheheng
 Octavio. 't Is zulk/Ic frou/dat zins myn kindtsche teete Tacten/
 Ich in het Keysers hof veel toebals heb erbaren/
 En zyne Mapsepte my immer had bezind/
 En ghelyck de welbaed zeer d'ontfangers hert verbindt/
 Heeft myne plicht betracht zo dienstelik te werken
 Dat zyne Mapsepte myn danchbaerheyd moght merken/
 En door myn dienste tot zyn Camerling gheraecht.
 Zo dat zyn Mapsepte my daetken deelbaer maecte
 't Gheheymke zins ghemoedt: ghelyck alle Princen vrouwen
 Steets permant waer zy hun secreten aen betrouwen.
 't Hof was vermaerde deughd/ uw' genereuse naem/
 d'Optimuning uwes schoon/uw' eerbaerlike sarn/
 De eelheyd uwes bloed/de tuchticheyd uw leven
 Heeft aen zyn Mapsepte een wenskinghe ghegeven/
 Met graeg verlanghen/dat hy u erns spreken mocht/
 Om zien het veelde waer in natuur op 't schoonste mocht/
 Pleuschicrig/int ghemeeen/zijn dese groote Heeren.
 Galdrad. Zyn Mapsepte zou my helaes/te veel bereeren.
 Octavio. De eer zal hy ontfangen zo't De-vrou behaecht/
 Tot dien eynd zoud' hy my om u te zyn ghebraght
 Of zyne konst/De-vrou/doch aenghenaem zal wesen.
 Galdrad. Mijn lach en is tot noch zo hooge niet gherefen
 Een Keysers hy my konst/de Heer by zyn d'essal
 Octavio. De-vrouwe/dit gheschiet allenlik by toe-bal.
 Galdrad. Wy toe-bal: dies waert byemt de Keysers my bezochte
 Vernedert zich een Keysers: nimmer ich en dochte
 Het Saxons bloed zo schielik hunnen waerd vergeet.
 Zoud' ich de oorzack zyn: waer my hert grondich leet/
 Helaci/was doch dat zyn Mapsepte beweeghen

Kan niet/om my te zien/daer zyn beel reden teghet
Te zien zyn Daffalin? zyn minste onderdaen?
Stond' ick het toe het waer mijn Prins te hoer ghebaen.
Dat ick de Kieper zoude by my laten komen
Octavio. ghelooft/mijn herte zoude schroomen
Zyn Maestept te sien.

Octavio.

Galdr.

Mijn Heer zou zyn verheught.
Ach/neen/en daerom aen de Kieper zegghe meughe/
Ick't my onwaerdich acht/en zal oock niet ghehengen
't Gheen zyne Maestept oneer aen mochte brenghen.
Zyn Maestept by my? 't zal nimmer doch gheschien.

Octavio.

Galdr.

Octavio.

By han wel horen dat hem niemant en zal sien.
Noch arger: nu verstaet ik waer mijn Heer nae hengelt.
'k En kan niet zien dat hier ghebaer in is ghemengelt/
De Princen die bezoeken elck een/zomen ziet.
Galdra. Hun meerders of ghelyck/maer hantliens minder niet/
Een ynder oorzaech is.

Octavio.

Galdrad.

Octavio.

Galdrada

Octavio.

De oorzaech ick verclaerde.
Dooz zulcken oorzaech ick my tramer wel bewaerde.
'k Weet niet hoe ghy't verstaet.
Ghenoege dat ick het gis.
Zo ghy't/De-bron hem weggert houdt van dooz ghelofs/
De onghenuegherkerwurghe zyn leven dooz zyn tyde.
Ick bid/De-brouwe/stelt 't ghebaere aen een yde/
Het teken ynes liefs hier by ghy wel verstaet/ Hy gheeft heur een
De Kieper zind het u. keten met een ring.

Galdrad.

En daerom ick het haet/
Wat waent zyn Maestept? dat ick pet's zoud' aenbaerdend
Octavio ick acht my zelven van die waerde
Dat ghene gift of gaef my eenichzins en terght.
'k Bid u zyn Maestept my zulck doch niet en verght/
Want die ontfanght die blijft dooz 't gheben zeer verbonden
'k Verwonder dat de Kieper my dit heeft ghezonden/
Gh'lyck of ick dooz de gift ghelept waer in behoort/
Ach/neen want dooz d'ontfanging ick zeer veel verloor.

Octavio.

Galdrad.

Octavio.

Galdrad.

Octavio.

Galdrad.

Octavio.

Galdrad.

Octavio.

Galdrad.

Octavio.

Galdrad.

Octavio.

Verloort Galdrada? hoe? 't is maer zyn liefdens teken.
Gheen gift noch gabe kan Galdradas herte breken.
Niet breken? dies ick bid ghy u ghezegghen laet.
'k Gh'loof dat ghy niet en wilt/maer my zeer wel verstaet.
De giften van een Kieper geen eerbeking brachten
Dooz die ontfanging zou u Heer my minder achten.
Eer meerder/want daer dooz ghy toont het u was lief.
De gifte baechen is een heymelijcke dief?
Een heymelijcke dief? hoe zal ick dit dan duppen?
'k Weet wat de gifte wercht van gister noch van huyden.
De-brou/een Kiepers gift behoort te zyn gheacht.
Ick wepget den ontfang met reden en doozdacht.

Octavio. Met reden niet/een Keysers mach het u wel geben.
 Galdrad. 'k Ontfang noyt gifte van een Prince mynes leven.
 Octavio. Laet dit de eerste zijn/ 't is van uw Prince en heer.
 Galdrad. Octavio, noch waerder acht Galdraed heur eer.
 Octavio. Dw' eer blijft niet ghequeest/laet redden u sluuren.
 Galdrad. De giften byken herten/kytogh verstaelde minnen.
 Octavio. Ich bid ontfangt het gheen zyn Majesteit u zendt.
 Galdrad. Octavio 't schijnt ghy Galdrada niet en kent.
 Octavio. Ich ken u dooz het pupck der Florentijnsche vrouwen.
 Galdrad. Dooz 't pupck: en daerom wil ich my dooz 't pupck oock houwen.
 Octavio. So ghy de gift ontfangt de Keysers ghy verblindt.
 Galdrad. Ghelooft/Galdrada/ is niet werelddike blindt.
 Ich weet wat Princen doen om lusten te berwerben.
 Ghelooft/Galdrada/zou beel eer ghebreechlik sterben/
 Dooz dat ich myne eer dooz goudt of haef vercocht.
 'k Verstaet de meening wel/'k weet wat de Keysers zocht/
 Maer hy niet binden zal 't gheen hy in my vermoeden.
 Ich acht myn eere meer als al de Keysers goeden.
 De scepter die hy zyt apdt/de kroon die hy bezit
 Acht ich niet machtig i me te hoopen 't minste lit
 Myns lichaems/in ontucht. 'k wil zyn waerd' niet vercozen/
 Want ich zeer graeghlik zou myn bloed dooz hem vercozen/
 In dienst zyns Majesteit/gelijck zyn onderdaen.
 Octavio/ich bid/gheeft hem dit te verstaen.
 De grond die hy betreedt/ich byghzaemlik wil kussen/
 Maer myne lichaem is niet om zyn lust te blaffen.
 Galdrada is een vrou/de Keysers heur niet niet ken/
 Want mer de hulp van Godt ich vrou myns zelven ben.
 Veel meer ich zeggen zou/maer wepnig woorden biste/
 De Keysers nemmer zal hier maechen 't minne neste.
 'k Spreeck niet tot zyn verkleen/want acht my zyn slavin
 In onderdanicheydt/maer niet in gale min.
 Ich zweer u/ich beel eer wil zyn een herders vrouwe
 Eer ich zyn Majesteits gheboele werden zouwe.
 De eerbaerlike armoed' ich veel meerder acht
 Als dooz de huple min tot staet te zyn ghebyacht.
 Verschoont my/ na u reen/wilt my aen hem ghebieiden.
 Octavio. Galdrada mach niet zyn? De-vrou zalt niet gheschieden?
 Galdrad. Ich zeg 't gheen is gheseydt.
 Octavio. 'k Bidd' u houdt my dooz goed.
 Galdrad. Helaes/ich weet dat ghy de Keysers bootschap doet.
 'k Verschoon u.
 Octavio. Na/me vrou/Florenca mach wel terten
 De wereldt van het vromst' en eerbaerlikste herte/
 Want meer ich in u bind als tijdt my had beloof.
 Octavio. Het gheen men ziet mach dan rechtbaerdich zyn ghelooft.
 Galdrad. De-vrou ich gae/en zeg de Keysers 't gheen ich hoorde.

Nochtwel ick weet dat dit sijn herte zal vermoorden. Binnen.
 Galdrad. Octavio ten zal hier in ghy u bedrieght/
 Zo licht de minne komt/zo licht zy weer ber wleghet.
 De kerser na mijn eer? hoe dat de Princen dolen.
 Was ick zo reed als hy/mijn eere waer ghesloten.
 Wel duurt het spelen noch? wien van u was schaek mat?
 Laura. Het scheelden wernich dat ick het ghewonnen hadt
 Maer Flavio die speelt te kunstich met boordachte.
 Flavio. Zeer kunstich want ick u noch niet een schaek en brachte.
 Galdrad. Ich laet u beyde 't zaem/'t is ijt booz nyp te gaen.
 Flavio. Zo hartich?
 Flavio. Ich hoorn weer/speelt ghy uw spel booztaen. Binnen.
 Laura. Ich speel. Dit acht ick best.
 Laura. Daer mede moet ick winnen.
 Flavio. Schaek / want ghy booz die schaek gheen doet en kunt ghebinnen.
 Flavio. 't Is mat. Laura. Zomeren ick oock.
 Flavio. 't Is waer ick ben ghemat/
 'k Verwonder dat ghy 't spel niet eer ghewonnen hadt/
 Want Laura/laes/ghy weet hos mpae ziunen zwerben.
 Laura. Waerom?
 Flavio. Vermits ick uw weer-liefd niet kan berwerben?
 Vermach gans niet 't ghesmeek/bermoghien niet ghebeent
 Is u gentile hert/mijn Engel/dan zo rotsich?
 Dat ghy afkeerlijck blijft/asgunstich/en zo trotzich?
 Laura. Waer is u lief ghedacht?
 Laura. Welven ghy misdoet.
 Ich heb u baek ghezepd hoe dat ick mijn ghewoede
 Niet oberlasten wil/laet redenen u stillen.
 Flavio. Dit antwoozdt/Laura/doet mijn arme herte trillen.
 Laura. Ich bid u zprecht niet meer kan liefd zo ghy mpacht.
 Flavio. Heert Flavio/helaes/na uw bedzoefde klacht.
 Ha Laura/wozedste schoon/ha liebe Diandinne/
 Vermoorderinn mijns hert/ha onrust mijnes zinnen.
 Blucht/Laura/blucht/wyl ick dit dzebe hert berscheur/
 En met zo bitter klacht en schizketik ghetreur
 De aerde barsten doe/om Flavio in te slocken/
 Nu my de hoopens troost dus schielich werdt ontrocken.
 Ha wourghster mijnes hert/beulinne mijnes ziel/
 Mijn levens roverin/hos onmedooghlik biel
 Wi uw' herweende mond dit antwoozdt al te woerde.
 Bemeeght u niet mijn smeeking/beedling/en ghebede?
 Kan in zo lieben boest hups/besten zo veel quaer?
 Is 't zoetste uwes hert berkeert in binn'ghe haet?
 Ha Flavio/tot wat onluk zijt ghy ghebozen?
 Dat uw' zo trouweliefd weer-liefd loos gaet berlozen.
 Och hoe zeer dat Wantrouw dit arme herte dzecht
 Het aenstaen/baek men zach/'t gemenschte noch beranght. Binnen.
 ARETA

A R Æ T A de Goddinne der deughde

In d'heyl' ghe gouden eeuw' / de dengh'd- zame ghemoeden/
 Hun neppinghs-erenst- lust op my alleenliik borden:
 Myn scepter swaerden doen / mijn eyghenschap bezat
 De hertens teughels die ick in bedwanghe had/
 Dooz willighe ghezinde des bzoede goede menschen.
 Niet als na mijn verzelling trachten hunliens wenscheit.
 De wille-keure was in myn ghebied ghesket.
 M'ontzacht mijn heerschapp' / k had alles in ghetweld.
 Het reedlich dier is nu baldaedich en moedwillich/
 Berwoest wanschicklich / crots / wanlaeten / gap / en grillich.
 De blinde waen booghdijt / mijn heylheyt is gheschent.
 Dies lach myne waerd' men niet na waerde kent.
 Ziels eerste hooft-grond-kracht doet myn bestuur na neppheyl
 Zulcr om te werben heyl is ellik schepfel eyghen.
 Daer / lach / t reedlich dier het onheyl / t quell' he quact/
 Nu acht het hooghste goed. Ja menich willich laet
 Syn lust / syn rust / syn staet / syn eer / syn lijf / syn leven/
 Verreucheloosen / laes / dooz gayle schijcht ghedreven.
 De eyghenschap mijns weesen is gans uptgheruecht/
 Ich leef veracht / verschoben / deerelech / verdrucht.
 Gheen hupf-vest ick en vind / men laet my suffich creuren/
 Ghebannen ben ick upt des menskens wille-keuren.
 Men nimmer heeft ghe hoozt van zulche tprannij
 Het reedelich verstant is gans in slavernij.
 Wat heerscht in u? zegd mensch / wat doet u dus verlepden?
 Dat ghy van my / uw' heyl / berachtelich wild' schepden?
 Kunt ghy te recht mijn aert? beooght wel wien ick ben.
 Tot t'opperst' uwer heyl mijn doen u lepden ken.
 Onzichtbaerlich kan ick u Ciertelichst' vertieren.
 Bezadicht u / bedaerd / silt u baldaedich tieren/
 Want nimmer ick verbeel / die my eens recht'lik smacht
 Ontsonck zijn hertens blam / en meerder na my haect.
 Ich ben het uiterst' eynd van alle ding begheerlik.
 Dit eynde waenen zom te zijn rijckdommen heerlik /
 Welluste / moghentheyt / vermaertheyt / hooghe ppracht:
 Waer alle wyze menschen hebben opt gheacht
 De ooz / spzong upt de alderschepper eerstlik reesen/
 Dies moet de schepper meer als schepsleng waerde weezen.
 Zo is dan Gode zelfs 't alwaerde hooghste goed/
 En dooz de schepfels mild zijn goedheyt straelen doet.
 Tot Gode zelfs men komt die my te recht hantieren.
 Ich lepde u tot God / en doe uw' lust vermeerren.
 Myn eyghen aerd is lustich / en licht ghy die leert /
 En zy uw' zondens cels ghetwoont u daer afheert.

Gheen erfgoed ik en ben/ghy moet my zelven winnen.
 Van goede Ouders wy wel quade kind'ren binnen.
 Van quade Ouders ook men goede kind'ren ziet.
 G'hebt my niet upgheboort/maer God my u aenbiedt.
 En by de menschen ick bypwillich werd' verhoogen.
 De moogblikheyd is alle menschen angeboozen
 Om deughdelik te werden/die daer graeg na pooght.
 Doch zonder godlik stuur int minste niet vermooght.
 Wy God is steeds ghereed uw' wille te verstercken/
 Die wil moet oock alleen dooz Goeds ghenade wercken.
 Wos zelven niet vermooght/maer niemant/laes/my zoecht/
 't Schijnt dat de wereld gang de heyl'ghe deught verbloecht.
 Dies treurclike dool in dees bergheete weeghen/
 Want niemant is/Helaes/tot waere deughd gheneghen.
 De wereld my verdziet/hoe lang ick heb ghezocht
 Ich qualik pemand vind die om de deughde docht.
 De werelt is verwoest/en acht schijn-lust hooghwaerdich.
 De praelster 't zo beheerdt dat ick werd gang onaedrich.
 Op me, wat ramp my naekt.

Kluyfenaer.

Kluyfena. *Wien ist doch die dus treurt ?*
 Arata. *'t Schijnt my benaude hert weemoedelike scheurt.*
 Kluyfena. *Ich moet heur sprecken aen. Wat deert u doch Gzindtines?*
 Arata. *Int Veldt ik my onthoud mits ick gheen hupfuest binne.*
 Kluyfena. *Verfchoben en veracht?* Arata. *hoe wel ick hemels ben.*
 Kluyfena. *Seght my doch wie ghy zijt/want ick u niet en ken.*
 Arata. *Arata.*
 Kluyfena. *Ja Goddin/Goddin/Goddin der deughde /*
 Hy kniel. *Ich hupchzaem booz u kniel/uw' weezen my verheughde.*
 Ja loots Brouw' onzes heyl/met redden ghy klaecht.
 Arata. *Dermits men my verstoort/verdzucht/verbluft/verlaecht/
 Dooz valsche-schijn-bedroch dolzinnich int verliesen/
 Moet ick/verschobeling/ myn heyl'ghe zeet verliesen
 In d'albedurben mensch;du/lac/ik between/
 Verbluffen my/vergeten Gode en de reen.
 De laes-heur smeecht ghelijck het deed onf eerste Vader.
 Dats eyghen-wil / die erf-zond trest ons allagader.
 Niet een/niet een en isser (al zyn z'al verwend)
 Die ziet of waekt/of bid die zich of Gode hend'.*
 Kruysena. *Wie volghet nat mit Gods-tes? wie gaet recht op den yarebel
 Tot heyl? zy raken al by eyghen-wil in zwaerbel
 Dooz een vermornde waen/en boozgang slim ghebacht
 Is elck verrokt/verblind/eer hy tot kennis racht.
 De lust-boed doet de mensch aenloekelik bekoozen/
 Dits d'oozzaek/waerde brouw' uw' werzen gaet verlozen.
 Is wel ghezep de myn byende/ach waert zo al ghemerck*

Arata.

laes

Laes onder dypfent menfchen bindmer qualik een.
Wien komt daer zo beducht 't fchijnt of hy ganflik juſte?

VERSTANT.

Kluyfena.

Ich weet niet wie het is.

Verſtant. Na eedele vernuſte/

Opmuntende begaefte/ Na werckelike geefte/
Hoe lang hebt ghy onbzuthetbaer/en onnut gheweefte.
De rijpheid uws verſtant/ waer redenen in groepen
Got upt/en knopt/maer nimmer raekt aen 't wenflik bloepen.
De telgfhens blyben doo/hoe zeer uw' nepping woeld/
Om baren zwang're gh'raeght die gh' in u hert gheboord/
En teelen herf'nens ſtof upt booz-berade zinnen/
Maer/lacp/nimmer koſt ik baerings tpde binnen.
Mijn langhe draghens epndt ſteets epndicht in miſdal.
Of deſe wzebel ſtrijft noch langhe duuren zal?
Zal nimmer het verſtant verſtandicheden teelen
Der redens beelden die in redens hooze ſpelen?
Zal nimmer het verſtant ghelucklik bzenghen boozt/
Na zielighe herts-rocht hoe werdt ghy ſteets bermoozt/
Beraed/beſlupt/betracht om 't al int werk te zetten?
Maer 't af-zijn bande wil kan u de daed beletten:
Dus rabzaecht het verſtant bermits de wille zwerſt/
Onnutbaer iſt verſtant zo hy de wille derſt.
Wat lieden zie ik daer?

Kluyfena.

't Schijnt hy nae ons komt treden.

Arzta.

Vriendt/waerom hlaecht ghy dus?

Verſtant.

Helaes met groote reden.

Ich zoek maer binde niet het gheen ik langhe zocht/
En dooxt niet-binden/laes/ik nopt pets goeds en wzoegt.

Arzta.

Wat zoekt ghy?

Verſtant.

Wat ik zoek: 't gheen ik nopt heb verloozen.

Kluyfena.

't Gheen nopt verloozen was?

Arzta.

Vermeend ik gheen wy nu hoozen.

Verſtant.

't Gheen nopt verloozen was mits ik het nopt bezat.

Arzta.

Zo tracht ghy dan te hebben 't gheen ghy nopt en had?

Verſtant.

Bermits ik dooxt niet hebben gans berdom moet leben.

Kluyfena.

Ich bid u zeght/wat iſt 't wilt ons uw' reden geben.

Arzta.

Iſt gheſlik of lichaemlik daer ghy dus na tracht?

Verſtant.

Lichamelik iſt niet/'t iſt gheſtelijche kracht.

Kluyfena.

Die in u zelfs beſtaet?

Verſtant.

't Is niet in mijn vermoghen.

Kluyfena.

't Is moghlik na Me-brouw' zijn neppinghe doet poeghen.

Verſtant.

Hoe? na Me-brou?

Kluyfena.

Me-brouw. Zp iſt de deughd.

Verſtant. Is zij?

Ach Hemelfe Goddin/helacp/al de tijt

Mijns weezens ik verſtand uw' heple hooghe waerds.

Zeet gaeren ick u inde troon mijns hepls aenbaerde.

Helacp/ich en kan niet komen tot die ſtaet.

Arzta.

Verſtant.

Arzta. **Soick u wellich in mijn reye komen laet.**

Verstant. **Laes/had ich 't gheen ik zo ek.**

Arzta. **Du hebt ghy my ghebonden.**

Verstant. **Ghebonden/als ich u na waerde eeren konde.**

Arzta. **Verkont ghy wien ich ben/en wilt ghy my nu niet?**

Wie zijt ghy?

Verstant. **Het berstant.** Kluyfenaer, zo silt ghy uwa' berdziet.

Arzta. **Verstant zijt ghy?**

Verstant. **Ik bent.**

Arzta. **Ghy acht my in uwa' oordel.**

Verstant. **Hoe waerdich ik u acht/het is tot weynich boozdel.**

Arzta. **Waarom? ghy weet dat ik uwa' mensch zeer garen stil**

Verstant. **Helap my ghebzecht.**

Arzta. **Wat ist?**

Verstant. **Wil moet ik verben/**

Maer dooz de vruchten bant verstant/helap/kerben.

Ich zoek de wil.

Arzta. **De wil? wil is uwa' onderbaen.**

Verstant. **Rohtans wil wille nu 't berstant te boben gaen.**

Arzta. **Wil boben het berstant?**

Verstant. **Wil 't gaet berstant te boben.**

Arzta. **Vvil boben het berstant? 't is qualik te ghelooben.**

Verstant. **Vvil wil wat wille wil/berstant men niet en acht.**

Arzta. **wil zonder het berstant nopt pets ten goede wjacht.**

Verstant. **wil ziet niet op het goed/wil ooght alleen op lusten.**

Arzta. **De reden van berstant die wille wel uptlusten.**

Verstant. **Zo wille gaf ghehoor/maer wille is rebel.**

Kluyfena. **Zo leeft helaes 't berstant in een bedroefde hel.**

In reen berading goed/maer macht loos int volhzenghen/

Wits dat de wil 't berstant int minst niet wil ghehengen.

't verstant zo ober heerscht.

Verstant. **Dits/lap/dats my quelt.**

Arzta. **Maer is de wil?**

Verstant. **De wil die is met lust verzelde.**

Arzta. **Met lust? en zonder na berstandens reen te hooren**

Verstant. **Helap wille heeft 't verstant ende reen berlozen.**

Arzta. **Is moogh igh dat de wille dus zich zelfs vergaet?**

Ville. Lust.

Kluyfena. **Hier komt de wil met Lust.**

Verstant. **Ziet nu wat just deed.**

VVille. **Zast/laet ons hooren eerst wat wil an lust zal zegghen.**

Ich wille inde lust/nae lust ghenuegh'lik legghen/

Wat gater boben lust? 'tis 't leben vande mensch.

Lust. **Ghy zult u wille hebben nae uwa' lust en wensch/**

't Bermaechelich' ter werelbt laet ich u ghenieten.

Arzta. **Vstant: ik zie de grond van alle uwa' berdzietem**

- Verstant. De wille is gheketent aen baldaed' ghe lust.
 Lust. Want als ghy by my zyt zo hebt ghy bzeughd' en rust.
 Arzta. Laet ich heur spreken aen. Kluyfscnaer. Zy zal niet willen hoozen.
 Arzta. Was d'oorzaeck wil dat ghy't verstant dus hi bi verlozen?
 En u berzelbt mer lust, die schalk'lik u berlepdt/
 Want eeldeste uws werzen ghy dolhoofdich schepdt:
 Ziet hoe treurt het verstant. Lust. Wat wil dees praetier seggon?
 VVil. Dat komt nu anden dach:
 Arzta. Dat wille niet zond' legghen
 VVil. Gheketent aende znoodde rochten uws bedijf.
 Wel wat bzeughd' ons hier boozt dit zotte dwaze wijf?
 h heb alles wat my lust/wat kan ich meer begeeren?
 Arzta. Wat wilt ghy? Kluyfscnaer. Dat ghy bande luste af zoudt heeren.
 Arzta. En volghen het verstant. VVil. Verstant ghebrecke my niet.
 Verstant. Te grooter is de dwaling diemen in u ziet.
 Verstant. Mercht hoe't verstant steeds treurt in deerlike quellen.
 Lust. Na wille wilt u doch in mijn ghebeden stellen/
 Arzta. Want ich het eelste ben des redelik ghemoed.
 Verstant. Verstant ontgeest u dat/ wil op mijn lusten boedt
 Lust. En dit veroorzaecht/laes/dat ich ben gang verschoben.
 Arzta. Ghy doet het held're licht mijns hemels glans verdoben.
 Verstant. Waer zyn uwe roden wil? ich die het losbaerf' ben
 Lust. Leef in veracht.
 VVil. Ghy raek mits ich u niet en ken/
 Wie zyt ghy? Arz. Wie ich ben? Ich ben de ware deughde.
 VVil. De deugd/de deugd. Lust. De deugd daer niemant in verheugde.
 Arzta. Mits lust hun meer behaecht/helaes/de eyghen wil
 Ghegrond op eyghen zin. Lust levert wil de byl
 Des balsche schijns bedroch/dat wil het ding een waerde
 Gheest datter niet en heeft/dit doet de mensch beraerden/
 En dwinghet tot slaverny bant hepte avontuur/
 Na heerscht dan als een God/berbyskert de natuur/
 Doozonmaets lust ghezoek/quist goed/en blyperp/
 Ook onderzadicheyd: dees als met toberp
 Men dijn berkiezing-keten houden bast ghebonden/
 Als slaef/onfchepdelik/aen beel verschepden zonden.
 VVil. Ach/wil bedaert uwe wil volghet een-beraede-verstant.
 Verstant. Verstant ik doe ghelijc de meesten hoop ons's landt.
 Lust. De grooten/jae de Princen leven nae hun wenschen.
 Verstant. Volghet ghy de deughd/en niet de God-bergeten-menschen/
 Lust. Des anderliens misbyzuch/helaes/verschoon u niet.
 Verstant. Verstant/houdt by uwe rust/wil is in mijn ghebied/
 VVil. De deughde wil bernielde/ komt wille laet ons wand'len.
 Verstant. Verstant ghy moogt niet deughd' van deughdens mezen hand'le/
 Ik houd' my aen de lust/ want die behaecht my best.
 Verstant. Arzta, waerde byou wat zal noch zyn int lef?
 Binaen.
 Hoe machteloos/helaes/ich zonder wille blyve.

Arcta.
Kluyse.
Verstant.
Arcta.

Op me/Verstant/helaes/wat zullen wy bodzphen?
Distroostich doolen/ach/het deert my u te zien.
Vermits de menschen deughde en't verstant asolien.
Ik moog ik dat natuer en reden die kan liden?
Wat teghen het verstant en deughd' de will wil streyden?
De volg-lusts-smaer bekooz de herten oberwindt/
En doet de menschen doolen reuckloos mollich blindt.
Waer is mijn ziele-dwang? waer is nu mijn booghdye?
Waer is mijn Hemels-kracht? waer is mijn heerschappye?
Ghy band my upt uw' hert/ghy haet my/waerom doch?
Ik hoecker u/en smeek/h geef u mijn heyl-speun-zog.
Ik leyd u tot uw' heyl/h gheef u mijn Lauriers glozp/
Ik doe u triumpheren in d'alhepts victoyp.
Waer om ontblucht ghy my? wat ist dat u verwerdt?
Mijn epgghenschap behoort te heerschen in uw' hert.
W' zinnens kooz betaemt alleen nae my te lust' ren.
Eplaes/ghy doet de glans mijns Hemels licht verduyf't ren.
't Verstant u niet ghebreect/maer zog-leeg ghy hier woeld/
De lust uw's wils/helaes/mijn liefde niet gheboeldt.
Wat heerschker in uw' ziel? ist nrging/reen of wille?
Wat ist? waer spuyt het upt? wat ist? hoe? zwijghdy stille?
Kent ghy geen epgghen wil? de grond ban al uw' qual/
Doelt ghy dooz aentwenss eelt de bzand niet heures hel?
Doelt ghy gheen slaverny des epgghen-willens boepen?
Roopd upt de nikkerin/laet lust die niet doen groepen.
Schupldt onder my verwulft/en onder uw' verstant.
Verstant 't staet u ten dienst/en ik geef u de handt/
Zo kerst de Lust-bzou haest/hebt deernis met zyn treuren:
Ziet hoet verstant beweent mits hem niet mach ghebeuren
't Beheerschen uwes wils. BEDIL-AL VVT.

Verstant.

Kluyfena.
Arcta.

Arcta waerde Bzouu/
't Is wonder dat ich/laes/het leven noch behou.
Mits't derben bande wil. Ich bid u laet ons schepden.
Ghy hoorzen wat de wil en lust ons bepde zepden. Binnen.
't Is vuchtelos geklaegt. Bedil. Wel meucht ghy't zeggen/bzind/
De wil dooz lust't verstant en deughde oberwindt. Binnen.
Ho ho ghy komt te laet/meent ghy de kersers lusten
Nu dooz verstant of deughd' int willen zouden rusten?
Hoe? Ottos herte blamt en in lusts rochten zweest
Tot dat Galdrada aen Otto het verzachte gheeft.
't Schijnt zp onziet heur eer/doch't blepen en schoon spraken
Daek kosten wel dooz dees een eerbaer boozneem byken?
En waerom zoud' Galdrada ook niet zyn bekoozt?
Zeer licht men windt de bzou die zlechts het beed'len hoorst
Bekoozt in minnekuur en botghden noyt reens rade.
Mer epndicht 't eerste deel van Otto ende Galdrade.

F. I. N. I. S.

KEYSER OTTO

Den derden/

En

GALDRADA

Bly-cynde-spel.

Tweede deel.

Nobilitas sola est atque unica Virtus.

Dan: t'Amsterdam, *Joel*

Door Abraham de Coningh/Boeck-vercooper/wonende
aende Beurs/ inde Coninghs Hoet. 1617.

Digitized by Google

100

100

SONNET.

*Hoe dat de minne-schicht, de woefte razernye,
Het toomellooze Wicht, dat wispelsnur'ghe Kind
Het wyfste hert benardt, het stousfte hert verwindt,
Verkrachtende de Re'en, gh'lyck Circes-soverye,*

*Hoe dat Cupido bruykt verwoede tyrannye :
En aen een minne-hayr, een Atlaetsch herte bind,
Ia re'ten-beraad vermomd, en afterdocht verblindt,
Benev'lende 't ghezicht door wulpsfepokerye.*

*En hoe de deughd weerstaet de dulle minne-kracht,
Door 't heymelyck ontzich, beboertende lusts grillen,
Hoe eer, en na-bedenck gaet boven minne-macht.*

*En deughd-en eere nimmer hun onteeringh willen,
Het redeloos bestaen, en hoe lust werdt versmaed
Toont u de Saxsens Ott', en Florentinn' Galdraed,*

Chi fara fara.

PERSONAGIEN.

Keyser Otto den derden.
Hertoch van Brandenburg.
Octavio, Keyzers Kamerling.
Galdrada, vvaer de Keyser op verliefde.
Theophelos, Geomancien.
Cupido, een stomme Personagie.
Tyter, ghetrout met Laura.
Thessalia, verliefst op Tyter.
Laura.
Camillo, Tytters dienaer.
Kluyzenaer.
Guydeon.
Billincion, Galdradas Vader.
't Gherucht.
Flavio, ghetrouwt met Laura.
Bedilal.

KEYSER OTTO

Den derden / en *David Ford*

GALDRADA

Bly-eynde-Spel.

T V V E E D E D E E L.

E E R S T E B E D R I I F.

Keyser Otto. Marquys van Brandenburg,

Keyser.

Allef Brandenburg ick heb vooz desen u ghezeydt
Wat wel beheersching inde reenberading leydt
En drie hooft-punten nodich zyn: Ick zalt bewysen :
Wie tracht een republyck tot hoog gheluck te ryssen .
Te eerste was van d'oude Toscanen s hum vond/
Die alle de Hooft-steden cenzaem r samen bond/
Ghevenaert in macht / in staet / ghebied / en waerde/
Zo dat de eene zonder d'ander niets aenbaerde :
Ghelick noch hupden daeghs dooz Swisserts weerd ghebden/
En voortjids by de Griek / en oock d'Eroliën.
Doch nits Romapnen vaerck Toscanen trots bestreden/
Op dat ick mijn Voozstel bekleed met kracht van reden/
Wengaende 't eerste Hooftstuck / is het nodich dat
Ik breeder daer van spreek. Toscanen eertjids had
Italiens ghebied / als wyze kloetke lypden
Te lande en ter zee / en alhoe wel men hupden
Daegs gheen Vissloz vind die dupd'lik daer van schryft /
Nochtans hun wyse doent noch in gheheugning blyft.
Men weet hun scheeps roerusting and'ren overtreffen/
En Adria die noemden / 't welk hun zo verbesten/
Gh'lyk princelijke daden bleven ope besaemt/
De zee noch hupden werdt Adriaticum ghenaemt/
En kenn'lyck is 't hun Heyren gh'hoorzaemheyd verbraken/
Wat vanden Tyber tot de Alpen hun macht streken:
Italiens omring: en alhoe wel dat zyt
Twee hondert jaeren hadden vooz Romapnen tyt

Enrviel

Ontviel hem die beheersching (t' luk liet het hem ontgelyen)
 En al' r'ghewest het welk men nu noemt Lombardpen:
 De Vrankken docteur t' minne/ onder het belep
 Van d' Hertoch Belloveso (dus soztupne d'zepd)
 En noemdent Gaule na zy in beheersching quamen/
 Tot dat hun de Romaynen t' zelve weer afnamen:
 Te vooren zwaepden ons Toscanen t' al in vreed/
 En zonder zy van t'waelf verlooren eene Steed:
 Doch bukten hun besteck niet mochten zy't bezypen/
 Na dat de Vrankens krachte Lombardp bestypen.
 Een ander wijs van heersching heeftmen oock ghezien
 Vereening met nabuuren/ en elk in t' ghebien
 Zyns eyghen landen bleef/ en meesters huns domaynen:
 Ghelyk in verleden tyd ghebyukten de Romaynen.
 De derde wijs bestaet in onderdaenheid s'echt/
 En niet vereent te zyn/ noch in verbondings recht/
 Of hunne krachten t'zamen gheenzyng te vereenen
 Ghelyk de Sparten deden/ en die van Athenen.
 Maer van deez' drie de laest' acht ik de snootste is/
 Want is de Republykens ondergang ghewis:
 Doorbeelden zagghen wy/ die tyd ons dede blyken/
 Hoe laeghe zyn ghedaeld verheben republyken/
 Vermits hun Heerschapppe strekten bukten's land/
 Waer lichteljk de vband kreech de overhand.
 Daer over ik het opt ghevaerelyke achte
 Te dwinghen eene stat door dwang en oozlogs krachte/
 En minder die die opt in vyzpheid heeft gheleert/
 Ten waer ghy door t' gheweld de vyzpheid hun afdoert/
 Hier toe veepscht de nood nabuur'ghe me-gezellen
 Om die volkloose plaets met volk weer vol te stellen/
 Doch zomer wel op let hier volghet niet anders na
 Als nagheburens voorzel tot uwe eyghen scha.
 Dus nebe Brandenburg hier om ik raedzaem vinde
 Ghy nu in uwe beheersching niet zult onderwinden/
 Als alleen om de staet te houden in die staet/
 Ghelyk ghy die bebind/ en ik u die nu laet.
 Toscanen niet en kan verandering verdoegghen/
 Zeer licht men pets bestondt t' welk na men zoud' beklagghen.
 Uw Majesteit zepd wel/ t'zal/ Heer/ ook zo gheschien.
 Dertrekt en stelt in ruste deez' onruste lien/
 Doch wat ik voort besluyt zal ik u moeghen zeggghen/
 En laet my nu alleen het nutbaerst' overlegghen. *Brand, binden*
 Wat schichtighe herts tocht dit Saxons hert bedoeld!
 Ach' ris een hellich vier die t' zinne kooz gheboeld
 Dat is t' een dulle gyl/ vermommende de reden/
 En vinnich zich verspreydt door dese manne leden:
 Is t' mogh'lyk het ghezicht door t' gbluurende ghelont

brand,
 keyser.

Dit stoute hert ontmaent ha zonne wiens ghebont
 Vermach een ps're boest in heete min't ontfeken.
 Galdzada gunt weer min' of Ottos hert moet bjecken
 Octavio.

Keyser. W' wezen zepd my/ 'k ziet/ dat ghy komt gansch misnoeght
 Octavio. Ghenaed' ghe Heer/ 't is waer/ ja mijn gheweeten woeght/
 Mits ik de weete deed uws Majestepts verzoeken/
 Heur eer en deughd/ ik vrees/ uyt toorn mijn ziel verbloeken.
 Galdzada is gheen Vrouw/ zp acht heur eer te veel.

Keyser. En weet zp hoe ik knaegt Octavio. Zp boert met uw gequeel/
 En tijd-kort met uw min. Keyser. En kost ghy niet verklaren
 Mijn scepter en mijn kroon/ ja t'Keyserijk heurs waerent
 't Ghenot vermach zeer veel.

Octavio. 't is waer 't vermach zeer veel.

Keyser. En waerom niet in heur? Octavio. Heur herte is te eel.

Keyser. Te eel/ hoe meent ghy dat? Octavio. Zp acht heur kroon zo waerde
 Als van die scepter zwaard van all' d'omring der aerde.

Keyser. Zp is gheen Keyserin. Octavio. Zp laet gheen Keyser in
 Waer reed' l'pker ghezepd. Keyser. Zo weet zp niet van min.

Octavio. Om dat zp mins aerdt weet/ boest'werdt zp heur met reden.

Keyser. Vermoghen gavent Octavio. Reen.

Keyser. Noch tranen/ en ghebeden?

Octavio. Reen Heer/ 'tis vucht loos al.

Keyser. Gheen raed ik dan en vin.

Octavio. Men vind. Keyser. Wat raedt?

Octavio. Stelt gansch Galdzada uyt uw' zin.

Keyser. Vermocht ik dat?

Octavio. Waerom zout ghy 't/ Heer/ niet vermoghen?

Keyser. Om dat ik hert en ziel verloor dooz' t' licht heurs ooghen;
 En ben my zelben quyt/ aen 't hollen zijn de reer

Octavio. Gansch hoop' loos?

Keyser. Gansch wantrou. Galdzada kan alleen/
 Dees knoz' ghe boest in stilt dooz' heur weer-minne stellen/
 't Zeil is te hoogh' in't top.

Octavio. Allenskens moetment vellen/

W' Keyzerlike moed zal die een vrou verlaent

Ghenad' ghe Heer/ laet deze passy ondergaen/

Dooz' uw' bedaed' bedenk Keyser. 't zal minner in my stillen

Hoe! wepghert zp een Prinz?

Octavio. Een Prinz.

Keyser. Wat Princen willen

Dat moet de onderdaen.

Octavio. Moet? Keyser. Moet de onderdaen.

Octavio. W' Majestept die is verlep'd dooz' dulle waen/
 Heer maericht deze schicht.

Keyser. Bud' hemel. Octavio. Zonder zweeren.

Keyser. Zo ik heur niet gheniet 't zal gansch Toskanen deeren.

- 't Waacks vter ontfonke al reed/ 't schijnt dat mijn hers'nen al
 Verbst'ren door de galme! 'k zweert dat Galdzada zal
 Mijn wils slavinne zijn/ of 'er zal gheen kroon voeren.
 Ach! watten gull' ghen schrik mijn ledens kracht ontroeren!
 Octavio. Bedaerd' gheuaed' ghe Heer/ rust uwe Majestept.
 Keyfer. Zwojght/ zonder dat ghy spreeket/ ten zy ghy niet beschept.
 My antwoort: Octavio. Hoe mijn Heer!
 Keyfer. Zwojght of ik doe u zwojghen:
 Ik wil/ ik zal/ ik wil de vucht mijns lusts verkrijghen/
 Al zoud' het keizerijck daer blyven door ont'ret.
 Octavio. Ghenaed' ghe Heer bedaerd: de gaphep overheert
 Uw keizerlijke reen/ uw passie is ondullich.
 Keyfer. Als 't herte is verwoest is 't misbruyk gansch onschuldich.
 Octavio. Quakkeloos verschoon!
 Keyfer. De vleeschlust bruykt gheen reen.
 Octavio. Ghebruyk se niemant/ Heer/ zo voeght se u alleen.
 Een keiser niet betaemt ontuchtrich pets te wenschen.
 Keyfer. Ghy denkt niet dat wy zyn vleesch/ bloed g'lyk ander mensche/
 En princelijke lust ghevaer'lik werdt ghestelt.
 Octavio. Zeer lichtlyk meen ik.
 Keyfer. Hoe docht Octavio. Met uw' eyghen schild.
 Keyfer. Wat schild of wat verweert
 Octavio. Uw eer. door voorzicht uws ghenaede
 En reen uws Majestepts.
 Keyfer. Het schijnt ghy my wilt raden/
 Gheeft raed als ick 't verzoek. Mijn doene verburghen blyft.
 Octavio. Een pegh'lich ziet al wat uw' Majestept bedruft.
 Keyfer. Zwaerhoofdich is Octaef. Ik zeg u 't blyft verholen.
 Octavio. Verholent laes. Hoe blind doet vleeschlust u verdolen/
 Hoe! Waendt uw Majestept dat princen pets bestaen
 't welk int gheheime blyft! 's ghemeentens ooghen gaen
 Steets mikkend' op 's lands Heer. Heer/ wilt dit overwicken
 De muuren hebben ooghen. Winden 't al verlickken/
 Ghebreeker klappers tong
 Keyfer. Dits dat Galdzada breeft/
 En oorzaecht dat zy mijne wonden niet gheneest.
 Octavio. Reen Heer/ 'ten is dat niet/ hoewel men ziet gheschieden
 Dat minder 's hemels toorn gheacht werd by de lieden.
 Als wereldlijke schand: Galdzada schutoe veel meer
 Den hemel te misdoen als 't vallen in oneer.
 Keyfer. 'k verstaet niet/ dypd'lik spreekt van dees Vrouw uw gheboele.
 Octavio. Te zynen Herders vrou veel eer als uw' gheboele/
 Zacht veel meer te zyn in boermans echt ghekust
 Als stifters te zyn uws keizerlijke lust/
 't dat uw Majestept Galdzada hoorde spreken/
 'k weet/ mijn ghenaed' ghe Heer/ zyn gaple lust zoud' breken.
 Op 't aenbeelt heures reen. Als ick heur had ghezept

De herte teering minne uwe Majesteit/
 En bedelden om gunst/miet d'alderzoetste woorden/
 Angmoedich/ik bekent/zu al 't ghesprek aenhoorden/
 Gy lych of zu was verstonc/ en blozende van schaemt/
 't Gheen als ik 't wel bedacht my beter had betaemt.
 Doch gh'lyck ik 's Keyfers bood' was sterken myn ghemoede/
 Hoewel ik upt 't ghezicht zach dat heur herte bloede
 Van gramschap/mits ik zocht het geen zu niet en had.
 Het gheen zu niet en had! Octavio. Zu niet en had!

Keyser.

Keyser.

Octavio.

Keyser.

Octavio.

Keyser.

De darr'le minne lust.

Zo heeft zu dan gheen lusten!

Deel lusten.

Hoe kanr zyn! Octavio. Heur zinnens krachten rusten.

Int misbruyt/maer heur luste rusteloos streets haekt

Ha deughdens oest/waer in Galdzada haer vermaekt.

Zo schoon Galdzaed niet is/heur schoon noyt zo verheughden

Of meer upmunten noch heur gheestelijke deughden.

Ha sterren/gheen medoogt Galdzada gans versteent/

Ik zweer u/wzeede zo ghy 't Otto niet verleent.

De Keyser 't wzeedste wzeed aen dit hert zal bedriven.

Gheuaed'ghe Heer/laet reden teghen wantron stryven/

Gheeft lust gheen overheer/lust is een inkers tocht.

Octavio 't schijnt ghy 't niet ernstich hebt verzocht.

Galdzada by dees hand/ik zweert/aen u te zeken.

Bloot herte zuffert is dit uw dienst plichtens reken!

By d'hemel.

Octavio. Hooghen Dynce/hondt dit voor ghewis

Gheene kroon verdiendt hy die gheen Heer zich zelven is.

Verreckt upt myn ghezicht eer ik my zelfs vergeete/

't schijnt dat de dienaar nu meer als zyn Heer wil weeten.

Octavio binnen.

Baldadighen tyran.

't Blijkt dat uw' kraachte kan

De reden gans vernielen.

Ha wispeltuurge God

Hoeghayschlick verzot

Vv' voor u w' antaer knielen.

En offren niet alleen

Ont' traenen en ghebeen

Aen u w' natuurs vermoghen,

Maer gheeste, ziel, en hert

Door uwe min verwerdt

Dat die zyn opghetoghen.

Gheroghen

Digitized by

Google

Ghetoghen uyt de kluyt
 Van die lichamens huys,
 VVaer in de zinnen zwerwen
 In narelik ghewoel
 VWant, lacy, ik ghevoel
 i' Genaken van mijn sterven.
 Vlucht leven, gheeft my rust
 VWant ken niet zyn ghebluft
 i' Vierdeeses boezems hetten
 Laet dan de kille-kouw
 Van deese wreede Vrouw
 Het rif in vlammen zetten.

Da Otto! wat verdriet! Da Otto! gheene raede
 t Doet zyn een slaen we hoest die zich ontmoeden laet.
 De moedicheit vermacht t'onlukkichst overwinnen/
 De wopen achten t'onluk offening huns zinnen.
 Ik heb nu aen alle kant Galzada aenghetast/
 Doch t'miste mi/dies ik heur vader dooz het last
 Onderken zal mijn quet. En mooghlyk hem bekoope:
 De gherichept heeft wel dooz giften eer verloozen:
 Galzada is zyn kind/ en zo hyt heur ghebied/
 't'ghelove dat Galzada t'mp zal wep' ren niet.
 Ottavio. Octavio. Mijn Heer

Keyser.
 Keyser.

Waer is de gouden ketent
 Vermoghen ghaven niet is alles t'yd verlietent
 Wat nu? Ik wil ghy terstondt om heure vader gaet.
 Octavio. Hoe werkt de gaple min in't heymelik veel quaet.
 Keyser. Zeght dat hy hy mi komt/ en ik hem heb te spreken. *Binnen.*
 Octavio. Dat in een Keyzers hers de minne lust doet bren
 De heuzelike schaemt! En afterdocht verbliet!
 De wispeluur ghe min gheen schaemt noch eer ontziet:
 Is t' mooghlyk dat de Keyser zich wel zou vermeeten
 Om aen heur vader zyne min te laten weten?
 Is t' Keyser niet ghenoech heur eer is in ghebaer?
 Doet noch de vader zyn/ zyn dochters koppelaer!
 Ho Princen wat's uw doent! wat durst ghy niet beginnen:
 Om blussen t'heer vier uw tuchteloos beminnen. *Binnen.*
 Tyser.

Wreed-herte lieve liefd ghy bit'r en zoete kracht
 Wat's uw booznemen doch! tracht ghy uw hemels machte
 Op mijn verslaenwde hoest te toonen doort gheweld
 Van een zowaren last die gh' in mijn herte steldt

Verdubbelt

Verdubbeld by uw quel/ vermeerderd by uw p laghen/
 Zo veel ghy niet vermooght / of ik ken meerder draghen.
 Ontreke ghy my in mijn zon/ heur licht ik staeg ghemet /
 Het oog mijns zielens liefde heur in mijn herte ziet.
 De tranen die ik ween die acht ghy doe scheidts beeken
 En 't zijn de vreughdens boden die het hert upt breken.
 Ghy waent dat mijn ghezucht zijn Echo's vol gheklach
 En hoe ik meerder zucht hoe dat ik blöder lach.
 Ja hoe dat mijn ghezicht bedruktet stelt heur wezen/
 Hoe meerder in mijn hert de vreughde is gherezen.
 De hikkings nok mijns borst die oordeelt ghy vooz pijn
 En 't is de vreughd en lust die in mijn boezem zijn.
 't Stil zwijghen oordeelt ghy bedroeftheids rechte teken/
 En hoe ik stiller zwijg hoe dat ik meer ken spreken.
 De eenicheit waendt ghy die valt my dubbel zwaer /
 Maer als ik eenich ben zo ben ik steeds by haer.
 Ha liefde staekt uw trots/ want all' uw wez'lich tieren/
 Die meerden mijn triumphe kranssen hun laurieren.
 't Is rechte liefde die zo getrouw in t'af-zijn leeft/
 Ghy lijkt als men al de vreughd' ons liefdens by-zijn heeft.
 Bedroefde T'pter pleech zich eertijds te vermaken/
 En v'olichheid my deed int' vreughde kooz gheraeken/
 't Schijnt dat ghy nu verbozmt uw aenghebozen aerdt
 En dat ghy niet en zijt de zelfde die ghy waerdet.
 Helaes/ mijn Jeughdens stem die v'olijk pleeg te zinghen/
 Men nu niet anders als bedroefde galmt upt d'inghen.
 Mijn vingh'zen die wel eer de znaren spreken de en/
 Die zijn nu nieuwers nut toe als / helaes / alleen.
 Om op te tellen hoe veel Jaeren 't zijn verleden/
 Ik in Florenca van mijn schoone Laura scheden :
 Ja tel en weer hertel met zulcken weeden pijn/
 Dat stadich mijn voozbeeld het meerder jaeren zijn/
 Dat deez' eclipsing duurt. Ha zuyv'ze weste winde
 Ruyst slechts eens in Florenca/ zo eerdt aen mijn bemindes
 Dat zy eens onverzien heur d'oeve T'ijter zach/
 Vooz zeker zegghen zou dat hij't niet wezen mach/
 Ha d'upterlijke schijn: Doch dat die waerde Vrouwe/
 Mijn hertens bozne zach daer bond' zy heur ghetrouwe/
 En immer trouwe held/ want hoe 'tghelaet verkeert
 Heur T'pters hert en ziel zijn sterre-Laura eert.
 O water rupzing tocht/ zoet stromende rediverens/
 En dicht beblaed gheboomt vol quelende ghedierkens/
 Ghy windeken dat zweeft langs dicht-bebloemde veldt
 Verzaemd u all' ghelijc en aen mijn nymph verteldt/
 Van woord tot woord 'tghesprek 't welk liefde my doet upten /
 En laet upt uwe galmt een zoete Echo spruyten
 Van't antwoord dat zy gheeft. Maer zeght my/ wat zal't zijn t

Wat

Wat zal de lieve mond : tot d'issinghe mijns pijn
 Doch luyten Echo sprekt / spreekt Echo wat zalt melden /
 Als Aura wel verstaet hoe 't af-zijn 't herte queldent
 Zal heur gentiele hert oock raeken int ghewoel
 Dan 't gheen ik / lacp / in mijn hert en ziel ghevoelt
 Zal die liefde-waerde maeght / die Whemx aller vrouwen
 Dyt deernis mijns ghezucht / maet met mijn zuchten houtwent
 Mits ik heur heb ghelijc zo mijne ziele heeft.
 Wat let u Echo dat ghy my gheen antwoort gheeft
 Of dunkt u dat ik u dit niet behoort te vzaeghen
 Dermits wy even veel in dit af-wesen dzaeghen. |

Theßalia.

- Tyter. Is dat Theßalia niet zo is't / en droevich treurt.
 Theßalia. Gheen Wrou ter wereldt opt meer onluk is ghebeert.
 Tyter. 't Is best ik mijn verschuyt om heur beklach te hoozen.
 Theßalia. Wopt quachelooser heeft een Wrou heur zelfs verloozen.
 Tyter. Ghy zel ven d'oorzaak zyt.
 Theßalia. Ha Tyter dat ghy wist
 Hoe quellijk dat ik leef / mits my uwo weer-min mist.
 Tyter. Met reden ik u wepger.
 Theßalia. Lacp / te beklaeeghen /
 Mits ick 't my zel ven deerd.
 Tyter. Zo moet ghy 't zel ven dzaeghen.
 Theßalia. De vzeughde mijnes jeughd ik deertelijc verlies
 Wat wast helaes / wat wast?
 Tyter. W' minnelik verkies.
 Theßalia. De keure mijnes oog.
 Tyter. Verzeldt met vleesche lusten.
 Theßalia. En in die keure zal mijn herte nimmer rusten /
 Maer knaghen tot mijn eynd.
 Tyter. Een vzughteloose quel /
 En tijd verloozen klacht.
 Theßalia. In een bedroefde hel /
 Dol bitterlijc ghequyn en naere droebe klachten.
 Tyter. Van Tyter moocht ghy gheerne minne lust verwachten.
 Theßalia. Waerom? helaes waerom?
 Tyter. Mits ick mijn Latraes ben.
 Theßalia. Gheeft ghy geen antwoort op de hzieben die ick zen.
 Tyter. Gheantwoort heb ik u.
 Theßalia. Op minne lusts begeeren
 Ick gheen vertroosting kreeg.
 Tyter. Liefd kan uw min verweeren.
 Theßalia. Hoe Tyter? hebt ghy gheen meedooghen met een Wrou?
 Tyter. Meedooghen ik uwo min so schenden ik mijn trou.
 Theßalia. En kunnen gheen ghebeen / noch sueking u verstanten

Tyter. En zonder dat ghy wiste of ick u bemindē ?
Thel. Gh'lyck 't uyt waer's scheen dacht ick 't inwendich oock te bindē ?
Tyter. Wat zaeght ghy doch in my 't welck scheen uw' liefde waerd ?
Thel. Liever met u als met een Prins te zyn vergaert.
Tyter. Ick danck u voor uw' gunst/en uw' zo milden oordel.
Thel. Na Cyter slechten danck die bzencht my wepnich voorzel,
Tyter. Is u mijn danck niet Lief ?
Thel. Noch liever waer ick dyn.
Tyter. Thessalia/helaes ! ghy myne niet kunt zyn.
Thel. Ick dyne wezen zal ghedurende mijn leven.
Tyter. Ick wensche dat ick u my zelven weer mocht gheben.
Thel. Lief/spreekt ghy/gh'lyck ghy't meent ?
Tyter. Thessalia ick zweert.
Thel. Arcadia beweent.
Thessaliaes onluck/en 't onbedacht verkiezen.
Na Cyter zo ick dan mijn keure moet verliezen/
 'k Derwurch mijn dzoef hert/en werck mijn eyghen end/
 Voor wantrouw die my terght/waer d'oorzaeck ghy van bent,
Thessalia.
 Helaes/bedzoefde arme vrouwe !
 Ick bid u Joffrou schuw die ziels-diebeg-wantrouwe.
 Wantrou/en rasend sterf.
Thessalia bedaerdet.
 Het leven my verdziet.
 Den Hemel u bewaerdet.
 'k Verhang my in mijn haeren/
 En ruck dees ooghen uyt die mijn verraders waeren.
 Op me/mijn herte barst. Na Cyter ghy vernieldt/
 Helaes ! dees machde-ziel. Ick bedel/smeek/en kniel
 Voor u/mijn waerde heid/en voeldt ghy gheen medooghen !
 Beweghen niet de bloeden mynes traene-ooghen !
 Is uw hart gansch verhardt ?
Thessalia 'k en kan.
Thel. Waerom ?
Tyter. Vermits ick ben een anders echte man.
Thel. Een anders ?
Tyter. Zo het is.
Thel. Zo is mijn hoop verlozen.
Tyter. Vermits ick Laura tot mijn echte heb verkoozen.
Thel. Na Laura/wiens gheluck de grootste gloz treft/
 In d'opperste triumph uw' prupke ghy verheft/
 Der boden 't steplste spits des hooghste Hemels poolen.
 Na Cyter die mijn hert en ziele heet ghestolen.
 Nu dat mijn wensch mijn faelt/mijn onluck ick beweē :
 Och hertelghe bid den Hemel u verleen
 De graeghten uwes hert : laet my alleen ver wachten/
 Ick in de leeghste tyd vernieuwe uw' ghedachten/

**En speele in gheheugings beelden u w' ghezind/
 Herdenkend' met wat ernst ghy van my waerdt bemind?
 En midler tyd ick voede op mijn d'oeft ghetreure/
 En blyve steeds vast in mijn eerste liefdens heure.**
 Tyter. **Helaep ! wat ghenoeghing kundt ghy raepen daer/
 Te meer ghy my ghebentcht / te meer is u w' bezwaer/
 't Waer best u w' zinnen deze pass' gansch verlieten.**
 Theff. **Ghedurich zullen deze tranens beeken blieten/
 Langs dit besturben vel / en oock in pder traen/
 Zal r' lieve waerde beel' van mynen Cpter staen;
 En zo de bojn en tocht mijns traenen mochten legghen/
 Of dat het d'oeft ghezueht de tranen hielden tegghen/
 Zo zal de naere galmt die t' hert zal bzenghen voozt/
 Dooz d' Echoos klanc noch in Toscanen zijn ghehoort/
 Mits al't Arcaeds ghevest mijn klachte zal upt-dond'ren/
 Om u w' florenca mynes Liefd' te doen verwond'ren.**
 Tyter. **Theffalia ick bidde maticht deze schicht.**
 Theff. **En ick verlies / helaes ! mijn Hemel / en mijn Licht :**
 Tyter. **Theffalia vaert wel / 't is beste dat wy schepden/
 Theff. Zo mach dees d'oeft waecht heur tot heur graf bereyden/
 Tyter. Om pass' sprecken doet.**
 Theff. **Deen Cpter 't is mijn Liefd'.**
 Tyter. **Ich bid u laet ons schepdende zo het u ghelieft.**
 Theff. **Zo staet het in mijn wil : ach stontd in mijn ghebieden/
 De schepding Cpter zoud' dan nimmer doch gheschieden.**
 Tyter. **De schepding wezen moet / en vooz de laeste mael.**
 Theff. **Vertoest tot dat ick eerst de diepste zuchte hael/
 Die opt upt Dionwen herte d'oevich was ghetoghen.**
 Tyter. **Ghemeen'lych wenschtmen meest het geen men wunsk vermogen?**
 Theffalia vaert wel.
 Zy kussen, Tyter vertreckt, en Theffalia valt in slacuts
 binnen werd ghezonghen.

Camillo.

**Waer of mijn heer vertoest : helaes / wien zien ick daer :
 Theffalia : zy is t' / t'schijnt of z' in slape waer.
 Doch heur colour betoont gh'lyck of zy waer in slarute :
 Theffalia ! Theffael ! me-Joffrouw / s' bloedens laerte
 Is ganschelyck verkleumt / : helaes wat mach heur zyn :
 Heur polsen leven noch / hoe wel in uptwaerts schijn
 Zy gansch besturben is / ach ! dat ick heur mocht bzenghen
 Zy becke-bliet om heur met water te besprynghen/
 Het lichaem is te zwaer / dies 't qualijck draghen kan :
 Doch noods wet waechen maecht de man een dubb'le man.**

Hy draecht heur binnen.

[Oclavia

Octavio. Guydeon.

Octavio. Heer Guydeon ich heb het baecken u verhaelt/
Dat als de Wyse doold by groffelijcke dwaeld/
Het schijnt zyn Majesteit de reden gansch ontblieghen.

Guyd. De minne-schuchte kan de wijste wel bedziighen/
Octavio/ich bid u/ zegt my doch de grond/

In wat ghestalt dat ghy Salzbada eerstmael vond/
Als ghy ondeckten 't gheen zijt Majesteit verzochte.

Octavio. Heer Guydeon/het was ghelijck ich te voozen dochte/
Salzbada boerten met het gheen was voozghefelt/
Doch nimmer was dooz my 't gheheyme opt ghemelt/
Maer 't is nu zo verbzeed dat ich het wel mach zegghe/
Want al 't gheheym nu op's ghemeentens tonghen legghen?
Zeer haest had zy verstaen de boodschap die ick bzacht/
En zach in mijn ghezicht 't secreteste myns ghedacht/
Heur antwoord was gheresd/met re'en zy heur verwerden/
Zo dat ich spoedich met heur/neen/ te rugghe keerden/
Versoepden 's kopers gift/en bzach de kopers hoop/
Ja zepden dat heur eer was om gheen kroon te koop?
Maer eerder leven woud' in echt in boers bofschagie/
Eer zy de kesser zoud' toe-laten zyn boelagie.
De keten noch de ring zy niet aenbaerden woud'/
Dan dat ich in heur naem de kesser zegghe zoud'/
Hoe zy slavinne was zyns Majesteits ghenade:
Maer gheen zins om zyn minne-luste te verzaden.
Heer/dat ghy had ghehoort met wat re'en dat zy spzack/
En hoe bekeerselijck zy mijn voornemen bzack/
Ich weet ghy om heur eere dooz heur laeg zoud bughen/
En heur hoog-achting dooz u'w knielinghe ghetuyghen/
Als vooz de hemels zeet waer denghdens proef op zat/
Wernits dat gift noch gaef met heur vermoghen hadt.

Guyd. Octavio het is groot wonder 't gheen ich hoor/
Hoe eyghen-baet heur niet en lepde in bekoor/
Hoe mys de ghaven baecken-mercken veel men ziet.

Octavio. 't Is waer/zy mercken veel/maer in Salzbada niet.

Guyd. Octavio wat middel om by heur te komen/
Om zien dees waerde Wou t

Octavio. Mijn Heer ich zoude schzomen
Te lepen pemant daer: doch Heer ich weet u raed/
Een mynes kennis daegh'lycks heur bezoeken gaet/
Die kan u byenghen daer.

Guyd. Zeer zult ghy my verbinden.

Octavio. Zo veel ich niet en zeg of meerder zult ghy binden.

Guyd. Ich bid u laet ons gaen.

Octavio. 't Zal garene gheschien.

Guyd. Om dees uptrunsters her denghde rens te zien.

Tweede Bedrijf.

Laura.

W- zjn wat kund' ghy doen/ heeft uw' kracht dit ghewoed/
 Dat ghy rucht upt myn hert hem die daer was ghestelt:
 Laes! niet alleen ghestelt/maer echtelijck verkoozen/
 En hem niet eedens band dooz mynen man ghezwozen:
 O Laura/u bedaerd/ziet Laura wat ghy doet/
 Bezwaerd't u zelven niet/bebleekt niet uw' ghemoed/
 't Ghemeten is te eel/de woegghing zal zo woeten/
 Dat ghy uw' leven zult in quelling eynden moeten.
 Ghy Epter hebt ghetrouwt/weet ghy wel dat die trou/
 Belet ghy nimmer kund zjn Flavio echte Vrouw:
 Dooz Flavio ghebyr/strydt dees aenloching teghen/
 Wat tergh't u Laura? wat: ha laet u niet beweghen/
 Me meer dat Flavio weet wy beyd' verbonden zjn/
 Dat ich zjn eyghen ben/en Epter echtelijck mijn.
 De Liefde die Flavio toont kan tijt/belaes! verslyten:
 d'Ontrouwe die ik Epter doe mach hy my dan verwyten.
 Ghelijck Princen toonen gunst aen sichten van verraed/
 Om krencken's vpande macht/en meerdren eyghen staet/
 So haest is niet volpocht 't verraed tot humliens oorzel:
 Of slucke de Prince valt in't wel verdiende oorzel
 s' Verraders/die hy dan in't minst gheen g'loof en gheeft.
 Waerom? om dat hy zelfs zjn hert verraden heeft.
 Dins Laura u bedencht/wilt uw' eed-breking schouwen/
 Want Flavio twijfflen mach ghy hem gheen trou zult houwen/
 En Epter zijt ghy quijt/ 't schijnt Flavio is uw' man:
 Maer d'eene hebt ghy niet/en d'ander zijt ghy van.
 Bedoestheyd luyck't de tenten van dit arm ghezichte:
 Benedelt hemel all't verwulstings held're lichte:
 Warst open aerde/slocht my in uw' diepste grond/
 Onluckygher als my men noyt op aerden vond:
 De ure mijns gheboort beklaech ich d'uzent verben.
 Lufkrees leent my dijn narre om dooz dees hand te sterben/
 uw' glozz Roemen voert. Waerom en zoud' Florens
 Niet roemen van't verkriech mijns banghe hertens wens:
 Italia Goddin/pupck van Europaes landen/
 Dzaecht ghy de glozz dat dees teere Pymphens handen
 Verwurghden Lauras hert/mits 't leven my verdriet.
 Lucrécia die sturf/en waerom Laura niet?
 Zo Epter my verlaet lichtbaerdich onstantvaste!

Echo.

Stantvaste.

Laura.

Stantvaste: denckt u wel ons echte dooz handtaste!

Echo.

Hand-taste.

Laura.

Wat: denckt ghy dan noch yet zo Laura ghy vergett!

Wier in Costanten moet van ed'le afkomst' wēzen/
Te meer verschickt mijn hert/ vermits de eeldom acht
d'Er meer als goed/of haef/ d' wist ghy mijn ghedacht?
Spreekt ghy/ ghezicht/ vooz my.

Billinc. Wat mach de keyser letten?

Keyser. Hoe blaecht dit Saxons hert in schickelijcke hetten/
De tonghe trild van vrees om't gheen zy upten moet.

Billinc. 't Schijnt dat hy is verbaest.

Keyser. Ach! hoe t'ontroerde bloed

Mijn aderen door-grild, Billincion zo mijn leben
Daer in verlies ghebaer door toe-bals-nood ghedreven?
Zoudt ghy wel stellen t'uw om te beschermen t' mijn?

Billinc. In sulck ghebal en kander niets ondoenlijck zijn.

Keyser. Zo acht ghy't doenlijck al?

Billinc. 't Oo'k d'uytkomst' kan begrppen.

Keyser. Op d'onbeschaemde steen moet ich dees tonghe sypen/
Sevocht door t'minne nat/'t schijnt t'spreken spraeckloos wo?

Billinc. Ich kan begrppen niet wat dat de keyser schozt/

t' Moet pets bezonders zijn.

Keyser. Mach ich op u vertronwen?

Billinc. Ich zweert uw Majestept.

keyser. En zult ghy't by u houwen?

t' Zy of mijn hope treft/of dat mijn wenschen mist.

Billinc. 'k Belooft uw Majestept/ghenaed'ghe heer/ wat is't?

Wat wil uw Majestept? laet mijn ootmoed ghe beden
Der werpen d'eer/ mijn heer/ om hoozen d'oor/prongs reden
Van uw ontruste gheest.

keyser. Ach! mochten't reden zijn.

Billinc. Is uw Rijck inghebaer? nae d'uyterlijcke schijn/

Zois't pets zwaers mijn heer.

Keyser. Onmooghlijck om verdraghen/

Mijn Rijck/ mijn kroon/ my zelfs/ die zullen't noch beklaghen?

Mist my t'gheen ich betracht.

Billinc. Mijn heer/ wat is't verraed?

Keyser. Verraed? ja tobery/ een schickelijcker quaet/

t' Schijnt dat dit herte barst zins t' hert my was ontfolen.

Billinc. Ghenaed'ghe heer/ houdt doch het quaet dus niet verholen.

keyser. Billincion k'en kan.

Billinc. Is't tobery/ mijn heer?

Keyser. Tobery? ja tobery/ een onverdjaechlijck zeer/

Zins zy door heur ghezicht t' hert uyt dees boezem ruckten?

Ach! hoe die selle tocht dit Saxons hert verdruchten.

O zinnelijck verkieg! vermooyder deses ziel/

Zo machtrich is uw kracht dat ich de re'en verniel.

Billinc. Natuur verkracht de wet van rebelijckhepds zeden

Als vleesch-lust ons verheert.

Keyser. 't Schijnt deze manne leden

Billinc. Dan lasſſeheb trillen/laes!
Derwondert niet myn Heer/
't Is menſch lyck.
Keyſer. Wensch'lyck waer't; maer als ick dencke weer/
De neyghings voorbeeld treft de kracht onzes weſen.
Des edele natuur : upt ſchoon-aenlock gherezen :
Verschoon ick myn verkieſ / mits 't viel op't ſchoontſte ſchoon;
Als neyghing niet en ſtreckt tot ſchande uwes kroon.
Daer in diend' goed beleyd/bewaerſter myns eere.
Billinc. De wyozing des ghemoeds natuur dwingd dooz de leere.
Keyſer. Nature vaccken wel de Leer te boven gaet.
Billinc. Zo werdt de leer verkracht/ſtreckt onz' natuur tot quaet.
Keyſer. Noodzaeck lyck quaet verſchoont het miſbzuyck dooz de reden.
Billinc. Zo moſt de reden dan heur laurier pruyck verſtreden.
Keyſer. Marcom?
Billinc. Mits reden heeft zo ſcherpen ebenaer/
Dat gheen miſbzuyck en kan verſchuldicht zyn dooz haer/
Heeft onz' Florenca kunnen heure Prinz bekoozen?
Keyſer. Zich zelven heeft heur Prinz zich dooz't ghezicht verloozen/
Billincion ghy kund mijn ſulper zyn alleen.
Billinc. Ghenaed ghe Prince/mijn vermoghen is te kleen.
Keyſer. 't Is alles in uw macht/gheen ander kan het wercken:
Billincion/ich zweer/ghy zult in mijn bemerken
En will' ghe danckbarhepd/met Keyzerlych herken.
Billinc. 't Is't myn vermoghen/Heer/dien ſt willich ick u ben/
Behoudende mijn eer : doch deze graeuwe haeren
In minnerp/helacp Lnoyt erbaeren waeren.
Keyſer. uw' Prince maecht ghy ſlaef/uw' zelven maecht ghy groot?
Baron/ Graef/of Marquys/zo ghy in deze nood/
Wgunſte t'impwaerts toont/al wat ghy zult begeeren
Wp'moedich eſcht/ich zweer/dat d'aldergrootſte eeren
Nicht ick te kleen dooz u/zo ghy uw' trouwept toont.
Billincion/ich bid/dat ghy u niet verſchoont/
En klaerelyck ghy zepd/uw' dochter ick bezinne.
Billinc. Mijn dochter/Heer?
Keyſer. Galdzaed ick lieve/en beminne/
Zy is't die Otto heeft ontkepzert.
Billinc. Zy/helaes?
Keyſer. Galdzada is de Vrouw daer ick om woelen raes
In ſtedighe onruſt.
Marquis van Brandenburg hebbende een Valck op zyn hand?
Brand. De Valcken zyn gherede/
Ghelieft uw' Majestept wy gaen?
Keyſer. De honden mede?
Brand. Ook twintich kopp'len/Heer/'tis recht bequame tijt.
Keyſer. Billincion vaert wel/en wel verzeckert zyt

Brand.
ballinc.

Mijns gunste/ghy verstaet nu grondlich 't gheen ich zegden/
Dees avond niet verlanghen ich u zal verbeypden.
Heef dezen edelman is treffelijck van ghe'slacht/
Heemt kennes van hem/en hem na zyn waerde acht.

Mijn heer het zal gheschien.

Ik dank mijn Prins ootmoedich. Keyser en Marquis binne
Taent Godlijck licht uw licht. Ha hoogen Hemel ghoedich !
Bedroefde eeuw' verschickt. Pheeb staecht dijn snelle vlucht.
Neptuin dijn vloeden stilt: benevelt held're lucht:
Ghy tintel sterren schuyldt dijn ghlinsterende lichten/
En Maene laet uw' klaert de aerd' niet meer bezichten.
Wolff' verzooght dijn tocht/laet alles teeren upt.
Sephire wind uw' lucht in uwe boezem sluyt/
Der welck bloemrijcke veld/staecht uw' verweendt vertiering
Nu in een aerbse God de minne zotheen tieren.
De Keyzer Otto raest/hy raest ! hy raest ! ha Ott/
Ja upt uw' Princens hert gheroopd de mees uw's God !
Ja dijn ziel zo verwoest in onbedacht verzoncken/
Dat ghy toelaet in lust uw' reden zyn verzoncken !
Ja't moogh'lyck dat de schaemte niet te rugghe drijft
uw' voornem ! dooz de schpich in mijn ghedachten blijft
De blozing noch bloed rood/dooz't herts verbaring/legghen/
Als ich/helaes ! bedenck/'t gheen ghy my durste zeggghen.
Zo bjeemd ich't niet en acht dat ghy Galbzaed bemind/
Als't my groot wonder schijnt dat ghy zyt zo verblind/
En openbaerdent aen heur Vader ! aen heur Vader !
uw' minne-lust is snood / maer noch ist melden quader.
Ha Otto/waendt ghy ich de bloed-schand niet gheboel/
Ghy mijn eerbaere kind verzoekt tot uw' gheboel !
Gheboel ! gheboel ! neen/ Ott, ich queecten heur op deughdich/
En tracht ghy 'thloepzel van heure teere lenten jeughdich/
Dooz pykelende lust te vellen 't heurder schand !
By d' Hemel/ zweer ich/dat veel eerder deze hand
uw' levens djaed vernieldt/al zoud' ich strafbaer sterben/
Eer ghy uw' wille van mijn dochter zult verwerben.
Ik Acht boven 'leven d'eer: mijn eer gh'lyck ghy uw' kroon.
Ha Ott'/Galbzaed is zo eerbaerlyck als schoon.
Bluft upt uw' minne buyz/verdooft uw' zotte grillen/
uw' wille nimmer zal verkrachten onze wille.
Wat waend ghy het ghenot verburghen kan de re'en !
Of giften en ghescheen ! neen/Otto/Otto/neen/
Heur lichaem is niet vapl vooz goud noch uwe perlen:
uw' appel smaect'lyck schijnd maer bitter zyn de kerlen.
Ghenoot ghy heur zy waer gh'lyck een ghepluchte roos/
Die in heur pluckers hand heur glozp gansch verloos.
Deel liever zach ich heur op't stammeken vervallen/
By heur verzelde rep/als in uw' hand vermallen:

Billinc. Dan lasſheyd trillen/laes!
 Verwondert niet mijn Heer/
 't Is menſch lijk.
Keyſer. Wensh'lyck waert; maer als ich dencke weer/
 De neyghings voorbeeld treft de kracht onzes weſen.
 Des edele natuur : upt ſchoon-aenloch ghereſen :
Billinc. Verſchoon ich mijn verlies /mits 't viel op't ſchoontſte ſchoon;
 Als neyghing niet en ſtreckt tot ſchande uwes kroon.
keyſer. Daer in diend' goed beleyd/be waerſter myns eere.
Billinc. De wyzoeging des ghemoeds natuur dwingh dooz de leere.
Keyſer. Natuure baccken wel de Leer te hoven gaet.
Billinc. Zo werdt de leer verkracht /ſtreckt onz' natuur tot quaet.
Keyſer. Hoodzaeck'lyck quaet verſchoont het miſbzupck dooz de reden.
Billinc. Zo moſt de reden dan heur laurier p'zupck vertreden.
keyſer. Wacrom?
Billinc. Mits reden heeft zo ſcherpen ebenaer/
 Dat gheen miſbzupck en kan verſchuldicht zyn dooz haer/
keyſer. Heeft onz' Florenca kunnen heure P'ins bekoozen?
 Zich ſelven heeft heur P'ins zich dooz't ghezicht verloozen/
Billinc. Billincion ghy kund mijn hulper zyn alleen.
keyſer. Ghenaed ghe P'ince /mijn vermoghen is te kleen.
 't Is alles in uw' macht /gheen ander kan het wercken :
Billinc. Billincion /ich zweer /ghy zult in mijn bemerken
 En will' ghe danckbarheyd /met Keyzerlyck herken.
Billinc. Is't mijn vermoghen /Heer /dienſt willich ich u ben/
 Behoudende mijn eer : doch deze graeuwe haeren
 In minnerp /helaep knopt erbaeren waeren.
Keyſer. uw' P'ince maecht ghy ſlaef /uw' ſelven maecht ghy groot
 Baron /Gzaef /of Marquys /zo ghy in deze nood/
 D'gunſte t' mywaerts toont /al wat ghy zult begeeren
 Dymmoedich eyscht /ich zweer /dat d'aldergrootſte eeren
 Acht ich te kleen dooz u /zo ghy uw' trouheyt toont.
Billinc. Billincion /ich bid /dat ghy u niet verſchoont/
 En klaarel'lyck ghy zeyd /uw' dochter ich bezinne.
Billinc. Mijn dochter /Heer?
Keyſer. Galdzaed ich lieve /en beminne/
 Zp is't die Otto heeft onthepzert.
Billinc. Zp /helaes?
Keyſer. Galdzada is de Vrouw daer ich om woel en raes
 In ſtedighe onruſt.

Marquis van Brandenburg hebbende een Valck op zijn hande?
Brand. De Valcken zyn gherede/
Keyſer. Ghelieft uw' Majestept wy gaen?
 De honden mede?
Brand. Oock twintich kopp'len /Heer /'tis recht bequame tyt.
Keyſer. Billincion daerx wel /en wel verzekert zyt

Brand.
billinc.

Mijns gunste/ghy verstaet nu grondich 't gheen ick zeyden/
Dees avond met verlanghen ick u zal verbeden.
Heef dezen edelman is treff'lyck van gheslacht/
Heemt kennes van hem/en hem na zyn waerde acht.

Mijn heer het zal gheschien.

ICK danck mijn Hing ootmoedich. Keyser en Marquis binne

Laent Godlyck licht uw licht. Ha hoogen Hemel ghoeidich !
Bedroefde eeuw verschickt: Pheeb staecht dijn snelle vlucht,
Peptuin dijn vloeden stilt: benevelt held're lucht:

Ghy tintel sterren schuyldt dijn ghlinsterende lichten/
En Mane laet uw klaert de aerd niet meer bezichten.

Wol' verdooght dijn tocht/laet alles teeren upt.

Sephiere wind uw lucht in uwe boezem sluyt/
Der welck bloemrijcke veld/staecht uw verweendt vertieren

Pu in een aerds God de minne zotheen tieren.
De Keyser Otto raest/hy raest ! hy raest ! ha Ott/
Is upt uw Princens hert gheroofd de vrees uws God :

Is dijn ziel zo verwoest in onbedacht verzoncken/
Dat ghy toelaet in lust uw reden zyn verzoncken :

Is't moogh'lyck dat de schaemte niet te rugghe dyfst
uw' voozmeem : dooz de schrick in mijn ghedachten blyft

De blozing noch bloed rood/dooz't herts verbaring/legghen/
Als ick/helaes ! bedenck/t gheen ghy my durste zeggghen.

To vzeemd ick't niet en acht dat ghy Galdzaed bemind/
Als't my groot wonder schijnt dat ghy zyt zo verblind/

En openbaerden't aen heur Vader ! aen heur Vader !
uw minne lust is snood / maer noch ist melden quader.

Ha Otto/waendt ghy ick de bloed-schand niet gheboel/
Ghy mijn eerbaere kind verzoekt tot uw gheboel :

Gheboel : gheboel ! neen/ Ott ; ick queecten heur op deughdich/
En tracht ghy' sloepzel van heure teerelenten seughdich/

Dooz pyckelende lust te vellen t'heurder schand :

Bp d' Hemel/ zweer ick/dat veel eerder deze hand
uw' levens dyaed vernieldt al zoud' ick strafbaer sterben/

Eer ghy uw' wille van mijn dochter zult verwerpen.

Ik Acht boven lieven d'eer : mijn eer gh'lyck ghy uw' kroon.

Ha Ott / Galdzaed is zo eerbaerlyck als schoon.

Blust upt uw' minne buyz/verdooft uw' zotte grillen/
uw' wille nimmer zal verkrachten onze wille.

Wat waend ghy het ghenot verburghen kan de re'en :

Of giften en gheschenck ! neen/Otto/Otto/neen/
Heur lichaem is niet vapl vooz goud noch uwe perlen :

uw' appel smack'lyck schijnt maer bitter zyn de kerlen.

Ghenoot ghy heur sp waer gh'lyck een ghepluchte roos/
Die in heur pluckers hand heur gloyp gansch verloos.

Deel liever zach ick heur op't stammeken verballen/
Bp heur verzelde rep/als in uw' hand vermallen :

En pder zup b're blad ick off're aenbe aerdt/
 Heur kleur en reuck waer upt zyt mild lyck had vergaert?
 Besgh lycks ick liever wil Galdzaed onryp begraven/
 En repndbaer off'ren op aen d' Hemel/ eer zy laben
 Zal uw' verhette lust/ mits ick't meer glozy acht
 Dooz dit besneeuwde hooft/ en eelhepd myns gheslacht.
 Ma keyser/ volle Zax/ wat waend ghy dat Flozensen
 Het schoon bezit alleen/ om stillen uwe wenschen?
 Heen Otto/ Otto neen/ verwurgher uwes Wet/
 Baldadighen Cpzan/ wat meent ghy dat het net
 Dan't lockende ghenot ons eer kan over stelpen?
 Heen Otto/ 't byoom ghemoed zal zonder sael ons helpen/
 Te wederstaen uw' lust: dus ropt dit upt uw' zin/
 't En wil niet dat onz' eer ghekracht zy dooz uw' mind'.
 Onluckyghe Galdzaed/ tghen d' Hemel u gaf graef/lyck/
 Zoudt ghy verguiffen dat in keyfers luste dwaef' lyck?
 Den Hemel u behoed/ hoe wel't een Prins u verght/
 Te meerder is uw' lof/ hoe meer ghy zyt ghyeterght.
 Waer gheen aenvechting is/ daer is gheen overwinnen:
 Coont nu uw' deughdens kracht/ weer- strjd het vyul beminne?
 Myn dochter is een Vrouw/ en Vrouw en aerdt is zwack/
 En dat zyn loos belepd heur eerb're teughel bzack/
 't Is immer wel ghebeurt dat lust zo hoog kan steg'ren/
 Dat 't hert des maeght vergheet dooz bidden't eerbaer wepg'ren.
 Dan heur verwacht ick't niet; doch alles kan gheschien/
 't Is raedzaem dat ick vepns/ en zal ten laesten zien/
 Hoe heur ghezinthepd streckt. Zy komt/ en wel ghelegghen.

Galdrada.

Galdra. Heer Vader.
 Billinc. Dochter/ God geef u zyn hepl' ghe zegghen/
 Hoe wel dat myn ghemoed zeer heftich is ontfelt?
 Galdra. Wat oozzaeck Vader is't? wat isser dat u quelt?
 Billinc. Ghy zo vermetel zyt my niet te openbaeren/
 Wat aen u is verzocht dooz die die by u waren
 Dan's keyfers Majestept/ of achten't ghy niet waerd'/
 Dat ghy uw' Vader zulcken wichtighepd verklaerd?
 Een toeval die vermacht te ryzen onz' gheslachte.
 Galdra. Ich zweech vermits de keyser nae myn eere trachte/
 Een tyding die/ ick weet/ uw' herte deeren zou.
 Billinc. Wel dochter! hoe? Galdrada zyt ghy niet een Vrouw?
 Galdra. Een Vrouw/ maer niet om zyn zyn Majestepts gheboele.
 Billinc. Galdrada zwijght/ ick ben recht anders van ghevoelen.
 Galdra. Dan wat ghevoelen Heer? dat hy't niet heeft verzocht?
 Billinc. Heen/ dat ghy zyn verzoek wel heyn lyck toestaen mocht.
 Galdra. Om stillen zyne lust?
 Billinc. 't Is een des Werelds Goden.

Galdra. *Heel min betaemt hem dan te breken Goode gheboden.*
billinc. *Wat anders is de lust eens Prins als des ghemeent.*
Galdra. *Ich acht het gh'lyck misbrypck die knecht of Prins verleent.*
billinc. *Zeer groot is dat verschil.*
Galdra. *Hoe Vader kandat wezen?*
billinc. *Men ziet dat vele zijn tot hooghe staet gherezen.*
Alleen dooz Princens lust.
Galdra. *Daer is gheen twijffel aen.*
Maer heeft 3p die misbrypcht dan minder zond ghebaen.
Wits 3p 't een Prince gheeft dat kan ich qualijck gh'loven.
billinc. *Galdrada 't schijndt ghy wilt een hayz dooz midden klaven.*
Niet doold 3p die de vucht eens Kiezers liefs verkieft.
Galdra. *Veel doold 3p die om Kiezer eer en ziel verliest.*
billinc. *En dat hy om uw' liefs in razerny gheraecten?*
Galdra. *Meer eer vooz my als dat hy my zijn boele maecten.*
billinc. *En zo de Kiezer om uw' liefs schielijck sterft?*
Galdra. *Veel beter als dat uw' Galdraed heur ere derft.*
billinc. *En ofmen niet weer vond zo goedertieren Deere.*
Galdra. *Goe Kiezers bindmen wel/maer gheen verloozen eere.*
billinc. *En of de Kiezers liefs verwisselden in haet.*
Galdra. *Veel liever als dat ich zijn ghaple lust toelaet.*
billinc. *En dat zijn gramschaps toozn liet trachten nae uw' leven.*
Galdra. *Gheen vrees/als ich behoud' t'gheen hy my niet kan gheben.*
billinc. *uw' eer ghy zegghe wilt?*
Galdra. *'t Is waer/mijn eer ich meen.*
Mijn leven liever mis eer ich zijn wil verleen.
billinc. *'t Is om mijn staet te doen mijn welbaert en mijn goeden.*
Galdra. *Veel beter all' verloozen als bebleekt in bloede.*
billinc. *Zoo't heymelijck gheschiedt/zo isser gheen ghebaer.*
Galdra. *Ja alffer inden Hemel gheen al-ziender waer.*
billinc. *Hoe? kan een Kiezer dan ons eenichzins beblecken?*
Galdra. *'t 3p wien het 3p/ 't moet tot onz eer vermind'ring strecken.*
billinc. *Vermindert het uw' eer zo ghy een Kiezer payt?*
Galdra. *Onechtelijck verzaem heeft gansch gheen onderschep.*
billinc. *Boelering met een Prins verschoont altijdt de hoofding.*
Galdra. *Verschoonen met gheboert/en 3p blijft de verschoovling.*
billinc. *'t Is nochtans in deez' eeuw' t'ghewoonelijck beloop.*
Galdra. *Mijn lichaem Vader is vooz gheen ghelids-loon te koop.*
billinc. *En of ghy waerd' ghemaecht Graefin of Hertoginne.*
Galdra. *Oneertlijck is de staet verkreghen dooz de minne.*
billinc. *En waendt ghy dat daerom u pemant laken zou?*
Galdra. *Een Kiezers boel? veel eer een arme herders vroww.*
billinc. *Zottin/ wat gaeter vooz de weeld en staten heerlijck?*
Galdra. *Ich acht de vrome armoed' luckigher en eerlijck.*
billinc. *De eer/wat is de eer? is't meer als slechts de schijn?*
Galdra. *Wien heym'lijck zondicht/Vader/kan niet eerlijck zijn.*
billinc. *Galdrada hont uw' rust/te diep zijn uw' ghedachten.*

- Galdra. De Keyzer mach niet anders van Galdraed ver wachten/
Als dat ick acht miht eer zoo waerd als hy zyn kroon.
- billinc. Galdraed hy wordt ghyterecht dooz d'uytmunt uwes schoon/
Maer dooz ick hem ver schoon.
- Galdra. En hy moet my verschulden.
- billinc. De passy zynes nefd' en kan niet wel ghedulden/
De liefde vermach het al/ 'khan meer den onze staet;
k Der wonder dochter dat ghy u niet raden laet/
k Ghevoel de Keyzers quel die hy my openbaerden.
- Galdra. Zo was zyn schaemte t'goeck zo hy t' u zels verklaerden/
billinc. t Gheschenck van staet en haef die dochter hy beloost/
Behoozt hy u en my voozwaer te zyn ghelooft.
D'ny/en d'onzen al vergicet hy groot te maken.
- Galdra. Veel kleender als wy zyn kan hy zyn luste smaken.
- billinc. Een Keyzers woordt gaet vast.
- Galdra. Na Dader niet zo vast/
Of menigh werden haech dooz yd'le waen verrast.
Wat b'loben Princen niet om luste te verwerven t
Maer laeten die beloft int niet-volbzenghen sterben.
Dus t' reuckeloos betrou van die g'not-gier'ghe mensch
Wedsiecht hun valsche hoop/en stilt eens anders wensch:
Want zyn van eender aerdt / als lust heeft al tvermeten/
Flur dooz tghenieten is de danckbaerheyt vergheten.
Lust upr het bloed eerst vliet, die pzeutelende graecht
Ghenoten zynde sterft de lock-D'ou/ja 'twis haeght:
Daerom is t'wel ghezeydt/en met bedaerde zinnen/
Zoo langh het wepgh'en duert zo langhe duert het minnen.
- billinc. Pa ick u sprecken hoor/zo schijnt het ghy niet wilt/
Dat s'Keyzers graghe lust dooz u zou zyn ghestilt;
En dat ick t' u gheboud/zoudt ghy het durven laten t
- Galdra. Zo moest ghy inde plaats van lieben my dan haten/
t Welck was u Daders plicht/helaes! te kozt ghedaen.
- billinc. Ick vzaegh' u of ghy teghen myne wil zoudt staen t
Zo veel mijn plicht aengaet/daer in hebt ghy gheen raden.
- Galdra. t k Gh' loof niet ghy mijn ghemoedt zult crachten te beladen:
Dw' liefde immer is te groot tot my gheweest.
- billinc. k Wil dat ghy Ottos ziecht dooz u weer-min gheneest.
- galdra. De hinder plicht behoort te buyghen onder Dader;
Maer tich wel is ziels heyl ons allen noch veel nader/
Ghehoorzamheyt int goetd' ick nimmer teghen streef,
- billinc. Ick wilt.
- Galdra. Na Dader.
- billinc. Wat t
- Galdra. Verhoord doch myne beed.
Is t' moog lick dat uw hert ghyt buyten redens spoozen t
Dat ghy meer na aenlock des werelbs pracht wilt hoozen/
Als na doozzichts berad' Ick ben uw vleesch en bloed.

En wilt ghy dat uw kind onwillich u misdoet /
 Gods toozen ghy verwecht / verdubbeld werd de zonde /
 So ghy mijn wil verkracht / 't gheen ick noyt doen en konde.
 'k Veel liever deze pynck ontruck heur blonde haer.
 Verscheur dit marm're vel. 'k Verniet sooghs lichten klaer.
 Verwurch dees azems tocht / want 't is mijn ziele teghen /
 Dat ick dees zonde met de Keyzer zoude pleghen /
 Veel gagher van uw' handt ick ster ve Vader Heer /
 Eer ick dooz boelery beblecken zal uw' eer.

Mijn leven waer my wars / verdrietich waer mijn leven /
 Dus neemt ghy 't Vader weer die t my eerst heeft ghegeven /
 Verand'zen zal ick niet / in spijt van Keyzer Ott.

O Hemel niet wat danck zal ick nu hooghen God
 Verbeiden uwen naem ! Wat kracht ghy de ghemoeden
 (Om al hun doent en werck te stuuren tot het goede)
 Kunt gheven. Waerde kind al wat ick heb ghezept /
 Was om te proeven u. 'k Zie hoe de deughd' u leyt /
 'k Zie hoe u teere jeughd' nu teelt eerbare looten /
 Maer 't anders dochter / 't had my jammerlijck verbzooten.
 Bererghert niet dooz 't gheen ghy van my hebt ghehoort /
 Want onder al 't ghespreck en wasser niet een woort
 't Gheen ick met ernste sprach. Maer dochter al mijn zegghe
 Alleenlijck streef om na uw' neyginghe te dzegghen /
 'k Bind nu uw' herte gantsch ghebozt - weert met de re'en /
 So dat ick acht ghy in Cosanen zyt alleen
 De Phenix onzes eeuw' / onmoog'lijck te gheloooven
 Dat Keyzers gift noch gaef uw' eere niet kost rooven :
 Mijn ziele ghy verheuchd' / Galdzaba / kind / ghy zyt /
 Verlenghter / ja vermeert de sebacck len mynes tijdt.
 Ha dochter dat ghy wist hoe waerdich ick u achte.

Niet anders mocht ghy van uw' dochter oock verwachten
 Waerom ?

Dermits ghy my in deughd hebt opgequeect.
 Vaech zachmen dat ghenot en lust deuchds teugel breekt.

Niet waer beradingh is / of zoogh int na-bedencken.

Dochters vermoghen veelde giften en gheschenken.

By die het tytelijck meer als het hemelijck prijst.

Wel anders / dochter / ghy in uwe doent bewijst /

In wat manieren zalmen best de Keyzer stillen !

Met re'en.

De Princen vaech gheen re'en verstaen en willen.

En meest waer lust vooghdijt.

De reden lust verwint.

Derwint !

Derwint.

Waerom !

Dermits de lust is blind.

Billinc.

Galdra.

Billinc.

Galdra.

Billinc.

Galdra.

Billinc.

Galdra.

Billinc.

Billinc.

Galdra.

Billinc.

Geldra.

Billinc.

Galdra.

Billinc.

Galdra.

Billinc.

Galdra.

En

En zond' een blinde mom de ziende re'en verdupsteren?
 billinc. Och ja.
 galdra. Waerom?
 billinc. Mits lust nae reden niet wil luyf't'en.
 galdra. Ik Vermeet my dat ick Otto re'en zal doen verstaen.
 billinc. Wel dochter laet ons t'zamen nu ter kercke gaen/
 galdra. En bidden d' opp're God ons beelden te verskercken.
 Op dat wy in deez' strydt Godzalich moghen wercken/
 Ick zal met u verlos/gaen nae de Heremijt.
 billinc. Wel gaet in Godes naem ik meet ghy daer welkom zijt.

byde vanden

Derde Bedrijf.

't Gherucht.

Gheswinghe blught mijns galmt nu upt Florenca scheidt/
 En Lauraes minne-werck aen trouwe Cyter zepdt/
 Ick dzing' de wolcken dooz/verplaets in alle oorden/
 De teghen-voeters steets dooz my van alles hoorde/
 Ter vaert ick spoedich in Arcadia raken zal/
 't Gheruchte snellich bliet / dus ick verkund' het tall'
 Wat op de aerdens ronde omring' opt gheschieden/
 Mijn galmt zal in't ghehoor van trouwe Cyter vlieden/
 Verlickende de kuur van Lauraes Dyppe/
 En hoe zy heeft ghenieticht al de trouw / die zy
 Heur Cyter was verplicht/en Flabio heeft verkoozen:
 Dus Cyter eynd'lyck heeft zijn Lauraes liefde verloozen:
 Verquist is all' heur eer/de schaemte is zy quijt.
 Nu doort gheswing gherucht als klapster vande tijdt.

byde vanden

Tyter.

Arcadia hoe waer berick van uw' gheswelle/
 Lang hebt ghy my verbeelt: maer/lacp i nu in't leste
 Vermoock ghy Cyters herr dooz deez' bedroefde maer/
 Die my 't gheruchte byengt. Hoe aechtelich en naer
 Arcadia ghy zijt! Hoe wydelich vernielen
 d' Inbeeldinghen mijn hert! O lieve beeldd' het knielen
 Doozt autaar uwes schoon werdt bitzich my gheloont.
 Is dit de trouwe trouw die Laura ghy my toont?
 Zijn dit Liefde byuchten van Liefde-enting zeven jaeren?
 Dat wy drie jaer ghewoondt/en vier in echte trouw waren?
 Is't gansch vergheten Lief? Is't gansch upt uw' ghebacht?
 Heeft minne-schicht gheheel de heyl' ghe re'en verkracht?

47

My Laura/ *fa/helaes ! heeft 't af-zijn dit vermoeghen/*
Dat liefd' zo vaerdich sterft/*mits 'tbeeld is upt uw' ooghen &*
uw' trouwen Cyter heeft zijn Nymph zulcks nopt vertrouwt ;
Doch eerlijck ick ontman/*maer eerloos ghy ontvrouwt.*
Wat kan bedillers schemp als van ons doent *zy spzeken/*
Berschickend van tyds werck die uw' trouw koste bzeken/
Doch anders zegghe als dat ghy licht vaerdich waert ?
En ick ghetrouw bleef/*maer d'onluckichst' op de aerd :*
Want langer ick niet wensch het aenghename leven/
Dan als mijn liefd' tot u mijn trouwloos mocht begheben/
O passy al te vzeemd/*bespottelijcke boert/*
Hoe onwaerschyjnlyck schijnt de teughel die ghy boert/
En immer boeldt mijn hert warachtich uw' vermoeghen.
Herts boden beeldt ghy upt de dzoebe storm uw's ooghen/
Dat deze bozt besluyt/*als lacy ! my boozbeeldt*
Dat echte heyl'ghe vzeughd een ander my ontfteelt.
Het leven my verdziet/*tghemoed verzwacht zo deerlijck/*
Te zien mijn ramp/helaes ! en Laura blijft oneerlijck.
O Cyter sterft/ach ! neen/*veel dzoebe jaren telt*
Dol bitterlijck gheklach/*die uw' herts trouwe meldt/*
Zo is uw' dzoefheyd vzeughd : *want pder zal dan weten*
Dat uwe trouw volhert/*hoe zeer ghy zyt vergheten.*
Bergheten ! 't kan niet zyn : *verlaten dat's ghewis.*
't Waer schick lijck zo gansch upt die schoons gheheuging is :
Die/die heur was zo waerd'/die/die zy onlangs eerden/
Die/die heur leven was/die/die heur hert beheerden/
Die/die heur epghen is/hoe zeer zy heur ver stout/
Die/die waer med' booz God zy echt'lijck was ghetrouw.
O Laura als ghy uwe blonde hapyzen vlechten/
Berdenckt hoe Cyters hand die blonde hapyzen slechten
Met herte speecksels vocht. *Dat pijn wurght nu mijn hert/*
Als ick denck dat dat hapyzen een ander nu verwerdt.
En uw' sneeuw witte hand waerd' ad'ren blaen in woet len/
Een vzeenden/*ja uptheems/nae lust en wil zal troet len :*
En uw' verweende mond/*waer lodderden mijn lust/*
Niet van uw' Cyter/*maer een ander werdt ghekuft.*
Da Laura al te wzeed bergheldt ghy mijn liefds pder/
't Ondanckbaerlijck ghy loont uw' zeven-jaeren-styp vey.
Een liever die nae d'uur hy Laura u verkoos/
Afskeerlijck nae de pluck was van een ander roos.
Al t'schoon scheen my te zyn uw' zuyv're liebe beelde/
Maer nopt begeertens graeght ghenietens luste teelde.
't Was my ghenoech het schoon een-aerdich met u scheen/
En dat mijn trouwe steets beooghden u alleen.
Alleen waert ghy mijn al/*ken had gheen meer verkiefen/*
En nu bergheldt mijn lief/*my al met 't al verliesen.*
Doch waent ghy dat den Hemel niet en is versteurt ?

En zond' een blinde mom de ziende re'en verbijsteren?
 billinc. Och ja.
 galdra. Waerom?
 billinc. Mits lust nae reden niet wil lust' ren.
 galdra. 'k Vermeet my dat ick Otto re'en zal doen verstaen.
 billinc. Wel dochter laet ons t'zamen nu ter kerche gaen/
 galdra. En bidden d'opp' re God ons bejden te verstercken.
 Op dat wy in dees' strydt Godzalich moghen werken/
 Ich zal/met u verlos/gaen nae de Heremijt.
 billinc. Wel gaet in Godes naem 'k meet ghy daer welkom zijt.

beide binnen.

Derde Bedrijf.

't Gherucht.

Ghezwinghe blught mijns galmt nu uyt Florenca (sche)
 En Lauraes minne-werck aen trouwe Cyter zeydt/
 Ich dzing' de wolcken dooz/verplaets in alle oorden/
 De teghen-boeters steeds dooz my van alles hoornden/
 'Er vaert ick spoedich in Arcadia raken zal/
 't Gheruchte snellich bliet / bus ick verkund' het tall'
 Wat op de aerdens ronde omring oyt gheschieden/
 Mijn galmt zal in 't ghehoor van trouwe Cyter blieden/
 Verkllickende de kuur van Lauraes Dyperp/
 En hoe zy heeft ghenieticht al de trouw / die zy
 Heur Cyter was verplicht/en Flavio heeft verkoozen:
 Dus Cyter epnd'lych heeft zyn Lauraes liefde verloozen:
 Verquist is al' heur eer/de schaemte is zy quijt.
 Nu doort ghezwing gherucht als klapster vande tijt.

binnen.

Tyter.

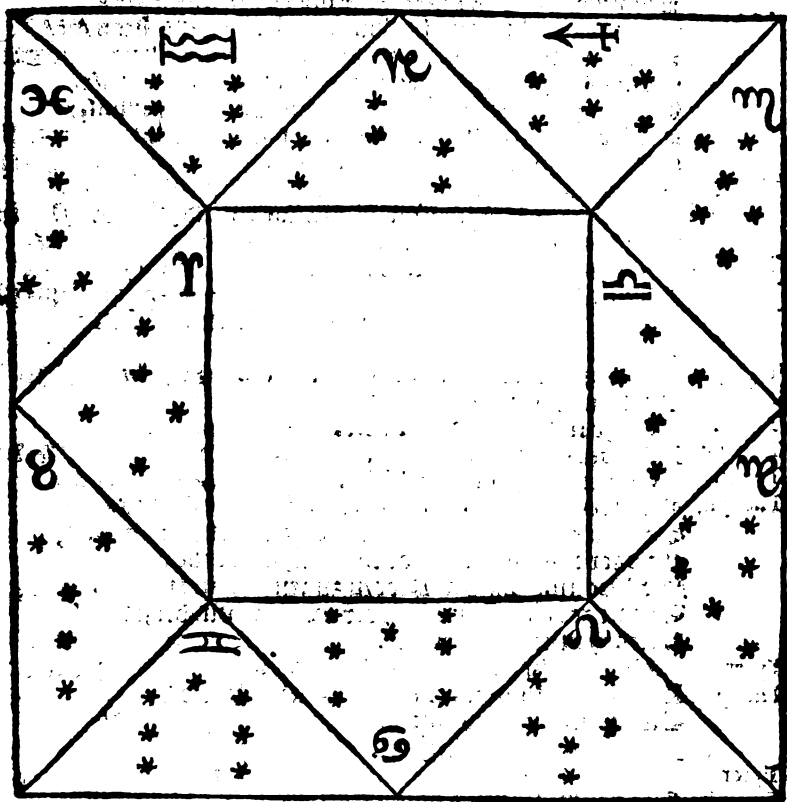
Arcadia hoe ward berick van uw' gheveste/
 Lang hebt ghy my verbeelt: maer/lacp i nu in't ieste
 Vermoex ghy Cyters hert dooz dees' bedroefde maer/
 Die my 't gheruchte bengt. Hoe aechtelich en naer
 Arcadia ghy zijt! Hoe wedelich vernielen
 d'Inbeddinghen mijn hert! O lieve beelbt het knielen
 Doozt autaar uwe woon werdt bitzich my ghehoont.
 Is dit de trouwe trouw die Laura ghy my toont?
 Zijn dit Liefde vruchten van Liefde-enting zven jaeren?
 Dat wy drie jaer ghewoont/en vier in echts trouw waren?
 Is 't gansch vergheten Lief? Is 't gansch uyt uw' ghebacht?
 Heeft minne-schicht gheheel de heyl ghe reu verkracht?

My Laura/so/helaes ! heeft 't af-zijn dit vermoghen/
 Dat liefd' zo vaerdich sterft/mits 'tbeeld is upt uw' oogghen &
 nuw' trouwen Cyter heeft zijn Pymph zulcks nopt vertrouwt :
 Doch eerlijck ick ontman/maer eerloos ghy ontvrouwt.
 Wat kan bebillers schemp als van onz' doent zy spreken/
 Verschickend' van tijds werck die uw' trouw koste brenen/
 Doch anders zegghe als dat ghy lichtvaerdich waert ?
 En ick ghetrouw bleef/maer d'onluckichst' op de aerdt :
 Want langher ick niet wensch het aenghename leven/
 Dan als mijn liefd' tot u mijn trouwloos mocht begheben,
 O passy al te vzeemd/bespottelijcke boert/
 Hoe onwaerschijnlijck schijnt de teughel die ghy boert/
 En immer voeldt mijn hert warachtich uw' vermoghen.
 Herts-boden beeldt ghy upt de dzoëve storm uws oogghen/
 Dat deze bozst besluyt/als lacy ! my voozbeeldt
 Wat echte heyl'ghe vzeughd een ander my ontsteelt.
 Het leven my verdziet/tghemoed verzwacht zo deerlijck/
 Te zien mijn ramp/helaes ! en Laura blijft oneerlijck.
 O Cyter sterft/ach ! neen/veel dzoëve jaren telt
 Vol bitterlijck gheklach/die uw' herts trouwe meldt/
 Zo is uw' dzoefheyd vzeughd : want pder zal dan weten
 Dat uwe trouw volhert/hoe zeer ghy zyt vergheten.
 Vergheten ! 't kan niet zyn : verlaten dat's ghewis.
 't Waer schrick lijck zo gansch upt die schoons gheheuging is :
 Die/die heur was zo waerd'/die/die zy onlangs eerden/
 Die/die heur leven was/die/die heur hert beheerden/
 Die/die heur eyghen is/hoe zeer zy heur verfstout/
 Die/die waer meed' vooz God zy echt'lijck was ghetrouwt.
 O Laura als ghy uwe blonde hayzen vlechten/
 Herdenckt hoe Cyters hand die blonde hayzen slechten
 Met herte speeckfels vocht. Wat pijn wurght nu mijn hert/
 Als ick denck dat dat hayz een ander nu verwerdt.
 En uw' sneeuw witte hand waer d'adren blaen in woet'len/
 Een vzeemden/ja uptheems/nae lust en wil zal troet'len :
 En uw' verweende mond/waer lodderden mijn lust/
 Niet van uw' Cyter/maer een ander werdt ghekuft.
 Na Laura al te wzeed vergheldt ghy mijn liefds pder/
 't Ondanckbaerlijck ghy loont uw' zeven-jaeren-streepver/
 Een liever die nae d'uur hy Laura u verkoos/
 Afkeerlijck nae de pluck was van een ander roos.
 Al t'schoon scheen my te zyn uw' zup're liebe beelde/
 Maer nopt begeertens graeght ghenietens luste teelde.
 't Was my ghenoech het schoon een-aerdich met u scheen/
 En dat mijn trouwe steets beooghden u alleen.
 Alleen waert ghy mijn al/ken had gheen meer verkiezen/
 En nu vergheldt mijn lief/my al met 't al verliesen.
 Doch waent ghy dat den Hemel niet en is versteurt ?

Vermits Toscanen ziet meer als opt is ghebeurt:
 Ondanckb'ze Florentinn' ha wispeltuut' ghe Vrouw/
 Te quack loos ghy ontsplift de echts trois uwes trouwe/
 'k Zweer Laura dat ick eerder hebben zou ghe loof/
 Pheb' zyne stralen dooz de Maen zou zyn ontrooft/
 Als ick van uw Liefd'. Doch 't mach zyn dat ghy trachten/
 Gh'lyck ghy my 'lieven gaest nu dooz de doof ghebachten/
 Te moozden Cyters hert. Ha schickelijck ghewoel/
 uw' na-smaeck weer vernieuwt/hor levendich ghevoel
 Ick Lauraes gunste noch in myn gheheughen legghen/
 Meer als de laffe tongh met woozden wel kan zegghe.
 Zeght ghy 't sprackloose hand wat tecken dat ghy dzaeght/
 Van d'uck-sprack die u gaf de liefdeloose macht?
 De liefd-vergheeten-schoon de heug'nis-loose Zuffer/
 Die van een wack're Gheest nu maecht een droom ghe zuffer?
 't Zal niet ghebeuren meer ghy in uw' narm bebat
 De schoonste ziels-die beg die opt Toscanen had.
 't Ghekus/'t ghenarm / tghestreecl dat weer-liefd' kost verleen/
 Wzeecht lacy! nu de tydt met bloede tranens weenen/
 En onbeweeghlyck 't schijnt ghy schoone Laura zift/
 Doch zo de stond ghenaecht dooz 't wercken bande tijd.
 En ghy de eerste liefd' bedenckt en 't tweede mallen/
 'k Weet dat ghy in onmacht en zwymelingh zult vallen;
 En leeren anderen hun re hoeden vooz ced'-bzeek/
 Hier wzeecht ghy 't Laura zelve zonder dat ick wzeek.
 Dus wzeecht het quaed zich zels. Ha valsche Vrouw ontrouwe!
 Dw'eere ghy verliest/mijn eere ick behouwe
 Ha werclot/valsche mom.

Theophelos.

- Theoph. **Mijn Heer/ hoe dus 't meest moet.**
 Tyter. **Theophelos God gaef/ de laetste drop mijns bloeds**
Dees aderen begaf. Wat zegghe u de sterren?
Ick achte dat die zo onluckelijck verwerrens
Dat gh' in uw' sterre-kunst de teekenen bevind
Dat Laura my verlaeten Flabio bemind.
 Theoph. **Nicht anders als ghy waent de sterren my voozzegghen.**
 Tyter. **Maer is u werck?**
 Theoph. **Hier Heer.**
 Tyter. **Wilt my 't gheheyme zegghe.**
 Theoph. **Int eerste huys de vzarz alleeneijck bestaet.**
 Tyter. **Wat voozzegh vind ghy daer? is die goet?**
 Theoph. **Dern's is quatt;**
Vermits sy in het top met sterren twee verscheent/
En heure ghezellin maer een/ dus sy vereenen
Zeer qualijck doch vermits de beriden beyd' zyn goet
In handelingh van liefd'/zo oord' ick/ weere moet

Verkeghen zijn de wensch daer de ghy na hengheid;
 Doch zeecher zalder veel ghebaers ma zyn ghemengheits/
 Weel raserp; Want tusschen t'ker-hups is verscheit;
 Waer epnd lijk zult ghy houden Laura doo; uw deel/
 Om reden dat de beiden t'wee hoofd-sterren rpfen/
 Recht upt de Dzaechen slaert / en daer me wy bewysen/
 Hoe t'zerst'beeth int opperst; met de tweede g'lijcht;
 En neeghen na het vuyt; Waer merckelijck doos;lijcht;
 Ya klaerder: Mits het berid God Jupiter beherden/
 In t'ceken Anes: t'gehen dat mijn heer begerden/
 Gheballen zal. Doch mits dat Rubens bezit;
 Het vijfde hups; dat s'quaet.

Tuer.

416

Waarom

2

Want

Theoph. Want dit

Doozsep dat pement zal na u af-lyding trachten/
Wt salouzp : die vaech afgunstichepden brachte :
Of wenschen uwe dood/om gh'nieten Laura dan/
En zal gheschieden dooz een hoofdieh oozlochs-man.
Nu Heer het seste huys/ 't welck in Geomancia
Lecitia is ghenacmt/dats goed.

Tyter.

Met reden ick verbiye/
Ghy noch een Ster-huys vind't welck 'tynnen voozdel is.
Wat oozdelt ghy hier upt ?

Theoph.

Ich houde vooz ghewis.

Tyter.

Gheuwis ?

Theoph.

Niet zoo ghewis het kan mijn Heer wel missen.

Tyter.

Wat is ?

Theoph.

Dat ghy met Laura veel geld zult verquissen/
Om komen tot uw' wensch.

Tyter.

Daer in en treft ghy 't niet.

Theoph.

Waerom mijn Heer ?

Tyter.

De geld-quis is gheschiedt.

Theoph.

Nu Heer het elfde huys beheerst alleen de Zonne/
De welck ick met een zeer quaed beeld verzelt bonne :
En daer upt oozdel dat de maghen uwes Vrouw/
Die Vrouwe Laura/Heer/u zullen zijn ontrouw'.
Doch't zebeust' huys is weer om ober dubbel goeds/
Mits Jupiter beheerscht.

Tyter.

't Derquicht weer mijn ghemoede.

Theoph.

Hier upt zo oozdeel ick dat Laura u bemind/
En dat zp niemant opt zo trouw' en heeft bezind/
Noch heure liefde' ghegrist.

Tyter.

Tot wien ?

Theoph.

Tot u mijn Heere.

Tyter.

't Waer Flavio heur deed heur liefde van my heeren.

Theoph.

Heen Heer ten kan niet zyn/ 't schijnt dat mijn Heere raest :
Hoe't Jupiter beheerst het eerste beeld en tlaest :
Dus Heer steld u gherust/bedaerd u/zijt te vreden.

Tyter.

En kundert ghy van uw' kinst gheven goede reden ?

Theoph.

Geomancia groote kunst en weet bebaet/
Op lpien en punten al de grond bestaet/
Ghefelt in plaetse van de elementen viere/
En sterren en planeten/en na oud' maniere
Ghenacmt een aerdsche weet. En zo dooz pder punt
Een sterre werdt bekendt/en pder lijn verhund
Een element/en pder beeld aenwijst in 't leste
Vier deelen van de wereld/oost/noozden/zupd/en 't weste
Waer upt zeer dupd'lyck blyckt hoe dat Geomancia
Niet anders wesen kan als rechte Astrologia/
Die heur in dyen deeldt/ghelyck wel blyckt hier by :

d' Eerst d' Hemel / d'aerd de tweed' is / en derd' d' Aleshimp.
Men mach Geomancys natuur niet anders achten
Als / epgentlyck / beweging onzes herts ghedachten/
En wille om te weten 't gheen noch is onwis/
Zo dat dees kunste recht lyck een beweging is
Des Hemels / die de ziel weet gierichlyck kan dwinghen/
Om weten de toekomende en duy si 're dinghen.

Tyter. En wat de sterren u booz- zeggghen gaet dat vast ?

Theoph. 't Booz-oozdel booz dees kunste vindmen waer in't last.

Tyter. O Hemel dat ick op zyn zeggghen mocht vertrouwen !

Theoph. Betrouwen Heer ? ghy mooght het wis en zeker houwen/
Dat Laura blijft ghetrouw / doch t'af-zijn kan veel doen.

Tyter. En daerom wil ick flucke my nae Flozencia spoen/
Mijn afscheyd neem ick zeker van de koning mogghen.

Theoph. Die zelfs de zaeche trest / mijn Heer / moet zelven zorghen/
En gaet mijn Heer in post ?

Tyter. Mijn hert in poste bliet /

Tot dat dit droef ghezicht mijn liebe Laura ziet.

Theophelos vaert wel.

Theoph. Den Hemel u bewaere.

Tyter. Ghedencht my by dees gift. Hy gheeft hem yets.

Theoph. Ick wensch mijn Heer welbaren/

En 't gheen zyn herte wenscht.

Tyter. Theophelos vaert wel. binnen.

Theoph. Vaert wel / mijn Heer / vaert wel. In wat benauden hel

Heeft hy hier lang ghewoeld / en draeght zyn hele mede/

Met veel lofwaerde gaven d' Hemel hem beklede/

Der boben het gemeen. Onz' Prins hem achten zeer

Nae zyne waerd / en deed aen Cyter groote eer/

Meer als wy opt booz dezen zagghen in onz' tyden/

Het gheen zyn minder speet / en zyn ghelyck benyden/

En die Fortupn begift ghemeenlyck zyn ghehaet/

Zo dat de haet en nyd spuyt uyt de grootste staet/

Dies zyn misgunners moogh' lyck nu op't bitter st' spreken/

Tot krencking van zyn eer / om zo de liefd' te bzeken

Dan Laura zyne echte en ghetroude Wypdt/

En 'tminste datmen weet werdt aldersnoosi' gheduyd/

Ghelyckmen huydendaeghs / helacp ! wel bevonnen/

Zo dat hy daer verliest het gheen hier was ghewonnen.

Ha ps're snode eeuw ! vol woeling / nimmer stil !

De eer niet langher duurt dan als de snoden wil.

Doch wat kan't deeren hem ? de deughd heeft dat vermogghen/

Dat zy in't eynd ontdeckt de nickerlycke loghen.

Al is hy Laura quyt / zo blijft hy die hy is/

En dencken mach de beste schutter schiet wel mis/

Hoewel zyn echte Wypd / en Lief zal zyn verloozen :

Doch een verloozen / zepd de spreuck / tien weer verkoozen. binnen.

Galdrada.

Galdrada, gaende na de kluyzenaer.

Aenvechtinghs warr'ghe strije

Die 't eerb're herte lijdt,

Verarghet gheene menschen

Als deughde wederstaet

Het snoode en boose quaet,

Des nickerlijke wenchen.

De Keyser heeft ghezocht

Te sliffen d' heere tocht

Van zijn verwoeste zinnen,

Maer die zich wel bezint,

En vleeschs lust oogh onblind

Schrikt voor het dert'lijk minnen,

De krachte des natuur

Is onse na-ghebuur:

Doch laetmen die indringhen,

't Misbruyck ons niet verveelt,

Natuure schielijk eelt,

't Zy wy heur kracht bedwinghen,

Bedwinghtse door maet lust,

Zo werckt ghy zelfs uw' rust,

Kund ghy heur over-Heeren :

Gheeft ghy heur wille al,

Natuur e zeecker zal,

Noch meer en meer begheeren.

Sp gaet in de kluyzen/maer de kluyzenaer niet
bindende/leest in Boeets.

Keyser, Brandenburg, Guydeon, Octavio, de Keyser hebben

de een Valck op zijn hand, komende haestich uyt ghelijck
of zy een proye vervolghden.

Keyser.

De Valck te hetzich was / 'k acht dat hy der waerts viel.

Brand.

Daer niet / Heer / want ich stredts oogh op de Voghel hiel.

Keyser.

Zo moet hy after d' Olme plantingh syn gheseten.

Wat Joffrou zie ich daer ?

Octav.

Zy is Galdzaed gheheeten.

Keyser.

Galdzaed ? Deef Brandenburg / waer of de Voghel is ?

Dat ghy met Guydeon daer ginght / zoo waermen wis /

Dat als hy hem op-heft / wy hem beluuren moghen /

En ich zal blyven hier om na de Valck te ooghen :

Zo gaen wy zeecker.

Brand.

Heer wy gaen zoo 'k hem ondeck

Dooz teechen ich terstond de Hoozens wind ontsteck, binnen.

Keyser.

Octavio 'tis zy, zy moet hier komen vaechen /

Wy dezen kluyzenaer. Hier dooz zal ich gheraechen

Wen tgheen mijn ziele wenscht.

Octav.

W' ziele wenscht ? hoe dat ?

Keyser. Men zal verspien wat kleen de klupzenaer aen had.

En zyne baerts sat soen/om my daer na te kleeden/
En onder schyn van hem in zyne klupsen treden/
Galdrada waenen zal de klupzenaer daer zit/
En 't zal de Keyser zyn die knielend heur aenbid/
Ghelooven zal zy al het gheen ick heur zal zegghen/
Mits ick myn spzercken zoo voorzichtich zal belegghen
Dat zy niet weten zal/of 'tis de klupzenaer :
En als ick inde klups alleene ben met haer/
En ick heur tot myn wil met re'en niet kan bewegghen/
Zo zal de minne-kracht 't gheuweld myns luste plegghen.

Octa. Hoe zal mijn Heere treffen die bequame tyd

Dat dese klupzenaer hier niet en is :

Keyser. Ghy zyt

Niet schalck ghenoech/Octae. Ghy zult hem boodschap vragghen
In myne naem/en dat ick hem pets heb te vragghen/
En daerom by my komt/en als hy is ten Hoof/
Zult ghy hem onderhouwen/mid lerryd ick roef
Int naghebootste kleet de Pectars-voedsel-zoetheyd/
Wiens na haeck-graegtens lust in dit verhetete bloed leyd.

Octav. Mijn Heer 'tis wel bedocht. Brandenburg blaest de Hooren.

Keyser. Heer Brandenburg die blaest/

De Dalck moet zyn verspiet/lars ! hoe mijn herte rarest/
Da d alderreelste vrop/komt laet ons der waerts spoeden.

Octa. Want Brandenburg die mocht pet zonderlinghs vermoeden.

Keyser. Ha glorieuse klups/ wiens arme dach bedeckt

De waerdichste Goddin die Ottos herte vrecht. beyde binnen.

Galdra. Waer mach de klups naer zyn/'tis best ick noch verwachte/

Voorzichtich was 't ghedaen dat ick Voets me'e vachte/

Om middler tyd ick toef te oefenen myn gheest ;

Hoe nut is 't voor de mensch die steeds pets stichtichs leeft, Zy leest.

Guydeon.

Guyd. Het was Galdrada die zyn Majestept verspieden.

Ha Hemel wat gheluck ghy laten mocht gheschieden !

Om dees Goddin te zien/d' uytmunsteren in drughd ;

Om peerle van Costanen. Wiens bedarde juchp

Heur tegghen 's Keyser's lust dooz eers ontzich bezypden ;

Ha glorieuse vrouw / miraeckel onzes tyden/

't Is best ick achter deze haeg in schupl gae staen/

Om zien Costanens pupch/ als zy ver-by sal gaen.

Hy verschuylt zich/en binnen werdt ghezonghen.

Galdra. Te lang mijn Heer vertoeft ! 'tis best ick wecrom heer/

En mogghen zonder twyffel/ vint ick wel mijn Heer.

Als ick zyn klups bezie/ en mer wat vloed ghenogghen

Dees wimen man hier leeft/ weisch ick dat God woud voeghen/

Dat

Dat ick de wereldds liefde gantschlyck mocht vertreen/
 En in God vruchticheyd met vasten en ghebeen
 Mijn schepper dienen mocht/om 't eynde mynes daghen/
 Ootmoed'lyck te besteen/en Gode te behaghen/
 En so dooz die behagingh winnen ick hier na
 Deelachtich mochte zyn een straeltjen zyns ghenas/
 Om dooz die liefdens strael die upt zyn goedheyd blieten/
 De hemelijcke vzeuchd' van 't eenwigh te ghenieten/
 Zeer wel verstaet ick dat mijn wercken/ja hoe goed/
 Gantsch niet verdienen/maer dat ick alleen dooz 'rbloed
 Des een'ghe Zone Goods/die liefd' tot ons deed' sterben/
 De heylsheyd mynes ziel ghenaed'lyck moet verwerben.
 Al leef ick in een hut/drinck water/en niet eet/
 Als eyck len en velds krupd/en in watmoer ghekleet;
 Ja dat in alle schijn niet strickter ick mocht leven/
 Helacy! dat en kan niet als behagingh gheben/
 Men Gode/dies ick blijf onnut en gantsch onwaerd;
 Maer Gode is zoo mildt en goedertier van aerdt/
 Dat hy d'ootmoed'ghe hert dooz gracy kan verstercken/
 En so d'ootmoedicheyd ghelyck is met de wercken/
 Dooz die eenboud'ghe plicht/die God dan in ons ziet/
 Niet upt verdienst/dan upt ghenade/dan gheniet
 De ziele d' hemels vzeucht.

- Guyd. Zal ick heur spreeken aen?
 Galdra. Ick wensch dat dit stuck mocht by elck zoo zyn verstaen.
 Guyd. Ick schreum en vrees/nochtans ghebied my tyd te spreeken;
 Ongaren Joffrou ick be heuf hepts wet zou vzeeken/
 Dat ick u groet Me-zouw/ich bid u my verseoont.
 Galdra. Hier in/mijn Heer/ghy recht'lyck uw' belesfheyd toont/
 Ick danck u vriend'lyck Heer.
 Guyd. 't Is meer als ick verwachten.
 Galdra. Zeer qualijck ick gheloof dat ghy in uw' ghedachten
 Zo vzeemden inbeeld had/het waer gantsch bupten re'en.
 Guyd. Ick vzeesden't mits dat ick Me-vrouw vound alleen.
 Galdra. Alleen? Och neen/dit boecken sichtig my verzelden.
 Guyd. Dies vrees ick dat mijn spreeken uwe lesing quelden.
 Galdra. Het lesen en het spreeken hebben bepd hun tyd.
 Guyd. Ick zeght/vermits ick acht dat ghy leef-gierich zyt.
 Galdra. Ik Lees garen/want ick dagh'lycks dooz 't veel lesen leere.
 Guyd. En dooz 't gheheughen moet het u vernuft vermeerden.
 Galdra. Of oeffenen ten minst.
 Guyd. Me Vrouw't is wel ghezeyd.
 Galdra. In d'oeffningh van 't vernuft 't verstandens rypheyd leyd.
 Guyd. Gh'lyck in Me-vrouw wel blyckt.
 Galdra. Nu toont ghy pluy mstrijck'rye.
 Guyd. Met wyze liens ick immer pluy mstrijck'rye mpe.
 Galdra. Zo mooght ghy die ghebruycken recht'lyck met my.

guyd. **Me-vrouwe my vergheeft mits ich daer teghen stry.**
 Galdra. **Hoe dat?**
 guyd. **Ich acht Me-vrou vernuftich / en verstandich.**
 Galdra. **Hier in myns oozdels dooldt / Me-heere / al te schandich.**
 guyd. **Dit oozdel van Me-vrou is nochtans wel bestred.**
 Galdra. **Hoe kunt ghy oozden / Heer / dan t gheen ghy niet en weet?**
 Guyd. **In zo verweenden kas moet pet uptmuntend legghen.**
 Galdra. **'t Waer beter dat ghy 't docht / en zonder het te zegghen.**
 guyd. **Is daer in pet's mis daen?**
 Galdra. **Zeer veel / my dunckt.**
 guyd. **Waer dooz?**
 Galdra. **Bermits ich seer ongaeren blaperpe hoor.**
 guyd. **Ten is gheen vleyperp.**
 Galdra. **'t Kan anders / Heer / niet wezen.**
 guyd. **Daerom?**
 Galdra. **Om dat ghy my noyt hebt ghekendt dooz dezen.**
 guyd. **Me-vrouwe niet ghekent / maer wel ghekent heur naem.**
 Galdra. **Mijn naem?**
 guyd. **Alleenlyck dooz 't gherucht uws goede faem.**
 Galdra. **Wien meent ghy dat ich ben?**
 guyd. **Ich meen Me-vrou Galdrada.**
 Galdra. **Waer dooz kendt ghy my dan?**
 guyd. **Me-vrouwe aen 't ghewaede /**
 Galdra. **Ghylyck 't my was afgeheeldt.**
 guyd. **Wien was 't u afbeelden?**
 Galdra. **Een eelman die onlangs met u het schaechspel speelden.**
 guyd. **In 't spel ich my vermaceck / als oeffening des gheest /**
 Galdra. **En deze werchlyckhepd bezin ich aldermeest /**
 guyd. **'t Is vuchtbaer tyd verdoz.**
 Galdra. **Zo hoorben ich oock zegghen.**
 guyd. **Vernufts proef mynes oozdels / moet daer inne legghen.**
 Galdra. **'t Is zo / Me-vrou / de oozlochs kunst daer in bestaet /**
 " **Krijghs rechte nae boots / zo in daeden als in raed,**
 " **'t Gheval vermaceck hier niet ; want daer in werdt bevonnen**
 " **Gheen onluch die 't verliest / noch luck die 't heeft ghewonnen.**
 " **De winner noemtmen wijs / en den verwonnen slecht /**
 " **Mits luck noch ongheluck en heeft hier in gheen recht.**
 " **Het eerste oog-merck is de Koning mat te schaechen /**
 " **En zonder middel om upt dat besceck te raeken /**
 'tschaech **Om daer dooz te verstaen wie heers- slachs- win betracht /**
 spels om **Meer wijshepd hebben moet als strengst of groote macht /**
 megang. **Hierom gheeftmen zo veel stucken d'een als d'ander /**
 " **Om zo te proeben als zy stryben met malkander /**
 " **Gheevnaert in macht / dat hier diendt gheen gheval /**
 " **Maer dat in 't wijs belepd bestaet de winning all.**
 " **De voet knaep niet en mach een voet te rugge keeren /**
 " **Om daer dooz de veld-Heer boozzichthepd te leeren /**

Dat

"Dat hy in gheen ghebaere zyn krijghs-luyden stelt/
 "Maer vooz-beradich is eer hy hun leydt in 'tweldt/
 "Want zoder waelingh is zo moghen zy niet blieden/
 "Vooz dat de Veld-Heer hun het vluchten zal ghebeden/
 "Alwaer 't de Vpand hun vermeerst rende betrapt/
 "Niet wijcken moghen zy/maer eer te zyn ghekapt.
 "Hier nebens is een Wet vooz alle de Voet-knechten/
 "Die zeven huyzen windt dooz 't kloock en moedich bechten/
 "En niet ghevanghen werdt/tot hooge looningh raecht;
 "Ja werdt van voetknecht tot een Coningh flux ghemaect/
 "En gaet waer 't hem belieft/waer upt men mach bemercken/
 "Dat d'edelheypden spruyten upt de groot sie wercken.

Galdra. Van 't schaech-spel zo my blycht/verstaet ghy recht den grond.

Guyd. 't Most een veel-weert zyn/die d'eerste vinding' vond.

De Turcken / ja de Grieken oeffenden 't ghestedich.

Galdra. 't Is teeken dat hun hers'nen niet en waren ledich.

Guyd. Veel wyze vooz-beraet/en inzicht eyscht dit spel.

Galdra. En daerom vind mer wepnich die het spelen wel.

Hoyt was ick lustich om een ander spel te leeren/
 Het troef-spel of de kaert / tichtacken of verkeerren/
 Mits 't is verloozen tyd/en kaerts of stenens gunst/
 Slecht volckeren bzyckent meest/vermits 't is zonder kunst.

Guyd. Dochtaens Me-vrouw/ 't verkeerren eyscht oock goede zinnen/

Galdra. Al 't spelen 't gheen bestaet om een talent te winnen/

In mijn gheboelen teelt vooz wyzen een af-keer/
 Het eed'le schaech-spel speeltmen alleen om de eer.

Guyd. Dochtaens dit spel en is niet nut vooz alle lieden/

Wittanges Coningh wilden't aen zyn zoon verbieden.

Galdra. 'Ick meen vermits daer dooz werdt recht gheopenbaert

Afbeeldingh 'en 't gheheyme van een Princens aert;

Lauckmoedicheyd of schicht/en haesticheyds ghedouder/

Dus zo hy 't hem ontraden/acht ick gheen groot wonder:

En daerom meen ick dat hy 't aen zyn Soon af-ried/

"Hoewel een Prins pets schozt/men wil niet datmen 't ziet.

Den tweeden Spaensen Philips/die wijs was en voozzichtlyck;

Hoewel hy garen speelden/speelden hy niet licht lyck.

Woch als de lust hem dreef zo nam hy een ghetal

Van kroonen die hy schickten flux verloogen al/

En eer hy 't spel aenbaerden of pets had begonnen/

So gaf hy woch het geene noch niet was ghewonnen

Dus hoe de kans dan liep/zo had hy bzeughd noch spijt:

Want eer hy 't ghelt verloor/zo macchten hy 't zich gunt.

So datmen nimmer kost dooz 't speelen wel bemercken/

Wat dat verlies of winste in 't ghemoed kost wercken.

Daer over zeydt de oude spreuck upnemend' wel;

Men leert de luyden kennen dooz de djonck of 't spel.

Woch eer ick breezer spreck/mits my 't verlaugh doet haeken/

Om weten wie u zeyden dat ick neygh tot schaken;

Wast Flabio ?

Guyd. Hy is 't die alles heeft verbzepdt.

Galdra. Ick bid u zeght my doch wat dat hy van my zeyd.

Guyd. Me-vrouwe waenen zoude dat ick heur slatterden;

Want dooz voozgaende reden ick voozichtig leeren/

Te denken wat ick weet/mits ick verstonde zo veel/

Dat ick u achte 't pupck en 'teenichste juweel/

Dan al 't Coscaens ghewest.

Galdra. Helaes uw' dienareffe.

Guyd. Onwaerdich acht ick my dat ghy/uytmunsteresse/

uw' dienste my aenbied / die geeren wezen zou/

De alderminste knaep/en dienaar mynes Vrouw.

Galdra. Ick bid u Heere laet ons staecken dit mild' spzecken/

uw' heuscheyd ick bemerck/ghy gheeft my ware tecken

Dan d' eelhepd uw's opvoedingh die ghy hebt ghehad.

Mijn tijdt ghenaeckt om voozts te wandlen na de stadt.

Guyd. Zo 't u/ Me-vrou/ ghelieft ick zal u derwaerts leyden.

Galdra. Och neen/mijn Heere/met verlos ick van u scheyde/

Ick dank u vooz uw' wil/en neem die vooz de daed.

Guyd. Ik Derzel Me-vrou zeer gaeren zo zy 't my toelaet.

Galdra. Zeer dienst'lyck ick u dank/den hemel zy u hoeder. binnen.

Guyd. Gheluckich was dees uur/want schoonder/wyfer/vroeder/

Noch heuscher Joffrou noyt ick in mijn tyde zach/

De beftighe bedaerthept in heur wesen lach

Met statelyck ontzich/ha perle aller deughde !

Lauriert uw' gulden pypck/en Lenten uwes jeughde/

Met cierselen ghepzonckt/ 't miraeckel onzes tyd/

Hoe schoon uw' schoonhepd is/noch schoonder inwaerts zyt.

Hoe glozicus dit hert mach booghen/en deez' ziele/

Die in zo schoonen kas hun plaets en hups-fest hielen.

Ik Der wonder niet de kepzer op heur was ver Zot/

Maer wonder is het dat de giften en 't ghenot/

Heur niet beweeghden/doch zo wy het wel anmercken/

Maer deughde heerscht daer kan de gift noch gaef niet werken.

Gheluckich is die man die zulcken vrouwe treft

Maer in de deughde boven schoonhepd zich verheft.

Zijn Majestept noch jaecht / 'tis best ick derwaerts spoede/

Op datmen mynes wezen hier niet en vermoede.

Mijn Prins die jaecht en vzaeft/en pcurt nae nae 't pluy-m-ge'wilt/

En in zyn pber hy/helacp ! niet en selt ;

De wyl dees d'orbe ziel/dooz 't zien gantsch is verwonnen/

Nu ick de uur en luck hy toebal heb ghevoenen ;

En offerhand ghedaen/aen dese Heerle-vrou/

Die dooz heur deuchdens kracht de Goon beweeghen zou/

Dat kroonen/en hun secp'tren burghzaem zonden moeten

Ootmoedelijcke knielen aen haer waerd'ghe voeten. binnen.

Bedill. at.

Is nu niet wel beschickt
Dat Laura is beltrickt,
Die Tyter heeft verlaten ?
En Flavio heeft ghetrouwt :
Dus Tyter blijft ontvrouwt :
VVat vrouwen oock aenvaeten ?
De keur heur heeft verleyd,
En vande re'en heur scheyd,
Gheen trou-breeck moet zy vreesen.
Dus Tyter 't woord uws Vrouw'
Blijft zonder u uw' rouw :
Rouw moet Vrouws name wesen.

Let wel op't gheen ick zeg;
VVant neemt een letter wech,
Of maect van't woord twee woorden,
En steldt de uwe voor,
Nu zy haer trouw verloon
Vrouw u dan vermoorden.

Heur Liefd' vervloghen is,
Het blijktt ons nu ghewis,
Nu Flavio zy beminden
Natuure wercken kost;
VVant 't gheen zy hebben most
VVas niet te koop te vinden.

Hoe tobb'len oock de lien ?
VVat zietmen al gheschien !
VVat zietmen vreemde parten ?
VVat boerting en ghemal !
De Vrouwen hebben al,
VVeerhaenen in heur harten.

VVel loffen bent ghy gram,
Om dat dit uyt my quam ?
Zo hoed ick my voort spreken.
VVilt ghy ick zwyghe stil ?
Zo doet niet all' uw' wil,
En schuwde uw' trouw te breken.

Maer ziet doch hoe zy gluurt,
En heure wesen stuurt
Gh'lijck of zy wilde kyven.
Doch hoe gh'u daer nae zet,
In't minst ghy niet belet
't Bedillen uws bedryven.

Ick spreek, ick klap, ick snap,
Als ick uw' doent betrap
Die vaeck verholen legghen.

Zo ghy het dinstē doen,
 V Vaerom zoud ghy vermoen
 Dat ick het niet zou zegghen
 Hoe trildt nu Lauraes hert
 Vol angstē, vrees, en smert
 Nu Tyter is ghekomen,
 Ick bid u zeg t my doch,
 V Vilt ghy't verschoonen noch
 Zy Flavio heeft ghenomen
 't Schijnt my daer eenē dreyght,
 Gh'lijck of hy zeyd, zwijght, zwijght,
 Te langhe Tyter beyden;
 En waerom zou zy niet,
 Nu zy zijn loomheyd ziet,
 Van heure trouwelscheyden?
 't Is beter, in't ghemeeen,
 Een qua-exkuys als gheen
 Voor die die doch beminnen.
 Doch ick zeg u goed rond;
 Neen, vingher op de mond,
 Bedil-al, houdt het binaen.

binnen.

Vierde Bedrijf.

Tyter. Camillo.

Tyter.

O zoete Vaderland'k heb lang nae u ghehaecht/
 Maer/lacp ! nu ick vind dat Laura my verzaecht/
 Een weer-keer ick gheboel/en wensch my onghewoent/
 Vermits ick al de vzeughd mijns herte heb verlozen.
 Mijñ Laura is ghehuwt met dien heur niet is waerd.
 Da ghy ondancb're Vrouw' ! Barst open bypne aerb/
 Ick dzinghe in mijn klups/het naerste aller graben.
 Verlozen is de baech mijns heughelycke haden.
 Da Laura ! als ghy eerst mijn herten ziele staelt/
 Hopt docht ick dat ghy immer hebben zoud' ghetact
 Dae ander liefd'. Ich was gansch uwen eer ghy't waerden.
 Ick loog nae mijns verlies/ach ! hoe mijn herte traenden
 Tot ick gheoffert was. Als eens de liefde Ja
 Mijñ vpdoom my ontnam/laes ! nimmer ick daer na
 Ghetwijffelt heb of 't woord uw' zielens grond behepden/
 Als ghy zwoordt dat alleen de dood onz' liefd' kost schepden.
 Mijñ liefd' schreef ick in stael/he-redicht dooz herts hand;
 Waer d'uwē was ghemaeldr in't gulle stup'ghe zand.
 Camillo van mijn liefd' kund ghy de ruyghe wezen.
 Mijñ heer/nu Lauraes liefd' lichtbaerdich is gheresen
 In wispelruyt ge top/zet Laura uyt uw' zin.

Camillo

Ghehoost

Tyter. Ghelooft/ Camill/ dat ick heur in mijn herte bin.
En zal oock blyben daer ghedurende mijn leven.
Camillo Wilt u mijn Heer van dit voornemen gantsch begheven.
Tyter. Begheven ! laes ! Camill/ mijn liefde is gegrond.
Camillo Ghy ziet dat Laura u slechts liefden met de mond.
Tyter. Camillo/ neen/ ick weet zy hert'lyck my bezinden.
Camillo Hoe kan dat wezen zo zy Flavio beminden ?
Tyter. Kan liefd' veranderen niet/ en licht'lyck in een Vrouw ?
Camillo Die eens oprecht'lyck liefdt niet wezen kan ontrou.
Tyter. 'k Onschuldich Laura noch dat zy my heeft verlaten.
Camillo. Wie heeft de schuld ?
Tyter. Die my benyden en my haten :
Qua tonghen/ nickers/ menschen/ vrienden inde schijn.
Camillo En zouden die de oorzaeck heurs ontrouwe zyn ?
Af-radingh/ Heer/ en heeft in liefde gantsch gheen machte/
En 'tmoet afradingh zyn die dees ontrouwe wachte/
Dus nam afradingh plaats/ zo was heur liefde swack
Zo licht als zy verkooz/ zo licht zy keure bzack :
Breekt ghy ghelyck zy breekt.
Tyter. Mijn trouwe moet ick houwen.
Camillo Wat reden/ Heer/ hebt ghy ?
Tyter. Om dat ick ben gheen Vrouw.
Camillo En wilt ghy lieben noch die u verlaten heeft ?
Tyter. Noch lieben/ want Camill' mijn hert en ziele heeft/
Dooz voorgeeld dat ick Laura upt mijn hert zou rucken.
Camillo Zo wilt ghy zelven dan uw' eyghen hert verdrucken.
Tyter. Verdrucken en verwurghen.
Camillo Heer/ u doch bedaerd.
Tyter. Camillo/ Laura is my meer als 'lieben waerd.
Camillo Een vzeemde passie dat ghy 't leven wilt verquissen/
Dooz liefde/ en ghy weet 't weerlieben u zal missen/
Wat voozdert dan uw' liefd' ?
Ty'er. Ick eysch van heur gheen loon.
Camillo Wat wint ghy met uw' liefd' ?
Tyter. Dat ick mijn trou betoon.
Camillo Hobol ghe rasern/ 't verstandt moet u ontbluchten.
Tyter. Deel eerder 't leven dooz 't urneps mijns hertens zuchten/
En ziele-knagingh-rouw. Der woeste razern/
En ziele-kancher-knaegh/ mijns dulle frenes/
De leyd- Vrouw mynes zinnen gantsch'lyck is aen 't hollen/
Dies mijn verstandt en gheest verwoedelijck zollen/
In bulderende klacht/ met pfeel'lyck ghesteen/
Met tranens bloeden en hert wurghende gheween/
Met naer gheschijl/ helaes ! mijn tydt ick moet verstyten.
Camillo Wien wyjt ghy 't ?
Tyter. Na Camill' ! mijn onluch moet ick 't wyten :
Weet ghy Camillo/ wat ick wensche noch alleen ?

Camillo Wat ist!

Tyter. De grond te zien waer op zy heeft ghetreen/
Om heur voetsledens print met tranen te bedecken/
Als bloeden/die ick upt het droebe hert zal trecken.

Camillo Wat vordert dit mijn Heer? my dunckt het dolheypd scheen.

Tyter. Ick kus de grond waer op mijn Laura heeft ghetre'en/
t'Ghewest waer ick eertyts met Laura heb ghewandelt/
Ghelooft ick/hupden noch dooz'tzoet gheughen handelt
Van 'tlicffelyck ghespreck dat wy ghebzupchten t'zaem;
Ick weet de Echo noch uptgalmen zal heur naem:
En t'stomme aerdens lof met glozy zal upt-schyllen/
Hoe d'herten waren eens/en t'zaem ghegrift de willen.
De trofse Arnaes lieve bloedens stroomestrاند/
Zal tuggen zyn hoe vaech ick Lauraes herte-hand/
Ghegrift heb met de mijn/en wat onz'eeden waeren
Die wy vertrouden d'hemel; ja de stomme baeren
Ghetuyghen kunnen zyn/hoe vaech heur lieve mond
Bezeghelden de liefd'diez'in haer herte vond.
Hoe vaech zyt met ghestreel op deze lippen druckten/
Als zy mijn hert en ziel upt deze boesem ruckten/
En plaetstent in heur hert/als zy op't hooghste z'wooz/
Dat zy vooz my gheen Prins noch Kerpzer en verkooz.

Camillo Die tyd verloozen is.

Tyter. Maer niet het zoet gheheughen.

Camillo Gheheuging en t'ghedencken gansch'lyck niet vermeughen
t'Herkyghen van het gheen verloozen is.

Tyter. t'Is waer.

Camillo Zo moet het strecken u tot meer bezwaer:
Want t'gheen verloozen is op nieuws weer te herkauwen/
Moet zeker en ghewis uw herte meer benauwen.
t'Is raedzaam dat mijn Heer t'gheheughen gans verliest/
En inde plaets van Laura ander liefd' verkieft.
t'Gheheughen/ mynes oordeels/is maer tyd versteten
Onvuchtbaer/dies vergeet.

Tyter. Onmooglyck is t'vergheeten.

Camillo Onmooglyck; waerom dat t' toont nu te zyn een man.

Tyter. Dat ick vergheeten kost gh'lyck ick gheheughen kan/
Mijn rust waer haest ghetrest.

Camillo Wilt ghy u zelven krencken?

Tyter. t' Vergheeten moet gans wech zo wie wil wel ghedencken.

Camillo Zo u t'gheheughen queldt/band het gheheughen wech.

Tyter. En zo ick vast gheboepdt aen het gheheughen leg.

Camillo t'Gheheughen rooft u dan de rust uwes leven.

Mijn Heer denckt dat de Kerpzer u ghechooz zal gheven/
t'Is tyd ten Hoof te gaen.

binnen,

Ziet

Hoe trilt mijn hert/helaes! het minste teerste lit/
 Is doo? 't ghedacht beweecht. Ghedachten al te snarrich
 Die in verwoest ghebulder zijn/ helaes! zoo warrich/
 Dat hert en ziele mozd/en wel te kennen gheeft
 De knaging! Waerom doch? Om dat het leven leeft/
 Leeft en niet leeft/vermits zy 't leven teghen streyden;
 Want hert en ziel niet langher 't leven kunnen lyden.
 Niet lyden/ nits de naerhepd mynens wezens quet/
 Gheen leven 't leven is/ dan een verwoede hel.
 Af-gysfelijcke grim/af-schickelijcke naerhepd/
 Die inde Son noch Manens glans en vindt gheen klaerhepd/
 Het sters gheslickers tint lynch kribbich my verdrukt/
 Vermits d' antarectijck pool mijns ziels my is ontruckt;
 Ja vastelijck gheloof dat zins Electraes bluchten/
 Van heur ghezusters zes/om 't onluch te bezuchten/
 Van Tropens ondergangh/zy nu gheen klaerhepd ziet/
 Want d'arctijck pool niet licht/ nu Laura-ster verschiet.
 Da Laura waer s' uw' glans! Delacy! nebligh duyster/
 De glozy uw's ghestraet verloopen heeft heur luster:
 uw' bzalling is ghenieticht/all' uw' pracht verdween/
 Nu uw' verweende licht in vzernde plecken scheen/
 Dw' naest verzelde sterren-repe nu krypoelen;
 Nits zy pecl meer als ghy/helaes! uw' vlucht ghevoelen.
 Dw' misbzupch bleekt heur rep/het gheen de sterren spijt/
 "Zeght my niet wien ghy schooldt/ich zegh u wie ghy zyt?
 "De wijshepts spreuke leert/dats/ waer wy meed verkeerden/
 "Daer na men oozdeelt ons/verachtend' of vereerden.
 Da Laura als uw' na-dench in boozbeeldingh speelt/
 En in re'ens schale wickt wat ghy u zelfs onsteelt/
 Crit uw ghemoede niet? En doet uw hapyen ryfen?
 Ja dat ghy zelven booz u eyghen zelfs moet pzen/
 Dooz 't dooef ghemurmureer van uw verwoede ziel/
 Nits Laura in zo nickerlijcken dwaling viel.
 Gheheughd' u Nymphe niet als wy aen d' Arnaes zyde/
 (Ach hoe verschickt mijn hert/als ick bedenck die tyde)
 Men d' oeder van 't ghestroom in eenicheydt alleen
 Verzelden/en thien uren doen maer scheenen een.
 Hoe vaeck ghy booz ghetuyghe d' Arna hebt ghenomen/
 En zwoort dat gheene liefde in uw hert zoud komen
 Als uwes Cyters. Ach! hoe dat myn ziele beeft/
 Ick ziende dat een ander in mijn plaetse leeft.
 Hoft teelen 't af-zijn zulcken bitteren uytwysffel
 Dat ghy in 't minst niet vind een wepnich overblyffel/
 Van u vyf-jaer' gheeed/gheswozen aen uw lief?
 Delacy! is het af-zijn zulcken schalcken dief?
 Zo woestigen tyran? Zo wzedden razernye?

Dat hy u eerste liefd' niet int ghebacht ken lyen?
 Ach ghy beknelde bozst / hoe woedelyck ghy raest/
 Hoe pfeijck / helaes ! 'tvernufst begrip verbaest.
 Den hemel is te wreed / myn sterre is te vinnich/
 't Der wildert 't zinne-kooz / en maect myn hert ontzinnich.
 Ontzinnicht 't pter is / hoe moedeloos en laf !
 Hoe haech ick nae de klups van myn bedzoefde graf !
 Om in myn naere hol t'upbult ren myn onlucken ;
 Ach Echo beeldt ghy af de gupningh myns herts drucken:
 Mits mijn verhaerste stem dooz slaenwt ghebzecht ghelupd/
 Na bootster-galnte-Echo doet ghy 'tklaer beduyd
 Van myn benaude klacht/en wilt zoo dzoebigh dond ren/
 Dat ghy 't Coscaens ghevest afschizick'lyck doet verwond ren.
 Beweecht hun dooz 'tgheween/beweeghd' hun dooz uw' stem ;
 Af-beeldt hun het gheklach myns zielens nauwe klem :
 De dzoebighe opstyggingh die myn ziel beweeghen/
 Nae dat de bloedens vliet myns hertens bloede reghen
 Zijn droppel-tochte staecht/en tranen heeft ghestort/
 De dzyppingh mynes gheests tot slapens ruste pozt.
 Komt doodens-naeboot's-slaep / luyckt myn bedzoest ghezichte?
 Op dat dit naere hert een wyl de quel verlichte.
 Hoe slum'rich is mijn geest / die dzoeshepd slap'rich maecht/
 Waer dat myn dzoeshepts tochte ernstelyck na haecht.
 Tyter slaep.

Binnen vverdt ghezonghen.

Kan Lauraes borst verzwelghen all' mijn pijn;
 Ken die schooſte schoon medooghen bannen uyt?
 Zoud' Tyters sterr' wel zoo af-gunstich zyn
 Dat mijn Zonnens ryzingh d' onderganch beduyd?
 Ha ooghen wiens schoon tintel licht valt boeyden hert en ziel.
 't Schijnt uw' lief ghelonck nu op een ander viel.
 Hoe viadt ghy uw' ghewetens Cell' verschrickt door 't licht verkeer.
 Vermoord het trouwſte hert met uw' trouw'loos gheweer.

Laura Goddin,, zo min,, en haet

Schuylen in uw' verweendt ghedaet?
 Dood dan miin hert met een,, 't is re'en;
 Zoo'k u oock 't leven derve.

Als uw' goud' hayr in zilver is verkeert
 En uw' marm're vel met rimp'len is belaan,
 Zo u mijn quel dan noch ten deele deerd ;
 't Zal mijn glory zyn door 'tgeen ghy hebt ghedaen :
 Ha perle van 't Baraefs ghewest ; wie docht in uwe borst
 VVreedtheyd en ontrouw daer steeds huys-festen dorst
 Doch offer uyt u lieve borst een diepe zucht mocht vlien/
 Ick weet ghy inde galant uw' Tyters beeld zult zien.

Laura Goddin, zo min/en haet. &c.

Dat uw' verkeer weerkereen mocht Goddin
 'k Vloog na 't kooren-rey der zielen Elizee,
 Dat gh' uyt uw' hert eens banden darte min,
 'k Stilden Tyters kuaeg en zijn bedroefde vee.
 Ach of de sterre mijns gheboort zo smecken mocht de Goon,
 Dat Laura waer zo trouw ghelijck mijn Nymph is schoon.
 Zo steech ick na des Hemels spits, en Tyter schielijck vloogh;
 'k Verwerden Venus hayr, en brack Cupidos booch,
 Laura Goddin, &c.

Laura, Princes, vaerd wel, ick blijf ghetrouw.
 Vvas mijn hert 't uw' eens ick laet het die ick 't gaf.
 Al vlucht mijn schoon, ick acht u noch mijn vrou,
 En draeg Laura meed' in mijn bedroefde graf.
 Ha schoonste, liefste, waerdste ster / hoe valsch ghy my verlaet;
 Mijn liefde blijft standvast / hoe zeer mijn vrou my haet.
 Laura Goddin, etc.

'k Weet uw' ghemoed' verbaest / uw' doent ghy zelven wreecht/
 Voor wroegingh / mits ghy d'rede uwes trouwe breekt.
 Ons loont het quaet zich zels / gh'lyck vaech men ziet voor ooghen
 Zy zels bedrieghen hun die anderen bedrogghen.
 Want immer heeft het quaet zyn epgghenschap betoont:
 Daer ober zeydt de spreuck / het quaet zyn meester loont.
 De zwebingh mynes gheest dvingh' my van alle menschen;
 En doet my na de naere eenicheit steeds wenschen.
 'k Wil nae de Heremijt / en klagghen hem mijn quet.
 Helaes ! ick vind hem niet in zyn gheruste cel /
 't Is raedzaem ick vertoef / en rust mijn matke leden /
 En midd' lertijt my troost met vierighe ghebeden.
 Hoe heugh'lyck is het wilt / vermits het niet en heeft
 Mijn Laura in ghebacht / die levend' in my leeft.
 Tierelierende darte le dieren, staect 't gheschri;
 Vvilt uw' quellende becxkens bestieren, om liefs wil;
 Laura vlucht, Tyter zucht, met gheween,
 En bitterlijck ghefteen,
 Int mids zijns vee.
 Vlucht ghedierr, raest en tiert, zend u krop
 Na's Hemels hooghe top, om hulp, oy me.
 Laura zwoor by de tier van heur vloexkens d'hooghe Goon,
 Gheen Boer-knaep zou gheraecken heur locxkens gouteel schoon.
 Zy helaes ! gheeft kus aes
 Met gbedruck, wat herte breeck onluck, Arme Tyter lijdt.
 Vlucht ghedierr, etc. Beklaeght de tijd.
 Nimmer keert weer liefs loddere trecxkens als mijn Vrou
 Minn'lijck streef, wien het laefte treck-becxken steelen zou;
 Met ghevley, wien van bey

Tover licht zoet-azemlijck uytzucht, 'czy ick of zy,
Vlucht ghediert, etc. klaeght wat ick ly.

Schuyldt vry Nympe nu onder de hagen, schuwde waylien,
En het zuivere glinsterigh daghen wilt ontvlien;

Vvant uw' bloedt, blofen moet,

Door 'tghedacht, mits Tyter ghy veracht, int mid zijns vee,

Vlucht en tiert, &c. Om hulp, oy me,

Vvas 't om dat zyne Lammeren weyden, de Pyrineen :

Kost ghy daerom de zielen scheyden ? Laura, neen.

Tyters liefd, was ondieft, int af-zijn, al walt gheklaght en pijn,

Hoop veel verzoet,

Vlucht ghediert, raest en tiert, &c. Met droef ghemoed.

De droefsheyd m'ns gheklacht / 't gheboghelt heeft verschicht,

So dat hun luyd' gheschijl van angst niet meer en licht.

De naerheyd m'ns gheklaght houdt heure queelingh teghen,

Door 't zaerlijck ghezucht / en 's ooghen bloede reghen,

Ha binn' ghe creatuur / ghy hebt het hert ghetrest,

De wyl dat Cyters stem zyn klacht ten Hemel heft.

Ha redelijcke beest / 't schijnt ghy mijn klachten hoorzen,

En vond gheraetzam Cyters herte te vermoorden,

Om eens te zyn verlost van die benauwd' verdriet.

Daer ghy bedroefde Cyter jammerlijck in ziet.

Ha Laura, dit Serpent meer re'en als ghy ghebeyden,

Want hy door zyne wond' mijn ooghen oock toe-luycken,

Ghy wonden 'thert / en liet my leven inde quet /

Maer dit Serpent bevyndt my vande naere hel.

Is uw' hert nu vernoecht / de krachten my begheven,

Zy roofden hert en ziel / 't Serpent berooft my 't leven.

Wzaeck Hemel van d'ontrou / rust nimmer droeve gheest,

Verzeld niet Laura steeds / ghestadigh by heur weest,

En klaeght heur myne ramp als ghy heur zult verzellen,

En heur mijn laetste woorden naecht vooz ooghen stellen,

Zeert aen de waerde Vrouw' ick in mijn laetste snick,

Noch upten heure naem / en zweert heur oock dat ick

Ghelaeten sturf / en dat mijn herte glorieerden,

Vermits mijn ziel in 'tscheyden noch heur naem eerden :

Alleen om dat ick had van heur gheliefst gheweest.

Zeght heur dat ick beklaech / helacy ! aldermeest,

Dat ick noch vooz mijn dood mijn ramp niet mocht verzoeten,

Met een ootmoed ghe kus aen heure ed'le voeten,

Doch / gheest / kust ghy die / gheest / en zo 't mijn lief ghehenght,

Ich bid u / gheest / ghy in mijn graf my tydingh brenghet,

Of ghy mijn Laura oock mijn naem zult noemen hoorzen,

En of zy oock beklaecht dat ick heur heb verlozen,

Behydt ghy dat zy treurt / zweert heur dan vooz ghewis,

't Gheen zy my heeft ghedaen / heur gantsch verghen is :

Op dat die waerde Nymph / niet stadiel leeft int klagen,

hy doot
het Ser-
pent met
zijn pon-
giert ;
waer het
Serpent
aé blijft
hangen.

Maer laet heur. Epter all' de quel alleene draghen/
 En zeght heur dat ick wensch de milde God heur gheeft/
 Heur hertens wensch/op dat zy in gheneughte leeft.
 Berepdt u Epter nu/en voeght u tot het sterben/
 Op dat ghy't eenw' ghe heyl ghenaed'lyck mooght verwerben.
 Helaes ! hoe schickt mijn ziel nu die verschynen zal.
 Voort d'opper Rechter en d'ontzichgelycke-Al/
 Alwaer ick bonnis moet rechtvaerdelyck verwachten/
 Van daeden niet alleen/maer van mijn qua-ghedachten.
 Ach onbedachte jeughd ! o wispeltuur' ghe gril/
 Die zollebolden nae de leyding uwer wil:
 Hoe lockten u de mom van wereldlycke lusten/
 Die loofte streelster/en die bozne der onrusten/
 Slavin der slaverny : ja die u recht beziet/
 Wat zyt ghy Wereld ! niet ; ja niets niet/snoodste niet.
 Dijn smeking en gheterch/dijn toberpes blayen/
 Wat is't ! een nickers strick om menschen te verlayen.
 O windens bobbel-bel/pet als men't schiechtich ziet/
 Wat is het wezen ! wind. Wat is het eynde ! niet.
 Naer langhe sloverny/nae't langhe woelich woet'len/
 Wat's ons bedryf ! Ick bids/wy narren/en wy hoet'len.
 Wy zwieren zonder spoor/wy hallen zonder toom :
 Als ick herdenck mijn leven'tschynt een valsche droom/
 Een yd'le winde-blaes/en rechte toberpe/
 Een nickerlyck gheraes/een helsche spokerpe.
 'k Versaep u vuple seer : want't gheen my meest verdriet/
 Is dat ick my van een zottin bedriegghen liet.
 Ick ruck my upt uw' klups/en wil my voort bereyden/
 D'Onsterffelijcke ziel van't sterff'lyck rif te schepden/
 Met buyghzaemlyck berouw ick Heere voort u luil/
 'k Beken uw' snoode knecht in zonden zo ver viel/
 Dat schaers ick maerdich ben mijn God my zonde hoozen :
 Maer g'lyck uw' goetheyd wil dat niemant gaet verloozen/
 Mits ghy uw' schepslen liefst ghelyck uw' evenbeeld/
 Gheloof ick/Heere/dat het uimmer u verbeeld/
 De sweecking/en ghebeden van ons/wy zondaren/
 Al waert schoon onze zonden zo veel-boudich waeren/
 Ghelyck ontelbaer zyn de zanden hun ghetal/
 Zo gh'loof ick uw' ghenade overtreffen zal.
 De zondens overbloed/ hier op zal ick vertrouwen/
 En my van uw' ghenade wig en zeker houden.
 Mijn leden slaen wcu my/ mijn krachte my begheeft :
 Ick bid u/ geest/dat ghy by Laura stiedich leeft/
 Cupghet dat mijn laeste azem huere name upten.
 Nu luyckt bedroeft ghezicht/laet dood de tenten sluyten.

Hy sterft.

Laura

Het woelighe ghehibbel mynes dzoef ghemoet/
 Verschickt mijn banghe ziel / helaep ! hoe mijn bloed
 In heuberende angst / mijn lasse hert doet beben/
 Het leven ben ick wars / mijn knaegh verbedidt mijn leven/
 Nu Cyter is ghekomen / en ick Flabios ben.
 Helaep ! dooz de schzick ick schaers mijn zelven ken.
 Ich immer Cyters was / en ben oock Cyters epghe.
 Icy Laura / Laura hoe ! kost ghy uw' neyging neyghen
 Mac dees ghestolen echt ik' en weet niet hoe ick doost.
 Hoe schzickelyck verschickt dees mijn benaude boost.
 Ach ! mocht ick dooz mijn weenen Cyters knaging payen.
 Ach ! mocht ick dooz de blieten mynes oogens schzappen/
 Ghetuyghen / Cyter / hoe ick myne doent beklaegh !
 Ach ! mocht ick dooz de teering mynes ziels gheknaggh
 Bewyzen Cyter hoe ick myne fael beweene/
 Ders ooghen zouden my bloed blietinghe verleenen/
 En parssen uyt mijn ziel delubien ghetraen/
 Beklagghende de trots die ik Cyter heb ghedaen.
 Ach ! waer mijn luck zo hoogh ick Cyter eens mocht spreken/
 Op dat hy mochte zien hoe deze oogghens becken/
 Aect wezens traenens bloeden uyt de bozn mijns rouw
 uytbozlen / mits ick ben gheworden Flabios Drouw.
 Ach ! mocht dit dzoef ghezicht de quelle flechs verlichten/
 Dooz een ghestolen winck op Cyters lief ghezichte :
 Maer wat ick smeek en bidde hy vergunt het niet/
 Vermits dooz my / helaes ! d'ontrouwe is gheschiet.
 Ha vinn ghe siers bedryf / t' gheen Laura heeft bedzeben/
 Mits ick aen Flabio gaf het gheen ick niet mocht gheben.
 Waer of mijn Cyter is : waer of hy nu mach zyn/
 Wyl ick in t stomme bosch beklaeg mijn zielens pijn :
 Weent Laura / weent / ach weent ! ach weent ! bedzoefde oogghen/
 Mits ghy uw' Cyter hebt zyn echte Drouw ontoghen.
 Bedzoefde ziele treurt ; treurt zo bedzoefde hert/
 Dat traenen moghen zyn afbeelden uwes smert.
 Wat zie ick : ach / op me ! ha Hemel wie macht wezen :
 Wat zie ick : een serpent ! Doch waerom zoud ick vzezen
 Te naecken / om te weten wien het is ghewis :
 Want doch dit arme herte vol serpente is/
 Die knaegghen mijn ghemoet ! Ach Hemel wien ick vinde !
 Mijn Cyter / t is mijn lief / mijn ziel / mijn herts beminde.
 Ha Cyter ! waerde heldt / besturben is zyn vel/
 Gheluyckt de oogghen zyn ! Ach dzoefheyd ! watten quet/
 En knelling baert de tyd ! hebt ghy t ghezicht gheloken :
 Hebt ghy mijn Sonne onder d'Horizon ghedoken/
 En eclipsert de sterren om te hebben wzaeck/
 Op dat ick mede de azem mynes herts verzaeck !

Op dat ick oock verniel mijn ziel / helaes ! ach waerde !
 Verdooft u 't leven / en dus scheidt vande aerde !
 Ghetrouwe Cyter doot ! My me ! het is mijn moord.
 Ich was de doozaeck dat ghy 't leven dus verlooft.
 Ich wast / helaes ! ick wast / die u doot rouw' deed' sterben.
 Doch Laura wil nu oock haer leven gaeren derben.
 't Schijnt of het waer 't serpent 't gheen u ghescheiden had /
 Waer / tacp ! 't was de quael die in uw' herte zat.
 Waer zyt ghy waerde hand / waer ick aen was gheswooren !
 Ghesloten zyt ghy mits ick trouwe heb verlooren.
 Helaes besturben lit ! helacp gheen beweeg !
 Dermits mijn herte was gansch vande trouwe leeg.
 Ach lippen doet ghy dan het minste teeken blycken :
 Oock niet ! is 't alles doot ! mijn krachten my bezwycken.
 Barst mijn verbaesde hert / ontvlucht mijn doot de ziel.
 Te lastich is de laste die my overviel ;
 Te last is 't Vrouw hert om dees ellend te draeghen ;
 Zo doebighen misval noyt Flozent pnen zaeghen.
 Na Hemel wat's uw' wil ! wat wile ghy dat ick doe !
 Ontruckt my 't leven / mits ick ben mijn leven moe.
 Na Cyter ! wat meer blyck kost ghy uw's trouwe gheben /
 Als nu ghy my verlooft / niet langher wilde leven !
 Hoe ken ick evenaren uw' stantvast ghemoed !
 Als dat ick zelve my versmoode in mijn bloed !
 Sterft Laura / sterft / ach ! sterft ghy onstantvaste Vrouw !
 Betoot doot 't sterben nu uw' overblyffels trouwe.
 Zyt zelve uw' beulin / en uwe hert dootsteekt /
 Ghy zelfs nu aen uw' zelve van u zelve wzeekt.
 Gheeft Cyter my 't gheweer / my zelve ick aentaste.
 Helacp ! zyn besturben hand die houdt te vaste /
 Dat ick mijn zelfs vermoord' schijnt hem verdzieten zon.
 Wat wilt ghy dat ick sterf' natuurl'ck doot mijn rouw !
 En langzaenlijck uptguyn ! neen Cyter 't zal niet wezen.
 Of waent ghy dat mijn hert de doot wel zoude vzeen !
 Ich vzees het sterben niet / want sterbe duyzend doon /
 Wzeekt af mijn levens schakels hooghe Hemels Goon.
 Fatale zusters helpt / kozt mijn bestemde tyde /
 In d' pzelijcke doodens komst' ick my verbl'pde.
 Helpt furien / helpt my nu / en ruckt my inde aerd /
 Want Laura is. helaes ! het leven niet meer waerd /
 Belet ghy doot mijn hand het leven zy verlooren /
 Zo zal ick inde Arna Lauraes hert versmooren /
 En sterben in de bloed gh'lyck hy sturf doot 't verdziet !
 Mijn zelve te mis doen kuint ghy beletten niet.

Binnen.

Camille.

Camillo.

Waer of mijn Heer mach zijn ! waer of ich hem nu vin ?
 Den Raed ghezet en is / of zijn bedroefde zin
 Hem eenich doelen doet ! 'tis best ich hem gae zoeken/
 't Ncht hy bedroeflych treurt in onverzeld hoecken.
 Ach Hemel wat ich zie ! hier is mijn Heer / en dood ;
 't Serpent heeft hem vermoordt / het lichaem bloedich rood.
 Na webedlych toeval / en 't weede onzes daghen :
 Na ghy Toscaense held / wel waerdich te beklaghen.
 Bedroefde dienaar die zijn Heer vermoordt hier ziet !
 Verschickelych ghezicht / ach jammerlych verdoet !
 Helacy ! dus verwurght in 't krachtichst' uwes jeughe ;
 Is dit het d'oebe eynd van uw verwaethe v'rughe ?
 Hoe weede'lych werdt gheloont de liefde die ghy d'oecht :
 Na weede Laura is uw herte nu vernoecht /
 Nu dese waerde man verloozen is ! o weede !
 Is uw Cyzanne-hert door weedhepdt nu te vrede ?
 Onwaerdich Laura was van hem te zijn bemind ;
 Men in Toscanen weynich zyns ghelycke vind.
 Na wereldt ! waer zijn nu mijn Heerens moedicheden ?
 't Manhaftighe ghelaet / de ryckhepdt zyns reden /
 De gaven die hy had zijn alles nu te niet /
 Wat dat de Wereld is men in mijn Heere ziet.
 Hoe heeft des man ghewoeld / hoe heeft hy moeten zwerben /
 En ongheluckich noch in Lauraes liefde sterven.
 Ach ! over waerde ris waer inne heeft ghehuyst
 Een reckelycke gheest / hoe wierden ghy ghekrupst /
 Van veelen zeer ghelieft / en and'ren u benyden /
 Die uyt afgunstichepdt u niet en mochten lyden /
 Weet-nieten die hun sterre niet en had gedeeldt /
 Ghelyck natuurens mildhepdt in u had ghespeeldt.
 Rust nu uw heyl' ghe ziel in 't kooz der hooghe Eng'len /
 Te waerdich waert ghy om met Laura te vermeng'len /
 Want trouhepdt en ontrou en voegden niet te saem /
 Steets blyven zult ghy met uw' gloziense naem.
 Ich draghe u van hier / op dat ghy nae uw' waerde /
 Ghelyck een eerbaer lyck ghebrocht mocht zijn ter aerde.

Hy draecht hem binnen.

Octavio.

't Schijnt my een lout're droom het gheen ich nu bevin-
 Dat zyne Majesteit door datt'le wulpe min
 Zijn Keyser's ere rooft / gantsch dupten alle reden /
 Is 't moog'lych dat een Keyzer nu in klupz'naers kleeden
 Zich zelve stellen wil ! helacy ! wat hy doet :
 Hoe zollebold zijn gheest ! hoe woestich en verwoedt !

Wp

Op eyndelijcke zien waer minne heeft 't beheere
Daer achten niet de deughd/ noch fame/ noch de eere.
Op morggen wy vertoonen watter zal gheschien/
So dat ghy dan het derde en laetste deel zult zien :
En bidben dat uw' gunst tot d'armen steets 3p groepende.
Gh'lijck wy upt lust des kunsts staeg zyn in Liefd' bloeyende.

Fauten aldus te heteren.

Pagie **E** in de annotatie staet 'tschaeckspels ommevang, leest 'tschaeck-
 spels oorsprong. **E** 2 de zevende regel van onder op staet stit/ leest
 stilt. **E** 3 in de seshiende regel van boven af/ staet gbe leest ghe.

t'Amsterdam,

By Nicolaes Vieschkens Boeck-drucker/ woonende op
de Keypers-gracht/inde Lelie onder de Doornen.

Manno 1617.

KEYSER OTTO

Den derden/

En

GALDRADA

Bly-cynde-fpel.

Derde dech

Nobilitas sola est atque unica Virtus.

t'Amsterdam,

By Nicolaes Bieftkens/ woonende op de Keyfers gracht/
in de Zelle onder de Doozen. 1617.

SONNET.

Hoe dulle heete schicht, benevelt het verstandt,
Onteughelt inlichts stuur, door't porren vande luste,
En haecking nae't gheniet in't baren der onruste,
Niet ziende op oneer, op ontucht noch op schand :

Als reden zijn ontredent door de minnens band,
En eyghen kennes 'tvyer van lock-lust niet uytblusten,
Mits vville vvoedich raelt die 'tvanghelaet verzuften,
V Vaer door de slechtste nier, maer Prince vvoordt ontmand.

Doch hoe de minne tnylt, die dartele cabouter,
Die grill'ghe kindse God, dat vvispeltuurghe vvicht,
Maer vvat de re'en vermach, hoe krachtich en hoe louter,

Het laffe boefjen voor't ghevvelde van reden zvvicht.
Vvy leeren hier ons zelve, en aen alle jeughde,
Vvat Hemels ontzich vverckt, en hoe de *deughd verbeughde*.

Cbi sara sara.

Personen.

König Oskar von Schweden.
H. von Brandenburger.
Oskar, Königs Ränke.
Graf, Herr von Hohen.
Lina.
Karlsson.
Gustav.
Lina, Graf von.
Herr, Graf von.

Herr Toornet is Florent.

Personagien.

Keyser Otto den derden.

Hertoch van Brandenburg.

Ostasio, Keyzers Kamerling,

Galdrada, vvaer de Keyser op verliefde,

Laura.

Kluysenaer.

Guydeon.

Billincion, Galdradas Vader.

Flavio, ghetrouwt met Laura.

Het Tooneel is Florence

KEYSER OTTO

Den derden/

En

Samuel Ball

GALDRADA

Bly-eynde-spel.

Derde deel.

EERSTE BEDRIEF.

Keyser Otto. Octavio.

Keyser.
Octavio.
Keyser.
Octavio.
Keyser.

Octavio beziet / schijn ich de Peremijt ?
Zeer wel / mijn Heer / het schijnt dat ghy hem selve zyt.
Keyser. Heert gy na 't Hof om daer de klups naer t onderhouwe.
Octavio. Wat doen de Mannen niet upt liefde tot de Vrouwen.
Keyser. Een Keyser in dit kleedt ik begheef my in de klups /
En acht het waerder als mijn Keyserlijcke hups /
Mits ich Galdrada zal nuluckelijck beooghen /
Wiens passy heeft mijn hert en ziele opghetooghen /
In rasernys ghewoel. Gheluckigher ich acht
Dit klupshen als mijn Hof vol Keyserlijcke pracht.
Nu zult ghy Otto zien uw' zielens Afgodinne.
Nu zult ghy Otto zien uw' herts en ghesis Santinne.
Nu zult ghy Otto zien Coscanens paragon.
Nu zult ghy Otto zien de Werelts Phenix-zon:
En stelen upt heur ooghen 'tboedtsel uwes herte /
Verzoeten zult ghy nu uw' lang gheleden smerte.
Verschickt u Otto / niet als ghy Galdrad ghemort;
Maer valt de Enghel-vzon ghebupghsarmelijck te boet:
En offert aen de Pimph' uw Scepter en uw Kroone /
Om smaken 'tzoetsie zoet van die verwerende schone.
Daer rijst Aurora's licht. Nu Liefde toont uw' kracht:
Verinoghen reden niet / betoont uw Godhepds macht.

Galdrada,

Galdra. Zijt hertelijck ghegroet mijn Heer.

Keyfer. Ick dank u zeer.

Lang heb ick u ghemist : waerom quaemt ghy niet eer ?

Galdra. 't Was pet bezonders / Heer / t'gheen my mijn komst belet.

Keyfer. Galdrada rust u lief / wilt u wat neder zetten.

Galdra. Met u verlos / mijn Heer.

Keyfer. Ghy hertelijck welkom zijt.

Galdra. Mijn Heer met uwe gift heb ick my zeer verbljft /

'k Bedanch u w' dienstelijck : mijn Vader my die brochte.

Keyfer. upt trouw lieft tot u / ick u daermeest bedochte.

Galdra. De spiegel van ons zelven ick daer in bevin.

Keyfer. Het is mijn lief / de gift is nae u wensch en zin.

Galdra. 't Mocht niet bequamer zijn / om zien het menschelijck ende /

So dat ick dooz die spiegel recht mijn niethept kende.

Keyfer. De kennis onzes niethept is een groote zaec.

Galdra. En dooz die kennis / Heer / ick erenslijcke haeck /

De tytelijcke doet veel min als niet te achten /

Dies ick u w' spiegel houde stadich in ghedachten.

Ootmoedelijck ick u danck / zy komt my nu te pas /

Mits ick onlangs gheen zeer aenghebochten was.

Keyfer. Ghy aenghebochten ? hoe ?

Galdra. Ick zal t' mijn Heere / zegghen :

De Keyfer Otto heeft my doen te vozen legghen

Ontuchtelijcke lust / en moepelijck gheterght.

Keyfer. 't Is wonder dat de Keyfer u dat heeft gheberght.

Galdra. De Princen huydens daegs verliesen schaemt en eere.

Keyfer. Spreekt zo Galdrada niet van uwen Prins en Heere.

Galdra. Zo my mijn Prins mis doet ?

Keyfer. 't En mach niet zijn ghezejd ?

Galdra. Waerom ? zo my mijn Prins ontucht te vozen leyd.

Keyfer. De Princen Goden zijn / en Heeren dezer aerde.

Galdra. De eer-bergheten Prince acht ick gans niet waerde.

Want de Princen zelven bzeiken Godes Wet /

En om die t' onderhouden zijn zy / Heer / ghezet.

Wat plaghen die verdiendt ? veel meer als d' onderzaten :

So moetmen dan die Prins niet reden b' zich haeten /

Die in plaets van te straffen zelven daer in suest /

En nae zijn geyle lust ontuchtelijcke leest.

De Princen zelven dan hun eer te gronde desben.

Gheen kroon die Prins verdiendt die gheen Heer is zijns zelven.

En d' eyghen-sinnicheyd zich overmeest ren laet.

Gheluck gheeft hun de kroon / maer d' eer opfoudt de staet.

Kan heerschen zulcken Prins wel die zijn eyghen wille /

Dooz hemelijck ontzich / en reden niet kan stillen ?

Kan heerschen zulcken Prins wel die het zelfde doet /

„Maer and'ren hy om straf/ aen staet/ aen goed en bloed!
 „Zou zulcken Prince wel van rechte heersch'ing weten/
 „Die zelven dwaeld' en heeft zich zelven gantsch vergheten.
 „Is zulcken Prince een Prince/ die met zijn onderdaen/
 „De vleeschs-locks-terging wil moedwillichlyck bestraen?
 „Deen/ Heer/ de Prince wiens lusten soo vermeet lyck stepg're.
 „Behoozen d'onderdaenen hun voogdy te wepg'ren/
 „En g'lyck tyzannen gantsch onnut te zijn gheacht/
 „Ick laet de daden staen/maer alleen om tghedacht.

Keyzer.

Galdra.

Galdzada niet zo hoog/ met Princen moetmen lyden.
 De Prince behoort voorszichtig het misbrypck te impden:
 't Der arghert meerder ons tgeen wy in Princen zien/
 Als tgeen by d'onderdaenen daegh'lycx mach gheschieden.

Keyzer.

Galdra.

Keyzer.

Galdra.

Keyzer.

Galdra.

Keyzer.

Galdra.

Keyzer.

Galdra.

Keyzet.

Galdra.

Keyzer.

Galdra.

Keyzer.

Galdra.

Keyzer.

Galdra.

Keyzer.

Galdra.

Keyzer.

Galdra.

Keyzer.

Galdra.

Keyzer.

Galdra.

Keyzer.

Galdra.

Keyzer.

Galdra.

Keyzer.

Galdra.

Keyzer.

Galdra.

Keyzer.

Galdra.

En of ghy aen de Keyzer gaest zijn wils begeeren.
 Om Keyzer noch om niemant wil ick my onteeren.
 Ghy ziet uw luckens ryzing klaerlyck vooz de hand.
 Zy blyven met de lust/ wy blyven met de schand.
 Zijn Majesteit is vzoed/ het blyft wel in secrete.
 Al zien t' de menschen niet/ d'alwetert kan het weten.
 De zonde met een Prince verschoont den Hemel wel.
 Verschoonen/ Heer/ ick meen hy straf/ het met de Hel.
 De rechlyckheyt behoort ghy hier in te ghebrycken.
 Zo moesten reden onder wulpsen rochten dypcken.
 Niet dypcken onder re'en/ dan brygghen na de tyd.
 Hoe konnen reden brygghen zo de reden strydt?
 Die strydinghe zich voeght/ de reden laet zich leyden.
 Gheen reden reden is/ zo re'en van reden schepden.
 Ghy schepd niet van de re'en/maer na de re'en u voeght.
 Is't rede dat ick gheef de Keyzer zijn ghenoecht?
 Gheen re'en is't dat ghy strydt uw Prince trotsich teghen.
 Zal ick mits zijn ghenot verliesen s' Hemels zeghen?
 Ghy sult dooz zijn ghenot verkrighen hoogher staet.
 Wat krijg ick zo ick schep van eer/ en reens-beraet?
 Beraet u wel/ bedencht u/ ziet op u ghelucken.
 En zoud' ick om tgheluck myn eer myn zels ontrucken?
 Ontrucken? wat ontrucken? zo ghy grooter wert.
 'k Ontruck de rust/ en vrede van een rustich hert.
 Hoe komt ghy rust/ en vreed uws hert hier dooz verliezen?
 Om dat ick vooz mijn eer de luste zou verkiezen.
 De Keyzer kiest/ ghy niet/ de Keyzer tboeten moet.
 Zo veel zond doet sy die zond toestaet als die' doet.
 Dat heeft seer groot verscheel/ hy pozt u dooz zijn bede.
 En zondicht hy met my/ zo zondich ick dan mede.
 Zijn zonde is de grootst/ uw zonde is de klein.
 't Zy zonde groot of klein/ van beyde wil ick gheen.
 Uw wil behoort nochtans na zyne wil te luyf'ren.
 Niet als zijn wil het licht van den ghed' doet verduyft'ren.

Keyzer. De Prince denghzaem is/ghelyck een yder ziet.
 Galdra. Diet deughdich kan hy zyn/want hy betoont het niet.
 Keyzer. Scheldt ghy hem vooz ondeughdich mits hy uw versochte/
 Galdra. En dat zyn luste boven zyne reden wrochte.
 Keyzer. Zo heeft zyn re'en gheen schuld zo 't zyne luste boet.
 Galdra. Schuld heeft zyn re'en mits zy de lust niet zwichten doet.
 Keyzer. De lust hem overheerscht/en lust en houdt gheen maten.
 Galdra. De lust onmachtich is/ten zyt wyht lust toe-laten.
 Keyzer. Toe-laten i hoe Galdrada i lust is boven wil.
 Galdra. Och neen/de wille ken de luste houden stil;
 Want wille ken de luste dooz't niet willen bycken.
 Tot proebe van myn segghen sal ich dupd'lyck sprekken:
 Ik neem dat ich wensch nae 't goed/ of dat ich haech nae 't quaed?
 Tot dit verkrpghen isser middel gheen/ noch raed/
 Ten zy mijn wil verzeld mijn wenschingh/en mijn haecken:
 Dus doet mijn wil de lust vzychbaer oft vzychloos macchen/
 Is 't zo niet heer i

Keyzer. 't Is recht.

Galdra. Zoo heb ich wel ghezept/

Dat luste niet alleen/maer wils lust Ott' verleyt.

Keyzer. Wat oozdeelt ghy van wil i om luste te verweeren.

Galdra. Myn heer die vzaeght het my/ die 't my zou kunnen leeren.

De wil/ mijns oozdels/ is een toeghestemd' brgheert/

Die tot het goede strecht/ of nae het quade keert.

Of wille is: ghelyck veel and'ren oock bebroeden:

Een werckelycke kracht/gheteelt upt ons ghemoede/

En opzet tot het quade of 't goed in alle schijn/

Zo moeter in de wil twee wesen wercken zyn/

Het jaghen na het goed/en 't blieden van het quade/

Hier toe ghebzuycht de wil de rade heures raden/

Die stedich zyn ghereed aen reen-beradings deur/

Dats reden/kennis/oozdeel/en de wille-keur;

En dezen sielt zy al de twijffelen-vooz ooghen/

Vzaeght raed/hoozd/en beslypt/hier wercht dan heur vermoghen

Tot goede: Maer de wil die Keyzer Otto heeft/

Gheen plaets aen kennes/reden/ noch het oozdel gheeft/

Maer lust de wille raed/om lustens wil te willen/

Alleen om lustens graecht dooz lusts ghenot te stillen.

Dooit dan de Keyzer niet i

Keyzer. Galdrada ghy hebt recht.

Nochtans behooren al de reden die ghy secht

U niet te dypven zo dat ghy u zoud' vergheten

In plicht van uwe Prins.

Galdra. Myn heer ich niet en wijck

Van deere om zyn kroon/ noch van deughd om zyn lijck.

Keyzer. 't Is zeker veel ghezept/ ghy zult u wel beraden.

Galdra. Verkrpghen kan hy niet zo lang ich kan versmaden.

Derfmaech

Keyzer. Versmaden uwen Prins?
 Galdrad. 'k Versmaed' mijn Prins niet.
 Keyzer. Wel wat versmaet ghy dan?
 Galdrad. Het gheen men in hem ziet.
 Keyzer. Is Otto niet een man?
 Galdrad. 't En blyckt niet aen zyn wercken.
 Ontmant ick Otto acht/zo ghy't wel wilt aenmercken.
 Gheen manhept hy betoont nu lust hem oberwindt.
 Keyzer. Helacp! luste maect de menschen mollich blinde.
 Galdrad. Dooz epghen willens keur/ghewozocht dooz minne ooghen.
 Keyzer. Verleent hem dan zyn keur deur vrouwelijck medooghen.
 Galdrad. Gheringher ick dees ooghen upt him plaetse ruck.
 Keyzer. Dat waer booz schoonhepd al te woedelijcken stuck.
 Galdrad. Mijn Heer/acht ghy mijn schoon/en raed ghy't my te schennen?
 Ick neem Galdraed waer schoon/zo most mijn Heer bekenmen/
 Zo ick't dooz lust verbuyl/of gapthepd 't my ontfleelt
 Dat schoon/gheschapen na mijn Scheppers eben beeld/
 'k Deel meerder straf verdien/en meer ondanch betoone/
 Mits ick vermoys en nietich dat gheleende schoone/
 Als of natuur zo gunstich niet en had ghewozocht:
 Behoozter aen dat schoon dan niet te zyn verknocht
 Een plichtelijcke zorg om danckb'rhed te verklaren/
 Dat wy het schoone schoon zorgbuldelijckst bewaren?
 't Bewaren is mijn ampt dooz deughdens hepl' ghe aert.
 Het schoon en blyft gheen schoon't en zy men't schoon bewaert;
 Dus zo ick't schoon berquis dooz wulpsichhepd lichtbaerdich/
 Galdrada waer ghewis het schoone dan niet waerdich.
 Keyzer. Zo Otto't schoon berkieft?
 Galdrad. Dooz dattelhepd berzot.
 Keyzer. Sprcekt zo niet/'t is uwr Prins.
 Galdrad. En Heer/maer niet mijn God.
 De Keyzer nimmer zal zyn lust van my berwerben.
 Ick zweert.
 Keyzer. Zweert niet.
 Galdrad. Ick zweer ick eerder wensch te sterben/
 Dooz dat ick werden zoude Keyzer Ott's gheboel.
 Mijn Heer/mijn herte trilt/helacp! ick gheboel
 Een heub ring in mijn bloed/een schzicklycke berbaezing/
 'k Ferfoep de Prins.
 Keyzer. uwr Heer?
 Galdrad. Dermits zyn zotte razing.
 Keyzer. Galdrada u bedaert/
 En acht ghy u perzoon de Keyzer Ott niet waerd?
 Galdrad. Tot eereijcke dienst acht ick my zyn slaefinne.
 Keyzer. En waecom wepghert ghy?
 Galdrad. Om dat hy zoekt de minne.
 Keyzer. Ghy zijt zyn onderdaene.

Galdrad. Niet tot zijn ghebnyck/
Mijn lichaem is mijn eyghent. Willichlijck ick dupck/
Gedmoedich onder hem ten dienste nae behooren/
Maer heeft hy my tot syne lust-verzaed berhooren/
Hy blyf met zijn berkie/ dan ick en gheeft hem niet.

Keyzer. Galdrada 't is mirakel 't gheen men in u ziet.

Galdrad. Mirakel is 't mijn Heer/ dat ghy voor hem wilt stryden/
Ghy immer raden my/ ick luste zoude myden/
En raed ghy nu dat hy doo? lust mijn eer ontrooft?
Of vannyt mijn Heer?

Keyzer. Galdrada anders niet/ gheloofst/
Al 't gheen ick heb ghezeyd was om u 't onderzoeken/
Om zien of lust vermocht u eere te berkloeken/
Nu bind ick wien ghy zijt.

Galdrad. Ghy wijs wel wien ick was.

Keyzer. Helap! Vrouwens aert is g'lyck het teere glas/
't Gheen lichtelijcke kneust/ en schichtelijck ken breeken?
Maer aen u waerde Vrouwen heeft dat niet ghebleken.
Den Hemel u bersterck op dat ghy zo bolherd/
En niet doo? gepl' bekoo? in lustens wrack berwerdt/
En wilt my dickwijls met uw komtste hier bereeren.

Galdrad. De eer ontfang ick/ Heer/ ick kome om te leeren/
uw stichticheyd my sticht/ waer doo? mijn gheest verblijdt.

Keyzer. Zo baech als 't u ghelieft ghy hertelijck welkom zijt/
Ick bidde komt zamtijd.

Galdrad. Mijn Heer het zal gheschieden.

Keyzer. En wilt my aen uw Vader hertelijck ghebieden.

Galdrad. Ick zal hem zegghen 't ghene dat mijn Heer my zeyd.
Den Hemel u behoed. binnen.

Keyzer. En Gode u ghelepd.

O broede wyse Vrouw/ wat hebben reën vermoghen/
De minnen schichten zijn my dadelijck ontbloghen.
Wech buyle razerny/ wech ghy verdwaelde gril/
Wech pichel ende tocht/ wech ghy broodzoncken wil/
Wech eere-steelster schicht/ wech bulle tyranne/
Wech ghy verdwaelde gzaeght/ wech dwase fantaspe/
Bezadicht uw ghemoed/ ha Ott ghy waerdte verblindt/
Doo? schoonseyd van Galdraed/ wiens deughd u overwindt.

Octavio.

Octavio. Mijn Heer en quam zy niet?

Keyzer. Galdrada my bekeerden.
Galdrada deure heur re en my zelven kennen leerden.

Octavio. Zo bond uw Majesteit het gheen ick heb ghezeyd.

Keyzer. De wijsheyd zelven in heur hert berbozghen leyd.
De reden die zy gaf/ daer zy heur meed berweerden/
Eit overwonnen herte daed'lijck overheerden.

En g'lyck ick was bekracht doo; gzaeghte van mijn lust/
 Zo zweer ick dat ick nimmer oock zal zyn gherust/
 Doo; dat ick heur gheluck tot hoogher staet zal ryzen/
 Om doo; mijn gunst tot heur de Vrouwen te bewyzen
 Wat eerbaerhepd verdiendt. De grootste van mijn Hof
 Ick met heur huwen zal/op dat heur eer en lof
 In eeuwigh gheheugning blyben mach beschreiben/
 Als voorbeeld doo; de Vrouwen die noch Werelts leven.

Octavio.

Keyzer.

Octavio.

Keyzer.

Kost zy uw Majesteit!

Ick heb my niet ontdeckt.

't Is raedzaam dat uw Majesteit terstond vertreckt
 Van hier/want d'Heremijt was om van 't Hof te scheyden.
 Zo is het over tyd/laet ons niet langher beyden.

Beyde binnen.

Hier behoort een vertooning te wesen, waer Keyser Otto leyt in Aras
 ras schoot, 't Verstand hem omhelsende, en Wil onder de teughel
 van 't Verstand, Lust en Cupido onder Ottos voeten.

Laura. Galdrada.

Laura.

Het onrust mynes gheests zo bitterlyck steeds woeld/
 Doo; woeging mijns ghemoets/die t arme herte boeldt:
 Als ick om Cyter denck/die echtelyck ick trouwen/
 Dat my helaes! de uur zeer jammerlyck berouden.
 Ick Flabis verkoo; en echtlyck ben verzaemt.
 Helacp! meer ick deed als Laura wel betaemt.
 Zyn ziele is te rust.

Galdrad.

Nu bindt ghy 't gheen ick zeyden/
 Denckt nu hoe datmen uw oneere zal verbzeyden/
 Met Cyter eerst ghetrouw/en nu een ander Man:
 Doch Cyter is nu dood.

Laura.

Dat niet verschoonen kan.

Galdrad.

Dit inzicht Laura komt te laet in uw ghedachten/
 Niet anders als berdyet en hebt ghy te verwachten:
 Ghy zelven/zomen weet/ghy oorzack daer van bent:
 't Verdriet my Laura/ick u immer heb ghekent.

binnen.

Laura.

My my/benaude hoft vol pseyliche knaging/
 En niemand/lacp! deert de bitterhepd mijns klaging.
 O ghy baldaed ghe tyd/wat schrycklyckhepd ghy wrocht/
 Het gheen ick heb bestaen was zonder afterdocht.
 Nu quijnt mijn droebe hert/nu woelen steeds mijn zinnen/
 Mits ick mijn eerste Liefd verkeerden in verninnen.

De gheest van Tyter verschijnt heur, hebbende een ponjaert in zyn
 rechterhandt, daer het Serpent aen steeckt.

Ach Hemel wat ick zie ? mijn herten steptich ryzen.
 Helas hoe trild mijn hert ! wat is 't dat ghy begheert ?
 Op me/wat naer ghezicht ! mijn trane-ooghen yzen.
 Wat wilt ghy gheest ? wat ist ? ach niemand my verweerd.
 Helacp ! niemand boeldt mijn quet/ick draegh mijn lyden.
 Ach mocht ick nu mijn levens schakels zelfs affnyden/
 Om van dees banghe quetle eens te zyn verlost.
 Zendt Cyter my zyn gheest ? ha wreede gheest hoe kost
 Ghy dus een Vrouw hert ellendelycke plaghen ?
 Debt ghy niet waechs ghenoech/dat ick de rest myns daghen
 In naerichpeyd upt-teer/en nimmermeer heb rust ?
 Tot weenen en gheklach alleenlyck streckt mijn lust.
 Het Hemels licht verbeelt/ick wensch de naere nachten/
 Om met ghemurmureer te buld'ren upt mijn klachten.
 Wat wenscht ghy meerder waech/als dat ick stadich woel/
 Dooz knaging en onrust die ik in mijn herten boel ?
 Hoe kander zyn meer quet als gheestelycke quellen ?
 't Schijnt dat mijn zinnen zyn in dypzandt dypzandt hellen.
 Ontelbaer zyn de tranen die upt d'ooghen blien.
 Wat wilt ghy dat ick doe ? spreekte/en het zal gheschien.
 Wat wilt ghy dat ick zelven Lauraes hert doozsieke ?
 Wat wilt ghy dat ick zelfs u aen mijn herte weke ?
 Helas ! wat ken een Vrouw ? 't misbrypck is nu gheschiet/
 Leet is 't my/liebe gheest/'t berouwe ghy in mijn ziet.
 Vertreckt ghy ? hy vertreckt ! 't schijnt hy nu is te vreden.
 Hoe klopt mijn arme hert ; hoe trillen dese leden ;
 De Wereld is te nauw booz dit benauwt ghemoed.
 Ach onstant-baste Vrouw / wat ghy u zelven doet !
 Wat ghy u zelven deed ! wat ginght ghy doch beginnen ?
 Wat dulhepd porde u ? wat kost u overwinnen ?
 De buple afterklap ! de snoode haet en nydt ?
 De valsche loofse raed ? en 't wercken van de tijd ?
 Verloort uw eerste liefd/verloort ghegheben trouwe/
 Mis-reedichden u zelfs/helacp ! met berouwe.
 Ach gheest/ghy naere schrick ! draeght doch uw Laura meed/
 Het leven my verdriet/tot sterben ben ick reed.
 Waer zyt ghy liebe gheest ? ach ! draeght my inde aerde.
 Verblucht ghy nu/helae ! nu Lauraes liefd u naerde ?
 Waer zyt ghy ? daer ! helae ! mijn herte boeldt gheen schroom.
 Ontblicht ghy Laura nu/nu dat ick na u hoorn ?
 Of is 't vermits ick u in 't leven heb verlaten.
 Een oorzach ist o gheest/ghy Laura nu moet haeten.
 Gheduld/helae ! gheduld/het is mijn ongheluck.
 Is 't mooghtlyck dat ick 't hert niet upt dees boesem ruck ?
 En zend mijn vister graef/om met u gheest te wand'len/
 En van verlozen trouwe gheestelyck te hand'len.

De geest
binnen.

De geest
ver-
schijnt.
De geest
binnen.

Flavio.

Flavio. Mijn Lairo/Lief/wat is't? wat heeft mijn waerde hert?
 Laura. De zinnen zijn helaes! doolhobich droef berwerd.
 Flavio. Was't om mijn af-zijn?
 Laura. Neen.
 Flavio. Mach ick het/Lief/niet weten?
 Ich bid u/'t schijnt ghy hebt uw' Cyter niet bergheten.
 Laura. Noch niet bergheten zal.
 Flavio. Lief/siet u doch te bzeen/
 'k Zal om uw' moeder gaen/staecht uw' bedroeft geween. binnen.
 Laura. Ach Laura uw' onluch en is niet upt te spreken.
 Ghy liebe maeghden neemt my booz' waerschouwt' en teken/
 Verwisselt nimmer van de eerst die ghy verkoopt/
 Breekt nimmer uw' eed/breekt nimmer uw' trouws woozjd/
 Breekt nimmer d'rechte-band; laet nimmer u berleypden/
 Menlaet de tweede niet om bande eerst te schepden/
 Ghy ziet mijn droebe hel/ghy ziet mijn naer bedrijet/
 Ghy ziet mijn herts onrust/om dat ick hem verliet/
 Die 'k niet verlaten mocht. 'k Had eens verpand't myn zelden.
 Belaeft! mocht ick Laura nu in d'aerd bedelven/
 Om eens te zijn bezyd/ban't onrust van mijn zyn.
 "Noyt yemandt quam in last hy brocht zich zelfs daer in.

Flavio.

Zo haestich weer van hier? waer of zy is gheblucht?
 O Flavio is dit de echte-statens bzuucht/
 De wenschelike bzeughd die d'heyl' ghe staet beloofden?
 Ach Flavio/helaes! gansch twijffeloos gheloofden/
 Dat deeze staet volmaectheyd zelden mede bzeught.
 Noyt dacht ick dat den Hemel eenichzins ghehenght/
 Dat als de echte-hand ons gristen by malkander/
 Coelaeten ken dat zy zoud' denken op een ander.
 Te heplich is de echt/de Vrouw dencken zou
 Op ander Man/noch Man op eene ander Wron:
 Te Godlijk is de staet/gheenzins en is't betaemlijk
 Dat d'herten zwerken waer vereening is lichaemlijk.
 't Schijnt Laura die is mijn dooz' binding bande echt/
 Nochtans zo schijnt het dat een ander meerder recht
 Tot heur heeft als ick/die heur wettelike trouwen.
 Het blyckt 't gheen Laura deed heur nu/helaes! berouden.
 De wyoeing heurs ghemoeds heur hertens ruste steelt/
 Mits Cyters hiesde in't ghedachte stadich speelt.
 O Flavio onlustich onder schijn van lueken!
 d'Onrechtelijke echt rechtbaerdich moet verdrucken.
 Helaes! ghewaende bzeughd/vermits ick maecten mijn
 Dooz' d'echt heur/die na recht een anders moeste zyn:

" Porchtans zo moeten wy gansch twijffelloos gheloben/
 " Dat alle echten zijn gheschickt van God daer boven/
 " Ten waer de nicker oock zijn parten zontijds speelt/
 " En d'heplicheyd des echt ons dubbelijck ontfteelt.
 Verdwaeld mijn keure was/verdooldt was mijn berkiezen/
 Mijn onbedocht bestaen deed heur heur trouw verliezen/
 Zy Epters eyghen was/hoe kost zy wezen dan/
 Ghetroude Epters Wyf/en Flavio haer Man?
 Hoe mocht zy wezen mijn/zo Epter zy eerst trouwen?
 " Ghebaen en na bedocht ghemeenelijck betrouwen.
 Hoe mocht zy wezen mijn die Epter had beloofd?
 Ha Flavio ghy hebt hem zyne Wyf ontrouwt.
 Zijn echt hebt ghy gheschendt/ghy hebt gheschaeckt zijn echte.
 Ghy maechten heur uw Vrouw/maer sonder reen of rechte.
 Helact hoe benaudt mijn droebe herte woeld!
 Dooz kuaging en onrust 't gheen mijn ghemoed gheboeld.
 Ach Flavio ghy zyt de oorzaeck van heur faelen:
 Ghy waert het stuur waer deur ghy Laura dus deed dwaelen.
 Zy dwaelden dooz uw dwael/zy misten dooz u mis:
 Dus Flavio alleen de oorzaeck daer van is.
 De hayzen ryzen my als ick mijn sael bedencke/
 En dooz 't onrust ghemoedt ick 't kooz mijns zinnen krencke.
 Verwoede borst barst upt/uytbuidert u verdriet/
 Ontdoen en kund' ghy niet het welck cens is gheschiedt.
 Splijt aerde sloekt my in/tot lichtnis mynes quellen:
 Want 't gheen mijn Hemel was verandert nu in hellen.
 Help hellsch ghesproken/rijst/en rucht my bande aerde/
 Te oberlastich bind ick dese ziel bezwaert.
 De razerny/ick boeldt/mijn zinnen zo ontzinnen/
 Dat gheen rust ter Wereld als dooz mijn dood ken binnen.

Kluyfenaer.

Kluyzen. Wat queldt u Vriend?
 Flavio. Helas! meer als ick zegghen ken.
 Kluyzen. Hoe? zyt ghy bukten te en?
 Flavio. Mijn zelven ick niet ben.
 Kluyzen. uw zelven niet? waerom?
 Flavio. Dooz onrust mijns gemoede. 'k Wantrou en wenschy mijn dood.
 Kluyzen. Den Hemel u behoede.
 Bedaerdt/en dooz wantrou niet bande reden scheidt/
 Het schijnt dat Laura noch in uw ghedachten leyd.
 Volght raed/wie raedloos leeft/zijn onluch zelfs wil werken/
 Ghy laestmael op mijn reden niet en wilden merken/
 't Eschijnt ghy die nu herknauwdt.
 Flavio. Nu t/laet! is te laet.
 Onluchlich is mijn ster/beklaechlijck is mijn staet.
 Kluyzen. Om Laura!

Ach!

Flavio. Ach! om heur.
Kluyzen. Steit Laura upt uw' zinnen.
 Zo kunt ghy/zo ghy wilt/uw epghen ruste binnen.
Flavio. Hoe ken ick/zo ick ben in echt met heur ghetreen?
Kluyzen. Met Cpters Weduw nae dat hy is overleen?
Flavio. Och neen/maer neghen daeghen boor hy was ghekomen.
Kluyzen. Zo hebt ghy Cpters Bruyd dan tot uw Vrouw ghenomen?
Flavio. Dat's 't gheen ick nu beklaech.
Kluyzen. Pu 't mis buyck is ghedaen.
Flavio. Ach! had ick doch ghevolght het gheen my was gheraen.
Kluyzen. Ick rade u het best.
Flavio. Het gheen ick doen verachten.
Kluyzen. Die gheen raed volghen wil moet 't ongheluck berwachten:
 Doch nu met Cpters dood zo werdt het weer gheslist.
Flavio. Ja datmen van heur boor ghe hand trou niet en wist/
 En Laura waer gherust/en heur 't ghemoed niet quelden/
 En dat ick mijn bedryf oock upt gheheug nis stelden:
 Maer zo zeer als 't my woeght/zo zeer is zy belae.
 Want zedert Cpters komste van d'Arcadiaen/
 Heb ick noch brenghd noch lust in Laura kunnen binden/
 Het schijnt zy liefst hem also zeer als ick heur beminden.
Kluyzen. Doch tans zo groepdt de liefd door d'echte handens bed.
Kluyzen. En zo zy Cpter in heur herte heeft ghezet.
Flavio. De tyd heur Cpters liefd gheheel zal doen vergheten.
 Een woeging zo het blijct heeft zy in heur gheweten:
 Zaeck breeze zy my haet/bermits men wel bemerckt/
 Dat Cpters liefde grondich in heur herte werckt/
 Met inbeeldt dat zy is de oorzaeck zynes sterben/
 Zo dat boor heur noch my gheen rust is te berwerben/
 Zy zwoghende upt teert/ick knaghende verdwijn.
Kluyzen. Zo zyt ghy beyde in een droefelycke pijn.
Flavio. Dit zijn de bychten van die trou en eere bykeer.
 Heur ooghen zijn verkeert in traenens bloedens beken/
 Heur lach in naer ghezicht/heur blozinghe in bleech/
 Bestarben doodens kleur/heur moedicheyd in lasheyd/
 Heur aenghenaem ghegluur in stuure woede strafheyd/
 Heur spraek in stil ghezwijg/zo dat ick wel bebin/
 Waer liefde is ghegrond verfoeptmen geyle min.
 Heer Kluyzenaer wat raed? Wat raed kunt ghy my gheben/
 Om eens verlost te zijn van dit bedruckte leven?
Kluyzen. Ghy beyde Gode bidt om quijtschel alts mis daed.
Flavio. Helacy! het mis buyck is al te snoet en quaet.
Kluyzen. Zijn Majesteit die komt/ 't is best wy boort gaen wand'len/
 En in mijn klups zal ick pets bieder met u hand'len. binnen.

Keyser Otto. Octavio.

- Keyzer.** Tot Keyzerinne zy verdient te zijn ghemaect/
Mijn huw'lyck zo ghy weet/het Keyserryck gheraect/
De raed myns ryck en zal dit huw'lyck niet toe-stemmen/
Zo dat ick myne nepping manlyck moet betemmen/
Waer ober 'k gaeren zach dat Cupdeon heur trout/
Zy rijckelijck ghemant/hy deughdelijck ghebrout.
Octavio. Wat dunckt u zoud't Galdzaed gheleiken/
Zo ick heur mildijck laet mijn gunste aen heur blijcken/
En Princelijck verzoet 't gheen ick doo? gep'hep'd zocht?
- Octavio.** Zoot doo? uw' Majesteit boorzichtich werdt ghewrocht/
En dat Heer Cupdeon zijn stuck wel kan beleggghen.
- Keyzer.** Ick zal aen Cupdeon 't gheheym myns meening zeggghen/
En oock Willincion heur Vader.
- Octavio.** Hem booz al:
Want ick gheloof het hem op't hooghst berheughen zal/
Om heur te zien ghehulwt.
- Keyzer.** Gaet en zeght aen heur Vader
Hy daedlijck komt ten hoof/en daer na zal ick nader
Beslupten in wat wijs deez echt zal zijn belep'd.
- Octavio.** Ghevillighlijck ick doe 't ghebodt uwos Majesteit. binnen
- Keyzer.** Galdzada/deughdens Phenix/perle aller Vrouwen/
Op datmen uwe deughd' in stael ghedacht mach houwen/
Nu prins en Keyzer u zijn gunste nu betoont/
Als spiegel hoe de deughd' verbiendt te zijn gheloont.
'k Versoep de gril' ghe min die ick u lepd' te boozen/
En uwe deughdens aert niet na en wilde boozen.
Hy/Otto/dat ghy heur onkupslijck hebt betracht.
Hy/Otto/dat ghy opt plaets gaest aen zulck ghedacht.
Hy/Otto/dat ghy opt uw' waerde zo laech daelden.
Hy/Otto/dat ghy opt na minne grille taelden.
Hy/Otto/dat ghy opt u zelven zo bergaet.
Hy/Otto/dat ghy dus u zelven hebt ghehaet.
'k Verbloech de uur dat my de minne quam beheeren.
'k Verbloech de uur waer in ick poogghden heur t'ontereen.
'k Verbloech de zotte gril die in my heeft ghewracht.
'k Verbloech de minnens gap'hep'd die my had verkracht.
'k Verschpiche doo? 't ghedacht als ick mijn doent bedencke.
'k Verschick dat ick in minnens bloeden woud' berzencken/
Mijn Princelijcke eer/en ick zo was ver Zot/
Dat ick mijn eere waegghden om bleesch-lusts ghenot.
Cupidiale schicht kost die uw' hert berleypden/
Dat ghy doo? vuple bzeughd van schoone eer woud' schepden!
Woud' ghy heur waerde hand gheraken slechts upt lust/
Die wel verbiendt te zijn al knielende ghekust/
Als opperste Goddin en staet-Vrouw aller deughden!
- 't Schijnt

't Schijnt ghy in vuple doente d'waeselijck verheughde.
 Verzotten Ott/ dat ghy zo d'waeselijck bestond/
 Bzondzonckelijck te raken die deughdzame mond.
 Die perle-randen-haeghe heures tongs bewaerster/
 Tolkimme-lidt des deughds/en eerbaerhepts verklaerster:
 Ghepersumeerde azem die in deughde gloeyd/
 Wiens dourw Arctas spruyt/en weeld lijck voeb en greoyd
 Triumphelijck de Lent des edle deughds Goddinnen/
 Zoud' ghy betrachten/Otto/die Vrouw te beminnen?
 Woud' ghy die hepl' ghe kas/zo hemelijck volmaecht/
 Dus hebben dooz u'w lust baldadelijck gheschaecht?
 Den hemel bzeppgh' u Ott' rechtbaerdelijck te plaghen/
 Mits ghy dat schepsels eers verlies dooz lust woud waghén.
 Bloost/Otto/Bloost van schaemt/van schaemte/bloost van schaft?
 Mits ghy betrachten'tgheen een keyser niet beraemt.
 Zyt ghy gheen prins/en Dozt; jae een des Werelds Got
 En trachten ghy te doen'tgheen ghy zelfs hebr verboden?
 Fp/Otto! schaemt u/Ott/de scepter die ghy zwapd/
 Dooz stomme spraecx beweging dupdelijcke zapd/
 Ghy die onwaerdich boert (o bitterlijcke quellen)
 Doch wacker moet hy zyn die zyn droom wil vertellen.
 Ontwaecht Otto/ontwaecht/beklaecht uw zotte gril;
 Beklaecht het mis verstant van uw verlepde wil.
 Benebelt was't verstant/de lust uw wille leyden/
 En deed' u vande deughd/en van't verstant oock schepden.
 Doch niet zo heftich was de wille en de lust/
 Of dober is het buyz uws hetten uptgheblust
 Dooz't zupbere verstant. Wech wispeltuur ghe ranchen.
 O hemel met wat danck ken ich uw Godhepd dancken?
 Dat ghy't verwoeste hert ghenaed'lijck hebt gheslist.
 Helaes! wat Otto deed hy zelven niet en wist:
 Vermits ich was ontzelft/de zinnen hollend' waren
 Maer d'hemels booght-Heer kost my vooz my zelfs bewaren.
 My zelfs/de snoodste vpand die de mensche heeft/
 Mits niemant boos/en quaet als upt zich zelven leeft.
 Des mensch verdurventhepd laet zo zich zelven steyg'ren/
 Dat hy zich zelfs/helacp! zelven niet ken weyg'ren.
 Verdurven is natuur/hoewel zy heplich is/
 Vermits dat alle quaet komt upt ons zelfs ghewis:
 En reuckelooch hy doold die anders wil vermoeden.
 Dus Heer/ich bidde! wilt my vooz my zelfs behoeden.
 Ons zelfs/ons zelfs verlepde: ha godeloose ichhepd/
 Die dooz verwaende wil ons inde loose strick leyde.

Octavio.

Octavio. Billincion, mijn Heer/ is dadelijck ghecomen.
Keyser. Octavio bzenght hem in. Billincion zal schromen
 Te komen mits hy waent mijn passy noch volghert/
 En dat ick ben noch in de raserij verwert
 Van minne tot Galdrada, die gantsch is ghenieticht/
 Van ghelijck de minne komt desghijck die oock verbluet licht/
 Recht anders zal ick met Billincion nu spreken.
 Dus ken de deuchde alle boose willen beken.

Billincion.

Billincion. Ghenaed' ghe Heer zoo vaerdich als ick habb' verstant.
Keyser. Uw Majesteits ghebeden/ quam ick.
 Wel ghedaen.

Uw komste is mijn lief; Billincion zal weten
 Dat ick beken hoe ick my selven habb' vergieten/
 En doeffelijck beklaech' t'ghen ick aen u verzocht/
 Doch 't was een geple schicht die t'zelve in mijn wrocht/
 My selven was ick niet/ dus wilt mijn sael verschoonen/
 My menschen zyn/en Princen mensch'lyckheyt betoonen/
 Der wonnen was mijn ziel/ bekken ick heb ghesaelt/
 't Was in de narrerij van minne gantsch verdwael.
 Verdwael/ en nu ondwael/ uw Keyser van dat wraek scheidt/
 Ich zie ghelijck ghy zacht de menschelijcke swachheid/
 Uw Dochters deughe ick mijn gunste waerdich acht/
 En zy dooz mijn beleyd' tot grootheydt zy ghebzacht.
 Zoo zy ghezintheyt heeft tot d'echt haer te begheven/
 Uw Keyser zal uw dochter tot pets groots verheven/
 Om leeren and'zen wat de eerbaerheyt vermacht.
 En dat hermits de deuchde die ick in heur zacht.

Billincion. Ich danck u Majesteit/ en blybe zeer verbonden.
Keyser. De goede reden die ick in heur heb bevonden/
 Beweghen dat ick meer tot heur nu ben ghezind'/
 Om rijfen heure staet/ als opt ick heb bemind'.

Billincion zeght heur/ en wylyck in mijn name.
 Dat ick in staet gheheughen stellen wil heur fame.
 Mijn bloedt verschickt van schaemt als nabediench bevaelt/
 Mijn dwael die was ghelept dooz t'aenghebeste bloet/
 Billincion verschoont het/ ziet hoe Princen saelen.

Billincion. En vaeken doen zy dooz t'ontzich de bloemsteyn smalen.
Keyser. Spreekt met uw Dochter op het gheern nu is ghezint/
 Siet of hy huwen wil/ en bzenght my weer bescheit
 Op t'ghen ick u voozwenden.

Billincion. O Heer/ het zal gheschieden.

Binnen.

En aen Galdrada zult ghy gunstich my ghedieden.
 Beperid' uwe Prupck als Phenix onzes tijdt/
 Midts Otto sweerdt dat ghy het pupck der pupcken zijt/
 Der Maechden reys triumph Godbinne der Godbinnen/
 Versoepster/dwingster van Dulps/en gepl beminne:
 Gheen locklust u bekoopt/ mit ghy deugh's tepel sooght/
 Dies blijft ghy uwes zelven meesters/en vooght.

Guydeon.

Keyser. Ter goeder uur ghy komt ghy waert in mijn ghedachten.

Guyde. Hoe zoud' ich dese eere van mijn Prince verwachten.

Keyser. Ghy hebt my langh ghedient/

Guyde. Daer in ontfingh ich eer.

Keyser. Dies ghy verachten meught vergeldingh van uw' Heer:

Wie diend' en trouw' lijck diende is belooning waerdich/

Ich vond' u immer trou/en t' mijnen dienste vaerdich:

Dus ghy my binden zult oock vaerdich tot uw' loon/

Maer in ich niet meer als een Princens plicht betoon:

Mijn boozneem is uw' staet tot hooghderluck te rijzen.

Guyde. Hier in mijn Prince zal zijn goetheit my bewijzen.

Keyser. Mijn dunct dat Guydeon zijn rijpe Jaeren heeft.

En rijdich is ghy u ten huwelyck begheeft.

Maer neyght uw' neygingh

Guyde. Heer/ken heb noch niet verkozen.

Keyser. Verkieft nu booz dat ghy meer tyd' laet gaen verloozen.

Guyde. Het kieser lpd' ghevaer.

Keyser. En zoo ghy niet verkieft/

Zoo volght het dat ghy booz versupmingh tijt verliest.

Sal ich uw' kieser zijn?

Guyde. Mijn Prince mach ghebieden.

Keyser. Verzoekt ghy dat booz my de kiesingh mach gheschieden?

Zoo zal ich kieser deugh en eere boven 'goet.

Guyde. Uw' Majesteit hier inne zijn ghelieven doet.

Keyser. Een Joffrou van Florens ich kenne van gheslachte/

Seer edel in gheboozte/doch noch meer ich achte

De Edelheyt heurs deughden waer zo in uytmunte

Zoo ghy uw' liefd' op haer ten echte stellen kund/

En winnen heur weerlesd' in huw' lijck zal ich gheben

Omruftich inde echte staet met heur te leveus

De landen Casentijn/en renten die het heeft/

En d'incomst die my oock Dalpe Arna gheeft/

Op dat uw' lucken tot de hoochste polen steegh ren/

En uwe Vrouw zal zijn die Keyser dijnste wepgh ren.

Het is Galdrada die zo deughdsaem is als schoon/

En waerdich is heur prupck met Keyserlycke kroon

Ghepronckt te zijn : doch nu de Wereld zal bebinden/
 Dat deughde meerder windt als geple lust kan winnen.
 En zo ghy bepd' verzaemt in echtelijcke band /
 Ghy deughdzaem zyt ghebroutd/3p rijckelijck ghemand.
 Wat zegt ghy Gudeon ?

Guyde. 't Schijnt my ghebrecht vermeughen
 Om spreken 't gheen ich denck/dooz 't luckelijck verheughen
 Mijns diensteijcke hert : dies niet ken zyn ghezept/
 Wat buygzaemijcke danck in 't hert verburghen leyd :
 Lang leef u Majestept : de mildhepd uwes daden
 Doen dat mijn zielens krachte nimmer zal verzaeden
 In danckbaerhepds ghetupping. Oes Joffrou ich wech
 Is waerdich aen een Prins in d'echt te zijn bestect :
 Doch zo mijn sterre zo gheluckelijck verschapen/
 Dat dese Vrouw mochte echtelijck zyn myne/
 Mijn glorijs waer te grootst' als 't luckicht' op de aerde.

Keyser. Ick acht heur u te zijn/en ghy Galdzaba waerd :
 Doch met heur Vader zal ich breeder van heur spreken/
 En midd'ler tijt zo zult ghy gheven eenich teken
 uws liefde tot Galdzaba/dies voorzichtig zyt.

Guyde. De weer-liefd' van een Vrouw verkrightmen dooz de tijd.
 O Hemel ! wat gheluck ! zal't immer kunnen wesen
 Dat myne sters gheluck tot die hooght 3p gheresen &
 Ghy hooghe Hemel my onluckens damp wech-naemt/
 Ick met Galdzaba soude echt lijck zyn verzaemt &
 Des Hemels schicking is 't. Wilt/Hemel/ my dan sturen
 Om tot uwer en lof het voornem upt te vuren.

Tweede Bedrijf.

Kluyfenaer. Galdzaba.

Kluyf. Verheugh'lijck is de tijd. Galdzaba wilt ghy wandlen &
 En op de wegh 'up t'zaem per sichtiglijck zullen handlen :
 Laet ons naed Arna gaen.

Galdrad. Wat wegh mijn Heer begeert.
 Ghy zult mijn zepl-steen zyn/want ich acht my vereert
 Verzelt met u te wezen.

Kluyf. Hoe schoon/en hoe heugh'lijck
 't Gheboomtens loimmer is.
Galdrad. uptnemende gheneugh'lijck :

Hoe mild de milde gheber ons zyn gaben zende/
 Waer dooz men steets bemerkten Godes kracht bekent.
Kluyf. 't Is zo/en niet alleen zyn krachte / en zyn groothed :
 Maer daer beneben onze menscheijcke smoothed.

De graep Gods bedocht met douw het drooghe land
Verquicht/en hoestert 'thert des bladeloofse plant:
Bewpizende zijn heyl'ghe God'lyckhepd zo goedich/
En deze schep's lens danckb' r'hepd teelt meer oberbloedich/
Nodustich voedzel nae des menschengs neygings wenschs.
Maer / helacy ! zien d' ordanckbaerhepd des mensch:
Ja d' eene mensch van d' ander niet en mach ver wachten/
Wits yder epgen-baet/en woeker-winst betrachten.
Ghelyck de apostunp af treckt 's lichaems bloed/
Desgh' lyx de eene mensch, helaes l' de ander doet.

Galdra. 't Is zo/maer bet'ren zal't als 't d' Hemel zal verdzieten.
Kluyf. Verdzoten heeft het lang: maer wy niet af en lieten.

De nickerlycke dwael. Wy hebben gheen mis haeg.
Men God ontbrecht het niet/maer ons begeert is traeg.

Galdra. Wat mensch en soud' niet wenschen betering zyns leven ?
Kluyf. D'aeght ghy't met erenst ?

Galdra. Ja ick.
Kluyf. 'k Zal u ant'woord gheben/
Zo ghy't u niet en belght.

Galdra. Ick bid u 't my verklaert.
Kluyf. Ghy zelfs niet wilt/noch wenschte dat ghy beter waert.

Galdra. Zo sprekend' zoud' ghy my wel vzoede kunnen maken.
Kluyf. Dat ick de hooghe Zon met handen ken gheraken:

Wat Paradox is dit ?
Kluyf. Zeer licht ick 't u bewijs.

Galdra. Doet ghy't/zo glooft dat ick u boven Cicro prijs.
Kluyf. Wat bet'ring wenscht ghy doch/des lichaems of der zielen ?

Galdra. Der ziele.
Kluyf. Onz' boorneming dan eend'achtich vielen.

Galdra. Wat noemt ghy zielen's bet'ring ?
Kluyf. Dit b' ant'woord ick ras.

Galdra. Dat zy deugdlycker zy dan zy te bozen was.
Kluyf. Waer uyt'spruyp deze deughd' ?

Galdra. Dat zy daer in verheughe/
Kluyf. Verkr'pghende een nieuwe haeking tot de deughde.

Galdra. Waer zegt my/wenscht ghy nu eerst dat ghy beter waert ?
Kluyf. Och neen; die wensching is al oud/en lang besaert.

Galdra. En zyt ghy zeder't wenschen beter niet ghemerden ?
Kluyf. Veel eerder snooder / want in't quade ick volherde.

Galdra. Waer meent ghy 't u ghebrecht dat ghy gheen bet'ring ziet
Kluyf. Als ghy de wille hebt ?

Galdra. Men macht.
Kluyf. En anders niet ?

Galdra. Och neen / want als de wil en macht te zamen komen
Kluyf. Doen alles / maer als d' een van d' ander is ghenomen

En werter niet volbracht/ghemercht dat niemant doet

Het gheen hy niet en wil / al heeft hy macht en miset /
 En wed'zijn zietmen oock recht wezentlyck door' ooghen /
 Dat niemant doet zyn wil ghebreect het aen't vermoghens
 Want ick wil beter werden / maer ick niet en mach /
 Dus blijf ick die ick was ja argher dach aen dach.
 Kluyf. **Wt wil en machte kan een werck wel zyn gherefen /**
Maer om het wel te doen moeder de derden wesen.
 Galdra. **Wat derden? Heer.**
 Kluyf. **'t Verstant.**
 Galdra. **Mijn Heer dat's wel ghezept.**
 Kluyf. **Want zoo't verstant de macht en wille niet en leydt**
Zoo trefmen'trechte niet.
 Galdra. **Wie kent verstant beletten?**
 Kluyf. **De nicker die u doet verkeerde willen zetten.**
 Galdra. **Heeft die macht blypen God?**
 Kluyf. **Och neen: gheen macht altoos /**
Maer hy ghelijck een Leeuwe / krachtich / sterck / en loof
Bezingeld' ons ghestadich om ons te verflinden /
Pochtans onmachtich om ons aen de zond' te binden.
De boosen niet vermach door' zyn verwoeste gril.
 Galdra. **Gansch niet mijn Heer!**
 Kluyf. **Gantsch niet ten zy het Gode wil:**
Want mocht de nicker met ons doen al zyn begeeren
Zoo waer zyn macht so groot als van uw' Godt uw' Heere.
 Galdra. **Recht spreekt ghy Heer.**
 Kluyf. **Zoo is de waeningh dubbel quaet /**
De nicker meer vermach dan willich ghy te staen.
 Galdra. **Ich kent niet loch' nen / Heer.**
 Kluyf. **Wel waerom zoud' dan wesen**
Ghy u niet bet ren kunt!
 Galdra. **Wt onse bleefsch gherefen /**
 Kluyf. **Den suaden Adam!**
 Galdra. **Wat hebt ghy wel bedacht?**
 Kluyf. **Wat noemt ghy bleefsch lust? is't krankhepd' of is't mach?**
 Galdra. **'t Is krankhepd' / broof hepd' / pdehepd' / en alderhandich.**
 Kluyf. **En Godt is sterck / almachtich mogend' en selfstandich.**
 Galdra. **Is't soo niet?**
 Kluyf. **Heer'tis so.**
 Galdra. **Te vooren seyd' ghy my**
 Kluyf. **Dat Godt uw' levens betringh wensche / en oock ghy.**
 Galdra. **'t Is zulck.**
 Kluyf. **Zoo oord' ick u niet zoo verdwaeld' van reden /**
Dat ghy de krankhepd' / broof hepd' en de pdeheden /
Dwa bleefsch van meerder kracht en moghenthepd' acht
Als Godes sterckhepd' al vermoghenthepd' en macht.
 Galdra. **Dat waer / Heer / blypen reen.**

De re!

- Kluyf.** Dooz reden men kan wiſſen
Dat ghy de kracht en machte u wes Gods moet pſſen:
Ghelijck een eenw ghe Gheeft d'almachtich ſchepper is:
Deer boven t'ſhepſels krancke vleechs verderfenis.
- Galdrad.** Heer/onghet wiſſelt/want dit moet ich zeker houden.
- Kluyf.** Hoe kan dat zijn indien het vleech vermoghen zoude
Ghy tegghens Godes wil/en d'uw in zonden ſtozt:
- Galdrad.** 'k Mach ſegghen dat het vleech wert daghlijcx aen ghepozt:
Tot alle boof heyt.
- Kluyf.** Pozren dat en is gheen d'winghen/
En dit moſt d'winghen zijn/dus zijnt verſchepde dinghen:
Want zoo ghy u tot meerder ſond' te doen aenſtelt/
En zondicht meer/zoo zondicht ghy dan dooz gheweld:
Maer laet ons nu wat nader tot de gront gheraken
Wat quaet iſt daer u 'vleech natuerlijck na doet haken?
- Galdra.** Tot alle quaet.
- Kluyf.** Tot all'?
- Galdra.** Van gheen ich ben bezyjd'.
- Kluyf.** Maer noemter een.
- Galdra.** Tot giericheyd tot haet/en nijd'
Tot ongheloof/en toozen/tot afgoderpe/
En ander zonden meer/ghelijck de hobaerdye
Hoochmoedicheyt en trots/die nimmer in my ruſt.
Doch ghy wel ſegghen mooght/dat d'ers uyt vleechelust
Niet ſpruyten/maer alleen zijn zinlichhedens ſtrijde/
En daerom ſtel ich die oock gantſch lyck aen de zijde:
Van dat onkuyſhepts en de gulſichepts ſenjd'
Ghy niet ontkennen kunt/de vleechelusten zijn.
- Kluyf.** Galdrada/zeght my/Wat verſtaet ghy 't vleech te wſen?
Maer uyt d'aenpozzingh tot de ſonden is ghereſend
Want tweederlepe dinghen hier uyt men verſtaen.
- Galdra.** Dit gaet alleen 't Verdurven ſichtbaer lichaem aen.
- Kluyf.** Met reden zal ich u dan duydelijck betoonen
Int lichaem een onſterffelijcke ziel moet woonen
Iſt zoo niet?
- Galdra.** Heer'tis ſoo.
- Kluyf.** De ziel en is dan niet.
Het gheen het vleech is/nach 't vleech de ziel/alziet
Ghy dat ſp't ſamen maer een menſch volkomen maken?
- Galdra.** Mijn Heer die zeyd ſeer wel/dit ken ich niet miſſaken.
- Kluyf.** En wie van beyd' is booghtzaecht ghy niet aldermeest
Dat Godt/die is onzienlijcken/een eenw'ge gheeft/
Het zichtbaerlijcke lichaem en het vleech beheerden?
- Galdra.** Als lichaem weder ſpaanch daer niet tegghen heerden.
- Kluyf.** Dat kan niet zijn.
- Galdra.** Hoe Heer! de Heyl'ghe ſchryft ons leert.

Kluyf.

Hoe dat het broosche vleesch teghen de gheest begeert.
Hier valt ghy van het zichtb're vleesch nu op een ander.
Het gheen onzichtbaer is / deers schelen van maldanber.
Van't gheestelijche vleesch ons redening niet en viel;
Maer van het zichtbaer vleesch / het welcke gantsch de ziel
Ghehoorzaemt / en niet boven zielens wil kan stepg'ren.
Noch lichaems misbruyck / noch heur quetzing niet kan wepg'ren.
Leest van Origine die zelfs zich zelfs ontmant.
Van Mutio Scévola die zyne hand verbrands
En van Themistocles; ja Panibal / en velen /
Die met hun eyghen handen eyghen levens stelen:
Als Samson / Catho / Saul / en Bruut / die allen heur
Ziel hebben gantsch ghehoorzaemt inde wille-heur.
Men ziet hoe wanhoop kan de slechte liens verlepden /
Die stricken tot verwurging hun liens zelfs berepden:
Zoo't lichaem van ghehoorzaemt 'tgheen de ziel ghebiecht /
En dat ons dooz de dood de lichaems lust ontvliet /
Wie twijfelt of het lichaem zal zich oock begheben
Naer lusts onbering zonder p'rijckel van het leven?
Of waend ghy dat hy 'tminste deele niet vermacht /
Diemen in 't grootste deel volkomen wercken zach?
Wat dunct u? heeft de ziel niet all' de heerschappye?

Galdra.

Kluyf.

De reden mijn ghebien / ick hier niet teghen strepe.
Galdraed dit? wel ghezepd. Dooz reden ghy dan ziet
Hoe dat de ziel het lichaem / maer het lichaem niet
Ov'r onze zielen heerscht. Dus ken ick licht bewyzen /
Dat als God wille gheeft / uw vleeschs kracht niet ken rypen!

Galdra.

Kluyf.

'k Gheloof het Heer / en dit gheloofst een peber een.
Gheloofst ghy dit Galdrada? zeght my dooz wat reeu:
En betert ghy dan niet? of wilt gh'r u niet nae zetten?
Gheen creatuur ken de bet'ring u beleeten.

Galdra.

Kluyf.

Gheen creatuur vermacht.
En bet'ring niet gheschiet.
'k Verwonder niet.

Galdra.

Kluyf.

Waerom?
Ghy wilt uw bet'ring niet.

Billiacion.

Billinc.

Kluyf.

Billinc.

Kluyf.

Recht wel te pas ghemoet ick u hier bepde t'zamen.
In sichtelijck ghespreck wy wandelende quamen.
Mijn dochters groot gheluck.
Gheluckich / Heer / ghy zyt
Met zo een dochter / die de kostlijckheyt heurs t'yd
Zorghvuldelyck besteet.

Billinc.

Ich acht zy u valt lastich.

Kluyf. Ghelooft/mijn liefde tot Galdzada is standvastig.
En heur gheselschap ick veer boven anderen acht.
Billinci. Van uw belesfhept/Heer/ich minder niet verwacht/
 Hebt ghy my Heer gheseyt het gheen ick u voozstelden?
Galdra. Ach neen. vermits het voozstel my inwendich quelden.
Kluyf. Wat ist mijn Heer:
Billinci. Het wichtichs.
Galdra. En van die natuur
 Dat ick behoeve/ Vader/wel een luck-sters/wur
 Om ramen t' best.
Kluyf. Wat ist?
Billinci. t'Gheen heur gheluck mach rijzen/
Galdra. Ich ben't alleene niet/maer alle broede wijfen/
 Heer Vader/vonden daer in zeer veel afterdocht.
Kluyf. Ich wensche dat ick u/voozstellingh weten moecht.
Billinci. Een huwelijck ick meen.
Kluyf. Dat heeft veel nabewoeden.
Galdra. Vermids het brenghet gheluck/en oock de onlux roede.
Kluyf. Galdzada zept zeer wel.
Billinci. Een huwelijck vooz heur.
Kluyf. Met wien docht?
Galdra. Heer niet een/en niet na mijne keur.
Kluyf. Na uw Heer Vaders keur.
Galdra. Och neen.
Kluyf. Oock niet:dat's wonder!
Billinci. Hoe ist? zal uwe dochter zonder
 Verkiezingh heur begheven inde heyl'ghe Echt?
Kluyf. Soo zy afkeerlijck is/my dunckt zy heeft het recht
 Men heure zy;
Billinci. t'Is waer dat ick/noch zy verkoozen/
 Maer zoo mijn Heer ghelieft de rechte grond te hoozen/
 t'Sal schijnen niet zo vreemd ghelijck t'mijn Heer wel acht.
Kluyf. t'Ghesepin van dese zaack ick ernst'lijck verwacht/
Billinci. t'Is zo dat liepser Ott' heur in de Echt wil gheven/
 Om heure staets gheluck in't hoochste te verheven/
Kluyf. Wat ist dat hem beweecht? hebt ghy hem dienst ghedaen?
Billinci. Och neen;maer acht myn zelf zyn minste onderdaen/
 De deughde die hy in mijn Dochters hert bespeurden/
 Een aenzien dat zyn lust na wille niet ghebeurden/
 Heeft in zyn Majesteit zoo krachtelijck gheworcht
 Dat Otto van zyn zelven ernstich heeft verzocht
 Om heur met een zyns hofs/in dichte te verzamelen.
Kluyf. t'Is wonder dat wy noyt van dese daent vernamen/
Galdra. Galdzada dus secreteit? hebt ghy't vooz wy gheheelt?
 Och neen mijn Heer/ick heb't u alles meed' ghebeelt/
 Hier in uwe klups.

Wan.

Kluyf. **Wanneer?**
 Galdra. **Als my mijn Heer woud' raden**
Dat ich de Heysers lust behoorden te verjagen?
 Doch 'twas alleen ghebaen om weten mijn ghezind.
 Kluyf. **Galdrada u bedencht / het schijnt ghy zijt verjind.**
'kheb noyt daer van ghehoort.
 Galdra. **Het is mijn Heer vergheten.**
 Kluyf. **So ghy't my had ghezejd / ghelooft / ick zoud't wel weten.**
 Galdra. **Op d'ond'ard'arghs namidd'argh heb icht u ghezejd.**
 Kluyf. **Dat ken niet zijn ick was doe by zijn Majestejt /**
En al dien dach ten hof.
 Galdrad. **Mijn Heer moet hem vergiffen.**
 Kluyf. **Vergiffen wenschelijck is / maer hier in ick niet misse.**
Waer't ghy doen in mijn kluyt?
 Galdra. **Wel een volflaghen uur.**
 Kluyf. **Ich met mijn Heere sprack.**
 Billinci. **Dit schijnt een vreemde kuur**
Mijn Heer / my valt wat in / en't zal niet anders wesen.
De passy van de Heysers zijnde hooch gheresen.
Ja boven redens top / gantsch woest en onbedocht /
Heeft moogelijck dooz u w' schijn / en kledinghe ghezocht.
Galdrada dooz bedoch tot zijn mins lust te brengen /
En mits mijn dochter doen zijn lust niet woud' ghehenghen.
Is zijn boozneem verkeert.
 Galdra. **Hoe heeft Godt my bewaert?**
 Kluyf. **En was hy my ghelijck?**
 Galdra. **In kleding / en in baerd.**
 Kluyf. **En hebt ghy hem voldaan?**
 Galdra. **Dooz kracht van mijne reden.**
Een grilling ick ghevoel. En zidd'ing dooz mijn leden.
Bedenkende 'tghedaer. Waer in ick was ghestelt.
 Kluyf. **Gheen grooter macht men vind' als redenens gheweld.**
 Galdra. **Ich meenden dat het was mijn Heer die ick daer vonde.**
 Kluyf. **Hier om zo heeft de Heysers doe om my ghezonden.**
En nu ick t wel bedench zoa was dit zijn beleyd /
Want na ick had' ghenomen heuschelijck afscheyd /
En d'edeldom daer na my 'tgantsche hof dooz leeden /
Dus midlertijd zo moet de Heysers in mijn kleden /
Of immer die ghelijck (zijn na mijn kluyt) ghegaen
Ja dulle min wat hunt ghy raserny bestaen!
 Galdra. **Ich schepden Heer / van hem / zoo't scheen met groot ghenoege.**
 Billinci. **'kGhelooft dat het nu noch in zijn hert moet woeghen**
Dat hy zoa was verblind.
 Galdra. **'kAntwoorden hem zeer wel.**
 Kluyf. **So dat ghy beken deedt zijn nickerlijck opstel.**
 Billinci. **En nu betracht hy om zijn dwaling te verschoonen**

BEDIL-AL.

Vat zietmen al gheschieden

Vat zietmen vreemde partent

Hoe sollebollen d'harten

Van deze zotte lief

En immer is het vvaer

'tGheen Laura heeft bedreven

Die trouden nu een aer

Om inde echt te leven.

Maer leeft zy? neen zy klaeght

Nu ist helaes ach armen,

En niet als droevich karmen,

Mits heur ghemoede knaeght.

Nu is de hant in't haer,

Nu ist een droevich schrayen

Nu is zy niet te pacyen

Nu maectt zy groot ghebuer

Maer had' zy eerst bedocht

Voor dat zy had' begonnen

Zo had' zy niet bevonnen

Vat dat de minne vrocht

Dus gaet het int gemeen

Die doen voor zy beraden

Doch die goe raed' versmaden

Is Laura nier alleen.

Het schijnt zy nu uytteert

En niet en ken vervverven

Te leven ofte sterven:

Ziet dat ghy van heur leert.

Vat zeyd' men van de Keyser

'tSchijnt dat hy is ontblindr,

En nu niet meer bemindr,

Maer is kacht hem een veyser.

Hy vvas te zeer verzot

171

'Wier was te hoogh gherefen
 Als zy ghehuvt zal vveesen
 Zo bied' hy vvel een bodt,
 De minne stadich groeyden
 Dus zalt gheen vvonder zijn
 Dat onder d'echte schijn
 Hy Guyd'ons nest uytbroeyden.
 Dus gaet het int ghemeen
 Die door de gunst' van Heeren
 Hun staet en haef vermeerden
 Vergheten t' vvoortjen, neen.
 VVat ken 'ighenot niet doet
 De min heeft snoode treken
 Om deughd' en eerte breken,
 Meer als-men ken vermoen.
 Staet-giericheyt veel vvroght,
 En vaecken onder vrouvven
 Die trouvven en ontrouvven
 Hoe vast de echt verknocht.
 De lust gaet boven reen,
 G'lijck vvy in Laura vonnen,
 Heeft min heur niet vervvonnen?
 Doch zy ist niet alleen.
 Ick se'g vvat my betaemt
 Ick vvilt u al uyt-legghen,
 En uvv onvvil zegghen,
 VVant ick ben onbeschaeamt, Binnen,

Derde Bedrijf.

Laura legghende te bedde zeer kranok.

Beknelde Azem d'inghe'dt dijn lasse doodbzaechstich
 Ist deeg beknelde borst: doot lashept ick verstick:
 Blucht ziele opt uwer ris/laet Laura troost ghenieten

• iij:

Gheedicht

Gheledicht zijn de tochten mijnes traenens blieten/
 Verblind de ooghen zijn dooz t'biggelen gheween/
 Derhaerst en ronckich is mijn stemme dooz t'ghesteen/
 Ontriemt mijn tonghe is dooz t'langhe woedich knaeghen/
 Onthert mijn herte is dooz ziels uppteeringh klagen/
 Verdoost is mijn ghehoor dooz d'Echos weer-ghelupt/
 Die mijn bedzoefde hert zo deerlijck heeft gheupt.
 Nu hebt ghy Cyter vzaeck. Mijn lief/mijn here/my waerde/
 Ghy ziet de naere hel die ick had op de aerde:
 Een hel: Ja helsche hel/een nickerlijck ghewoel.
 Ach wist ghy Cyter wat ick in mijn hert ghevoel/
 Wat ziels knaegh-wurm in t'ghemoede komt bezwaren/
 Ghy zegghen zoud' mijn quellen d'uwten ebenaeren.
 Oogs tenten luyckt d'ijn licht/uw licht gheen lichte ziet/
 All' t'werelts kreps-begriep is my een naer verdoet.
 Het eerste bladt dat beeft/schijnt of het Laura d'ezeghde/
 Berispende dat ick mijn liefde elders nepghde/
 Als tot mijn eerste lief. t'bosch/schijnt/bemurmureert
 Dat ick mijn trouwe in ontrouwe heb verkeert.
 Ach stomme schepslen stilt! ghy dubbeld' mijn herts quellen:
 Zee zo veel zands niet heeft/of ick heb meerder hellen.
 Ach Cyter dat ick mocht ontboen t'gheen is ghedaen/
 Met vulling van de zee vol bloedighe ghetraen/
 'k Begost te weenen lief/en zo bedzoefte te weenen/
 Dat all' wat leeft my hulp huns tranen zoud' verleenen/
 En zwemmen int ghevaer van dese bzacke bloed/
 Int woeste weeghegolf/Waer t'water waer mijn bloed.
 Verschijnt ghy Geest/geest/naect/uw' komst' my niet verbaerde/
 Komt nader Gheest/treedt aen/Want nu ick van de aerde/
 Met recht berouwe schepd/zeer haest ick u verzelt
 Midts met mijn dood/helaes! zo eyndich ick mijn quet.
 Verblycht niet/blyft my by/ach Gheest len wilt niet blychten.
 Weest ghy ghetupghe zelven van mijn laeste zuchten/
 En hoe de laeste snick zal eynden met uw naem.
 Ach Laura heeft vernield' de glozz henres faem!
 Tos haensche maeghden weent/helpt my elend beschrepen:
 Ach Joffren! laet u niet dooz quaden raet verleen:
 Ziet op uw eygen plicht/beooght wel mijn verdoet:
 De raders raden wel/maer zy en gelden niet:
 Mijn onbedachte jeughde liet zich over stemmen/
 Nu ziet ghy my in bloeden mijnes traenens zwemmen:
 Gheen water tranen zijn't/r'is herte-puure-bloed/
 En pder traen zo bitter als het bittre roed.
 Ghemengelt met de gal van klaghelijck berouwe.
 Dus wilt eerbare maeghden woord/en eede houden/
 Der wisselt nimmer van ghegheven echte trou.

De geest
 ver-
 schijnt.

De geest
 ver-
 treect.

Da mynphgen spiegest u aen dees bedorste Dyon.
 Du ick my affshep'd' neme/en myn oogghens tranen/
 Du tot uw eerb' ze plicht weemoedelijck vermaenen.
 'k Verlaet uw/'k' laet de wereld met heur schicking-grim/
 Die anders niet en is als een vervalschte schim:
 Dooz yd'le waen vermond/cen schichtighe weer-maechster/
 Een kind's/en zot ghetuyt/de redenens rabzaechster/
 Een waenghelaten sloof/een wispeltuurghe gril/
 Die zelven niet en weet wat heure wille wil:
 Een bozne der ondenghdens tochts bedziengerpe/
 Een wil'ghe haecking na verbloekte slavernye/
 Een balbekackste grijns/een taerling-loope-kuur/
 De nicker is in heure nielere-natuur.
 Ha Hemel-heerscher-al/ghy alder-alhepds-allen!
 Du dat dees snoode wurm zo zondich is ghevallen/
 Zy knielde/zy bid/zy smeect/hoewel zy t'w'jsse loos leeft/
 Dat uw' ghenadens mildhepb' heur misd'ard vergheeft.
 Vergheeft heur/Heer/vergheeft/want ghy opt waert gersde-
 Om te vergheven die met buyghzachte ghebde/
 Heur schuld bekennen/g'lyck ick kenne mijn misd'ard':
 Ghy wilt niet datter eene ziel verloozen gaet.
 Uw' schepslen zijn zo waerd/en daerom uwe groothed
 Is grooter in ghenaed' als menschelijcke snoothed.
 Mijn herte slauwt/helaes! mijn azem gantsch verstickt/
 Hoewel ick graechlijck sterf/nochtans mijn hert verschickt
 Doozt naechen vande dood. Ach naboots van mijn waerde!
 Ghetrouwen Cyter/nu ick schepde van de aerde:
 Blijft heroijlsche Beeldt/verkeert u in metael/
 En laet de trouhept selve zijn uw pedestael.
 Verciert uw blonde-hoofst gantsch met Lauriere blechten/
 Want liefde zelven zal uw statua oprechten/
 En heben u op't top des arcetriekx' hooghste pool:
 Ick gheef nu Cyter weer t'gheen Laura hem ontfool.
 Spreekt beelde/beelde spreekt/han klacht u niet verwiecken?
 Of wilt ghy dat ick u met tranen zal bedecken?
 En bulder opt t'ghezucht van mijn vermoepde ziel/
 Ja dat ick nu ootmoedich vooz u/beelde/kniel:
 Ick kniel/helaes! ick kniel met een gheboogghen herte/
 En print op uwe lippen tafbeeld' mijnes smerte/
 En op dat ick mijn luktens hooghste luck verwerf
 Omhelst met u/ach beeld' ick sterf/ick sterf/ick sterf.

Zy ziet
 op de
 schilde-
 ry.

Sy kust
 de Schil-
 dery.
 Sy om-
 helst de
 Schilde-
 ry en
 kerst.

Flavio.

Hoe oft met Laura is? helaes hoe mach heur wesen!
 De groote krankhepb' doet dat ick heur dood moet byessen.

130

Hoe ist mijn lief! 3p slaept/helaes/op Cyters deeldts
 t Is Cyter/Cyter ist die in heur hert nen speeldt.
 Ha Laura/Lief! mijn hert/helaes/gantsch gheen beweeghens
 Of spreect ghyp met hem die ghyp meeste zyt gheueghent
 Mijn Engel/gantsch verkleunt/helacy 3p is doodt
 Porcelia. Lacp/Geralda. Binnen.

Guydeon.

Guyde. Helacy 'rblijcht dat mijn Galdzaba is afkeerlijck/
 En lijckwel is mijne liefde deughdzam en recht eerlijck/
 Godt vreesende ick lief. Nochtans ghelooft zijt niet/
 Waeromt Vermidts 3p dit ghetrouwe hert niet ziet/
 En waent vermidts ick heur dus schichtelijck bezinne
 De liefde my niet beweeght/maer dat ick gepl beminne.
 Mijn woorden acht 3p woorden/ azenlycke wint/
 Ghelijck of de woordens galmt gheen herte grond en vindt.
 Galdzaba waer mijn hert ghetraplet/en door zichtlijck/
 Ik weet dat ghyp tuyghen zoudt dat in vlozens niet lichtlijck
 Ghetrouwer neppinghe als de mijn wesen zou.
 Ick weet leergiericheit zeer dick wils pozt me Dion/
 Galdzaba/omt de kluyt naer vaecken te verzellen:
 Ach of my sterren rep zich gunstich nu woud stellen/
 Dat ick ghemooten mocht die perle in dese stond/
 Om heur te beelden af mijn repne liefdens grond:
 Hier after dit gheboort is best ick my behoede:
 Stuurt hemel want uwe stuur ons stuyden oft ten goede.

Mochten traenen tuyghen zijn,
 Van de trouheyd mijns ghemoede:
 'k Borlden uyt de ooghen mijn
 Bloede tranens laeuve vlooden.
 Mochten schrilling en ghesucht,
 Doen Galdraed' mijn liefde gheloven,
 'k Vulden gantsch de vvyde lucht:
 't Zees ghedruys zoud' ick verdoven.
 Mocht het droef ghemurmurer,
 't Hert bevveghen van Galdrade!
 Nimmer zoud' mijns herts onvveer,
 Vande droeve storm verzaden.
 Mocht het naere droef ghezucht
 Heur tot medely bevveeghen,

'k Duyster.

'k Duyfsterden miin oogens licht
Door een bloede-traene-reghen.

Galdrada.

Het wichtichste hoorstel berespcht het kloekst berade/
Dooz haestich/ ras beslupt werckt elck zijn eyghen schade/
En meest t'gheen t'echten roert/dies ick my schreumich vin/
Hoe wel ick deur deez echt de hoogste staete win.
Doch/ laec/ l inde staet is d'echte niet ghelegghen/
Maer inde echt/de staet. Want die wel o'berwegghen/
En paplen grondich na het heymelijck ghebaer/
De plicht/de zoeg/het zuck/de moep'lyckhepd'/t bezwaer/
Ooght meerder op de echts-grond/als de hooghe staten.
De echt ons steets verzelde/de staet kan ons verlaten.

Guyde. 'k Vermoedich dooz mijn liefd'/k verlaet de lievers schroom/
Joffrou Galdrada wilt verschoonen dat ick hoorn/
Maer ick ben onderwacht.

Galdra. De wech is elck een wyse.

Guyde. Verschoont mijn stouthepd mits de quelle die ick spe/
En geen verlichting vind als in uw lief ghezicht.

Galdra. Meer Guydeon het zeggghen valt een peder lichte.

Guyde. Als t'zeggen niet verzelde met een hertgrondich meenen.

Galdra. Som kunnen in een azem lachghen en weer weenen.

Guyde. Maer dat bekapsthepd heerscht.

Galdra. Welaez/! dats zo ghemeen/

Dat onder dypzendt lievers vindmer qualijck een
Wiens meening ebenaert de passie huns zeggghen/
Maer dooz de schijn van liefd zy hangelen en dregghen
Na onze herts ghehepm: En gh'lyck een Vrouw en hert
Zeer lichtelijck medooght/beoogghende hun smert/
Werd dick wils dooz de waen d'ommoze Maeght bedrogen/
Alleen dooz't valsche getraen van schalcke lievers oogen/
Gh'lyck d'onderbinding leert.

Guyde. Ghelooft Galdrada niet

Dat ick inwendich boel t'gheen ghy uptwendich ziet.

Galdra. Onzichtbaer is uw hert.

Guyde. En zichtbaer zyn mijn quellen.

Galdra. Veel kuuren/ zietmen/ ken de minne-schicht aenstellen/
Dobol' gheparten opt het blinde boefken wjocht.

Guyde. Den hemel straffe my zo ick dooz wulpshepd zoecht/
Of lock-lust terghden my om uw gunst te winnen.

Galdra. Zeer veel bedroch/epaels/ my inde woorden binnen.

Guyde. Acht ghy mijn woorden valsche.

Galdra. Dat waer te veel ghezepd.

41 Daer

Waer deerlyck zoder in zo goede kasse leyd
De valscheyd/dies ick acht u daer toe veel te reed'lyck.

Guyde. En wonder datter hy u schoosheyd waer pets wreedlyck.
Galdra. Wat noemt ghy wreedheyd/ Heer? Ik gloof niet gy't weedi.
Als u mist of mislucht het gene ghy verwacht? (heyd acht)
Is't zo zo kunt ghy alle Joffren weede maken/
Die ghy verzoekt/en aen't verzoekt niet kunt gheraken.
Mijns oordeis is't onreen zo ghy de Juffrou scheldt
Dooz weede om dat zy heur neyging niet en steldt
Tot weer-liefd/ want de liefde kan niet zyn ghedwonghen:
Ten is gheen weer-liefd zo zy daer toe wert ghedwonghen:
Dies acht ick dat ghy liens hebt meerder wreedheys schyn/
Die oorde len dat een Vrouw daerom wreedt zou zyn
Mits zy u niet weer-lieft.

Guyde. Is dat gheen wreedheys teken/
Dat beden en ghesmeek d'afkeerlyckheyd niet byken:
Noch niet vernurwen kan t:

Galdra. Och neem/Heer.

Guyde. Waerom dat?

Galdra. Al mist de lievert'gheen hy gragc-ghelycke hadt/
Onluckich acht ick hem; maer zy is te verschoonen
Al kan zy aende lievert'gheen weer-liefde toonen:
Weer-lieven is gheen plicht/maer het herkennen wel.

Guyde. En zo hy midler tyd leeft in benaude hel t:

Galdra. De Joffrou hem voldoet zyn quelle te beklaghen;
Maer ongehouden dat zy hem weer-liefd' zoud' draghen:
Want waer de Vrouw verplicht dat hy weer-lieven most
Die heur weer-liefd' verzoekt/mijns oordeis zo en kost
De liefd' geen bypheyt zyn/maer bypheys-al-verliezen/
Dermits men lieben most die ons weer-liefd' verkiezen.
Waer ober ick beslypt dat die onreedyck klaecht/
Van heur die werdt ghelieft/en geen weer-liefde draecht.

Guyde. En dat zy niet medooft/kunt ghy dat voek verschoonen?

Galdra. Medoghen is pets anders als weer-liefd' te toonen.

Guyd. Hebt dan medoghen/lief/om't gheen ghy in my speurt.

Galdra. Dooz reden het medoghen lichtelijck ghebruyt.

Guyd. Op hope oft medoghen eerder pets mocht werken.

Galdra. 't Medoghen troost/maer kan de hope niet verstercken.

Guyde. Verstercken kan't de hope zoo't met inzicht gheschiedt.

Galdra. Hoe kan't verstercken zo ick u weer-liefde niet?

Guyde. Mits mijn onwaerde?

Galdra. Pren.

Guyde. Wat kan't dan anders wizen?

Galdra. Zo veel ghebaer is inde echt dat ick d'echt vzeze.

Guyde. Drest niet de heyl'ghe staet.

Galdra. De staet ick heyl'ghe acht.

Guyde. Zo kender in de staet niet als rust zijn verwacht.
 Galdra. 't Is zo/maer die wils brurt dat wy recht anders vinden.
 Guyde. Waer liefd' niet heerscht / en wy up lust de echt beminden.
 Galdra. uw nepping moet zijn minne.
 Guyde. Joffrou/ neen/ tis lust.
 Galdra. Zo raed ich dat ghy in't verzoek mijns weer-liefds rust.
 Guyde. En zo mijn ziele ernstich in die lust verheughde.
 Galdra. Tot minne-lust.
 Guyde. Och neen/ich lust alleen na deughde.
 Galdra. Na deughd / hoe kan dat zijn / daer is geē deughd in min.
 Guyde. Ich lief u om de deughde die ich in u vin.
 Galdra. Zo lief ich u weerom om u w liefd' t'evenaren.
 Guyde. Laet dan deez' deughde lievers inde echt vergaren.
 Galdra. Vergaren inde echt / dat waer de deughd mis daen.
 Guyde. Hoe Joffrou / zonder inde echt geen deughd bestaen.
 Galdra. Och ja / want zonder deughd heeft d'echte geen ghenoege.
 Guyde. De Joffrou wilt u dan om deughd in d'echte voegen.
 Galdra. Zo liefst ghy my om d'echt / en om mijn deughde nie t.
 Guyde. d' Echt lief ich om de deughde diemen in u ziet.
 Galdra. Wats' krachtichst' in u / lust tot deughd / of gr aecht tot
 Guyde. Zy beyde hebben hun besonderlijke rechte. (d'echte)
 Galdra. Dat is geen antwoort/ Heer. Ich vjage wien van beyde
 Guyde. Zeer qualich deed ich zo ick d'een van d'ander schepd.
 Galdra. Ghy schepd niet / zo die noch te samen niet verknochte.
 Guyde. Zo zeg ich dat ich d'echte mits uwe deughd verzochte.
 Galdra. Noch antwoort ghy niet recht / ik vjaeg u wie krachtichst'
 Guyde. De deughd. (is.)
 Galdra. De deughd mijn Heer.
 Guyde. Het is de deughd ghewis.
 Galdra. Zo deughde 't krachtichst' is / wat wilt ghy veerder haken
 Guydeon. Om u/ vernits u w deughd/ mijn echte Vrouw te maken.
 Galdra. Zo zyt ghy niet vernoegt dat ghy my deughdzacm bondt
 Guyde. Mits dat u w deughde heeft mijn hert en ziel ghe wond.
 Galdra. Heer Guydeon/ wat wonden kan de deughde gheben.
 Guyde. Een wondens haeking om met u verzaemt te leven.
 Galdra. Met my verzaemt / zeer wel/ blyft stadich waer ich ben/
 Doch bupen d'echt.
 Guyde. Welas ! dat niet vernoeghen ken.
 Galdra. Waer is dan uwe deughd / is deughd dan zo onmachtich/
 Dat deughd blyft onvolmaect / ten zy ghy zyt deelachtich
 t'Ghenot mijns lichaems.
 Guyde. 't Schijnt natuur ons overheert.
 Galdra. Zo ghy t lichaems ghenot deur deughde niet afweert.
 Guyde. uw schoonhepd terghet te zeer.
 Galdra. Stelt daer u w deughde teghen/
 En denckt dat ich tot echten niet en ben gheneghen :

Maer liefst my om mijn deughd/en ick lief u meer-om?
Guyde. Scherpzinnicheyd uws reden maecht mijn sprake ston.
Verweende schoon! Galdzada/ zo ick niet kan zegghe/
Zo redenryck de neyging die verburgen legghen
In't middel-punt myns ziel/ ghenoght u/waerde Vrouw/
Dat ick na uw verdienst/ uw waerde waerdich hou/
Om met een Vins in d'echte staet u te verzellen/
'k Beken mijn moedicheyd mijn hoop te hoog doet stellen/
En d'onverdiens vergheet/ en onrechtvaerdich sijn.

Galdr. Ick weet Heer Guydon verbiendt veel meer als my.
De neyging die ghy toont zoud' my ten deel beweghen
Tot meer-liefd' en de grond heb ick u noch verzweghen:
Het blyckt my dat ghy zyt myns Vaders liefde wijs/
En gelyck de schuld en plichte van een Dochter is.
Te buygghen onder raed/ en wille heures Vader/
En dat zyn Majesteit was uwe echts aen-rader:
De oorzaeck ghy wel weet.

Guyde. uw vroomheyd/en uw deughd.

Galdra. Heer Guydeon daerom ghy wel vertrouwen meught
Dat ick tot danck uws liefd's gedwonghen ben door reden/
Zo dat de liefd' mijns Vaders/ des gelycks uw ghebeden
Beweghen my tot liefd'.

Galdra. Me-Joffrou ghy bewijst
De deughde uws ghemoeds/en mijn lucks-sterre rijst
Deer boven d'hooghste pool/up't muntend' in ghelucken/
Deel meer als of ick kost Jupyn zyn troon ontrukken.
Laet my tot danckbaerheyd van kussen deze hand/
En tot bebest mijns trou aenbaerd dees diamant:
Ja wensche zyn waerdy/om meer mijn trou te gh'loben/
In waerde Cleopatraes perle ging te boven.

Galdra. uw liefde ick mis deed/aenbaerd ick uw juweel.

Guyde. Waerom mijn Joffrou?

Galdra. Mits ick acht uw hert zo eel.

Dat upt de boze uws liefd's geen balsche woorden komen/
En't waer blyck mijns wantrous/ zo by my was genomen/
Hets tot bebest uws trouws/op't woozd ick my vertrou/
uw woozd ick vaster band als diamanten hou.

Guyd. Ontfangtze als een gift.

Galdra. Dat wil ick u niet weyg'ren.

Guyde. En dooz d'ontfanging doet ghy myne glozp steyg'ren/
Tot d'elsten Hemels top. **Gald.** Heer ghy poetiseert.
Laet d'elsten Hemels heerscher by ons zyn ge-eert/
En bidden dat hy stuur onz' willen beyd te rechte/
Op dat tot zyn der eer gheschiede deze rechte/
Waert alles in bestaet. **Guyd.** Ick zie daer koment een.

Galdra. 'k Bid laet hy ons niet zien midts dat wy zyn alleen.

Beyde binnen.

Flavio.

De warring mynes Geestes / de dwoebe naere pars/
 Verdoozjaecht dat ich ben myn leven moed en wars.
 Gherabjaecht is myn hert / mits zinnens razernpe/
 En leve in een woeste nichers slavernpe.
 Vast aerde ! floekt my in ! snijd af myn levens djaech
 Bezijnd my dooz de dood van deze dwoebe staet.
 Mijnt Laura is in rust / en zal ich nimmer rusten ?
 't Schijnt dat de hellsche spoken pzelijke lusten
 Om grypen deze ziel. Ach ! hoe 't ghemoede treurt/
 En dooz ghedachts gewoel het dwoebe hert verscheurt/
 Als my / helaes ! voorbeelding / Laura / stelt voor ooghen.
 Ich ziet / helaes ! ick ziet hoe zp my is ontoghen.
 Die myne schcen / maer laes ! nopt myne is gheweest:
 Ach Hemel / wat ich zie ! 'tis Lauraes liebe Gheest.
 't Is Laura ! Laura ist ! weer upt heur graf gherezend
 Wat wilt ghy ! om van my ghewoken nu te wezen/
 Mies ick uw lichaem stal 't gheen Cyters epgen was !
 Ghenoecht u dat ick stryff / en woedich haffebas/
 En bedel om myn dood / om in myn graf te klagghen
 De ramp en ongheluck des quelling mynes daghen.
 Ach wat my nu verschijnt ! Ach Hemel wat ich zie !
 't Is Cyters Geest / 'k en weet niet wer waerts dat ick blis/
 Bezingelt in verbijet. Hier Laura / en daer Cyter.
 Met redenen ghy Gheest wel wezen mooght verwyter/
 Ich minnelijck u stal uw epgen echte lief.
 Wat zyt ghy Flavio dan ! een minnelijcke dief/
 eens anders gap / ick kent / 'k bekennt hier aen u bepden.
 Genoecht / u Geesten / dat ick vaerdich bent te schepden
 Van d' aerde / en verzel u in het naere graf/
 Mits 't leven my verbijet ! 't ghemoede is zo laf
 Dat ick ghewillich sterf / en sterbe dooz wantrouwe/
 Mits ick struyck / roosden Cyters epgen echte Vrouwe.
 Waer heer ick ! hier wantrou / en uwe Gheesten daer !
 Hoe pzlyck is 't ghezicht ! hoe schzickelijck en naer !
 Hoe woedelijck bestrickt ! om Flavio te verbazen.
 Ha hellsche spoken die de ziel ver woest doet razen !
 Vernield die dwoebe hert / trianglich dus bestrickt.
 Waer vlieg ick ! 't schijnt wantrouwe na myn ziele mick !
 Wantrouwe ! heen / ken wil. O Gheesten wilt my laten.
 Wat kan doch myn wantrouwe uwe wake baten !
 Zp gaet / hy volght. Opnie ! wat heeft de Min ghedaen !
 Ha Flavio ! wat hebt ghy woestelijck bestaen !
 Ha Wereld ! looze mom ! ha wispeltuur ghe zinnen !
 Toscaners ziet / ick bid ! Wat sproot upt gepl beminnen/
 Dus

Lauraes
geest ver
schijnt.

Cyters
gheest
ver
schijnt.

Van
trouwe
schijnt.

Dus niemant en gheloofst zijn eyghen dwaling niet/
Dooz dat hy dooz de tijds beloop het zelven ziet.
Ick bid u leert van my na niemants lief te lusten/
Mits ick stal Cyters vjeughd/en roof my eyghen rusten.
Binnen.

Bedil-al.

VWat gaeter oock al om?

VWat zien vvy vreemde dinghen,

Bedil-al vverden ston.

Kost ick miin tong bedvvinghen :

Maer neen ick spreekt 't al voort.

'k Verzvviigh doch niet een vvoord.

Hoe oft nu Flavio maeckt?

Nu dat hy ziet zijn dwaelen,

'k VVed dat hy nu noch haecte

Laur' tyt heur graf te haelen.

Dus vverect elcke een hun rouvv,

Die mind een anders Vrouvv.

En ick ghelooven moet

Dat alle echte zaeken

De mensch niet inne doet,

Maer d'Hemel moetze maeken,

Nu zeght my doch vvat vvalt

Dat Tytér vvas verrast?

My dunckt daer zitter een,

Die zeyd, ten is gheen vvonder,

Her gaer zo in 't ghemeen,

Daer schuyt vvat heymlijcks onder :

't is nochtan vreemd besluyt,

Dat d'een troudt d'anders Bruyt.

Maer hebt ghy veel verstaen

Van Guydeon en Galdrade?

Her huvellick gaet aen,

En dat door 's Keyzers rade.

Doch vreet ghy varick gis?

Dat Ott een Rhuckert is.

Al zeg ick het niet klaer,
Ghy denckt veel mijn ghedachten,
VVar Guydeon hier naer
Van Otto mach verwachten.

Bedil al ziet het al

VVar noch ghebeuren zal.

En veelen oock met my,
Nu hy heur staet doet steyg'ten,
VVant hoe zou kunnen zy

Aen Otto minne vveyg'ten

Hy gheeft heur staet en goed,

Macr vveet vvaerom hy't doet.

Nu moet ick na de seest,

En moghen my veel vrezen,

Mits door mijn quade gheest

Zal't al bedillet vvezen :

VVant dus streckt mijn ghemoed,

En duydt gheen ding ten goed. *binnen*

Keyzer Otto. Marquijs van Brandenburg. Octavio.

Billincion, Guydeon, Galdrada.

Guyde. Ghenaed Weer' ontfmoedich wy ghemietet buyghen.

Galdra. Om aen uw Majesteit ons danck theyd te ghetupghen.

Keyzer. Ick acht u beyde waerd' deez' eerlijche deughd/

Om u uw trouwe dienst/ Galdrada mits heur deughd.

Du mach de Wereld dooz't behoorden tijt bemerken/

Hoe eerbaerheyt en deughde hooghe staet kan werken.

Hier blycht nu dat de deughd in't eynd de deughde kroont/

En dat de deughde zelven heure werken loont.

Wat is de deughd i een kracht die qua-lust kan vernielen/

Ghezondheyt des ghemoeds, en krachte onzer zielen.

De gift die ich u gaf der Landen Casentyn/

En de valepe Arma nu uwe eyghen sijn :

Ick maect u Heer en Hou, om u geluck te rijzen.

Galdra. Ghenaed ghe Weer mijn danck ick immer zal bewyzen.

Guyde. En myne danck ick immer roonen zal mijn Weer.

Keyzer. Mits sy niet staren hulde/en ghy met deughd' en eer.

Bilinc. Dooz' gunst uw Majesteit.

Keyzer. Ick heyt gun mijn gunsten waerdich.

Guyde. En wy tot dien sterfbede gherde en wil vaerblij
uw maestept ghlyck slaven ons ghebeden meught.

Billac. Dit Vaderlyche hert darft uyt gheneugtens tranen.

Keyzer. En deze Maeghden wy nu sichteelick betmanen/
Dat pder schuwen wil de looze minne-lyjn/
Wy wenschen dat zy all' Galtzades moghen zyn.
Ick wensch u dephen luck den Hemel u wil gheben.

On. Gal. En wy nae plicte en schuld in uwe dienst te leven.

Brandé. En Brandenburg u wenscht uw beyde hertens vree.

Octavio. Het zelve wenscht Octavio dees ghehuwde mee.

Keyzer. En dat uw herten eenzaem in uw echt zyn groepende,
En u in doughd verheugde ghelyck in Liefde bloeyende.

Eynde.

ANSTEDAM,

By Nicolaes Bieftkens/ inde Relie onder de Boopen.

M. DC. XVII.

